

Riksdagens protokoll

2012/13:28

Onsdagen den 21 november

Kl. 09.00 – 18.12

Protokoll
2012/13:28

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 15 november.

2 § Avsägelse

Förste vice talmannen meddelade
att *Erik Almqvist* (SD) avsagt sig uppdraget som ledamot i finans-
utskottet och som suppleant i socialförsäkringsutskottet och
att *Lennart Axelsson* (S) avsagt sig uppdraget som suppleant i EU-
nämnden från och med den 1 januari 2013.

Kammaren biföll dessa avsägelser.

3 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 2012/13:107

Till riksdagen

Interpellation 2012/13:107 Landgrabbing och matsäkerhet

av Hans Linde (V)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 30 november
2012.

Skälet till dröjsmålet är resor.

Stockholm den 12 november 2012

Utrikesdepartementet

Gunilla Carlsson (M)

Enligt uppdrag

Fredrik Jörgensen

Expeditionschef

Interpellation 2012/13:108

Till riksdagen

Interpellation 2012/13:108 Sveriges utvecklingssamarbete med Burkina Faso

av Hans Linde (V)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 30 november 2012.

Skälet till dröjsmålet är resor.

Stockholm den 12 november 2012

Utrikesdepartementet

Gunilla Carlsson (M)

Enligt uppdrag

Fredrik Jörgensen

Expeditionschef

Interpellation 2012/13:110

Till riksdagen

Interpellation 2012/13:110 Jobbkrisen i Jönköping

av Peter Persson (S)

Interpellationen kommer att besvaras den 27 november 2012.

Skälet till dröjsmålet är inbokade engagemang som inte kan ändras.

Stockholm den 13 november 2012

Arbetsmarknadsdepartementet

Hillevi Engström (M)

Enligt uppdrag

Monica Rodrigo

Expeditions- och rättschef

4 § Anmälan om inkommen faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen

Förste vice talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:

2012/13:FPM23 Direktiv om radioutrustning *KOM(2012) 584* till trafikutskottet

5 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades

Proposition

2012/13:46 till näringsutskottet

6 § Förnyad bordläggning

Föredrogs och bordlades åter
Socialutskottets betänkande 2012/13:SoU4
Finansutskottets betänkande 2012/13:FiU17
Arbetsmarknadsutskottets betänkande 2012/13:AUS

7 § Utgiftsramar och beräkning av statsinkomsterna

*Utgiftsramar
och beräkning av
statsinkomsterna*

Föredrogs
finansutskottets betänkande 2012/13:FiU1
Utgiftsramar och beräkning av statsinkomsterna (prop. 2012/13:1 delvis).

Anf. 1 FREDRIK OLOVSSON (S):

Fru talman! Regeringen har misslyckats med jobben. Arbetslösheten i Sverige är högre än i de flesta andra länder som vi brukar jämföra oss med. Under regeringens tid vid makten har arbetslösheten stigit här samtidigt som den har sjunkit i många andra länder, exempelvis Tyskland. Under regeringens tid vid makten har antalet långtidsarbetslösa närmast tredubblats, och ungdomsarbetslösheten i Sverige är högre än det europeiska genomsnittet.

Att regeringen misslyckas med jobben har vi ju vant oss vid. Det är ingenting nytt. Det som är nytt är att regeringen också misslyckas med att hålla ordning och reda i de offentliga finanserna. Det nya är också att man nu befinner sig i ett parallellt universum när det handlar om prognoserna för den ekonomiska framtiden. Regeringen är ensam om att tro att arbetslösheten ska sjunka nästa år. Alla andra prognosmakare framhåller att den i stället kommer att stiga.

Redan när regeringen presenterade sin budgetproposition var vi många som ansåg att den byggde på en orealistisk bild. Redan när propositionen presenterades utmärkte sig finansministern som överoptimistisk när det handlade om tron på den egna politiken. Redan när propositionen presenterades stack finansministern ut. Arbetsmarknaden skulle utvecklas bättre än någon annan trodde, och bnp skulle utvecklas mycket starkt redan i närtid.

Sedan dess har verkligheten visat att Anders Borg har fel. Den ekonomiska bild som nu ligger till grund för de beslut vi ska fatta här i riksdagen i dag och framöver saknar relevans, och det är en djupt olycklig ordning.

Till råga på allt klarar regeringen heller inte överskottsmålet, trots de optimistiska prognoserna. Oavsett vilken av de tre indikatorer som Finansdepartementet använder för att utvärdera måluppfyllelsen visar departementets egna beräkningar att man inte klarar målet. Förklaringen

är enkel. Man väljer att gå fram med en stor bolagsskattesänkning som till stor del finansieras med lånade pengar. Att låna till skattesänkningar som inte stimulerar efterfrågan är ingen genomtänkt strategi och politik i det här läget.

I dag är det sista chansen för regeringen att ändra sin bedömning av ekonomin. Sedan fattar riksdagen beslut om budgeten. Är det verkligen regeringens uppfattning att tillväxten nästa år blir nära 3 procent? Är det verkligen regeringens uppfattning att arbetslösheten sjunker nästa år? Är det verkligen regeringens uppfattning att vi ska bryta mot budgetreglerna?

Om verkligheten nu inte lever upp till Anders Borgs dagdrömmar om den ekonomiska framtiden, borde då inte också politiken åtminstone i någon del förändras? Eller är det så att Moderaterna bara har en politik, som ska passa i alla väder: Sänkt skatt. Om så krävs för att genomföra den politiken: Låna till sänkt skatt.

Fru talman! Runt om i Sverige vaknar många människor den här morgonen precis som många andra upp med en gryende oro. Kommer jag att ha jobbet kvar? Kommer jag att få något nytt jobb? Räcker min utbildning? Kommer jag in på den utbildning som jag har sökt till? Lär sig barnen tillräckligt mycket i skolan? Får vi en chans till, om vi nu inte lyckas vid första tillfället?

Det är politikens ansvar att möta den oro som människor känner, inte att dagdrömma sig bort från den i sina prognoser. Det är politikens ansvar att komma med lösningar på samhällsproblem. Här ser vi det stora samhällsproblemet och också regeringens stora misslyckande, nämligen massarbetslösheten.

Arbetslösheten närmar sig 8 procent. De europeiska länder som vi brukar jämföra oss med, till exempel Tyskland, Österrike och Holland, har alla en väsentligt lägre arbetslöshet. Ungdomsarbetslösheten är högre än EU-genomsnittet. Antalet långtidsarbetslösa har tredubblats under de senaste åren.

Det kan beskrivas i mer konkreta siffror. Ungefär 400 000 är arbetslösa. 70 000 har varit utan jobb i mer än två år. Över 30 000 har finansministern låst in i fas 3. Försvinnande få kommer därifrån till jobb eller utbildning.

Till dessa redan mycket höga nivåer av arbetslöshet kommer nu också varselkrisen. Antalet varsel var under tredje kvartalet i år 50 procent högre än samma period förra året. Hittills i år har mer än 50 000 människor blivit varslade om uppsägning, 10 000 bara under förra månaden. Det är de högsta nivåerna sedan finanskrisen.

Det här är en utveckling som politiken borde ta till sig och möta med insatser, men i stället för att se verkligheten konstaterar regeringen och dess underlag här i riksdagen att tillväxten ska vara hög och arbetslösheten sjunka. Det är inte seriöst.

Regeringen tycks tro att om bara dess egen politik får verka de kommande två åren kommer arbetslösheten att ta hand om sig själv. Nu har vi i sex år väntat på att de där två åren ska gå, men de flyttas ständigt fram i tiden så vi får fortsätta att vänta.

I den verklighet som vi nu befinner oss i krävs det politiska svar, svar som regeringen inte ger, svar som i stället vi socialdemokrater ger i vårt budgetalternativ. Vi vill att Sverige ska kunna präglas av optimism och

framtidstro, av förändringsvilja, omställningsförmåga och goda möjligheter till utveckling och tillväxt.

Vi vill förstärka och bredda broarna från det gamla till det nya. Därför ser vi stora investeringar i forskning och innovation som nödvändiga för att stärka Sveriges förmåga och innovationsklimat och därmed skapa förutsättningar för att nya jobb ska kunna växa fram. Vi föreslår bland annat framtidsinriktade klimatinnovationsprogram, förbättringar av kapitalförsörjningen och ökade resurser till exportfrämjande.

Vi vill att Sverige ska konkurrera med kunskap och kompetens i stället för med sänkta löner. Därför föreslår vi investeringar i mer och bättre utbildning på alla nivåer och genom hela livet. Många arbetsgivare vittnar ju om att man inte hittar personal med rätt kompetens när man vill anställa. Många går miste om order eller får avstå från en expansion av företaget just på grund av den bristen. Det här rekryteringsgapet måste slutas. Det gör vi framför allt genom att investera i utbildning.

Alla arbetssökande ungdomar utan fullgjord gymnasieutbildning ska erbjudas ett utbildningskontrakt där de förbinder sig att ta sin gymnasieexamen. För att man ska få behålla ersättningen från samhället ställer vi krav på att man ska slutföra sin utbildning.

Vi vill satsa brett på yrkesintroduktionsjobb. Där ges unga nyanställda möjlighet att kombinera jobb med utbildning inom yrket. Denna Löfvenmodell har goda möjligheter att bli en viktig väg ut i arbete för många unga människor.

En satsning på bristyrken borde utformas i nära samverkan med det privata näringslivet och andra arbetsgivare. Vi vill heller inte se den stora nedskärning på högskoleplatser som regeringen de facto ska genomföra. Dessutom föreslår vi ett brett paket för jobb för unga. Ingen ung person borde vara arbetslös i mer än sex månader. Ungdomar ska jobba eller plugga, inte vara långtidsarbetslösa. Fas 3, detta Anders Borgs flaggskepp, ska avvecklas. Denna artificiella sysselsättning ska ersättas med riktiga jobb till avtalsenliga villkor eller en reguljär utbildning.

En bra utbildning börjar dock förstås inte när man är vuxen utan när man är barn. Klasserna i skolorna runt om i landet är för stora. Med vår politik skulle skolor få möjlighet att rejält minska klasstorleken. Det skulle ge mer värdefull lärartid för varje enskilt barn. Till det lägger vi obligatorisk sommarskola om man inte har nått målen, obligatorisk förskoleklass och utökade möjligheter till läxhjälp för den som vill och behöver.

Rejäl utbildning och mer kunskap – det är framtidsinriktad politik. Mot detta står regeringen med sitt förslag om ett ettårsgymnasium som ingen efterfrågar.

Fru talman! För att nu undvika att den försämrade konjunkturen får alltför stora effekter på svensk sysselsättning och jobb i Sverige vill vi se en effektiv politik för att möta de sämre tiderna i svensk ekonomi.

I stället för att låna miljarder till vidlyftiga bolagsskattesänkningar väljer vi att bygga en konjunkturbuffert.

I stället för att föreslå ett ineffektivt skatteundantag för unga som redan har jobb väljer vi att föreslå breda efterfrågestimulanser, höjt barnbidrag till barnfamiljerna, sänkt skatt för våra pensionärer, lägre avgifter för arbetslöshetsförsäkringen och en stärkt inkomstförsäkring för dem som jobbar.

Prot. 2012/13:28
21 november

*Utgiftsramar
och beräkning av
statsinkomsterna*

Vi satsar mer än regeringen på reformer som fungerar men låter bli att låna till skattesänkningar som inte stärker efterfrågan. På så sätt både följer vi budgetreglerna bättre och stimulerar ekonomin mer än vad regeringen gör i sitt förslag.

Jag har klart och tydligt redogjort för att regeringen i dag står ensam. Regeringen är ensam om att tro att arbetslösheten ska sjunka nästa år. Regeringen är ensam om att tro att arbetslöshetsbekämpning handlar om att vänta ut resultatet av reformer som genomfördes för fyra fem år sedan.

Om regeringen nu delar vår bedömning att budgetpropositionens prognoser saknar verklighetsförankring är det högst otillfredsställande, till och med rent uppseendeväckande, att man ska driva igenom en politik som bygger på just dessa felaktiga premisser.

Om regeringen delar vår bedömning att budgetpropositionens insatser är otillräckliga, att budgeten är riggad för en utveckling där arbetslösheten sjunker och tillväxten stiger uppmot 3 procent, borde regeringen återkomma med ytterligare insatser som möter sämre tider. Eftersom regeringen redan bryter mot budgetreglerna bör sådana insatser i så stor utsträckning som möjligt vara finansierade.

Vi är öppna för att mötas i förnuftiga investeringar för jobb och utbildning om regeringen är villig att finansiera det, till exempel genom att strunta i att sänka skatten för bolag man i dag får låna till.

Avslutningsvis har jag tre centrala frågor till finansministern:

1. När kommer jobben?
2. Varför bryter regeringen mot budgetreglerna?
3. Varför stärker ni inte de hårt arbetande familjernas ekonomi i ett läge där just den politiken skulle kunna vara som allra bäst?

Detta håller inte. Sverige kan bättre. Jag yrkar därför bifall till Socialdemokraternas reservationer i betänkandet.

(Applåder)

I detta anförande instämde Bo Bernhardsson, Sven-Erik Bucht, Pia Nilsson och Marie Nordén (alla S).

Anf. 2 PER BOLUND (MP):

Fru talman! Sverige är i ett bekymmersamt ekonomiskt läge. Vi kan se hur den ekonomiska krisen i Europa och vår omvärld tycks drabba Sverige med allt större kraft. I ett läge där vi med historiska mått mätt redan har en hög arbetslöshet och där mer än var tolfte svensk är arbetslös drabbas nu tiotusentals svenskar av varsel.

Samtidigt står hundratusentals av de arbetslösa utanför trygghetssystemen på grund av regeringens politik och får ingen ersättning från vare sig a-kassa eller sjukpenning. Förutom att det självklart drabbar de familjer som berörs väldigt hårt ekonomiskt minskar det efterfrågan i ekonomin och förvärrar ytterligare den ekonomiska nedgången. Det är djupt bekymmersamt. Vi ser också att antalet företag som går i konkurs nu ökar snabbt. Vi är på väg mot kärvare ekonomiska tider.

Sverige står inför stora utmaningar inför framtiden. Vårt samhälle måste inte bara möta en hög och växande arbetslöshet utan även ett förändrat klimat och en allt större ekonomisk oro. Regeringen klarar inte av att leverera svar på någon av dessa utmaningar. Regeringens åtgärder för arbete tycks svaga och verkningslösa när varslen nu haglar och späder på en redan hög arbetslöshet.

Trots att ekonomin viker och arbetslösheten stiger är det inget som avspeglas i den budget regeringen lägger fram för riksdagen. Tvärtom räknar regeringen och finansministern i den budget man lägger fram med prognoser som säger att ekonomin kommer att stiga brant och arbetslösheten falla under de närmaste åren. Därmed skiljer man sig från i princip alla andra prognosmakare och bedömare och även de expertmyndigheter regeringen har för att just göra denna typ av prognoser.

Eftersom budgeten inte går i takt med den utveckling vi ser runt omkring oss är detta oroande. Budgeten riskerar att i stället förstärka en lågkonjunktur som redan är på väg in över vårt land.

Nu verkar det som att Anders Borg också backar från sina egna prognoser. Man kanske ska revidera de prognoser man hade med i budgeten. Vi ser hur regeringen försöker köra ett dubbelspel. Det kommer vi nog också att få höra från talarstolen under dagens debatt.

Å ena sidan kan man kanske erkänna att prognoserna är för optimistiska. Kanske kommer man att säga: Vi sade redan vid budgetdebatten att det finns stora nedåtrisker.

Å andra sidan kommer finansministern att säga att det reformutrymme som dessa prognoser leder fram till är precis korrekt välavvägt och alldeles lagom balanserat för den ekonomiska situation vi är i.

Regeringen försöker alltså att både äta kakan och på samma gång ha den kvar. Det vore intressant att höra från regeringspartiernas företrädare, inte minst från finansministern själv, om de själva faktiskt står bakom de ekonomiska prognoser som regeringens budget bygger på.

Fru talman! Miljöpartiet tror inte att glädjekalkyler är vad Sverige behöver i en tid av ekonomisk oro och i ett svårt läge. Tvärtom menar vi att vi behöver möta arbetslöshet och vikande ekonomi med aktiv politik och prioriteringar. Det handlar om prioriteringar av en politik som leder till jobb och en ekonomisk politik som gynnar en långsiktigt hållbar grön omställning. Det är vad Sverige behöver i detta läge.

Vi ser att företagens villkor behöver förbättras genom sänkta kostnader för att anställa, och vi ser att man behöver minskat krångel. Man behöver en minskad oro över ett sjuklöneansvar som i dag gör att företagare avhåller sig från att anställa. Vi ser också att unga människors möjligheter att få jobb och utbildning behöver underlättas så att deras chanser på arbetsmarknaden stärks. Där saknar regeringen tillräckliga svar.

Från Miljöpartiets sida har vi utvecklat vår företagarpolitik genom samtal med Sveriges företagare runt om i landet. När vi pratar med små och medelstora företag får vi tydliga besked om vad de behöver för att kunna anställa nya människor och utveckla sin verksamhet.

Det handlar om att sänka kostnaderna för att ha människor anställda och för att anställa nya. Det handlar om att minska riskerna till exempel när en anställd blir sjuk och man tvingas ta både ett bortfall av produktion och ett sjuklöneansvar som gör att man får stå för höga kostnader. Det handlar också om att hitta personal med rätt kompetens.

Vi lyssnar på Sveriges företag. Därför har vi i vår budget med förslag på stora sänkningar av arbetsgivaravgiften. Vi sänker den generella nivån på arbetsgivaravgiften med 5 miljarder kronor. Utöver det gör vi en sänkning av arbetsgivaravgiften med 12 miljarder kronor, vilket riktas framför allt mot små och medelstora företag.

Detta gör vi för att vi har sett att de nya jobben under de senaste decennierna har kommit framför allt i små och medelstora företag, och det finns ingenting som pekar på att situationen skulle vara annorlunda i framtiden. Därför tycker vi att det är väl prioriterat att satsa resurserna på att göra det enklare för den typen av företag att kunna anställa fler medarbetare.

Sammantaget medför vår politik bara när det gäller arbetsgivaravgifterna en sänkning med över 100 000 kronor per år för ett företag som har fem anställda. I en tid med hög arbetslöshet och med ökande varsel är det nödvändigt med åtgärder som gör det möjligt för våra företag att fortsätta att ha sin personal anställd.

Vi ser också att det är nödvändigt att minska företagens ekonomiska risker genom att slopa sjuklöneansvaret för små företag. Vi vet, och har hört från många källor, att oron över att ha människor anställda som kan bli sjuka i dag gör att företagare avhåller sig från att anställa, i en tid när vi behöver varje nytt jobb. Vi tycker att det är onödigt. Vi föreslår därför att staten ska ta över ansvaret för sjuklön för de små företagen, avlasta företagarna från de kostnader och de risker som det innebär, ge dem möjligheter att anställa och minska det regelkrångel som sjuklöneansvaret ger.

Från regeringen kommer inga sådana besked, och det är djupt bekymmersamt för Sveriges företagare.

Vi ser att regeringens ekonomiska politik möter varken de kortsiktiga eller de långsiktiga utmaningar som vi nu står inför. Den största reformen i regeringens budget är sänkt bolagsskatt, och vi kan inte se att det är rätt prioritering i ett kärt ekonomiskt läge, som vi har nu. Miljöpartiet menar att det är bra med en konkurrenskraftig bolagsskatt, men den stora sänkning som regeringen nu föreslår är inte motiverad och hotar dessutom överskottsmålet och budgetreglerna. En sådan politik ser inte vi som ansvarsfull.

Vi har gjort en enkät och diskuterat frågorna med Sveriges 50 största industriföretag. Vi har frågat vad de ser som de stora utmaningarna inför framtiden, vad de ser för behov av politiska svar och vilka reformer de skulle vilja ha genomförda. Där framgår tydligt att sänkt bolagsskatt inte är någon patentrösning på företagens problem.

Vi ser att de behöver en bred uppsättning av olika åtgärder, och det har vi i Miljöpartiet mött i vår budget. Vi har en sänkning av bolagsskatten med 1 procent som gör att vi hamnar under genomsnittet i OECD. Vi har kompletterat det med stimulanser för ökade satsningar på forskning och utveckling av nya produkter inom näringslivet och sänkta kostnader för att anställa ny personal.

Vi är övertygade om att den utveckling vi nu ser där forskningens andel av bnp, av vår ekonomi, minskar är en utveckling som leder åt fel håll. Från politikens håll behövs det svar på hur man kan vända den trenden, få företagen att forska mer i stället för mindre, som vi nu ser.

Vi är övertygade om att Sveriges möjligheter att konkurrera på en global marknad ligger i att vi utvecklar de nya produkterna och de nya tjänsterna. För det behövs satsningar och ett samarbete mellan det offentliga och det privata näringslivet. Vi har sådana reformer i vår budget, en grön innovationsfond som hjälper företagen att ha råd att göra de forskningsinsatser och forskningsinvesteringar som är nödvändiga för framtiden. Sveriges konkurrensmöjligheter på en global marknad kan inte vara att sänka löner, utan det måste vara att utveckla framtidens teknik och framtidens tjänster.

Fru talman! Sverige behöver också ökade gröna offentliga investeringar. Vi vet att investeringar i miljövänliga transporter, energieffektivisering och förnybar elproduktion leder till många jobb och till stärkt konkurrenskraft för svenska företag. Men vi ser också att sådana investeringar är nödvändiga för att möta en framtid där miljön försämras och där klimatet är hotat. Vi behöver bygga ett samhälle där kommande generationer kan leva på vår jord, andas frisk luft och njuta av orörd natur. Det är tyvärr inte den framtid vi nu ser framför oss.

Världsbanken kom nu i veckan med en ny rapport som visar att världens temperatur är på väg att öka med fyra grader i genomsnitt. Det är långt ifrån de två grader som politiker och vetenskapsmän har enats om är en övre gräns för vad man kan acceptera för att vi inte ska få en klimatförändring som går över styr, som gör att vår civilisation på jorden är hotad.

Vad gör då regeringen för att möta detta hot som Världsbanken, FN och FN:s klimatorgan IPCC diskuterar för fullt? Ja, man möter det genom att halvera stödet till klimatinsatser i fattiga länder i årets budget. Är det rätt recept för att få en hållbar framtid, för att kunna komma överens i klimatöverenskommelser som behövs för att möta klimathotet?

Vid klimatmötet i Köpenhamn för tre år sedan stod Fredrik Reinfeldt och lovade dyrt och heligt att skjuta till de pengar som behövdes för att få i gång det globala klimatarbetet, för att minska den förtroendeklyfta som i dag finns mellan den rika världen och de fattiga länderna. Tre år är uppenbarligen lång tid. När medieljuset efter Köpenhamnmötet försvann från klimatfrågan försvann också regeringens engagemang för den frågan väldigt snabbt.

När vi nu ser att man i årets budget halverar anslaget för klimatinsatser i syd, från en miljard till en halv miljard, kan väl inte någon säga att det är rätt signal för att övertyga de fattiga länderna om att Sverige vill vara en del av omställningen, att vi vill hjälpa till med klimatinsatser på en global arena. Dessutom tas pengarna till klimatinsatser från biståndsbudgeten, så det är inte några nya pengar som de fattiga länderna får i och med Sveriges hjälp, utan det är snarare, om någonting, en omfördelning.

Jag vill fråga Anders Borg om han tror att en halvering av klimatfinansieringen i syd kommer att göra det lättare att övertyga de fattiga länderna om att komma överens om ett internationellt klimatavtal.

Bristen på investeringar i infrastruktur, elproduktion och effektivisering är inte bara ett problem för miljön och klimatet. Det är även dåliga nyheter för alla de människor som i dag är arbetslösa i vårt land och som nu drabbas av varsel. Det finns många studier som visar att effekterna av investeringar i nytt företagande och nya anställningar kan bli stora.

Greenpeace har genom intervjuer och diskussioner med branschorganisationer på energiområdet visat att en omställning till ett förnybart energisystem i Sverige ger upp till 60 000 nya arbetstillfällen. Det är 60 000 jobb som vi behöver i Sverige, som vi inte kan avstå från.

Vi ser också att investeringar i järnvägen, som i dag går på knäna, skulle ge precis den typ av arbetsstimulanser som Sverige så väl behöver. Med regeringens politik är det uppenbart att människor kommer att få stå och frysa på perronger även denna vinter i väntan på tåg som aldrig dyker upp. Från Miljöpartiets sida satsar vi 19 miljarder mer än regeringen under de kommande fyra åren på ökat underhåll, förbättrade investeringar i järnvägen och nya spår. Om det är på något område som det behövs ändrade budgetramar är det just när det gäller infrastrukturen, och där svarar inte regeringen upp.

Fru talman! Sammantaget innebär Miljöpartiets förslag till ekonomisk politik att nya jobb skapas, att miljön förbättras, att klimatutsläppen minskar och att större ansvar tas för de offentliga finanserna. Vi satsar på ökad kvalitet i skolan och bättre standard i äldreomsorgen. Vi skapar bättre förutsättningar för nya jobb i ett modernare Sverige.

(Applåder)

Anf. 3 JOHNNY SKALIN (SD):

Fru talman! När jag för lite drygt två år sedan för första gången stod i denna talarstol inför en budgetdebatt inledde finansministern debatten med att tala om allvarliga risker i världsekonomin. Finansministern lade därför till att den då pågående återhämtningen skulle leva på övertid efter 2013 mot bakgrund av en genomsnittsberäkning av hur ofta ekonomiska kriser återkommer.

Ändå står vi här i dag, år 2012, med en ny varselvåg och där vår budgetmotion ställs mot en överoptimistisk regeringsbudget som endast räknar med en liten tillväxtdipp för 2012 men som därefter återigen räknar hem en tillväxt för kommande fyra år som i genomsnitt överstiger 3 procent.

Att regeringen nu i dagarna gått ut med att man tvingas revidera sin prognos behöver jag kanske inte tillägga. Däremot kan det förstås i sammanhanget vara värt att nämna att vi från Sverigedemokraternas sida under budgetperioden räknar in 11,1 miljarder kronor i statsskuldssamordning för att ta höjd för en försämrad ekonomisk utveckling.

Men oavsett vem som i slutändan får mest rätt vad gäller den ekonomiska utvecklingen i sig står vi inför det faktum att arbetslöshetsproblemet ännu kvarstår som en av vår tids absolut största utmaningar. Det är, menar jag, en utmaning som vi alla har ett stort ansvar att finna en lösning på.

Det måste förstås i det sammanhanget nämnas att vi i Sverigedemokraterna har varit invalda i Sveriges riksdag i drygt två år. Det är alltså inte vi som har fört den misslyckade arbetsmarknadspolitik som de båda politiska blocken i Sveriges riksdag fram tills nu har bedrivit. Vi har i själva verket – eftersom vi tidigare inte har varit invalda – inte bedrivit någon politik alls på det här området.

Nu sitter emellertid också vi invalda i landets högsta beslutande församling. Därför vill vi naturligtvis också få vara med och ta ansvar. Av den orsaken uppmanar jag Sveriges alla riksdagspartier att här och nu i

sann demokratisk mening vända er även till oss för att diskutera hur vi löser arbetslöshetsproblemet.

Mot bakgrund av den cementerat höga arbetslösheten, att Sverige har en av EU:s högsta ungdomsarbetslöshetssiffror och att Sverige har lägst andel sysselsatta bland utrikes födda i hela OECD – och mot bakgrund av att sysselsättningsgraden under de senaste åren har legat på en nivå som är långt ifrån långsiktigt hållbar för att upprätthålla välfärdssamhället – menar i alla fall jag att den här diskussionen med övriga politiska partier bör ha som utgångspunkt att självkritiskt felsöka och därefter åtgärda de misstag som faktiskt har begåtts.

Det första man i det här avseendet bör erkänna är att de fel som har begåtts är både många och till viss del även sammanhängande. Om jag ska välja de kanske tre största misstagen handlar de om att man inte har utvecklat utbildningsväsendet i den utsträckning som skulle behövas, att man inte heller har anpassat arbetsmarknads- och småföretagarpolitiken och inte minst att man dessutom helt har missat att anpassa arbetskraften i relation till efterfrågan på densamma.

Resultatet beskrev finansministern själv vid öppningsfinansdebatten efter valet 2010 med följande ord: ”En lika avgörande uppgift de kommande åren handlar om arbete. Svenska återhämtningar har präglats av jobblöshet. I kris efter kris har utanförskap och arbetslöshet vuxit och bitit sig fast.”

Lås oss vara ärliga med att säga att inte heller den här regeringen har lyckats vända denna mycket olyckliga trend. Förvisso säger man sig ha skapat ett ökat antal arbeten. Men den ärliga politikern talar inte enbart om antalet nyskapade arbeten utan snarare om antalet arbeten i förhållande till arbetskraften, det vill säga sysselsättningsgraden. Dessutom väger den ärliga politikern i detta sammanhang in även antalet arbetade timmar, då det måttet tydligt visar hur mycket det egentligen arbetas och hur arbetsbördan fördelas mellan de sysselsatta.

Sett i det här perspektivet är denna regering enligt min mening, med hänsyn till den nu väsentligt större arbetskraften, minst lika misslyckad som tidigare regeringar. Det är också därför verkligheten ser ut som den gör för alla dem som i dag söker ett arbete. Att i det läget, som de båda politiska blocken gör, gå ut och hävda att de har lösningen på problemet är vare sig ärligt eller rätt när deras lösningar i allt väsentligt inte skiljer sig nämnvärt från deras tidigare så kallade lösningar.

Säg gärna emot mig om ni kan. Men både historien och den verklighet som människor upplever bevisar mer än väl att jag har rätt. Det finns helt enkelt inte tillräckligt många jobb för att sysselsätta alla som i dag vill ha ett arbete. Att det är så hänger, som jag nyligen nämnde, främst ihop med att utbildningspolitiken, arbetsmarknads- och småföretagarpolitiken och den förda invandringspolitiken inte har gått i harmoni med den utveckling som vi i övrigt har haft i samhället.

Att man i då i den här meningen under de senaste 15 åren har låtit kostnadsnivån överskrida anslagsnivån, i synnerhet vad gäller de naturvetenskapliga ämnena, att man aktivt låter kvaliteten på grundskolan variera kraftigt runt om i landet och att man aktivt väljer att satsa mindre resurser på yrkesstudier än vad Myndigheten för yrkeshögskolan anser sig kunna tillgodogöra leder förstås till ökade problem med att tillföra

Prot. 2012/13:28
21 november

*Utgiftsramar
och beräkning av
statsinkomsterna*

arbetsmarknaden den kompetens som krävs för att möta efterfrågan. Följden blir då ökad arbetslöshet.

Följer man sedan upp det här med att föra en arbetsmarknadspolitik där arbetslösa högutbildade piskas att ta första bästa jobb så att de dels tränger ut andra arbetslösa, dels inte låter sina kunskaper matchas med ett arbete, tillsammans med en rent småföretagarfientlig politik som prioriterar sänkta generella arbetsgivaravgifter före riktade sänkningar för småföretagen, kombinerat med ett sjuklöneansvar för dagens små men kanske morgondagens mellanstora eller stora företag, då begränsar man den i princip enda sektor där nya arbeten obestridligt ännu skapas.

För att motverka den utvecklingen föreslår vi att de högre lärosätena tillförs sammanlagt 7,7 miljarder kronor. Vi stärker kvaliteten i grundskolan, vi satsar ytterligare på yrkesskolan, vi stärker a-kassan, och vi stärker kraftigt pensionärernas konsumtion genom en ökad pension på upp till 433 kronor per månad.

Inte minst inför vi ett avdrag på de sociala avgifterna motsvarande 57 000 kronor per företag och år, vilket innebär att ungefär 83 500 företag blir helt befriade från att betala sociala avgifter så att deras förmåga att anställa och växa ökar.

För att ytterligare stimulera arbetsmarknaden väljer vi också att driva på för att reformera det för småföretagen osäkerhetsskapande sjuklöneansvaret, så att småföretagarna i större utsträckning vågar anställa. Ett genomsnittligt småföretag med tio anställda blir med vår politik således helt befriat från sjuklöneansvar.

Dessutom utvecklar vi starta-eget-bidraget. Vi förlänger det till nio månader i stället för nuvarande sex, samtidigt som vi sänker åldersgränsen för att söka stödet från dagens 25 år till 20 år. Utöver detta lyfter vi även fram riktiga lärlingsjobb, där unga lärlingar kan anställas helt utan arbetsgivaravgifter och där provanställningen kan gälla i tolv månader.

Vi har i vår budget beredskap för 50 000 lärlingsjobb som tillsammans med ett femte jobbskatteavdrag – som vi är ensamma om – ger arbetsmarknaden den vitamininjektion den faktiskt kräver.

Sammanlagt lägger vi inte mindre än 28,7 miljarder kronor första budgetåret och 119,3 miljarder på fyra år på att stimulera sysselsättningen. Att bekämpa den cementerade arbetslösheten och det utanförskap denna och tidigare regeringar har skapat kostar otvivelaktigt både stora resurser och stora politiska omprioriteringar. Dessa omprioriteringar vågar vi sverigedemokrater göra därför att det pris som vi som samhälle måste betala för att inte göra det helt enkelt är alldeles för stort.

Från övriga riksdagen har man således två val: Antingen fortsätter man att stoppa huvudet i sanden eller också tar man tag i problemen på allvar. Om bara viljan finns kan man från oppositionens sida mycket väl börja med att i samarbete med oss verkställa de tillkännagivanden som vi tillsammans redan har delgivit regeringen. Om man så önskar låter vi därefter gärna styra upp hela situationen tillsammans med er.

Saknar de rödgröna partierna den här viljan att styra landet har naturligtvis även regeringspartierna samma erbjudande att ta ställning till, då de tillsammans med oss får fulla förutsättningar att både regera landet och lösa problemen.

Men då får jag också lov att redan här och nu säga att vårt fulländade samarbete i så fall förutsätter att man också får upp ögonen för att landet

inte kan fortsätta att bedriva en invandringspolitik som i europeiska mått är extrem vad gäller misslyckandet med att ge alla nya människor en plats i samhället såväl som vad gäller storleken på invandringen i förhållande till vår befolkning. Den mycket oansvariga politik som nu bedrivs kommer under budgetperioden att kosta långt över 100 miljarder kronor, samtidigt som den fyller på ett redan överfullt arbetskraftsutbud.

För att frigöra de nödvändiga resurser som krävs för att lösa Sveriges problem fordras därför inte minst ett nytänkande i denna fråga.

Men, fru talman, om övriga partier även fortsättningsvis väljer att stå kvar i den för oss alla så besvärliga situationen ber jag er ändå att inte misströsta alltför mycket. För den som vill se en förändring finns det nämligen ett parti representerat i Sveriges riksdag som ser till alla er som har tröttnat på situationen och som verkligen vill se en lösning på problemen.

Vi sverigedemokrater, fru talman, utgör den verkliga driv- och framtidskraft som krävs för att få det här landet på fötter igen. Vi är inte bara här för att stanna, utan vi är också här för att växa oss så stora att övriga partier förr eller senare kommer att tvingas att anpassa sig efter oss.

Med vår budgetmotion visar vi med stöd av riksdagens utredningstjänst hur en alternativ och positiv framtidsutveckling ser ut. Jag yrkar därför bifall till Sverigedemokraternas reservationer i detta betänkande.

Anf. 4 ULLA ANDERSSON (V):

Fru talman! Vi i Vänsterpartiet är inte intresserade av att ställa människor mot människor. Vi inser att vi människor behöver varandra, oavsett var vi kommer ifrån.

Jag vill börja med att yrka bifall till våra reservationer.

Sverige är i ett allvarligt läge. Till och med oktober i år hade 55 000 personer varslats, det vill säga fått det mycket oroväckande beskedet att de eventuellt kommer att förlora sina jobb. Till dem ska vi lägga de 44 000 personer som redan har fått gå, det vill säga alla dem som redan har fått sina visstidsanställningar avslutade. Varslen ligger på samma nivå som under krisen 2009 – 10 000 personer per månad denna höst. Samtidigt visar Konjunkturinstitutets nya prognoser att var tredje byggföretag väntas dra ned framöver, 40 procent av industriföretagen likaså.

I det läget kommer majoriteten att anta en budget med glädjeprognoser såväl över tillväxt som över arbetslöshet som kraftigt avviker från så gott som samtliga andra bedömare. LO räknar till exempel med en arbetslöshet på hela 50 000 fler personer nästa år än vad regeringen gör. SEB räknar med 1 procent lägre tillväxt.

Nu har ju regeringen kommit fram till att det kanske behövs nya prognoser någon gång inom en snar framtid. Men ingen ny politik kommer att presenteras. Prognoser har vi lärt oss att många andra är mycket bättre på att göra än vad regeringen är, men politiken kan inga andra än regeringen ändra på så länge de regerar i detta land.

På vilket sätt, Anders Borg, gynnas de arbetslösa av att ni drar ned över 3 miljarder på ersättningen för de arbetslösa? På vilket sätt gynnas de arbetslösa av att ni satsar 150 miljoner på arbetsmarknadspolitiska insatser samtidigt som ni sänker bolagsskatten med 16 miljarder? Era prioriteringar är mycket tydliga: Är du arbetslös får du klara dig bäst du

kan, men är du rik bolagsägare ska du belönas. Det är en borgerlig ekonomisk politik i högform.

Sverige är i dag ett land med massarbetslöshet. Det går 11 arbetslösa på varje ledigt jobb. I Gävleborg, där jag kommer ifrån, går det 18 arbetslösa på varje ledigt jobb och i Trollhättan 22. Samtidigt har långtidsarbetslösheten exploderat sedan regeringen tillträdde 2006 och har ökat med hela 70 procent. De som har varit arbetslösa mer än två år har ökat med hela 188 procent.

Arbetsförmedlingen räknar med att en kvarts miljon människor är i en så kallad utsatt position på arbetsmarknaden, det vill säga har väldigt svårt att få ett jobb eller riskerar att slås ut helt. Enligt Konjunkturinstitutet är matchningen på arbetsmarknaden historiskt dålig.

Så blir det när man drar ned på arbetsmarknadsutbildningarna med 64 procent eller som den här regeringen gjorde under den värsta fasen av krisen, faktiskt bara satsade en tredjedel av det man gjorde under krisen på 90-talet på arbetsmarknadspolitiska insatser. Så blir det när man låser in människor i passivitet och i slavliknade program som fas 3, ett program som absolut måste avskaffas efter valet 2014.

I dag är det endast tre av tio som är inskrivna på Arbetsförmedlingen som får ersättning från a-kassan. När regeringen tillträdde var det åtta av tio. Hela 150 000 personer får ingen ersättning alls utan tvingas vända sig till kommunernas socialkontor.

Regeringens medvetna politik har gett resultat. Långtidsarbetslösheten har bitit sig fast och stiger. Allt färre omfattas av våra försäkrings-system. Facken försvagas. Tystnaden på arbetsplatserna ökar och breder ut sig, otryggheten på arbetsmarknaden likaså.

Högerns arbetslinje handlar om att arbetskraften ses som vilken byttesvara som helst. Arbetslöshet ses som ett individuellt problem, och arbete ska ses som något plågsamt, trist och meningslöst som vi måste tvingas till under hot om fattigdom och bestraffning.

För oss är arbete något vi var och en har rätt till. Arbetslösheten är ett strukturellt problem. Arbete ska vara något meningsfullt som vi ska ha demokratiskt inflytande över, något att känna yrkesstolthet över där var och en av oss tas till vara och behövs. Skiljelinjen i arbetslinjen handlar om synen på arbetets roll i samhället och i våra liv.

Mot regeringens ineffektiva skattesänkarlinje står vårt mål om full sysselsättning som det överordnade målet för den ekonomiska politiken. Vi vill att sysselsättningsmål ska införas i både finans- och penningpolitiken. Vi föreslår därför också breda samhällsnyttiga investeringar för att skapa fler privata och offentliga jobb och förbättra välfärden samtidigt som vi tar stort klimatansvar. Vi gör helt enkelt investeringar i framtidens jobb.

Vänsterpartiets ekonomiska politik utgår från att statsfinanserna ska hållas starka. Vi är inte beredda att långsiktigt öka statens skuldsättning. Starka statsfinanser är avgörande för att kunna driva en ekonomisk politik för ökad jämlikhet och full sysselsättning. För oss är arbetslösheten en fiende.

Det går att bygga ett Sverige där alla får plats och blir behövda. Det handlar om politisk vilja och inriktning. Vi försöker se de behov som finns och samtidigt skapa jobb.

Därför föreslår vi att bostadsbristen byggs bort. Det är inte rimligt att ett välfärdsland som Sverige har brist på hyresrätter i 242 av landets kommuner och att flera hundra tusen unga inte har rätt att kunna flytta hemifrån och få ett eget hem.

Vi föreslår därför ett investeringsstöd på 5 miljarder kronor med sikte på att nå målet om 20 000 hyresrätter per år, vilket behövs om bostadsbristen ska byggas bort. Stödet ska gå till hyresrätter som också har rimliga hyror och som bidrar till energiomställningen. Folk måste faktiskt ha råd att bo i dem också.

Vi tycker också att det är dags för hyresgästerna att få sina lägenheter rustade, och vi föreslår därför en omfattande upprustningssatsning på miljonprogrammen. Det skapar bättre boendemiljöer, och det skapar jobb.

Fru talman! Vi behöver ett tillgängligare Sverige. Det är inte rimligt att människor i dag nekas att åka tåg, inte kan ta sig in på kaféer, i affärer eller i offentliga byggnader bara för att de tvingas ta sig fram med rullstol. Vi ser dessa behov och föreslår därför ett särskilt investeringsstöd på 2 miljarder kronor per år för att bygga bort den bristande tillgängligheten samtidigt som vi skapar jobb.

Vi behöver bygga en hållbar infrastruktur som tar sikte på klimathotet och skapar möjligheter för människor att resa klimatsmart och komma i tid. Genom våra satsningar på kraftigt ökad kapacitet och underhåll på järnvägen kan förseningar på allvar minskas för både människor och gods. Medan regeringens pengar är slut långt innan vintern har kommit satsar vi för att tågen ska komma i tid.

Vi presenterar också en rad förslag för att öka resandet med andra kollektivtrafikmedel, det vill säga buss, spårvagn och så vidare. Genom dessa satsningar skapar vi nya jobb och stärker näringslivet samtidigt som utsläppen minskar.

Vi föreslår också ett generationsväxlingsprogram för arbetsmarknaden. Vårt program skapar 25 000 jobb och utbildningsplatser till unga genom satsningar på lärlingsanställningar i bristyrken, traineeprogram i offentlig sektor och utbildningsvikariat i omsorgen. Vi finansierar det genom att avvisa sänkningen av restaurangmomsen som kostar över 5 miljarder och som enligt Statistiska centralbyrån inte har lett till några fler jobb, snarare tvärtom.

Dessutom föreslår vi en engångsskatt på de fyra storbankernas vinster och sätter dem i produktiv användning till en bred utbildningssatsning för att minska ungdomsarbetslösheten.

I Sverige jobbar var tredje person på arbetsmarknaden på obekvämt arbetstid. Av dem har 300 000 barn under sju år. Genom att slopa RUT-avdraget finansierar vi en reform för att förbättra vardagen för alla dem som arbetar kvällar, nätter och helger. Det ger hela 15 000 platser inom barnomsorg på obekvämt arbetstid.

Det behövs, för det är inte enkelt att klara sin vardag om inte förskolan är öppen när man jobbar. Men pengarna räcker faktiskt också till ett stimulansbidrag till kommunerna, så att barn till arbetslösa och föräldralediga kan få vara i förskolan 30 timmar i veckan. På så sätt stärks småbarnsföräldrars möjligheter att arbeta och få ett arbete.

Vi ser att det behövs stora satsningar på bättre kvalitet i vård, skola och omsorg. Totalt ger våra satsningar drygt 53 000 fler anställda. Fram-

för allt satsar vi på utbildning och personal inom äldreomsorgen. Det kostar, men alternativet är att vi fortsätter låta barnen gå ut ur skolan utan fullständiga betyg, låter sjuka ligga i korridorerna på sjukhusen och låter de äldre se hemtjänstpersonalen rusa in med en matlåda som de lägger i mikron och sedan rusa därifrån.

Det är ett högt pris för hela samhällsekonomin men också för oss kvinnor som tvingas gå ned på deltid eller sluta jobba helt för att i stället fixa detta på vår obetalda fritid. I dag har ca 100 000 personer gått ned på deltid eller slutat jobba för att omsorgen inte är fullt utbyggd. Vi vill inte se den utvecklingen.

Vi inför också ett särskilt statsbidrag för att öka lärartätheten i grundskolan och en extra förstärkning av resurser till skolor med särskilt stora behov. Och vi höjer studiemedlen, eftersom vi menar att det är rimligt att de studerande får goda ekonomiska villkor och därmed kan koncentrera sig på sina studier. Det är ekonomiskt lönsamt både för individen och för samhället.

Därför avvisar vi också regeringens ineffektiva och dyra skattesänkningar, såsom sänkt bolagsskatt, 16 miljarder, och den sänkta arbetsgivaravgiften för unga. Ingen vet om den har skapat något jobb över huvud taget, men den kostar 15 miljarder per år.

Men vi föreslår också en höjd skatt med en knapp hundralapp för alla som jobbar och tjänar 31 000 kronor i månaden, medan de som tjänar 50 000 eller mer får avstå de skattesänkningar de har fått av regeringen, och det har de råd med. De 10 procent rikaste har fått 56 000 kronor mer i plånboken av regeringen. Det är inkomstförstärkningar som kommit till stånd genom att sjuka människor nekas ersättning från sjukförsäkringen, genom att arbetslösa inte får någon ersättning och genom att antalet anställda i vård, skola och omsorg hålls nere.

Våra inkomstförstärkningar använder vi i stället till att skapa jobb, stärka kvaliteten i vård, skola och omsorg genom fler anställda och stärka sjukförsäkring och a-kassa. Vi lägger fram förslag för att utjämna inkomstskillnaderna mellan kvinnor och män och öka den ekonomiska jämlikheten. För vi menar att rättvisa är produktivt och ekonomisk jämlikhet en framgångsfaktor för ett lands hela utveckling.

Vänsterpartiets budgetmotion, *För framtidens jobb*, har en effektiv ekonomisk politik inriktad på samhällsnyttiga nödvändiga investeringar med fullt fokus på lösningar av de samhällsproblem vi ser i dag och som skapar 100 000 nya jobb. Det är en politik som tar ansvar, en politik där full sysselsättning står i fokus för den ekonomiska politiken.

Anf. 5 ANNA KINBERG BATRA (M):

Fru talman! Kolleger och åhörare! Jag vill börja med att yrka bifall till utskottets förslag.

I fredags debatterades varslen och situationen på arbetsmarknaden här i kammaren. Häromdagen nåddes vi till exempel av beskedet att Volvo Construction Equipment varslar 350 anställda på sina fabriker i Braås, Hallsberg, Eskilstuna och Arvika på grund av minskad efterfrågan.

Samtidigt som den debatten pågick här var jag på besök hos ett prisbelönt tillväxtföretag. Det finns många sådana, till exempel Lövholmens Hemtjänst AB. Det startades 2006 av undersköterskorna Janet Segmen och Sandra Bettoschi. När de fick pris av Dagens Industri som ett av

förra årets gasellföretag hade de vuxit med 1 772 procent mellan 2007 och 2010. Deras efterfrågan hade alltså ökat.

I förra veckan fick över 10 000 personer arbete enligt Arbetsförmedlingens statistik, och det anmäldes lite drygt 11 000 platser. Det är alltså fler än de strax under 10 000 nya arbetssökande som anmäldes. Det behöver bli fler nya jobb, men det hade inte varit möjligt utan en politik för fler i arbete och för fler arbeten.

I morse gick ungefär 200 000 fler personer till jobbet i Sverige jämfört med hur många som gjorde det innan vi vann valet 2006. Några går kanske senare i dag. Några går kanske i kväll, i natt eller senare i veckan. Men de går till jobbet.

Före valet 2006, i ett bättre ekonomiskt läge, före den internationella finanskrisen och när Magdalena Andersson var statssekreterare hos Pär Nuder, förtidspensionerades 140 personer om dagen ut ur och bort från arbetsmarknaden.

I dag har det gått två månader sedan regeringen överlämnade Alliansens sjunde budgetproposition till riksdagen. Det är en budget som lägger grunden för att Sverige i en orolig omvärld ska kunna möta de utmaningar som vi nu står inför. Tack vare en ansvarsfull ekonomisk politik har vi klarat krisen bättre än de flesta jämförbara länder. Svensk bnp har vuxit ungefär tre gånger så mycket sedan 2006 som snittet för eurozonen.

Om Sverige hade haft lika svag tillväxt som övriga EU-länder sedan 2006 skulle vi ha haft ungefär 100 miljarder kronor mindre till välfärden och investeringarna för jobben. Om vår arbetsmarknad hade utvecklats som övriga EU i snitt hade ungefär 150 000 färre varit sysselsatta. Ansvarsfull politik ger resultat.

Den här hösten har hittills visat att det är viktigare än på länge både att fortsätta ta ansvar och att våga investera för framtiden. I dag beslutar Sveriges riksdag om ramar, och med dagens budgetbetänkande befäster vi Sveriges ställning som ett av Europas mest välskötta och stabila länder, mätt i starka statsfinanser.

När budgeten presenterades i september var regeringen tydlig med att svensk ekonomi fortsatt befinner sig i ett besvärligt läge, särskilt om vi ser utanför landets gränser.

Även i utskottets betänkande konstaterar vi att nedåtriskerna fortsätter dominera och att avgörande problem i Europa och USA ännu inte är lösta. Samtidigt ser vi utmaningar och möjligheter i form av till exempel de asiatiska tillväxtländerna, som har större betydelse i dag för svensk ekonomi än vad de hade för ungefär 20 år sedan.

När IMF presenterade sin senaste World Economic Outlook i oktober lyftes Sverige fram som ett av undantagen i en annars ganska dyster bild av världsekonomin de senaste åren. Sverige lyftes fram som ett ganska tydligt föredöme när det gäller krishantering. Vi har fört en ansvarsfull ekonomisk politik som har gett oss buffertar för att hantera besvärliga tider.

När Socialdemokraterna reserverade sig i förra årets budgetbetänkande skrev de: "Friheten som starka statsfinanser ger ska användas till att stärka arbetslinjen och öka sysselsättningen."

Det är ett bra citat. Detta har vi möjlighet att göra nu. Till skillnad från Socialdemokraterna lägger vi också fram konkreta förslag som gör detta möjligt.

Prot. 2012/13:28
21 november

*Utgiftsramar
och beräkning av
statsinkomsterna*

Fru talman! Både läget i den rika världen, Europa och USA, och tillväxten i Asien utsätter oss, våra företag, vår arbetsmarknad för starka prövningar och ett starkt omvandlingstryck. Det är mot det vi måste bygga Sverige starkare för att klara jobben och välfärden i framtiden.

Vi måste också förstå de inhemska utmaningar som vi har på vår egen arbetsmarknad. Den arbetslöshet vi ser i dag i Sverige är huvudsakligen strukturell. Det är för många ungdomar och utrikes födda som står utanför arbetsmarknaden. De har för svårt att få jobb. På detta måste jobbpolitiken riktas in.

Därför presenterar Alliansen en budget med tydliga investeringar för att möta de här utmaningarna. Det handlar om att stärka den svenska konkurrenskraften, fortsätta rusta svensk arbetsmarknad och värna välfärden och sammanhållningen. Vi tar ansvar för att bygga Sverige starkt.

Vi sänker bolagsskatten under snittet i både EU och OECD. Det gör att fler investeringar blir lönsamma. Det gör att det blir attraktivt för fler internationella företag att förlägga verksamhet i Sverige, vilket lägger grunden och är helt avgörande för fler jobb.

Genom att en stor del av skattesänkningen finansieras genom skärpta avdragsregler för de så kallade räntesnurrorna finns det också en tydlig rättvisaspekt i det här reformförslaget. Så tar vi ansvar för det svenska investeringsklimatet.

En väl fungerande infrastruktur är grunden för en fungerande och fortsatt växande ekonomi med fler jobb, särskilt i ett så avlångt och spritt land som vårt. Socialdemokratiska löften utan ekonomisk täckning har vi ersatt med väl motiverade och fullt ut finansierade investeringar. Det är en utveckling som har varit i gång sedan 2006 och som vi har fortsatt. Alliansen bygger till exempel en ny stambana. Vi stärker infrastrukturen för gruvnäringen. Vi bygger ut kollektivtrafiken även i storstadsområden som till exempel tunnelbanan till Nacka som nu kan snabbas på. Anslagen för drift och underhåll har i princip dubblerats sedan 2006. Så tar vi ansvar för svensk infrastruktur.

Svensk forskning måste vara internationellt konkurrenskraftig. Vi ligger i den absoluta världstoppen när det gäller investeringar i detta. Det är få länder som slår Sverige när det gäller att investera i forskning. Sedan 2006 har de samlade anslagen till forskning ökat från 25 miljarder till 30 miljarder. Vi fortsätter att stärka svensk forskning för att få fram fler nya jobb. Med årets forskningsproposition ökar anslagen till 34 miljarder kronor. Så tar vi ansvar för svensk konkurrenskraft.

Arbetsmarknadspolitikens förstärks för att förbättra matchning och motverka långvarig arbetslöshet. Vi satsar särskilt på ungdomar med ett paket som bidrar till att möta den svagare konjunkturen och underlätta övergången mellan skola och arbetsliv. Vi satsar på lärlingsutbildningar och gymnasiala yrkesutbildningar, på bättre matchning för dem som har stått utanför arbetsmarknaden länge, på nystartsjobb och på en ökning av antalet utbildningsplatser. Vi satsar drygt 8 miljarder mellan 2013 och 2016 på fler jobb för unga. Vi fortsätter att stärka den svenska modellen, och staten och arbetsmarknadens parter samverkar i den så kallade jobbpakten. Så tar vi ansvar för att trygga jobben och få fler i arbete.

Sverige är ett av de länder inom OECD som har jämnast fördelning. I årets budget gör vi träffsäkra satsningar för att stärka det ekonomiska utrymmet för de familjer som behöver det allra mest. Vi reformerar till

exempel försörjningsstödet. Vi stärker bostadstillägget för pensionärer, grundnivån i föräldrapenningen och tilläggsbidraget för studerande med barn. Skatten för pensionärer sänks för fjärde gången. Så tar vi ansvar för sammanhållningen.

Alliansens sjunde gemensamma budget står mot fyra olika oppositionsförslag med väldigt lite gemensamt, men det finns en gemensam nämnare: Alla fyra förslagen hotar att bromsa jobben och tillväxten. I en tid av internationellt besvärligt konjunkturläge lägger de olika oppositionsförslagen ökade bördor på svenska företag på svensk arbetsmarknad. Om man utgår från era förslag blir summan av Socialdemokraternas, Vänsterpartiets och Miljöpartiets förslag att tillväxten riskerar att bli mellan 1 och 2 procentenheter lägre och jobben 50 000–100 000 färre.

I en tid när för många unga saknar jobb skulle kostnaderna för att anställa unga chockhöjas med flera av oppositionspartiernas förslag genom kraftigt höjda arbetsgivaravgifter. För en butiksanställd med 20 000 i månadslön skulle Socialdemokraternas förslag innebära en anställningskostnad som ökar med en dryg månadslön om året. Det går inte att blunda för de ekonomiska realiteterna med ett sådant förslag, särskilt inte när ni kompenserar de offentliga arbetsgivarna för ökade kostnader. Varför kompenseras det om det inte är så skadligt? Och varför gäller den risken inte de privata arbetsgivarna? Hur leder ökade kostnader för att anställa unga till att jobben blir fler? Det har vi fortfarande inte fått svar på under hösten.

Fru talman! Fredrik Olovsson, Magdalena Andersson, Stefan Löfven och deras kolleger gör anspråk på regeringsmakten. Det ställer krav, inte bara på ett budgetförslag som i stället för att strama åt i lågkonjunktur och hota jobben gör Sverige starkare. Det ställer också krav på ett heltäckande och seriöst alternativ som har ett parlamentariskt underlag som slår Alliansens; så ser ju det parlamentariska läget ut. Det räcker inte, Fredrik Olovsson, med att stå här och tala om sig själv och sitt förslag och försöka hålla distansen till de andra. Socialdemokraterna skulle behöva förhålla sig till exempelvis Vänsterpartiet och Miljöpartiet och kanske till och med till Sverigedemokraterna. Vilka är de kompromisser som skulle krävas för att få ihop ett regeringsalternativ? Utöver de egna drygt 30 miljarderna i skattehöjningar på jobb och tillväxt, vilka eftergifter är Fredrik Olovsson beredd att göra? Blir det Miljöpartiets höjningar av bensin- och miljöskatterna så att transporterna blir dyrare i hela landet? Ska det bli Vänsterpartiets återregleringar, avskaffande av RUT-avdraget och höjda inkomstskatter? Hur stämmer det med den så kallade affärsplan som Socialdemokraterna har talat så fint om i olika tidningsartiklar under sommaren och tidiga hösten?

Sverige måste stå starkt för att möta en knivskarp och hård global konkurrens. Vi har mycket att vinna på den. Världen går igenom en historisk förändring, och vi har historiskt vunnit på att ta möjligheter i omvandling. Sverige skulle inte vara rikt om vi inte hade varit bra på det. Därför fortsätter Alliansen att investera i framtiden, stärka den svenska ekonomin och sammanhållningen, värna sysselsättningen och slå vakt om välfärden. Det är helt avgörande för att Sverige ska klara av att möta de utmaningar vi nu ser i vår omvärld.

Prot. 2012/13:28
21 november

*Utgiftsramar
och beräkning av
statsinkomsterna*

Fru talman! Jag yrkar bifall till utskottets förslag och därmed avslag på fyra olika varianter av färre och dyrare jobb.
(Applåder)

Anf. 6 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Fru talman! Om man inte klarar jobben, om man tillåter massarbetslösheten att bita sig fast och fördjupas, om man accepterar att långtidsarbetslösheten tredubblas och om man låser in 30 000 människor i fas 3 kommer man inte långsiktigt att klara ekonomin på ett bra sätt. Det är det vi ser med Anna Kinberg Batras politik. Ni klarar inte jobben, och ni klarar följaktligen inte heller överskottsmålet.

Ett annat sätt att se på samma sak är att ni har sänkt skatterna för mycket, mer än vad budgeten tål långsiktigt för att också klara överskottsmålet. I ert förslag får vi ytterligare tydliga besked om att det är en politik som ni kommer att fortsätta med. Trots att ni inte klarar överskottsmålet ägnar ni er åt ofinansierade skattesänkningar. Den här gången är det en ofinansierad och oansvarig sänkning av bolagsskatten.

Jag vill också veta om Anna Kinberg Batra verkligen står bakom de bedömningar av den ekonomiska utvecklingen som utskottets betänkande baserats på, som ni skriver om, som du just yrkade bifall till och som säger att tillväxten ska bli nästan 3 procent och att arbetslösheten ska sjunka nästa år. Om finansutskottets ordförande inte längre står bakom det som står i betänkandet, borde ni då inte ändra något på politiken, inte ens ett kommatecken, när kartan och verkligheten inte stämmer överens?

Anf. 7 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Fru talman! Jag citerar igen ur förra årets socialdemokratiska reservation: ”Friheten som starka statsfinanser ger ska användas till att stärka arbetslinjen och öka sysselsättningen.”

I stället föreslår Socialdemokraterna i år att strama åt när Sverige är i lågkonjunktur. Jag kan nästan alltid vara kritisk till Socialdemokraternas förslag, men i år är det snudd på farligt. Det är nu vi behöver fortsätta att bygga Sverige starkt för att jobben ska bli fler.

Fredrik Olovsson bor, som vissa andra här, i Katrineholm. En av de största privata arbetsgivarna i den kommunen är SKF Mekan. Det är en av världens ledande tillverkare av tillbehör till lager av olika slag. Låt oss titta på hur det blir med investeringsklimatet och jobben för den typen av företag med er politik. Baserat på 2011 års resultat skulle hela SKF-koncernen, även utanför Katrineholm, betala nästan 180 miljoner kronor mer i bolagsskatt med ert förslag jämfört med vårt. Det motsvarar en dryg femtedel av SKF Mekans omsättning. Er politik riskerar att försvaga Sverige i tider när den internationella pressen är hårdare än på mycket länge och jobben verkligen måste bli fler.

Jag blev lite förvånad i oktober när Socialdemokraterna presenterade sin budgetmotion. Ni hade ju talat så vänligt om näringslivet, affärsplaner och annat under sommaren och sedan lade ni på riksdagens bord förslag om högre skattehöjningar än vad Håkan Juholt gjort tidigare, med en större profil mot transfereringar till dem som inte jobbar.

Det är nu, Fredrik Olovsson, som vi behöver satsa på jobben. Det är nu Sverige mer än på länge behöver satsa på att fortsätta att bygga Sve-

rige starkt så att jobben blir fler. Socialdemokraternas förslag hotar den utvecklingen.

Prot. 2012/13:28
21 november

Anf. 8 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Fru talman! Jag observerar att jag inte fick något svar på min fråga. Trots att den ekonomiska utvecklingen kommer att bli en helt annan än den som regeringen förutspådde ska ingenting ändras. Prognoserna ligger uppenbarligen fast. Det är så ni tror att utvecklingen ska vara, och därmed blir politiken också fel.

Sedan beskriver Anna Kinberg Batra vår politik felaktigt. Vi höjer inte bolagsskatten. Vi sänker bolagsskatten i den del som är finansierad. Det är direkt oärligt att påstå att det skulle vara fråga om en höjning när vi sänker den till 24 procent. Det är mycket märkligt resonerat.

Men vi har i vårt budgetförslag en politik som är mer avpassad till den situation som vi uppenbarligen går in i. Vi har fler utbildningsplatser, vi har en effektivare arbetsmarknadspolitik, vi avskaffar fas 3 där ni låser in 30 000 människor, vi har 10 miljarder i efterfrågestimulanser som kan möta just den vikande efterfrågan och som hindrar att det som nu riskerar att bli en kris i exportindustrin också flyttar in i den inhemska ekonomin. Det handlar om barnbidrag, sänkt pensionärsskatt och sänkta avgifter till arbetslöshetsförsäkringen.

Men Anna Kinberg Batra yrkade precis bifall till det som innebär en politik som bygger på att vi nästa år ska se att arbetslösheten sjunker och att tillväxten blir hög. Då måste jag ändå fråga: Är det er bild av ekonomin för nästa år? Om det inte är det borde väl någonting – åtminstone ett kommatecken, åtminstone en krona eller åtminstone en siffra – ändras i det dokument som bygger på just bedömningen av den ekonomiska utvecklingen. Borde det inte det?

Anf. 9 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Fru talman! På 349 platser i denna kammare ligger det små lila buntar med betänkandet från finansutskottet där vi tydligt – jag tror att det är på s. 23 – beskriver hur den ekonomiska utvecklingen bedöms i propositionen, och vi tar också hänsyn till andra prognoser som har kommit under hösten. Sedan konstaterar vi, som regeringen skrev redan i september, att det ligger mörka moln över svensk ekonomi, att det finns nedåtrisker och att risken för en negativ utveckling överväger. Det konstaterade regeringen i september. Jag håller med om att det finns skäl att vara lite försiktig i bedömningen av utvecklingen framöver. Det framgår i budgetpropositionen, det framgår i betänkandet, och det är fortsatt mycket viktigt.

I detta läge slår Socialdemokraterna till med att göra jobben dyrare och riskerar att göra dem färre. Jag har inte fått svar på frågan om hur era förslag skulle göra att jobben blir fler. I det problematiska läge som vi har, när risken för en negativ utveckling och problem på arbetsmarknaden överväger såsom det står i betänkandet och i regeringens proposition, varför ska ni då slå till med att göra jobben dyrare?

Era förslag riskerar att ge Sverige en sämre bnp-utveckling och göra jobben färre i tider då Sverige behöver nya och fler jobb som allra mest. Då är bolagsskatten viktig. Ni skriver själva i era förslag att med ert bolagsskatteförslag kommer det in närmare 8 miljarder mer. Ni tar in 8

*Utgiftsramar
och beräkning av
statsinkomsterna*

miljarder mer, och 7,6 miljarder är högre skatt på företagen. Vi fortsätter sänka skatten för företagen och på jobben eftersom Sverige behöver fler av dem.

Anf. 10 PER BOLUND (MP) replik:

Fru talman! I sitt inlägg uttryckte Anna Kinberg Batra att Miljöpartiet skulle höja skatterna för företag. Jag ber Anna Kinberg Batra att återigen titta på vårt budgetförslag eftersom det inte stämmer. Det som vi gör är att vi omfördelar de sänkningar som regeringen gör. Vi prioriterar till exempel en sänkning av arbetsgivaravgiften i stället för bolagsskatten. Vi tror att det är mycket mer träffsäkert för att få nya jobb i Sverige.

Däremot använder vi klimatpolitiska styrmedel för att vi värnar om att Sverige ska minska sina utsläpp och för att Sverige ska ta ansvar för att minska klimatpåverkan. Det är bekymmersamt att Anna Kinberg Batra i sitt inlägg bara talar om att det leder till högre avgifter för bensinen och att det är någonting negativt. Det visar att regeringens klimatambitioner har urholkats katastrofalt under de senaste åren, och det är bekymmersamt.

Jag vill framför allt fokusera på arbetslösheten bland unga. Det är intressant att Anna Kinberg Batra står här och förespeglar att regeringens insatser skulle ha bidragit till att lösa problemen. Tittar man på hur verkligheten ser ut och hur statistiken ser ut är det uppenbart att problemen är långt ifrån lösta. Snarare blir de allt värre. Det är fler unga som hamnar i arbetslöshet, och framför allt i långtidsarbetslöshet, med regeringens politik. Det är märkligt att hon då uttrycker det som att de åtgärder som man har genomfört skulle vara en succé och att det på något sätt skulle ha löst problemen.

Jag vill framför allt lyfta fram en fråga som handlar om en specifik del av arbetslösheten och en lösning av den. Det handlar om våra miljonprogramsområden som vi som båda kommer från Stockholm känner till mycket väl. Vi vet att det finns stora sociala problem, stora miljöproblem och effektivitetsproblem där. Men vi vet också att det finns en potential. Genom att renovera miljonprogramsområdena skulle man kunna skapa många nya jobb, inte minst just i de områden där arbetslösheten är mycket hög.

Vi har föreslagit att vi ska införa något som vi kallar klimat-ROT och som riktar sig speciellt till dessa områden och gör det möjligt att renovera och skapa många nya jobb.

Min fråga är: Vad gör regeringen? Hur ser regeringen på detta problem? Hur ska man lösa problemet med dåligt underhållna och dåligt renoverade miljonprogramsområden?

Anf. 11 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Fru talman! Leder Miljöpartiets budgetförslag inte till högre kostnader för jobben? Det beror lite grann på hur man räknar. Ni gör ett stort nummer av att arbetsgivaravgifterna sänks generellt och att det även sker en sänkning för vissa lönesummor. Jag välkomnar att Per Bolund och Miljöpartiet har kommit till insikt om att de svenska skattekilarna är för höga. Men hela resonemanget hänger inte ihop eftersom ni finansierar dessa sänkningar genom att chockhöja arbetsgivaravgifterna för unga – ni menar att sänkningen har varit ineffektiv och kostsam.

Summan av förslagen i Miljöpartiets budgetalternativ, inklusive miljöskatterna, blir totalt sett högre skatter i ekonomin som helhet och på jobb och tillväxt. Miljöskatterna spelar stor roll för möjligheterna att transportera sig, köra ut varor och utföra tjänster i hela vårt avlånga land. Därför spelar hela Miljöpartiets politik stor roll för jobben och ekonomin, och därför är det bekymmersamt när det gäller hur jobben skulle bli fler med den. Det finns snarare risk för att den leder till färre jobb på lång sikt och lägre bnp-utveckling på lång sikt. Då blir det också svårare att fortsätta satsa.

Satsar vi på ungdomsjobb? Vi har både sänkt trösklarna för ungdomsjobben och satsat på skolan. Nu görs fler reformer, brukar det påstås, än när folkskolan infördes 1842. Vi fortsätter samtalet med parterna för att fortsätta hjälpa ungdomar in i jobb, och vi vill fortsätta slå vakt om de lägre trösklarna för att ungdomar ska komma in.

Per Bolund nämner angelägna satsningar, som vi säkert kan återkomma till. Men jag vill fråga Per Bolund om finansieringen och hur er kravlista till Socialdemokraterna ser ut. Om ni skulle stödja ett socialdemokratiskt regeringsalternativ, hur ser då kravlistan ut, Per Bolund? Historiskt har det varit känt att det är ganska dyrt att bli kompisar med er i Miljöpartiet i till exempel budgetsammanhang.

Anf. 12 PER BOLUND (MP) replik:

Fru talman! Vi har vår kravlista här, och den gäller oavsett vilka partier som vi ska samarbeta med. Det är så klart vår politik som vi försöker genomföra i regeringsställning. Jag gissar att detsamma gäller även Moderaterna och andra partier.

Sedan hoppar Anna Kinberg Batra långt in i framtiden och vill gärna tala om vad som händer efter nästa val. Vi tror att man ska utveckla en politik för den problematik som vi befinner oss i nu och den ekonomiska nedgång som vi nu möter i svensk ekonomi. Uppenbarligen vill regeringen hellre tala om vad som händer i framtiden än vad som inte händer nu från regeringens sida.

Anna Kinberg Batra svarar över huvud taget inte på min fråga som handlade om renoveringen av miljonprogrammen. Jag var på ett seminarium i går som Ingenjörsvetenskapsakademien anordnade. De talade om ett investeringsbehov på mellan 400 och 500 miljarder kronor under de närmaste årtiondena för att hålla miljonprogrammen i ett hållbart skick och skapa socialt acceptabla boendemiljöer och för att öka energi-effektiviteten.

Om man kan stimulera fram denna typ av omställning och göra en renovering av miljonprogrammen innebär det också stora möjligheter att få människor i arbete i områden som är enormt socialt utsatta och där arbetslösheten är mycket högre än i resten av landet. Lyckas man stimulera fram den typen av insatser kommer det att ge mycket stora effekter för sårbara grupper.

Därför är jag bekymrad över att regeringen inte har några som helst svar på hur den typen av utveckling skulle kunna stimuleras fram. På vilket sätt vill man stimulera bostadsbolagen att renovera miljonprogramsområdena? Vad är det för typ av ekonomiska stöd som skulle behövas enligt regeringens sätt att se på det? Hur ska man få fram dessa 400–500 miljarder kronor? Det är väl uppenbart även i Anna Kinberg

Batras värld att det inte händer i dag och att det behövs nya insatser för att man ska få denna utveckling? Eller är det så att regeringen faktiskt inte prioriterar denna fråga utan tycker att det är någonting som andra ska lösa och att regeringen inte har något ansvar?

Anf. 13 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Fru talman! Per Bolund och jag kan vara överens om en sak, nämligen att bostäderna behöver bli fler, särskilt i storstadsområden. Visst är det så. Det kräver enklare regler för byggande, bättre möjligheter att hyra ut bostäder till dem som inte har och låga skatter på till exempel ROT-arbeten, som vi har infört. Sådant är viktigt. Det kan behövas mer.

Skälet till att vår budgetproposition har titeln *Investera för framtiden* är att tack vare de ansvarsfulla statsfinanserna har vi kunnat investera för framtiden. Det är därför jag refererar till att ni i Miljöpartiet här i riksdagens talarstol, i medier och så vidare ropar efter satsningar samtidigt som ni säger att det är viktigt att ta ansvar för statsfinanserna. Det går inte alltid riktigt ihop.

Jag ska ta upp två lästips för den som är intresserad av ansvar, framtid och investeringar. Förra året stod vi här i Stockholm värdar för en konferens med budgetexperter från hela världen. Det fanns en tysk studie som visade hur Sverige har haft ansvarsfulla statsfinanser med stopp för utgiftsökningar sedan ramverket började användas – med ett undantag. När Göran Persson hade vunnit valet 2002 med i alla fall närmare 40 procent av rösterna budgetförhandlade han med Miljöpartiet. Det kostade flera hundra miljoner extra.

Det finns ett till lästips, nämligen Lennart Olsens *Rödgrön reda*. Lennart har varit budgetförhandlare för Miljöpartiet. Han berättar glatt hur de ställde och fick igenom enorma krav på utgiftsökningar. Därför är det viktigt att fråga Per Bolund hur han tar ansvar för framtiden. Jag investerar gärna i grön och ny teknik, i omställning och i bostäder inom ramen för ansvarsfulla statsfinanser. Men hur ser Per Bolunds kravlista ut? Den får vi återkomma till.

Anf. 14 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Fru talman! Först ska jag ge ett informationstips till Anna Kinberg Batra, nämligen att ROT inte gäller hyresgäster och alla hyreslägenheter. De är undantagna.

Ett annat lästips kan vara att titta i statistiken över arbetsmarknaden. Vi kan se att långtidsarbetslösheten har ökat med 70 procent sedan ni tillträdde 2006. Det handlar om sex månader eller längre arbetslöshet. De som har varit arbetslösa två år eller mer har ökat med hela 188 procent. Det är resultatet av er politik. Jag kan inte tycka att det är speciellt ansvarsfullt.

Låt oss därtill lägga till statistik från Arbetsförmedlingen som visar att av landets 400 000 arbetslösa är 250 000 att beteckna som ”utsatta” på arbetsmarknaden, det vill säga de har svårt att få ett jobb och riskerar att helt slås ut från arbetsmarknaden. Deras situation kommer att bli än besvärligare när alla varsel kommer och så småningom ännu fler förlorar arbetet.

Ni höjer anslagen till arbetsmarknadspolitiska insatser i krisen med 150 miljoner kronor. Det är framför allt för att öka antalet lönebidrags-

anställningar. Det är bra, men det är lite med tanke på den stora gruppen i dag långtidsarbetslösa.

Samtidigt drar ni ned ännu mer på anslagen till arbetsmarknadsutbildningar. Ni sänker anslagen till ersättning för de arbetslösa med över 3 miljarder kronor. Hur ska de klara sig? På vilket sätt blir det bättre för samhällsekonomin att de arbetslösa över huvud taget inte får någon ersättning? Om människor med låga inkomster får ekonomisk trygghet, en något bättre ekonomi, upprätthålls också efterfrågan i ekonomin.

På vilket sätt, Anna Kinberg Batra, tar ni ansvar för de långtidsarbetslösa?

Anf. 15 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Fru talman! Nu har jag bara två minuter på mig, och det är lite om jag ska bemöta allt som Ulla Andersson tar upp.

Vi har båda ett genuint engagemang för jobben, för att fler ska komma i arbete. Det betvivlar jag inte att Ulla Andersson har. Men den här debatten visar att alternativen ser olika ut. Lite beroende på hur man räknar får man ihop mellan 60 och 90 miljarder i skattehöjningar på jobb och tillväxt med Vänsterpartiets politik. Hur man än räknar blir det svenskt rekord i att det är dyrare och svårare att skapa jobb. Det är det stora hotet mot jobben.

Jag får inte fram ur Ulla Anderssons replik hur det skulle göra jobben fler. Era förslag hotar både bnp-utvecklingen och jobbutvecklingen, särskilt i sektorer där många kvinnor arbetar, till exempel inom välfärden där ni har kunnat satsa och där alternativen har vuxit fram. De möjligheterna vill ni ta bort.

Jag skulle vilja fråga även Ulla Andersson hur kravlistan till Socialdemokraterna ser ut vid en eventuell regeringsbildning. Vad är viktigast av alla skattehöjningar att kräva att Magdalena Andersson ska genomföra om hon blir finansminister? Vad är ert pris? Är det att alla RUT-avdrag måste bort? Är det att valfriheten måste klämmas åt så att välfärdsjobben blir färre? Eller är det viktigast att prioritera att människor med normala inkomster får högre inkomstskatt först? Vad går först? Vilket av alla dessa hot mot jobben är allra högst prioriterat om Ulla Andersson får bestämma?

Anf. 16 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Fru talman! I år är det 2012. Ni har regerat i sex år. Jag försöker visa på vad som har hänt under tiden. Vi har fått en ökning av långtidsarbetslösheten med 70 procent. Andelen som har varit arbetslösa två år eller längre har ökat med 188 procent.

I det läget väljer ni att dra ned på ersättningen för de arbetslösa. Ni låter 150 000 människor stå helt utan ersättning. Ni drar ned på arbetsmarknadsutbildningarna. Det är er politik som har skapat situationen. Ni för en ensidig politik. Ni tror att skattesänkningar är lösningen på allt. Men skatter används till något. Det går att till exempel stimulera ekonomin med hjälp av stora offentliga beställningar så att efterfrågan på jobb kommer. Det går att ersätta de arbetslösa så att de kan känna en viss trygghet och köpa gummistövlar till barnen. Då kan också affärsbiträdet behålla jobbet.

Prot. 2012/13:28
21 november

*Utgiftsramar
och beräkning av
statsinkomsterna*

Vi har lagt fram en politik där vi kraftigt stimulerar möjligheterna till utbildning. Vi höjer anslagen till arbetsmarknadspolitiska insatser. Vi stimulerar ekonomin så att det blir ungefär 100 000 fler jobb. Det kallar jag en politik för att ta ansvar.

Men, Anna Kinberg Batra, svara nu på frågorna. Det är ni som är regeringen. Det är er politik som har lett till en stor ökning av antalet långtidsarbetslösa, som nu riskerar att komma än längre från arbetsmarknaden. Vad tänker du göra? Med er budget som vi nu ska ta ställning till finns inte de förslagen. Ni lämnar dem därhän och drar till och med ned på arbetsmarknadsutbildningarna och sänker ersättningen till de arbetslösa. På vilket sätt blir det bättre? På vilket sätt skapar det fler jobb? På vilket sätt ska de arbetslösa klara sig ekonomiskt och få möjlighet att ställa om?

Anf. 17 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Fru talman! Vad har hänt sedan vi vann valet 2006? Vi har till exempel klarat oss bättre än de flesta jämförbara länder i en brutal, internationell, allvarlig och djup kris. Vi har till exempel gjort det möjligt för över 200 000 fler att få jobb, trots en allvarlig internationell kris och trots att vi har blivit fler i Sverige. Vi är bara nio miljoner på en stor världsmarknad, och Sverige lyfts fram som ett exempel jämfört med andra länder i bland annat IMF-sammanhang för att både ha tagit ansvar och ha en ungefär tre gånger starkare ekonomisk utveckling än exempelvis eurozonen. Det är några saker som har hänt sedan 2006.

Varför har det blivit så? Bland annat för att vi målmedvetet har satsat på lägre trösklar för jobb och bättre möjligheter för dem som inte har fäste på arbetsmarknaden. Det måste vi fortsätta med. Om vi bryter ned arbetslösheten i till exempel ålderskategorier är det svårast för ungdomar. Vi vet att alldeles för många utrikesfödda inte har jobb och behöver bättre möjligheter att komma i arbete. Det riktar vi in politiken på.

Vi vet att för många har stått utanför arbetsmarknaden länge, men vi vet också att den svenska långtidsarbetslösheten är en av de lägre i Europa. Det är viktigt.

Det är möjligheten att komma in i arbete och komma tillbaka om man blir av med sitt arbete som är viktigast för att hålla ihop landet och få ekonomin att växa. Ulla Andersson talar om stora offentliga beställningar. Nu fungerar det så att offentlig ekonomi kan man utöva ansvarsfullt bara om ekonomin är stark och har möjlighet att växa. Det är det vi fortsätter att lägga grunden för i årets budgetproposition och i det här betänkandet.

Anf. 18 JOHNNY SKALIN (SD) replik:

Fru talman! Anna Kinberg Batra säger i sitt anförande att Sverige haft en väldigt stark tillväxt jämfört med övriga Europa. Man har i Sverige bedrivit en ansvarsfull ekonomisk politik. Man bufferterar och sparar pengar, vilket gör att vi har kraft att satsa mer pengar än andra länder. Allt det här stämmer ju, absolut. Det är regelverk som vi överlag är överens om här i Sveriges riksdag, det ska se ut på det här sättet. Vi ska ha överskottsmål, vi ska se till att bedriva en ansvarsfull ekonomisk politik.

Anna Kinberg Batra beskriver att vi har en strukturell arbetslöshet, och det är här vi har det absolut största problemet i Sverige i dag. Det är

inte att vi har bra statsfinanser, för det är knappast ett problem. Apropå det perspektivet säger Anna Kinberg Batra att över 200 000 fler människor går till jobbet i dag. Javisst, men samtidigt har befolkningen ökat med över 400 000 människor. Sysselsättningsgraden mellan 2006 och 2011 har faktiskt minskat i åldersgruppen 15–74 år med 0,2 procent. Det var det jag pratade om i mitt öppningsanförande. Jag förväntar mig att man ska vara ärlig som politiker och inte bara vända och vrida på siffrorna utan beskriva verkligheten som den är och som människor upplever den.

Med det som utgångspunkt undrar jag: Har regeringen verkligen som mål att skapa full sysselsättning? Eller vad är målet med regeringens politik? Är det att man bedriver en ansvarsfull ekonomisk politik, eller bedriver man en generell politik till gagn för alla?

Anf. 19 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Fru talman! Det allra svåraste när det gäller arbetsmarknaden är att få in fler i arbete som ännu inte har det. Då måste vi behålla och kanske till och med sänka trösklarna för dem som har svagast fäste. Dit hör de unga, dit hör de utrikes födda, men för mig är inte det viktiga var man är född, utan det viktiga är att man kommer in på arbetsmarknaden. Där skiljer vi oss från Johnny Skalin.

Det viktiga för Sverige är att alla som bor här, oavsett var man är född, kan komma i arbete, kan få hjälp att komma i arbete, kan komma i åtnjutande av riktade åtgärder, till exempel utbildningsinsatser och bättre matchning för att komma i arbete. Vi behöver alla som kan jobba i Sverige. Vi är bara nio miljoner i en värld som är på väg mot sju miljarder. Vi skulle inte vara ett rikt och välmående land om det inte var att vi har varit öppna för utbyte med andra länder, handlat med andra länder och tagit emot människor från andra länder.

Jag kan inte höra i Johnny Skalins replik eller se i er motion hur Sverige skulle få fler jobb eller starkare ekonomi av er politik, särskilt inte av stängda gränser.

Jag skulle vilja citera riksdagens utredningstjänst i underlaget till arbetet med er budgetmotion. De skriver om ert antagande om att minska invandringen: Slutligen kan de föreliggande beräkningarna inte rakt av tolkas som en potentiell besparing. De utgör inte någon analys av vad som skulle hända om antalet invandare blev något annat än vad som prognostiserats.

Inte ens riksdagens utredningstjänst tar er beräkningsgrund på allvar. Det är svårt att ta Sverigedemokraternas påståenden på allvar både därför att Sverige har vunnit, vinner och behöver fortsätta att vinna på öppenhet och därför att era beräkningar vilar på oseriösa antaganden.

Anf. 20 JOHNNY SKALIN (SD) replik:

Fru talman! Jag noterar att jag inte fick något svar på min fråga. Är verkligen målet för regeringens politik att bekämpa arbetslösheten och bekämpa utanförskapet, eller vad handlar målet för regeringen om? Är det att bedriva en ansvarsfull ekonomisk politik? Är det enda som finns kvar som flaggskepp för regeringen att bedriva en ansvarsfull ekonomisk politik? Uppenbarligen kan ni inte ens ställa prognoser som håller.

Man ska sänka trösklarna för unga och utrikes födda. När det gäller etableringsreformen hör vi i nyheterna att endast tre av tio har en försörjning. Jag vet inte om det är jobb som avses med försörjning, för det är det inte alltid i alla sammanhang. Regeringen misslyckas med alla sina satsningar. Man gör satsningar på satsningar för att åtgärda de problem som man själv har skapat, men man misslyckas konsekvent att lösa problemen i alla fall.

Man hävdar från Moderaternas sida att alla ska få hjälp, och där bedriver de precis samma politik som vi bedriver, men vår politik gör faktiskt en skillnad i vardagen för människorna i det här landet. Vi har identifierat problemen, vi har velat diskutera problemen, men vi bemöts bara med kalla handen från regeringen. I stället står vi med en regering vars enda försvar är att man bedriver en ansvarsfull ekonomisk politik samtidigt som vi kan notera att sysselsättningsgraden minskar.

Det här, tycker jag, är en oansvarig regeringspolitik, som jag skulle vilja se en radikal förändring i. Då håller det inte att citera riksdagens utredningstjänst, att det inte kan tolkas som en besparing. Riksdagens utredningstjänst ska vara opolitisk. Vi har en situation där ett flertal erkända ekonomer har beskrivit invandringspolitiken som en stor kostnad för samhället. Invandringen kostar mycket pengar. Är det så att regeringen har en annan uppfattning gällande vår besparing, kom med en egen besparingskalkyl. Den skulle jag väldigt gärna vilja titta på.

Anf. 21 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Fru talman! Jag uppfattade det som en retorisk fråga om det är vårt mål att bekämpa arbetslösheten. Det tror jag är alla partiers mål. Det är absolut Alliansens mål, och det är med det målet i åtanke som vi konsekvent har satsat på att sänka trösklarna för att människor ska komma i arbete. Det är därför vi ändå kan glädjas åt att över 200 000 fler har jobb och att sysselsättningsgraden, om man bryter ned statistiken i ålderskategorier, har ökat för unga, medelålders och äldre. Men det är fortfarande för många ungdomar och för många utrikes födda som inte har jobb.

Mot den bakgrunden är Sverigedemokraternas förslag särskilt skadligt. Era förslag om socialavgiften för unga till exempel och era förslag om högre a-kassa och mer pengar till dem som inte jobbar gör att ekonomin skulle riskera att utvecklas sämre och jobben därmed bli färre.

Sverige behöver inte högre skatter på jobb, Sverige behöver fler jobb, Sverige behöver fler nya jobb och Sverige skulle inte ha fått så många fler jobb sedan 2006 eller historiskt om vi inte hade bejakat utrikeshandel, bejakat utbyte med andra och tagit ansvar för att vi är ett litet land på en stor världsmarknad.

I år fyller Exportrådet 40 år. Jag skulle rekommendera Johnny Skalin att gå in på deras hemsida och läsa lite modern ekonomisk historia. Man kan gå längre tillbaka i historien och se att Sverige inte hade varit så rikt och haft en så bra jobbpolitik om det inte varit för utbytet med andra.

Vi tar ansvar för att hålla Sverige öppet. Vi tar ansvar för att bygga Sverige starkt. Johnny Skalin kan inte förklara hur Sverige skulle få fler jobb av att stänga sina gränser.

(Applåder)

Fru talman! Låt mig börja med att se lite på det internationella läget, som ju är det som väldigt mycket bestämmer de ekonomiska möjligheterna i Sverige.

Vi har en svag tillväxt i Europa. Vi har en bättre tillväxt i USA och i Asien. Problemen i Europa är djupa, och de är av två slag. Det ena är att många länder har en dålig konkurrenskraft genom att de har försummat att göra reformer under lång tid. Det andra är att man har dragit på sig stora skulder genom en i många fall oansvarig, i andra fall vårdslös ekonomisk politik. De har stora skulder.

Viktiga strukturåtgärder, det ska man lägga märke till, har nu vidtagits i ett antal länder både för att minska skulderna och för att höja reformtakten. Vi är på lite bättre väg i Europa, och en viss förbättring kan skönjas.

Läget i Sverige då? Ja, läget i Sverige är att vi har en hög strukturell arbetslöshet. Det är det svåra arbetslöshetsproblemet, och det gäller som tidigare sagts framför allt ungdomar och personer med invandrarbakgrund. Till detta kommer nu varsel, en konjunkturbaserad arbetslöshet. 10 000 personer varslades i oktober, och arbetslösheten ökade med 0,4 procentenheter till 7,2 procent under tredje kvartalet. Men innan jag går vidare låt mig understryka att allt i Sverige inte alls är svart på arbetsmarknaden.

Under tredje kvartalet detta år ökade antalet sysselsatta med 30 000 personer. 19 000 av dessa 30 000 var kvinnor. Också antalet sysselsatta bland utrikes födda ökade. Det ökade med 24 000 personer.

Slutsatsen är alltså att vi inte alls befinner oss i samma läge som 2008 och 2009, som Ulla Andersson här påstod. Man ska vara väldigt noga med att inte måla upp bilden av ett sådant nödläge. Gör man det blir kommentaren till Ulla Andersson att i ett sådant läge, om vi minns, gick arbetsmarknadens parter in på avtal som sänkte inkomsterna och minskade sysselsättningen.

Slutsatsen av din observation, Ulla Andersson, är att LO måste dra tillbaka sina krav på högre löner om situationen är såsom du beskriver den. Den är inte på det sättet. Och vi rekommenderar inte LO att dra tillbaka sina lönekrav, utan man ska förhandla och kommer säkert att få procent i ökade löner. Men bevara oss från den typen av alarmistiska uttalanden! Sysselsättningen i Sverige har ökat.

Det är också viktigt att ställa diagnoser rätt. Efterfrågan på svenska varor och tjänster faller från kunder i andra länder. Varslen i oktober var ungefär 40 procent i den konkurrensutsatta tillverkningsindustrin. Den ensam tog fler varsel än byggbranschen, handeln och den offentliga sektorn tillsammans. Om man ska rädda sysselsättningen i den branschen måste man titta på hur man kan minska effekten av minskad export. Då finns det ett antal försvarslinjer.

Den första är naturligtvis att Sverige ska delta aktivt i att försöka häva krisen i Europa, inte sitta på läktaren utan konstruktivt och engagerat delta i detta. Det är för de flesta av oss ganska självklart, men inte för alla i denna kammare – märk väl!

Det andra är penningpolitiken. Den är lite av elefanten mitt i rummet som ingen pratar om här. I den här situationen, med en snabbt fallande export, är penningpolitiken det snabba instrument som ska tillgripas.

Svensk konkurrensutsatt industri klagar också på kronkursen. Och vi har en ovanlig situation, att vi har både en försvagning av efterfrågan och samtidigt en starkare krona. Dessa två faktorer brukar ju annars hjälpas åt, men det gör de inte, så det är en onormal situation.

Nu är det så att vi inte vill sänka kronkursen genom att vansköta ekonomin, och det är ju därför som den är så stark. Sverige uppfattas såsom en tillflyktsort för internationella investerare som därför placerar pengarna här. Men man kan möjligen göra det något mindre lönsamt att ha sina pengar i Sverige genom att sänka räntan. Då skulle också sannolikheten för en försvagning av kronan öka. Det finns ingen garanti för detta, långt därifrån, men sannolikheten skulle öka. Då skulle också exportföretagens konkurrenskraft förbättras, varslen bli färre och arbetslösheten bli mindre.

Nu har Riksbanken gjort klart att man i och för sig kanske skulle vilja sänka räntan – det ligger i deras beskrivning av framtiden – men att man ser ett allvarligt hinder för detta i hushållens upplåning och höga skuldsättning. Oavsett om vi tycker att det är en riktig diagnos när det gäller detta med skuldsättning eller inte är det den som vi politiker har att förhålla oss till. Och om vi eller myndigheter fattar beslut som minskar de samhällsekonomiska riskerna med hushållens skuldsättning öppnar det för en lägre riksbanksränta och sannolikt en något svagare krona och därmed en lägre arbetslöshet. Det gynnar just den typ av företag som drabbas av den aktuella varselvågen.

Den tredje försvarslinjen, fru talman, är en mer expansiv finanspolitik, det vill säga att i Keynes anda öka inhemsk efterfrågan och på så sätt motverka bortfallet av utländsk efterfrågan. Då är det otroligt viktigt att vi i Sverige har Europas kanske allra starkaste offentliga finanser. Vi har råd med Keynes. Vi vet dock inte ännu vad genomslaget på exportsidan innebär för den inhemska ekonomin eller för de offentliga finanserna. Men så mycket är klart att vårt utgångsläge är bra om vi i framtiden skulle bedöma att vi behöver använda finanspolitiken för att höja efterfrågan inom landet med arbetsmarknadspolitik, utbildningsplatser och så vidare. Detta är trivialt. Det är inget märkligt som jag säger. Det är trivialt just därför att vi har en så stark inhemsk ekonomi och så starka offentliga finanser.

Här förefaller det stora racet mot regeringen vara frågan om man har bra eller dåliga prognoser. Men frågan är ju om man har bra eller dålig politik; det är det som är avgörande. Prognoser är alltid prognoser.

Låt mig bara påminna om att vi i Alliansen har ett reformutrymme som vi har definierat som är 23 miljarder. Med tanke på den retorik som vi hör här från oppositionen, till exempel Fredrik Olovsson som talar om en otillräcklig politik, skulle man kunna tro att oppositionen föreslår en större stimulans än 23 miljarder som är regeringens. Men icke! Oppositionen föreslår en stramare finanspolitik, 18 miljarder för Socialdemokraterna och även lägre för Miljöpartiet.

De rödgrönas finanspolitik är splittrad de olika partierna emellan. Men den har en gemensam egenskap: Den skulle vara stramare, den skulle stimulera ekonomin mindre, den skulle leda till fler varsel och till högre arbetslöshet. Det är den gemensamma egenskapen hos oppositionens politik.

Oppositionens finanspolitik är verkligen en job killer jämfört med Alliansens. Vi måste verkligen hålla fram här i dag att oppositionen, till och med Fredrik Olovsson, Socialdemokraterna, talar om en konjunkturbuffert som de ska ha. Ja men, för Guds skull, använd den då! När det nu är så att varslen och arbetslösheten ökar är det väl dags att använda den. Att lägga den på hyllan är helt obegripligt!

Jag vill betona att vi behöver en högre efterfrågan. Regeringen går ut i sitt budgetförslag med en högre inhemsk efterfrågan än vad oppositionen gör.

Nu är det inte bara saldot 23 miljarder eller 18 miljarder som är det viktiga, utan det är också politikens inriktning. Jag ska då ta fasta på skattepolitiken.

Först ska vi lägga märke till att regeringen för fjärde gången sänker skatten för pensionärer. Det ökar efterfrågan.

Sedan är det sänkt bolagsskatt, som är kontroversiell här. Det är därför som jag tar upp det. Fredrik Olovsson säger att det inte har någon konjunctureffekt. Men förlåt, om man sänker bolagsskatten i detta läge, den 1 januari 2013, det vill säga om en och en halv månad, är det klart att det har en stimulerande effekt på företagen som gynnas av detta. Det är för mig alldeles självklart att det måste vara på det sättet. Det gör det möjligt för företag i Sverige att stanna i Sverige, investera i Sverige och satsa mer i Sverige. Det är därför man har varit bekymrade i andra länder över att Sverige har lagt fram detta, för vi deltar i en internationell konkurrens. Det är klart att det blir fler jobb, fler företag och fler investeringar i Sverige om vi sänker bolagsskatten den 1 januari, om en och en halv månad.

Vad gör då de andra partierna? Socialdemokraterna vill bara sänka hälften så mycket. Miljöpartiet sänker med hälften av det som Socialdemokraterna sänker. Men Vänsterpartiet höjer bolagsskatten – tala om job killer igen! Man höjer alltså bolagsskatten, vilket skulle driva företag, investeringar och jobb från Sverige till andra länder.

Igen, kort sagt: Det som är gemensamt för oppositionens politik i fråga om bolagsskatten är att den skulle innebära fler varsel och färre jobb.

När det gäller att låna till skattesänkningar, som Fredrik Olovsson talar om, går det inte att öronmärka. Jag kan lika gärna säga att Fredrik Olovsson lånar till höjd a-kassa eller till några andra utgifter som han har. Det är bara retoriskt fiffel att tala om att man lånar till det ena eller det andra. Det går inte att i statens allmänna upplåning gå till Riksgäldskontoret och fråga vad de lånar till. Då kommer de att säga: Vi lånar inte till något annat än svenska staten.

Fru talman! Sedan har vi frågan om höjda arbetsgivaravgifter för unga under 26 år som oppositionen föreslår. De vill alltså ta bort den rabatt på arbetsgivares kostnad för unga personer som anställs och som i dag finns. Vad tror ni skulle hända om man i ett slag, som oppositionen föreslår, höjde kostnaden för att anställa unga? Tror ni att fler unga då skulle anställas? Tror ni att antalet unga som anställs skulle bli oförändrat? Nej, jag kan avslöja att det skulle bli färre ungdomar som anställdes. Det kostar nämligen mer för arbetsgivaren att anställa dessa unga. Det är ju inte särskilt märkligt. Det märkliga är att oppositionen inte vill låtsas

om att det enkla sambandet finns, att ju högre kostnader man har, desto färre anställda har man.

Det är samma sak, även om det är mer invecklat och indirekt, när oppositionen vill ta bort skatterabatten för restaurang- och cateringtjänster. Även det kommer att ge färre jobb för ungdomar.

Fru talman! Jag tror att jag stannar där, men jag kan återkomma med ytterligare synpunkter i replikerna.

Anf. 23 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Fru talman! Finansministern och regeringen har med stor precision, nit och iver, för att inte säga entusiasm, riktat udden mot arbetslöshetsförsäkringen. Om bara otryggheten blev större skulle arbetslösheten minska. Det har varit idéen. Nu vet vi hur det gått. Avgifterna, framför allt för människor som jobbar i branscher med hög risk för arbetslöshet, har blivit högre och ersättningen lägre. Det har inte precis varit någon framgång om man tittar på hur arbetslösheten ökar. Långtidsarbetslösheten permanentas på en mycket hög nivå, och dessutom växer kön till landets socialkontor till följd av den politiken.

Vi har förstått att Folkpartiet egentligen har en annan linje i dessa frågor än finansministern och Moderaterna. Både Carl B Hamiltons partiordförande, andra folkpartistiska statsråd och partiets talesperson i arbetsmarknadsfrågor har vid ett flertal tillfällen under sommaren och hösten lyft fram behovet av att förbättra försäkringsskyddet, sänka avgifterna, höja taket. Det är mycket bra. Det innebär att det i praktiken finns en majoritet för en annan politik än den som regeringen, och framför allt Moderaterna, med enfaset driver i denna kammare. Moderaterna är väl snart de enda reservanterna om alla partier skulle rösta såsom vi tycker i den här frågan.

Det föranleder några frågor till Carl B Hamilton. Varför är ni beredda att låta Moderaterna styra er också i den här frågan? När tänker ni bryta er ur Anders Borgs tvångströja vad gäller arbetslöshetsförsäkringen?

Anf. 24 CARL B HAMILTON (FP) replik:

Fru talman! Det finns ingen tvångströja att bryta sig ur. Vi är en familj i Alliansen. Vi samarbetar. Vi kommer fram till kompromisser. Sedan står vi tillsammans bakom kompromisserna. Det är så vi jobbar.

Det är en intressant observation att ni på oppositionssidan, Fredrik Olovsson, tydligen använder tvångströja när ni ska diskutera ert samarbete. Vi har inte de arbetsmetoderna. Vi har frihet att använda våra kroppar och våra armar på vilket sätt vi vill i vårt samarbete.

Folkpartiet vill gärna se en högre a-kassa, ja, men den springande punkten, förutom hur vi samarbetar, är att vi på allianssidan inser att om man höjer a-kassan blir det färre sysselsatta. Då blir det en högre arbetslöshet. Vi accepterar de forsknings- och undersökningsresultat som finns och som pekar på att ju högre a-kassa man har desto sämre sysselsättning och desto högre arbetslöshet blir det.

Sedan får man välja balanspunkten mellan målet att ha många sysselsatta och att ha hög a-kassa. Jag vet att ni i Socialdemokraterna vill ha en hög a-kassa och att ni är beredda att köpa det till priset av lägre sysselsättning och högre arbetslöshet. Vi är inte det. Vi vill ha en något högre

Anf. 25 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Fru talman! Carl B Hamilton tycks låtasas som om det finns olika sätt att höja taket, att det finns ett folktopartistiskt sätt som skulle vara bättre än ett socialdemokratiskt. På något annat sätt kan man väl inte förklara det. Din partiordförande, Carl B Hamilton, och talespersonen i dessa frågor går exempelvis till TCO och berättar att det är Folkpartiets linje, att ni tycker så, att ni inte tycker som finansministern. Men det ger inga resultat när vi väl kommer till budgetpropositionen. Då är det fortfarande Moderaternas linje som gäller. Det är synd.

Det vore bra om Carl B Hamilton och hans partikamrater hade drivit den här frågan lite hårdare där det faktiskt betyder någonting, nämligen vid de beslut som vi sedan ska fatta. Nu kommer vi fortsatt att ha en situation där människor får betala en alldeles för hög avgift när de skulle behöva använda de pengarna till att exempelvis stimulera den inhemska ekonomin. En del av vår efterfrågestimulans bygger ju på att avgifterna till arbetslöshetsförsäkringen sänks för dem som jobbar. Det skulle i förlängningen kunna innebära att den inhemska ekonomin inte drabbades av efterfrågefäll när exportsektorn går knackigt, varslen faller ut och fler blir arbetslösa.

Det finns alltså flera delar i detta. En bättre arbetslöshetsförsäkring för människorna är viktig, för den är viktig för ekonomins funktionssätt. I det här läget skulle det också ge en efterfrågestimulans som kunde innebära att arbetslösheten inte behövde bli så hög som den riskerar att bli nu när efterfrågefallet från våra exportmarknader även slår mot den svenska ekonomin.

Det skulle vara en klok politik, eller hur, Carl B Hamilton?

Anf. 26 CARL B HAMILTON (FP) replik:

Fru talman! Man måste, Fredrik Olovsson, förstå hur man arbetar politiskt. Vi är fyra partier. Vi kommer fram till en gemensam uppfattning och sedan driver vi den. Vi står bakom den och är solidariska med den.

Fredrik Olovsson säger att vi borde bryta ut Folkpartiets ståndpunkt och driva den så att vi fick majoritet i riksdagen. Men vi ser politiken som en helhet. Den politik som Fredrik Olovsson och hans parti står för i fråga om a-kassan skulle leda till högre arbetslöshet och lägre sysselsättning. Vi har tidigare haft debatter om det i kammaren, och vi är inte beredda att driva vår a-kasselinje så långt som Socialdemokraterna. Vi är inte beredda att göra det i Alliansen. Vi har en uppfattning, och den är gemensam.

Dessa debatter med Socialdemokraterna om a-kassan avslöjar att de inte vill ta till sig de undersöknings- och forskningsresultat som finns och som visar att det finns ett samband mellan sysselsättning och a-kassans höjd. Vi har hört det gång på gång, och det är det bekymmersamma. Nu har Fredrik Olovsson ingen ytterligare replik, men det är en grundläggande insikt som man måste ha. Livet blir oerhört lätt om man bara säger: Höj a-kassan för det har ingen effekt på sysselsättningen. Men det har det. Det är ett av de stora dilemman som finns i arbetsmarknadspolitiken och den ekonomiska politiken i Sverige liksom i andra länder.

*Utgiftsramar
och beräkning av
statsinkomsterna*

Det finns en målkonflikt, och den väljer ni socialdemokrater att bortse från. Det tycker jag är ett svaghetstecken i er intellektuella utrustning när det gäller den ekonomiska politiken.

Anf. 27 PER BOLUND (MP) replik:

Fru talman! Det var intressant att höra Carl B Hamilton säga att prognoserna inte verkar ha särskilt mycket med budgeten att göra, att prognoserna är strunt samma, att det viktiga är de reformer som genomförs. Men allvarligt talat, Carl B Hamilton, är det inte så att prognoserna har en viss påverkan på budgetutrymmet, att man genom de prognoser som regeringen lägger fram räknar fram budgetutrymmet? De 23 miljarderna ni har att spendera på olika åtgärder baseras väl just på de prognoser som du tyckte var oviktiga? Då faller ju resonemanget. Utgör prognoserna underlag för budgetutrymmet eller inte? Det vore intressant att få svar på det.

Jag skulle vilja ta upp ett område som brukar vara Folkpartiets paradgren men som Carl B Hamilton inte med ett enda ord nämnde i sitt anförande, nämligen skolan och utvecklingen på skolområdet. Vi ser en oroväckande utveckling i skolan efter sex år med Folkpartiet som ansvarigt för skolpolitiken. Nya utvärderingar visar att en av åtta elever, mer än 12 procent, inte når målen i grundskolan. Resultaten har sjunkit sex år i rad med Folkpartiet vid rodet. Vi har sett hur olika reformer, såsom den med superlärare, skulle lösa problemen. Den reformen har havererat fullständigt. Den har inte gett några resultat.

Även Folkpartiets reform när det gäller lärarlegitimationer har misslyckats, eftersom man inte tillfört tillräckligt mycket resurser. Skolverket klagar över att man inte hinner hantera den reformen över huvud taget.

När kommer egentligen vändningen i skolan när det gäller resultaten? När kommer vi att få se en utveckling mot bättre kunskapsmässiga resultat i skolan? Vilka åtgärder i den här budgeten vill Carl B Hamilton lyfta fram som kommer att leda till att kvaliteten i skolan går uppåt?

Anf. 28 CARL B HAMILTON (FP) replik:

Herr talman! När man gör skolreformer tar det lång tid innan man ser resultaten. Redan från början har bland annat Jan Björklund sagt att det är som att vända en oceanångare. Det är en väldig skillnad jämfört med den andra extremen, att ändra Riksbankens politik, vilket går snabbt.

Jag håller med Per Bolund om att situationen i svensk skola inte är oproblematisk. PISA-undersökningarna, som visar resultaten i svensk skola jämfört med Finland, de asiatiska länderna, USA, Västeuropa och naturligtvis många andra länder, visar att svensk skola ligger efter. Men de åtgärder som vi vidtar syftar till att få en skola mer inriktad på kunskap, mer inriktad på ordning och reda. Jan Björklunds departement har gjort om kursplanerna, lärarutbildningen och det ena efter det andra.

Jag är helt på det klara med att det enorma reformprogram som nu genomförs beträffande svensk skola kommer att ta tid. Det kommer att få modifieras. Det kommer att visa sig att en del saker var bättre än andra och så vidare. Men det väsentliga jag vill lyfta fram här i dag i den ekonomiska politik som vi diskuterar är att man försöker binda ihop skolan och arbetslivet på ett bättre sätt med yrkesintroduktion, lärlingsutbildningar och så vidare. Man försöker få ungdomsarbetslösheten att gå ned

genom att de som går ur gymnasiet ska vara bättre rustade utbildningsmässigt än tidigare. Då är inriktningen på kunskap och ordning och reda helt central.

Anf. 29 PER BOLUND (MP) replik:

Herr talman! Vi kan vara överens om att en bättre skola, högre resultat och bättre kunskapsunderlag hos svenska elever är otroligt viktigt för att stärka Sverige inför framtiden. Sveriges stora konkurrensfördel på en global marknad ska vara att vi har kunniga medarbetare som blivit väl rustade i den svenska skolan. Därför är Folkpartiets skolpolitik väldigt oroande; resultaten kommer inte. Det blir ingen förändring, ingen ökad kunskapsnivå i skolan.

Det pratas här om hur lång tid det tar att få förändringar. Det finns studier om det. Bland annat tittade regeringen själv på detta när den tillträtt och skulle börja göra om skolan. Då sade man att det tar ungefär sex år att vända en vikande trend och få en annan utveckling. Nu är det upp till bevis för Carl B Hamilton, Folkpartiet och den borgerliga regeringen! Visa nu att den stora omvälvning man håller på att göra ger resultat i form av bättre kunskaper i skolan!

Det har också gjorts studier där man tittat på vilka som är de viktigaste faktorerna för att få till en förändring i skolan. Skolverket har gjort en väldigt omfattande studie där man visar på att lärarnas kompetens är den viktigaste resursfaktorn för att få bättre kunskapsunderlag hos eleverna. Det är därför vi från Miljöpartiets sida satsar stora summor, 7 miljarder under de kommande fyra åren, på att få upp lärarnas kompetens och därmed ge dem en bättre löneutveckling och en högre status på läraryrket, vilket också är väldigt viktigt.

Från regeringens sida ser vi inte alls några satsningar som är i paritet med detta. De kompetensutvecklingssatsningar man gör där når 10 procent av lärarkåren. Det är väldigt långt kvar till att få en utveckling som når alla Sveriges elever. Detta är bekymmersamt. Vi ser att det finns stora problem inom skolan och att de resultat som regeringen pratat om i sex år inte kommer. Regeringen har inga svar. Inte minst i den här budgeten är det väldigt tunt på åtgärder för att få till en verklig förändring på skolområdet. Det är någonting som jag är väldigt bekymrad över, och jag tycker att även Carl B Hamilton borde vara bekymrad över det.

Anf. 30 CARL B HAMILTON (FP) replik:

Herr talman! Jag känner inte alls igen mig i Per Bolunds beskrivning. Skolan får i dag från staten 7 miljarder mer än tidigare, och egentligen är det kommunerna som har huvudansvaret.

En annan sak Per Bolund sade som jag reagerade på gällde lärarna. Det är inte utbildningsministern som sätter lärarlönerna, men han har initierat det här med lektorstjänster och förstalärare, vilket introducerar en karriärväg för lärarna. De kan få högre inkomster och större ansvar.

Vi har yrkesintroduktion. Vi har som jag sade nya eller uppjazzade försök att få olika typer av bryggor mellan skola och arbetsliv. Det finns ett resultat som jag tycker att man ska lägga märke till och som naturligtvis är väldigt viktigt, nämligen att fler ungdomar i dag söker sig till ingenjörsutbildningen. Där har andelen och antalet gått upp. Men det finns

Prot. 2012/13:28
21 november

*Utgiftsramar
och beräkning av
statsinkomsterna*

också i regeringens politik väldigt mycket satsningar på ökad lärarkompetens.

Jag blir förvånad när jag hör Per Bolund; jag känner inte alls igen mig i hans beskrivning. Antalet utbildningsplatser för 2013 är 18 000 fler, vilket är uppdelat på folkhögskolor, högskolor, yrkesförberedande utbildning och så vidare. Men det satsas också mer på vuxenutbildning. Ibland hör man påståendet att regeringen dragit ned på vuxenutbildningen. Nej, det satsas mer pengar på vuxenutbildningen i dag än när Per Bolund 2006 var med och hjälpte den socialdemokratiska regeringen som miljöpartist.

Vi har helt olika beskrivningar, helt olika uppfattningar om vad som hänt på utbildningsområdet under alliansregeringen. Jag beklagar att Per Bolund ligger längre från verkligheten än jag.

Anf. 31 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Den kommunala välfärden är avgörande för människors livsvillkor, framför allt för oss kvinnor. Därför har Vänsterpartiet stora satsningar på kommunsektorn som kan leda till hela 53 000 fler anställda i vård, skola och omsorg. Det behövs. Vi har många sjukhus där sjuka tvingas ligga i korridorerna. Vi har många barn som går ut skolan utan fullständiga betyg. Vi har många äldre som inte får den omsorg de behöver.

Framför allt har Vänsterpartiet riktade statsbidrag till äldreomsorgen som möjliggör flera tusen fler anställda och även bättre utbildnings- och utvecklingsmöjligheter för de anställda. Vi föreslår också en lagstiftning om rätt till heltid.

Äldreomsorgen har under lång tid haft för små anslag i förhållande till de behov som finns, vilket har lett till att det i dag är färre äldre som får omsorg och att det är färre anställda, trots att antalet äldre är större. Man har helt enkelt en anorektisk organisation med alltför många visstids- och deltidsanställda. Ni lägger inte till några pengar i budgeten för äldreomsorgen, utan tycker tydligen att läget är bra.

Till det ska läggas att privata vinstintressen har kommit in i äldreomsorgen. Man plockar i dag ut ungefär 8,7 miljarder ur välfärden i vinster, vilket ungefär skulle motsvara lönerna för 22 000 undersköterskor. Den privatiserade äldreomsorgen har också en långt mindre andel heltidsanställda än den kommunala omsorgen och en större andel visstidsanställda. Man når inte heller bättre kvalitet eller effektivitet. Men som sagt läcker i stället många miljarder av våra gemensamma skattepengar ut i vinster till ägarna.

Carl B Hamilton! Ska vi ha vinstintressen i äldreomsorgen? Och varför lägger ni inte till några pengar till en så anorektisk organisation?

Anf. 32 CARL B HAMILTON (FP) replik:

Herr talman! Vård, skola och omsorg finansieras i stor utsträckning av kommunerna. Äldreomsorgen i de olika kommunerna sköts inte av statliga organ.

Det viktigaste är skattebasen. Det har jag återkommit till i många debatter med Ulla Andersson när vi diskuterat de här sakerna. Ulla Andersson talar bara om att man ska ta ut och sätta in pengar. Men själva basen för att det ska finnas resurser för vård, skola, omsorg och allting annat

som finansieras av den offentliga sektorn – kommuner och stat – är att det finns en stabil skattebas som förhoppningsvis växer år från år.

Om det inte fanns en sådan växande stabil skattebas skulle inte det Ulla Andersson säger om att hon ska ta ut mer pengar spela någon roll. Då hade inte pengarna funnits att ta ut.

Det måste finnas pengar i börserna, Ulla Andersson, och den börserna måste fyllas på. Den fylls på genom ekonomisk tillväxt, företagande, entreprenörskap och arbetsinsats från många vanliga människor som arbetar så mycket som möjligt.

Det är basen för välfärden. Det är inte bidrag från staten till äldreomsorgen eller bidrag från staten till någonting annat. Det är att stat och kommun har en stabil skattebas.

Det är bra att Ulla Anderssons chanser att få med sig resten av oppositionen om att avskaffa vinster i välfärden förefaller ganska små just nu. Det är möjligt att det ändras.

Tanken att man ska lägga ned privat vård och äldreomsorg är skrämmande. Den är inte minst skrämmande för alla dem som arbetar där och vårdas där. Jag får återkomma till detta.

Anf. 33 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Carl B Hamilton kanske inte läser opinionsundersökningar. Men åtta av tio i svenska folket och också en majoritet av borgerliga väljare tycker att vinstintresset i välfärden leder fel. De tycker att det är fel att skattepengar som är avsedda för till exempel omsorgen om de äldre i stället går rakt ned i ägarnas fickor. Det är pengar som skulle göra omsorgen om mormor eller farmor bättre.

Det är det stora problemet. Vi får inte en bättre kvalitet och en bättre effektivitet. Framför allt får vi sämre arbetsvillkor för de anställda, vilket utvärderingar också visar. Just arbetsvillkoren för de anställda i äldreomsorgen är den avgörande kvalitetsfrågan. Man behöver kontinuitet. De privata omsorgsbolagen har fler visstidsanställda och färre heltidsanställda.

SNS utvärdering – och det är inte precis en vänstertankesmedja – visar också att privatiseringar enbart handlar om ideologiska intressen och ingenting annat. Det är vad hela debatten handlar om. De skattepengar vi betalar till vård, skola och omsorg har vi också för avsikt att använda där. Det har inte ni. Ni använder dem i stället till vinster i privata bolag.

Det får konsekvenser. Det blir färre anställda som ska ta hand om mormor och sämre arbetsvillkor för dem som är anställda. Vi tycker att det är djupt problematiskt. Dessutom för ni en politik där statsbidragen till kommunsektorn urholkas kontinuerligt. Räknar man inte upp statsbidragen med pris- och löneutvecklingen är det vad som sker. Statsbidragen till kommunsektorn utgör hela 18 procent av kommunernas ekonomi.

Sedan kunde det kanske vara lite bra av Carl B Hamilton att se att vi lägger fram en budget som skapar 100 000 nya jobb varav 53 000 i välfärden och väldigt många i äldreomsorgen, och de behövs. Men Carl B Hamilton tycker tydligen att det är okej att kvaliteten i välfärden ser ut som den gör.

Prot. 2012/13:28

21 november

*Utgiftsramar
och beräkning av
statsinkomsterna*

Anf. 34 CARL B HAMILTON (FP) replik:

Herr talman! Nu gav du mig rätt, Ulla Andersson. Du konstaterade att 82 procent av resurserna i kommuner och landsting kommer från den egna skattebasen. Det är 18 procent som kommer från staten. Vårda då den skattebas som levererar dessa 82 procent. Det är nyckeln till att få resurser i kommuner och landsting till vård, skola och omsorg. Det är 82 procent, glöm inte den siffran, Ulla Andersson!

Jag och alla andra som vill möjliggöra privat vård, skola och omsorg fokuserar naturligtvis på kvalitetsfrågan. Det är kvalitetsfrågan som är den centrala och inte vem som är huvudman. Jag tror inte att farmor eller mormor eller jag själv om några år egentligen bryr sig om vem som är huvudman där jag bor och vårdas. Jag tror att det är viktigare att det fungerar och är bra kvalitet. Det är avgörande. Vem som sedan är huvudman är en andrahandsfråga.

Om nu Ulla Andersson skulle få sin vilja igenom och man skulle ta bort privata företag på detta område skulle man också ta bort en viktig arbetsmarknad för kvinnor. Nu är de ofta hänvisade bara till en enda arbetsgivare, kommunen eller landstinget. I och med att man har infört privata alternativ sedan länge – de är väl etablerade, men skulle stängas ned av Ulla Andersson – finns det en alternativ arbetsmarknad för kvinnor som arbetar inom vård, skola och omsorg.

De behöver inte bara gå till det offentliga för att söka jobb utan har också möjlighet att starta eget men också att arbeta som anställda i privata företag. Det är en frihetsreform som Ulla Andersson inte uppskattar men som jag tror är väldigt viktig för Sveriges kvinnor.

Anf. 35 JOHNNY SKALIN (SD) replik:

Herr talman! Jag lyssnade på Carl B Hamiltons anförande. Det var inte så mycket som sades som inte sagts tidigare. Men det var en sak jag reagerade på särskilt. Det handlade om penningpolitiken. Carl B Hamilton anför att penningpolitiken är vårt snabbaste och mest effektiva instrument. Det var så jag uppfattade det han sade.

Jag kan inte instämma mer i det. Just penningpolitiken är det avgörande instrument vi har när vi ska hantera olika ekonomiska kriser. Det är ett mycket snabbare sätt att hantera en ekonomisk nedgång än finanspolitiken. Det känner Carl B Hamilton naturligtvis mycket väl till.

Med tanke på Carl B Hamiltons inställning där han vill se ett federaliserat Europa, en gemensam centralbank och ett EMU där också Sverige anslutit sig till det tredje steget och överger sin penningpolitik vill jag ställa en fråga till Carl B Hamilton. Hur skulle han se på om vi hade varit med i EMU?

Carl B Hamilton står själv här och erkänner att penningpolitiken är vårt effektivaste instrument för den ekonomiska utvecklingen. Hur hade det sett ut om vi hade varit med i EMU? Om vi tittar på hela Europa över lag lyder hela Europa under en gemensam penningpolitik som inte är anpassad efter samtliga länder som ingår i det ekonomiska samarbetet.

Det är också därför vi ser de stora ekonomiska skillnaderna i Europa. Det är också därför Grekland sitter fast i sin mycket prekära situation. Hur hade utvecklingen sett ut, Carl B Hamilton, om vi hade varit full medlem i ECB i stället? Hade vi haft möjlighet eller inte att bedriva den aktiva penningpolitik som Hamilton företräder?

Anf. 36 CARL B HAMILTON (FP) replik:

Herr talman! Det är en bra fråga. Det är viktigt att notera att av euro-länderna är det några som är med i euron och har lyckats alldeles utmärkt med sin ekonomiska politik. Finland är det mest näraliggande exemplet. De har haft en nästan identisk ekonomisk utveckling som Sverige vad beträffar bnp-tillväxt, arbetslöshet och så vidare.

Samma sak gäller Nederländerna, Österrike och Tyskland. Dessa länder har inte ett växande skuldproblem. Sedan finns det länder som har skuldproblem, har dragit på sig skuldproblem, och som också är medlemmar i den gemensamma valutan.

Det avgörande för om man har haft en god eller dålig ekonomisk utveckling är huruvida man ha dragit på sig stora offentliga skulder. Det har i vissa länder skett genom att man har haft fastighetsprisbubblor. Det gäller till exempel Spanien och Irland.

Det avgörande är om man har lyckats med att med nationell finanspolitik i kombination med ECB:s politik förhindra att man råkat in i sådana skuldsituationer och att man också har gjort reformer. Det är oberoende av om man har gemensam penningpolitik eller inte.

Vissa länder har inte gjort reformer och har därmed dragit på sig skulder, och då går det illa. Oberoende om man är med i ECB eller inte hamnar man i problem om man bedriver en oklok eller vårdslös ekonomisk politik i andra avseenden.

Som Finland och andra länder visar kan man mycket väl vara medlem i den gemensamma valutan. Men då får man också se till att man inte råkar ut för dessa svårigheter utan använder den ekonomiska politiken på ett klokt och ansvarsfullt sätt.

Anf. 37 JOHNNY SKALIN (SD) replik:

Herr talman! Jag tror att man ska vara försiktig med att stå här och beskriva vad som är bra och inte i det avseende som Carl B Hamilton gör. ECB – det tredje steget i EMU-samarbetet – är ett nytt projekt. Visst kan man se att Finland, Holland och Tyskland har klarat sig lite bättre. Men Tyskland är också ett av de länder som bröt mot det regelverk som har instiftats just för att behålla de offentliga skulderna på en balanserad nivå. Vi har sett i praktiken samtliga länder bryta mot det gemensamma regelverket i EU för att man ska undvika en situation där de offentliga skulderna driver i väg.

Finland har lyckats bättre. Det är ett av de få länder i Europa som har någorlunda ordning på sina statsfinanser. Men även där ser vi ett motstånd mot EMU och EU. Jag kan berätta för dig, Carl B Hamilton, att det är många där som beklagar sig över att de är anslutna till EMU och att de måste följa alla direktiv som kommer från EU, inte minst när det gäller överstatligheten.

När det gäller övriga europeiska länder som kanske har lite större problem, framför allt de södra länderna, nämner Carl B Hamilton att de har haft fastighetsbubblor och det ena och det andra. Och varför har de haft det? Jo, därför att man har fört en penningpolitik som har stimulerat ekonomin på ett sätt som inte har varit fördelaktigt för dessa länder. Penningpolitiken är själva kärnan i stabiliseringspolitiken. Om vi släpper den fri och lös genom ECB och om länderna i unionen inte är anpassade efter den räntesättning som görs får man precis en sådan utveckling. Det skap-

Prot. 2012/13:28

21 november

*Utgiftsramar
och beräkning av
statsinkomsterna*

ar problem, och då kan jag lova Carl B Hamilton att det inte spelar någon som helst roll vilken ordning man hade på sina statsfinanser tidigare. Jag kan ge er en mängd exempel på länder som har haft ordning på sina statsfinanser men som nu befinner sig i kris, och det kan du också göra.

Anf. 38 CARL B HAMILTON (FP) replik:

Herr talman! Vi har ett antal länder som inte är med i EMU, Johnny Skalin. Island, Storbritannien och USA har också haft fastighetsprisbubblor. Det är inte EMU-medlemskapet som skapar detta, utan det beror på att man inte observerar dessa risker och inte ingriper mot dem. Det finns alltså länder utanför EMU som har haft samma problem som Spanien och Irland.

I dag tycker jag att man också ska säga så här beträffande frågan: Nu finns det ett antal länder i Europa som är demokratiskt styrda och vars parlament och regeringar eftersträvar att vara kvar i eurosamarbetet. Det finns också andra motiv, mer långsiktiga, historiska och geopolitiska motiv, för medlemskapet. Då ska vi i Sverige stödja dessa länder i deras ansträngningar att fullfölja de val som de har gjort. Grekland, Spanien, Italien och Portugal, till exempel, vill vara kvar i eurosamarbetet. De vill återgå till det. De vill inte upprepa de misstag som de har gjort. Vi ska från svensk sida stötta dem i deras ansträngningar. Vi kan inte göra så mycket, men vi kan göra en del. Vi har gjort en del; vi har till exempel hjälpt Irland med lån. Det är den i grunden positiva hållningen att vi ska stödja andra demokratiskt styrda länders ansträngningar att delta i, utveckla och reparera eurosamarbetet som ska vara vår roll i Europasamarbetet.

Jag förstår att det inte är Sverigedemokraternas inställning. Men om man är svensk, demokrat och Europavän tycker jag att man ska stödja andra som är demokrater och Europavänner i Europa, och det gäller majoriteten i parlamenten i nästan alla länder. Men jag vet att sannfinländare och andra lustigkurrar på andra sidan Östersjön inte har den inställningen.

Anf. 39 PER ÅSLING (C):

Herr talman! Sverige ska vara ett land där människor får bestämma mer själva och där vi förenar grön hållbarhet med ett växande näringsliv. Det ska vara ett land där det är enkelt att starta och driva företag. Det ska vara ett land där den offentliga sektorn är stark där det behövs för att se till att människor får de viktiga verktyg och de förutsättningar de behöver i livet.

För att uppnå det vi vill med Sverige krävs resurser. För att vi i riksdagen i dag ska ha pengar att fördela på olika utgiftsområden krävs skatteintäkter – skatteintäkter som människor runt om i landet betalar in för varje arbetad timme. Det är tack vare alla som jobbar och alla företag som anställer och betalar skatt som det är möjligt att finansiera de miljarder vi i dag ska fatta beslut om. Verkligheten tydliggör behovet av de offensiva satsningar som återfinns i årets alliansbudgetproposition. Jag kan konstatera att det finanspolitiska ramverk vi i dag har i Sverige och som Centerpartiet har initierat nu gör att Sverige står bättre rustat än de flesta europeiska länder att möta verkningarna av en utdragen finansiell kris.

Styrkan visas också av att förslaget till statsbudget, trots omfattande satsningar, innebär en fortsatt minskad skuldkvot och ett snabbt återställande av överskottsmålet. Den svenska ekonomin är såväl hållbar som motståndskraftig. Men den ekonomiska krisen i vår omvärld fortsätter att sprida sig även till Sverige. Vårt land är exportberoende, och tillväxten är i mångt avhängig att våra företag kan sälja sina varor och tjänster utomlands. Den senaste tidens ökning av antalet varsel visar detta tydligt. Satsningarna på jobb och tillväxt är också utgångspunkten i budgeten för nästkommande år.

Herr talman! Förutsättningarna för jobb, tillväxt och välfärd är företag som vill och kan växa och anställa, och då i hela vårt avlånga land. Det är också på detta område vi finner de viktigaste satsningarna i årets budget. Låt mig ta några mycket väsentliga exempel.

För det första: Under många år har människor och företag hämmats av eftersatta satsningar på infrastruktur. Uteblivna satsningar har försvårat för företag att transportera varor och för människor att pendla. I den kommande planeringsramen höjs ambitionsnivån för investeringar i infrastruktur till 522 miljarder kronor. Detta är en ökning på närmare 100 miljarder eller 20 procent jämfört med föregående period. I första hand tillförs resurser för drift och underhåll av såväl vägar som järnvägar, men även många viktiga satsningar görs på allt från gång- och cykelvägar till grusvägar och den nya stambanan. Satsningen på infrastruktur är en satsning för tillväxt och utveckling i hela landet.

För det andra: Till detta kommer betydande satsningar på ett mer konkurrenskraftigt näringsliv, inte minst i fråga om möjligheten att finansiera nya och växande företag genom det investeraravdrag som kommer att underlätta för de minsta företagen att ta in nytt kapital. Genom bredbandsmiljarden möjliggörs för fler att ta del av elektroniska tjänster och att driva företag i hela landet. Över 1 miljard kronor finns 2012–2014 för att bygga bredband där marknadens aktörer inte tycker att det är intressant att investera.

För det tredje: Genom 8,1 miljarder i ett särskilt ungdomspaket skapas fler vägar till jobb för unga. Vi stärker kopplingen mellan skola och arbetsliv genom satsningar på lärlingsutbildningar. Mer än hälften av dem som har gått yrkeshögskolan får jobb. Vissa rapporter hävdar till och med att nio av tio får jobb. En viktig anledning är att innehåll och inriktning på utbildningen varierar efter behov.

För det fjärde satsar vi på forskning om förnybar grön energi för att bidra till ett långsiktigt hållbart samhälle. Först satsar vi 1,3 miljarder per år från 2013 och sedan 1,4 miljarder per år från 2016. Vi har en skyldighet mot kommande generationer att ställa om till ett grönt samhälle och en hållbar framtid. Det förutsätter att vi väljer förnybar energi och att vi utvecklar nya tekniker så att vi kan producera och använda energin på ett bättre sätt.

Alla de här politiska reformerna driver Centerpartiet därför att vi tycker att det är viktigt med en hållbar tillväxt och en långsiktig utveckling i hela landet och för att hela landet ska leva.

Herr talman! Sverige och världen står inför stora utmaningar. Samtidigt som vårt liksom världens intresse i dag främst riktar sig mot tillväxten och jobben får vi inte glömma den utmaning som klimathotet innebär. Häromdagen presenterade Världsbanken sin rapport som pekar på att

temperaturen kan stiga med 4 grader till 2060. Det går inte att nog understryka hur allvarligt detta är.

Det är mot bakgrund av den sortens larmrapporter som regeringen fortsätter med satsningarna på en omställning mot ett hållbart energisystem. Satsningarna på energiforskningen uppgår till totalt 14 miljarder, och satsningarna förstärks genom insatser för att skynda på och effektivisera prövningsprocesserna. De satsningarna betyder också nya möjligheter för svenska entreprenörer och svenska företag. Investeringar i grön energiforskning är inte bara en klimatpolitisk åtgärd, utan det lägger också grunden för framtida exportframgångar.

Den fortsatta energiomställningen erbjuder goda möjligheter till ekonomisk utveckling. Det gäller särskilt de glesare delarna av landet där produktion av olika bränslen ger nya affärsmöjligheter i de areella näringarna. Det borde vara självklart men tål att upprepas: I stora delar av landet är jord- och skogsbruket inte en marginell företeelse utan själva basen för den lokala ekonomiska aktiviteten. Det genererar inkomster och arbetstillfällen direkt och innebär även en grund för många andra företag samt håller i gång den service som krävs för att människor ska vilja bosätta sig där och kunna bo kvar.

Herr talman! Sverige är ett litet land. Våra egna utsläpp ska och måste minska, men det avgörande är internationella åtgärder. För oss är det uppenbart att EU:s klimatåtagande måste ses över innan Europa förklarar initiativet. Centerpartiets inställning är tydlig. EU måste ta ledning. EU:s 2020-mål måste skärpas. Det är direkt nödvändigt att öka ambitionsnivån till 30 procents minskning av koldioxidutsläppen till 2020 som ett första steg. Ska vi klara av klimatutmaningen måste vi vara beredda att gå vidare.

Herr talman! Oavsett regering har vi i vårt land de senaste åren sett en stigande arbetslöshet bland ungdomar. Det finns skäl för alla partier, såväl i regeringsställning som i opposition, att begrunda det egna ansvaret för denna utveckling. Det är inte lätt att vara ung och arbetslös. Hälften av unga arbetslösa jobbsökningar lämnas obesvarade. De får inte ens ett nej tack. Var femte ung arbetssökande studerar för att de inte hittar ett jobb. Vi i Centerpartiet vägrar att vänja oss vid detta.

Ungdomsarbetslösheten är en kostnad för samhället och framför allt ett svek mot alla unga som inte får chansen att försörja sig. När vi i dag fattar beslut om ramarna för budgeten finns flera viktiga pusselbitar med för att stärka ungdomars situation på arbetsmarknaden. Satsningar på kopplingen mellan utbildning och arbetsliv och satsningar på ett bättre företagsklimat är några viktiga delar. Fortsatta satsningar på att göra det billigare för företagen att anställa och en reformerad arbetsförmedling måste vara nästa steg.

Den svenska ungdomsarbetslösheten är i dag mer än dubbelt så hög som i till exempel Tyskland. Tyskland har genom en serie arbetsmarknadsreformer genomförda under de senaste tio åren vågat vända på alla stenar för att hitta lösningar. Vi måste ha modet att ta till oss fungerande goda exempel från andra länder, för vi vägrar att vänja oss vid den höga ungdomsarbetslösheten.

Herr talman! Centerpartiets prioriteringar i budgetarbetet har varit insatser för ungdomar, insatser för fler och välmående företag som kan växa och skapa sysselsättning, fortsatta satsningar på energiomställning-

en och en infrastruktur som håller ihop landet. Årets budgetproposition innebär viktiga steg framåt på alla dessa områden.

Jag vill avslutningsvis yrka bifall till utskottets förslag.

Anf. 40 JOHNNY SKALIN (SD) replik:

Herr talman! Per Åsling pratar mycket om företag och företagande här, men han pratar mindre om småföretagen. Jag förutsätter att vi alla i den här kammaren vet att det är i småföretagen som sysselsättningstillväxten äger rum. Därför tycker vi att det är oerhört viktigt att också satsa på småföretagandet om man har som mål att göra någonting åt arbetslöshetsproblemet.

Regeringen och Centerpartiet har förvisso gjort en del för att underlätta för företagen. Vissa satsningar har också riktats mot småföretagen eller också har småföretagen åtminstone gynnats av de här regelförändringarna. Det handlar om rena regelförändringar och om att man har prioriterat Almi. Man har sänkt aktiekapitalet, man har infört RUT och ROT. Man har även till viss del satsat på forskning och innovationer. Nu talar man också om infrastruktur men kanske i framtiden, för man anslår inga pengar för nästkommande år.

Att starta ett företag i Sverige i dag är relativt enkelt och billigt, men att sedan driva företag är betydligt dyrare, krångligare och mer riskabelt. Därför menar vi att regeringen gör för lite. Jag undrar varför man inte gör mer för småföretagen. Det är där vi har den stora tillväxtpotentialen vad gäller arbeten.

Avsevärt mer kan göras gällande regelförändringar. Man har minskat regelverket med 7 procent, och målet är 25 procent. Man har satsat på generella sänkningar av arbetsgivaravgiften i stället för att rikta satsningarna specifikt mot småföretagen som vi gör eller åtminstone satsa på grundavdrag som mest gynnar småföretagen.

Och varför bibehåller man dessutom sjuklöneansvaret? Varför är vi inte överens i den här frågan? Är vi inte överens om att det är i småföretagen vi har den stora tillväxtpotentialen vad gäller arbeten?

Anf. 41 PER ÅSLING (C) replik:

Herr talman! Först måste jag kommentera Skalins uppgifter om att kommande budget inte innehåller några satsningar på infrastruktur. Det är antingen en missuppfattning från Skalins sida eller också är det en felsägning. Vi satsar historiskt mycket på infrastrukturen även under nästkommande år.

Satsningar på småföretagen är väsentliga. Jag är själv småföretagare. Under hela mitt yrkesverksamma liv innan jag hamnade här i riksdagen har jag jobbat med småföretag. Jag vet vad småföretagen kan skapa i tillväxt och utveckling för hela Sverige. Jag vet också att det är i de små företagen som sysselsättningstillväxten kommer. Det är därför regeringen sedan 2006 så målmedvetet har haft en reformagenda riktad mot småföretag. Johnny Skalin läste själv upp en del viktiga åtgärder, till exempel att göra det lättare att anställa, minskat aktiekapital, regler som tas bort, minskad revisionsplikt och liknande.

Det här arbetet fortsätter. Som jag sade i mitt anförande ser vi från Centerpartiets sida att nästa steg när det gäller att vidta åtgärder för att underlätta för småföretag och i första hand för att underlätta för småföre-

Prot. 2012/13:28
21 november

*Utgiftsramar
och beräkning av
statsinkomsterna*

tag att anställa är att sänka arbetsgivaravgifterna. Vi har jobbat med den frågan. Vi har varit med ända sedan tidigt 90-tal och sänkt arbetsgivaravgifterna, då med 11 procent. Det arbetet fortsätter. Sjuklöneansvaret är nu lagt till den utredning som ser över socialförsäkringsfrågorna, och det kommer ett förslag.

Anf. 42 JOHNNY SKALIN (SD) replik:

Herr talman! Anledningen till att jag tog upp de här exemplen i min tidigare replik var just att vi inte skulle behöva diskutera det som redan har gjorts. Jag vill att vi ska diskutera det som *ska* göras, det vi *kan* göra.

Vi har kommit fram med ett förslag i vår budgetmotion som tydligt stakar ut riktlinjerna för hur vi kan stärka småföretagarpolitiken och småföretagens möjligheter att anställa. Det är ett faktum att skulle varje företag anställa en medarbetare till skulle en halv miljon arbeten skapas.

Jag tycker att fokus måste ligga på att titta på det här området och samtidigt agera. Vi agerar. Regeringen pratar om att man tittar på det genom utredningar och att man ska ta itu med det senare. Man agerar inte. Där har vi den stora skillnaden mellan Sverigedemokraterna och regeringen. Vi agerar; regeringen förhåller sig passiv.

Jag tycker att det är en olycklig utveckling, och jag tycker också att det är olyckligt att man från regeringens sida beskriver att man satsar på infrastrukturen. Visst, det gör man, speciellt i planen, men man gör alldeles för lite. Vi satsar 10 miljarder mer, vilket ökar möjligheterna för företagen när det gäller deras kommunikationskrav. Men även på det här området satsar regeringen för lite.

Regeringen saknar i dag en trovärdig arbetsmarknadspolitik. Man har fram till nu misslyckats radikalt med att bekämpa det utanförskap som man gick till val på att bekämpa. Som jag också nämnt i ett tidigare anförande har den nationella sysselsättningsgraden minskat i stället för att öka. Det är, menar jag, ett resultat av att man prioriterar helt felaktigt. Man pratar i stället för att agera.

Per Åsling, i framtiden, i och med nästa budgetproposition, förväntar jag mig att regeringen återkommer på det här området och att man också agerar.

Anf. 43 PER ÅSLING (C) replik:

Herr talman! Låt mig repetera vad jag sade i mitt förra anförande. För alliansregeringen är näringspolitiken väldigt prioriterad. Alliansregeringen gör kopplingar mellan arbetsmarknadspolitik och näringspolitik. Den bästa arbetsmarknadspolitik är en bra näringspolitik som ökar efterfrågan på arbetskraft. Jag tycker att den politik som vi driver på näringslivsområdet har varit framgångsrik, men vi vill gå längre.

För att öka efterfrågan är det klart att sänkta arbetsgivaravgifter är viktiga. För att dessutom ännu mer öka incitamenten för småföretagen att anställa och minska riskerna måste vi se över sjuklöneansvaret. Där har regeringen gjort förändringar under föregående mandatperiod, men det är viktigt att gå längre. De här två frågorna står längst upp på Centerpartiets förändringslista.

När det sitter en statlig utredning som behandlar sjukförsäkringsfrågorna är det både rimligt och ett sätt att skynda på det hela att lägga in

den här frågeställningen i utredningen. Man kommer under den närmaste tiden, före valet i alla fall, att lägga fram ett förslag.

Det är dessutom viktigt när vi pratar småföretagarfrågor och pratar om att skapa möjligheter till anställning inom småföretagen att jobba med finansieringsfrågor. Här i budgeten lägger vi fram ett konkret och bra förslag om ett investeraravdrag.

Anf. 44 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Jag hoppas att Per Åsling inte menade att han skulle vända på den sten som visar att Tyskland inte har haft någon reallöneutveckling på tio år och att det inte är den vägen som Centerpartiet vill att Sverige ska gå. Men det jag verkligen undrar över är om Centerpartiets Sverige ska vara ett land där de 400 000 arbetslösa har en framtid och där de arbetslösa faktiskt kan försörja sig och får en chans att komma tillbaka till arbetsmarknaden.

När ni tillträdde var 125 000 personer långtidsarbetslösa. Det var alldeles för många. I dag är det 213 000. Det är en ökning med 70 procent. Samtidigt får bara tre av tio inskrivna på Arbetsförmedlingen ersättning från arbetslöshetsförsäkringen. När ni tillträdde var det åtta av tio. 150 000 arbetslösa får ingen ersättning alls från de olika ersättningssystem som finns för arbetslösa utan tvingas gå till socialkontoret.

I fas 3 tvingar ni människor att jobba utan lön. I arbetsmarknadspolitiken är det 10 procent som får en aktiv insats. Ni drar ned kraftigt på arbetsmarknadsutbildningarna trots att de ger erkänt goda resultat – men de är väl för dyra. Ingen får en yrkesutbildning längre än sex månader, och vi vet att matchningen på arbetsmarknaden fungerar väldigt dåligt historiskt sett.

Sverige är alltså inte ett land för dagens 400 000 arbetslösa. Man ser få möjligheter till omskolning och utbildning, och man har väldigt svårt att få ersättning när man är arbetslös. Det är Centerpartiets Sverige. Vad har du att säga till de arbetslösa, Per Åsling?

Anf. 45 PER ÅSLING (C) replik:

Herr talman! Jag tycker att det är anmärkningsvärt att det går att säga så många felaktiga saker på så kort tid. Sverige har fler sysselsatta nu än 2006. Må vara att vi har en större arbetsmarknadskår, alltså att vi har fler människor som står till arbetsmarknadens förfogande än vad vi hade då, och därför syns det på sysselsättningsgraden som inte har haft den utveckling som vore önskvärd. Men det är ändå viktigt att hålla sig till fakta. Vi har fler sysselsatta i dag än vi hade 2006.

Det sker nu åtgärder på arbetsmarknaden för att underlätta framför allt för unga att komma in. Den satsning på en jobbpakt som innebär att arbetsmarknadens parter, i form av fack och företagens organisationer, tillsammans med regeringen hittar nya upplägg där inträdet på arbetsmarknaden underlättas och kompletteras med utbildningsinsatser innebär ju att många unga människor kommer att kunna få in en fot på arbetsmarknaden. De unga är den viktigaste kategorin av dem som i dag står utanför arbetsmarknaden, och dem måste vi prioritera.

I övrigt vill jag konstatera att ska fler människor få arbete måste fler företag ha sådana villkor och politiken ha format sådana spelregler för

Prot. 2012/13:28
21 november

*Utgiftsramar
och beräkning av
statsinkomsterna*

företagen så att efterfrågan på arbetskraft ökar. Jag får fortsätta i mitt nästa inlägg.

Anf. 46 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Det är ett märkligt påstående att jag säger en hel massa felaktiga saker. Är det inte så, Per Åsling, att vi har 400 000 arbetslösa? Det säger i alla fall statistiken. Är det inte så att vi har 70 000 fler långtidsarbetslösa? Det säger i alla fall statistiken. Är det inte så att sysselsättningsgraden är lägre i dag än 2006? Det säger i alla fall statistiken. Och är det inte så att arbetslösheten är högre i dag än 2006, när Anders Borg kallade det vi hade då för massarbetslöshet? I alla fall statistiken säger så. Vilka av mina påståenden är det du säger är felaktiga?

Är det inte så att det bara är tre av tio som får ersättning från arbetslöshetsförsäkringen av dem som är inskrivna på Arbetsförmedlingen? Vad är det för felaktighet i det, Per Åsling? Det är så Sverige ser ut. Jag tror att du måste öppna ögonen och faktiskt inse det.

Hur ska man kunna försörja sig om man är arbetslös i Centerpartiets Sverige när ni raserar a-kassan och ställer 150 000 människor som är utan arbete utan ersättning? Vad är det för ekonomisk politik? Det undrar jag.

Varför ska man slå på människor som har oturen att mista ett jobb, varför inte skapa möjligheter för människor att faktiskt ta ett arbete, få en utbildning och skola om sig? Medan de har oturen att vara arbetslösa ska de faktiskt kunna försörja sig. Det är bra för individen, men det är också bra för samhällsekonomin i stort, för om arbetslösa människor kan fortsätta att köpa en tröja till barnen eller klippa håret upprätthålls också efterfrågan i ekonomin.

Varför är det så viktigt för Centerpartiets Sverige att slå på arbetslösa, att dra ned på arbetsmarknadsutbildningar och sänka anslaget till ersättningen för arbetslösa med över 3 miljarder kronor nästa år? Varför, Per Åsling? Vad är det för drivkrafter som ligger bakom detta?

Anf. 47 PER ÅSLING (C) replik:

Herr talman! Jag är förvånad över det sätt som Ulla Andersson uttrycker sig på här.

Jag vill haka på mitt förra inlägg. Vi driver en politik för att skapa möjligheter för människor att få arbete. Det är en politik som sänker kostnaderna för företag så att de på så sätt kan hävda sig i konkurrensen och vara mer konkurrenskraftiga i den globala värld som vi befinner oss i. Vi sänker kostnaderna på en lång rad områden för företag för att de på så sätt ska kunna behålla anställda och nyanställa fler människor. Alternativet, Vänsterns politik, att chockhöja kostnaderna, att försämra för företag när det gäller att hävda sig i konkurrens med företag på andra marknader kan ju bara innebära att situationen blir än sämre.

Den budget som är framlagd i dag är en budget som är inriktad på jobb och tillväxt. Det är en investeringsbudget. Vi satsar 1,8 miljarder på ett ungdomspaket för att underlätta för ungdomar att komma in på jobb och i utbildning. Vi satsar på forskning på historiska nivåer. Då är det både forskning på akademierna och forskning som är riktad mer mot innovation och kopplad till näringslivet. Det är historiska nivåer – 34 miljarder kronor.

Vi sänker företagsskatterna för att stärka konkurrenskraften. Vi inför ett investeraravdrag för att underlätta för små företag att etablera sig, växa och kunna anställa. Vi satsar mer än någonsin på infrastruktur, 106 extra miljarder. Det är en ökning på 20 procent.

Prot. 2012/13:28
21 november

*Utgiftsramar
och beräkning av
statsinkomsterna*

Anf. 48 PER BOLUND (MP) replik:

Herr talman! Jag noterar att Per Åsling pratade mycket om infrastruktur. Det vill vi också gärna göra. Framför allt vill vi göra betydligt större satsningar på järnväg och spår än vad regeringen vill göra, inte minst när det gäller drift och underhåll. Tyvärr kan jag konstatera att med den budget som regeringen har lagt fram och med den politik man för är det mycket som pekar på att vi kommer att fortsätta att se frusna resenärer som står på överfulla perronger och väntar på ett tåg som inte kommer. Man har inte mött de krav som till exempel Trafikverket ställer på vad som skulle behövas för att få en god kapacitet på spåren när det gäller drift och underhåll.

Jag vill inrikta mig framför allt på småföretagarfrågorna. Där saknar jag tyvärr väldigt mycket i regeringens budget. Vi ser nu hur utvecklingen tyvärr går åt fel håll. Vi ser att konkurserna i Sverige ökar – 14 procent upp i oktober jämfört med oktober förra året. I september var det 20 procent jämfört med förra september. Det är en väldigt oroväckande utveckling. Det är ju ett tecken på att konjunkturen vänder nedåt. Det här behöver vi möta med aktiv politik för att förbättra företagets ekonomi, framför allt de små och medelstora företagens.

Det finns en reform i regeringens budget som jag välkomnar. Det är investeraravdraget. Men i övrigt är det väldigt lite som föreslås som verkligen sänker kostnaderna och gör det billigare, som Per Åsling säger, att ha människor anställda i små och medelstora företag.

Från Miljöpartiets sida har vi gjort en stor satsning på att sänka arbetsgivaravgiften redan i den budget som ligger på riksdagens bord nu. Framför allt har vi gjort en nedsättning genom att ta bort sjuklöneansvaret för de minsta företagen. Det här är ju en reform som vi vet skulle få stora effekter på företagets vilja att anställa. Centerpartiet har nu medverkat i den här regeringen i sex år, haft sex chanser på sig att i budgeten få in reformen att slopa sjuklöneansvaret. Man har inte lyckats med det än. Vad var det som var så viktigt att få in i årets budget som gjorde att ni återigen, för sjätte gången, offrade reformen att slopa sjuklöneansvaret?

Anf. 49 PER ÅSLING (C) replik:

Herr talman! Låt mig börja med att kommentera infrastrukturen. Vi satsar mer än någonsin. Vi satsar betydligt mer än regeringarna som Per Bolunds miljöparti stödde under tiden 1998–2006. Det är 200 miljarder upp i förhållande till den budget som lades fram 2004.

Vi är medvetna om att det här är nödvändigt för att stärka den svenska välfärden. Den svenska välfärden bygger på ett fungerande näringsliv. Näringslivet behöver en fungerande infrastruktur. När Centerpartiet lägger fram politiska förslag gör vi det för att hela landet ska leva. Det är därför vi tycker att det är värdefullt att vi har fått upp nivåerna på det sätt som vi har i årets proposition vad gäller infrastruktur.

Men, Per Bolund, jag tittar också på era skatteförslag. Du lyfter fram vissa. Du pratar arbetsgivaravgifter, och där känner jag en viss sympati. Arbetsgivaravgifter har vi varit med och sänkt tidigare.

Vad som bekymrar mig, Per Bolund, när det gäller kostnader för företag är den straffskatt, den skadliga skatt som ni lägger på avstånd, på landsbygd, via den lastbilsskatt som ni föreslår. Ni kommer ju att straffa ut det svenska näringslivet utanför storstadsregionerna. Ni kommer att straffa ut små företag. Och ni kommer att försvåra för människor att bo utanför storstäderna, i Småortssverige, på landsbygd och i glesbygd. Varför denna politik?

Anf. 50 PER BOLUND (MP) replik:

Herr talman! Det där är skrämselfpropaganda som Centerpartiet återkommer till i anförande efter anförande. Vi ser ju nu hur fler och fler länder runt om i Europa har infört lastbilsskatt, som är det Per Åsling syftar på, eller är på väg att införa det. Nu ser vi att våra grannländer, Finland och Norge, håller på att för fullt utreda system för lastbilsskatt. Man ser att det här är en nödvändig reform för att minska trafikens klimatpåverkan och få ett effektivare transportsystem.

Det är lite sorgligt att Centerpartiets Sverige är en isolerad ö i norra Europa när man vägrar att använda det här väldigt effektiva redskapet. Vi har sett i till exempel Tyskland, Slovenien, Tjeckien och många andra länder att man faktiskt har lyckats få en väldigt stor effekt av att minska transporterens miljö- och klimatpåverkan och effektivisera dem. Men det vill uppenbarligen inte den här regeringen titta närmare på.

Jag vill återvända till hur situationen ser ut för Sveriges småföretagare. Det är väldigt bekymmersamt nu när konjunkturen vänder nedåt. Det är nu som reformer skulle behöva införas för att förbättra ekonomin för Sveriges småföretagare. Där är regeringen väldigt tom på åtgärder.

Per Åsling säger att han har stor sympati för den typen av politik, men sympati hjälper inte landets småföretagare. Det är konkreta åtgärder och förbättrad ekonomisk politik som hjälper.

Vi har föreslagit att man slopar sjuklöneansvaret för de små företagen. Det är en reform som kostar 2 miljarder. När Företagarna frågar sina medlemmar vad det skulle få för effekt om man slopade sjuklöneansvaret säger 16 procent av företagen att det har fått dem att avstå från att anställa. 10 procent har fått avstå från att anställa flera gånger på grund av sjuklöneansvaret.

Sju av tio företag säger att de om sjuklöneansvaret slopades skulle blir mer positiva till att anställa människor. Företagarna räknar med att 25 000–55 000 nya arbetstillfällen skulle komma om man slopade sjuklöneansvaret.

Vad är det som gör att Centerpartiet gång på gång, i budget efter budget, antingen inte driver frågan eller misslyckas med att få in den? Det är uppenbarligen en väldigt viktig reform.

Anf. 51 PER ÅSLING (C) replik:

Herr talman! Jag är själv småföretagare, Per Bolund. Jag vet vad sjuklöneansvaret innebär. Det är därför jag tycker att det är så bra att vi har lagt in denna frågeställning i en utredning, så att vi får upp frågan på riksdagens bord.

Arbetsgivaravgifterna är prioriterade frågor för Centerpartiet, där vi agerar. Jag har kommenterat det tidigare också. Som du själv säger, Per Bolund, är det viktigt att hålla nere kostnaderna för småföretag för att på så sätt underlätta verksamhet och stimulera konkurrenskraft.

Det måste dock gälla alla företag. Det kan inte bara vara företag som är etablerade runt storstadsregionerna. Den straffskatt ni lägger på transporter är direkt kontraproduktiv. Ni säger i er motion att ni vill göra vissa undantag. Det gäller inte minst skogsindustrins timmertransporter, skriver ni i slutet. Det signalerar att ni är medvetna om att skatten kan vara skyldig.

Ni skriver också att syftet med skatten är att lastbilstrafikens miljökostnader ska synas i priset på transporter. Ni utgår alltså ifrån ökade kostnader. Också ni måste ändå kunna räkna ut att om en vara till ett företag eller hushåll måste transporteras från Södermalm i Stockholm till Östersund och uppåt i landet ska någon ta kostnaden. Det gör att de områden som drabbas av denna skatt kommer att ha en ännu svårare och sämre utveckling. Jag har svårt att förstå varför ni driver anti-landsbygdspolitiken.

Anf. 52 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Herr talman! Det är väl risk att jag får svar på Bolunds frågor i stället för mina egna, men jag tar den risken.

Om man vill värna svensk konkurrenskraft på längre sikt är det klart att skolan är väldigt central, och i vårt budgetalternativ gör vi en rejäl satsning just på skolan. Vi vill se mindre klasser och mer tid för varje elev att få hjälp och stöd från en duktig pedagog. Vi vill se obligatorisk sommarskola för dem som inte har klarat målen och läxhjälp till alla barn som vill ha och behöver det. Dessutom har vi en rad reformer som ska stärka och förbättra lärarnas möjligheter till utveckling av karriären samt inte minst den pedagogiska forskningen.

I regeringens budgetförslag, som Åsling ju står bakom, finns det inte så mycket till skolan. Det som märker ut sig är väl en förändring, delvis, av gymnasieskolan till en ettårig gymnasieskola som egentligen ingen vill ha. Håller inte Per Åsling med om att det nu är dags att vi faktiskt får se resultat i den svenska skolan? Vi borde få se den prestera bättre, och vi borde investera mer i skolan. Den är viktig för svensk konkurrenskraft.

Om detta ska ske är det viktigt att kommunerna har bra möjligheter att finansiera en bra skola. Även om vi nu skjuter till statliga pengar är det klart att det är kommunerna som står för den största finansieringen. Här är det också extremt viktigt med likvärdiga villkor, och så är det inte i dag.

Våra partier och fem andra är i en utredning överens om att utjämnningen i kommunsektorn behöver förändras och förbättras så att det blir rättvisa villkor. Nu verkar det inte som att regeringen tänker lägga fram just detta förslag, utan man jobbar med att förändra i det förslag vi är överens om. Jag vill bara försäkra mig om att Centerpartiet står fast vid det vi har kommit överens om. Landets kommuner behöver nämligen likvärdiga villkor.

Anf. 53 PER ÅSLING (C) replik:

Herr talman! Tack för frågan, Fredrik Olovsson! Vi driver på när det gäller att svenska kommuner ska ha likvärdiga villkor när det gäller transfereringssystem. Vi tycker att det är viktigt att dessa system är uppdaterade, moderna och inte grundar sig på gamla förutsättningar.

Det är klart att Centerpartiet när vi lägger fram ett budgetförslag – vi diskuterar ju budgetramarna här i dag – gör det på ett ansvarsfullt sätt med utgångspunkt i det finanspolitiska ramverket. Jag måste få ställa några frågor till dig, Fredrik Olovsson, just när det gäller det finanspolitiska ramverket. Koppla det också till de villkor som gäller!

Ni konstaterade nämligen på DN Debatt när ni lade fram er budgetmotion att ni föreslår lägre ofinansierade insatser än regeringen, och ni konstaterade att det krävs insatser för att stimulera efterfrågan. Om vi spelar fram något i tiden konstaterar ni nu att det görs för lite. Ena gången görs det för lite, andra gången görs det för mycket. Här är det svårt att hänga med i alla fotbyten ni gör.

Vad som också gör mig bekymrad är att jag noterar att det bara är 0,1 procent av det finansiella sparandet som skiljer er och Alliansen. Då kan det inte anses seriöst att hantera frågorna på det retoriska sätt ni gör. Vad tycker ni om det finanspolitiska ramverket?

Anf. 54 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Herr talman! Vi tycker om det finanspolitiska ramverket. Vi har kommit på det finanspolitiska ramverket, och vi värnar det finanspolitiska ramverket. Det är väldigt tydliga besked från oss.

Vi konstaterar också att regeringen själv skriver – och utskottet håller väl med om det, i alla fall majoriteten – att man nu inte klarar överskottsmålet. Det innebär inte att vi menar att man ska ha 1 procents överskott just detta år. Det är inte det som är överskottsmålet, utan det handlar om en konjunkturcykel. Det finns tre olika indikatorer som Finansdepartementet brukar använda för att utvärdera om man klarar målet eller inte. Ingen av dem tyder på att man skulle klara det utan tvärtom att man bryter det.

Därför har vi ett mindre reformutrymme, bland annat beroende på att vi inte ställde upp på de mycket glada prognoser Anders Borg presenterade i sin budgetproposition och som nu av allt att döma visar sig inte stämma överens med hur verkligheten kommer att bli. Därför har vi 5 miljarder mindre i reformutrymme. Det blir i vårt fall en konjunkturbuffert som skulle kunna användas om läget skulle bli dramatiskt anorlunda. Då kanske ännu mer pengar kommer att gå åt; det får vi väl se så småningom.

Vi är väldigt tydliga med detta. Det är uppenbart att regeringen har lagt sig på en bana som gör att man har svårt att nå upp till överskottsmålet. Det tycker vi är bekymmersamt, och därför lägger vi fram en starkare budget än vad regeringen gör. Däremot är den inte snålare på det viset att vi inte stimulerar efterfrågan. Där gör vi tvärtom mer, eftersom vi väljer att göra det med riktigt bra insatser i stället för en bolagsskattesänkning som har väldigt små effekter på konjunktur och efterfrågan.

Anf. 55 PER ÅSLING (C) replik:

Herr talman! Ert resonemang håller dock inte ihop, Fredrik Olovsson. Först kritiserar ni regeringen för att investera för lite i den offentliga ekonomin och expandera den för lite. Det har ni gjort i årtal. Om det är rättvis kritik kan vi lämna därhän, men när Alliansen lägger fram en budget som är mycket expansiv kritiserar ni den för att vara ofinansierad och oansvarig. Den expansiva budget vi nu lägger fram lägger vi fram i en tid när vi ser en stor risk för nedgång i ekonomin. Därför vill vi satsa på investering.

Vad som också gör mig bekymrad när det gäller er syn på det finanspolitiska ramverket är att Karl-Petter Thorwaldsson – det är inte vem som helst; det är LO:s ordförande, och han sitter i ert verkställande utskott – så sent som i höstas gick ut och sade att överskottsmålet borde slopas.

Du sade i ditt inledningsanförande, Fredrik, att på så sätt följer vi budgetreglerna bättre. Därför, och med er syn på det finanspolitiska ramverket, blir min fråga: Menar du att vi lägger fram förslag som inte följer budgetreglerna och det finanspolitiska ramverket? Ni är skyldiga svenska folket ett svar på den frågan. Jag tycker att det är på sin plats att ni tydliggör på vilken fot ni står. Det går inte att bara stå och kritisera, utan man måste också ta ansvar.

Vi tar ansvar, och därför har vi lagt fram en budget som är ambitiös och som investerar i framtiden.

Anf. 56 ANDERS SELLSTRÖM (KD):

Herr talman! Jag tycker att debatten handlar mycket om hur vi fördelar saker och ting. Jag tror att vi någon gång ibland måste tänka tillbaka på vad det är som gör att vi har någonting att fördela. Företagens betydelse för vårt lands välfärd kan aldrig nog understrykas. Det är de som genererar någonting att över huvud taget fördela. Det som gör att vi kan hålla denna debatt i dag är: Hur mår företagen? Hur får vi företagen och företagarna att må bra och anställa människor i vårt land?

Det finns alltså ingen outsinlig källa att ösa ur, som en del partier tycks tro, där man kan ösa ut skatteintäkter och fördela och fördela om igen.

Konkurrenskraften för svenska företag är direkt beroende av vår omvärld, och det måste vi ta hänsyn till i vår politik.

Behovet av sunda statsfinanser är inte heller någonting som vi bör glömma i dessa sammanhang. Vi ser alltför många länder runt om i vår värld som inte har det som en grund att stå på.

Sund kommunal och regional ekonomi glöms också bort i dessa sammanhang. Jag har haft förmånen att få sitta i styrelsen i Sveriges Kommuner och Landsting under många år, och där ser man tydligt att i de kommuner, i de landsting och i de regioner som har en sund ekonomi fungerar skolan ganska bra och fungerar omsorgen ganska bra. Där man har koll på ekonomin har man också över lag koll på sin verksamhet, och det fungerar. Sedan finns det alltid förbättringsmöjligheter, men det finns en fungerande verksamhet.

Varför leder då det omvända, att det är sämre resultat trots att man i praktiken förbrukar mer resurser, alltid till att man har en sämre verksamhet? Detta faktum talas det sällan om i dessa sammanhang.

Koll på ekonomin, ordning och reda, gör att man har koll på sin verksamhet och att man bedriver en bra verksamhet. Det hänger ihop.

Skolan är ett jättebra exempel på det. Sveriges Kommuner och Landsting har gång på gång tittat på hur en skolverksamhet fungerar. Där man har gröna siffror i ekonomin fungerar skolverksamheten bra, och där man inte har gröna siffror i ekonomin får man oftast ett dåligt resultat trots att man förbrukar mer ekonomiska resurser.

Debatten handlar mycket om ekonomisk horisont. Man kan ha en horisont på kort sikt i ekonomin, och man kan ha en långsiktig horisont. Jag tycker också att man upptäcker att en del har tubseende i sin syn på ekonomin: fokus enbart på den egna agendan och för att lyfta fram de frågorna. Men vi är i vårt land så oerhört beroende av vår omvärld att vi måste ha andra alternativ. Det är det som skiljer oss från varandra, beroende på hur vi ser på ekonomin: på kort sikt, på lång sikt eller med tubseende.

Alliansregeringen har i denna budget kanske inte sökt de absolut populäraste åtgärderna, men vi har sökt det som kan göra vår ekonomi stark i Sverige på lång sikt. Det är en framtidsinriktad budget, och tyngden är lagd på Sveriges konkurrenskraft på lång sikt.

Exempel på det, som har varit uppe tidigare i debatten, är bolagsskatten. Vi sänker den från 26,3 procent till 22 procent. Det är långsiktigt viktigt för Sverige. I dag ligger svensk bolagsskatt över OECD-genomsnittet och EU:s 27 länders genomsnitt. Den 1 januari 2013 ligger vi under det snittet. Vi gör det för att behålla företag och konkurrenskraft i Sverige men också för att i Sverige skapa ett sug efter kapital från utlandet som ska investeras här och skapa nya arbeten.

Ett annat sätt är att jobba med investeraravdrag, som jag tror kommer att betyda oerhört mycket för små företag, och kanske speciellt i vår glesbygd, där det är svårt att få tillgång till riskkapital i övrigt och att få banklån.

Vi avsätter 8 miljarder mer i resurser för att få fram arbeten åt våra unga under perioden fram till 2016 – ytterligare satsningar för att komma till rätta med detta.

Vi jobbar med forskning och innovation för att ytterligare stärka Sveriges konkurrenskraft. Det är också ett långsiktigt viktigt beslut. Vi ökar med 4 miljarder under periodens slut.

Vi har en infrastruktursatsning på 522 miljarder, till drift och underhåll på järnvägar och vägar. Det har aldrig någonsin gjorts så stora satsningar på just infrastruktur i vårt land.

Detta gör vi utan att höja skatterna.

Vi vidtar också en del åtgärder som har fördelningspolitisk karaktär för att få resultat direkt. Man får inte glömma bort den delen. Även där bäddar vi för framtiden.

Garantinivån i föräldrapenningen vill jag nämna såklart. Vi lyfter den från 180 kronor per dag till 225 kronor. Det är fördelningspolitiskt mitt i prick.

Bostadstillägget för ensamstående pensionärer höjer vi med 170 kronor per månad. Det är fördelningspolitiskt mitt i prick.

Barn tillägget för studerande höjer vi med 10 procent.

För att återgå till en replik som jag hade till Fredrik Olovsson i höst kan jag nämna att vi gör en fjärde skattesänkning för pensionärerna. Jag

tror att det var det kortaste replikskifte jag har haft med Olovsson när jag frågade honom hur många gånger Socialdemokraterna hade sänkt skatten för pensionärer under sitt regeringsinnehav. Sammanfattningsvis kom ordet ”aldrig”.

Vår fjärde skattesänkning för pensionärer genomför vi nu. Totalt 14 miljarder har vi då sänkt skatten för pensionärerna, med mellan 6 800 och 10 200 kronor per år. Det har varken Miljöpartiet, Vänsterpartiet eller Socialdemokraterna varit med om att göra tidigare.

Herr talman! Mot det eniga förslaget från Alliansen – Kristdemokraterna, Moderaterna, Centern och Folkpartiet – står fyra partier med helt olika förslag. Man kan fråga sig om den här debatten egentligen ger något svar i praktiken, för inget av de fyra partiernas förslag kommer att genomföras. Ingen kommer att få egen majoritet, utan man måste kompromissa ihop det. Oavsett vem som vinner i valet måste ett antal partier kompromissa. Man måste ge sig på vissa punkter, och man kanske får igenom andra saker. Men vad blir det gemensamma resultatet? I Alliansen har vi kompromissat, och vi har lagt fram vårt gemensamma resultat här.

För att belysa problemet ska jag ge mig in på några punkter angående den så kallade rödgröna sidan. Det är er dag, Fredrik Olovsson, Per Bolund och Ulla Andersson. Det är era förslag som nu ställs mot Alliansens förslag.

Bolagsskatten, som Carl B Hamilton var inne på tidigare och även andra, är belysande. Vi lägger fram ett förslag om 22 procent som ska genomföras den 1 januari 2013. Mot det står Socialdemokraterna som vill ha 24 procent, Miljöpartiet 25,3 procent och Vänstern 28 procent. Det är alltså en skillnad från Alliansens förslag om 22 procent upp till Vänsterns 28 procent på ungefär 24 miljarder. Mellan Vänstern och Socialdemokraterna skiljer det ungefär 16 miljarder på bolagsskattesidan.

Vem ska ge sig? Vem är det som får vika ned sig? I detta fall tror jag att det är Vänstern och Miljöpartiet som får vika ned sig och får jämka. Och vips försvann 16 miljarder av Vänsterpartiets budget. Och vips försvann 4 miljarder för Miljöpartiet. Men när vi kommer framåt och förslaget är genomfört kommer inte Socialdemokraterna att stå på barrikaderna och säga att de ska höja bolagsskatten. Tro inte det! Och vips försvann 8 miljarder för Socialdemokraterna.

Restaurangmomsen vill Socialdemokraterna och Vänstern höja. Men det vill inte Miljöpartiet. Miljöpartiet vill gärna se en breddning. Det kan man alltid fundera på och diskutera, att man vill se fler tjänsteföretag komma in i halveringen av momsen.

Vem får ge sig där? Kommer Miljöpartiet att vika ned sig där? Det tvivlar jag starkt på. Lagt kort ligger. Vips rök 5,5 miljarder för Socialdemokraterna, och vips rök 5,5 miljarder för Vänstern i deras budget.

Vänstern vill också införa förmögenhetsskatt, fastighetsskatt, arvs- och gåvoskatt. Men Miljöpartiet och Socialdemokraterna ligger fast vid det som gäller. Hur många miljarder gör det? Det har jag inte ens räknat på, Ulla Andersson.

Sedan till sjuklöneekostnaden, som Fredrik Olovsson vill ta bort – andra sjuklöneveckan för företagen. Jag tycker det är riktigt att man ska titta på det och fundera på det. Det skulle i så fall ge 1,5 miljarder för företagen i minskade kostnader. Men samtidigt höjer Socialdemokraterna

Prot. 2012/13:28
21 november

*Utgiftsramar
och beräkning av
statsinkomsterna*

skatten för företagen med ungefär 30 miljarder, beroende på hur man räknar. Summan av kardemumman är inte någon vinst för företagen i det här fallet, utan det slår väldigt hårt mot dem.

Samtidigt ska man införa världens högsta marginals katt. Vi passerar då 60-procentsstrecket. Tittar man på Vänsterns marginals katt ser man att vi med råge passerar 60-procentsstrecket. Det är klart att man kan tävla i den grenen också, om man vill, men det är frågan om vad som är rimlig politik i de här fallen.

Sedan har jag en fundering om bolagsförsäljningar. Alliansen har lagt in 15 miljarder i bolagsförsäljningar. Övriga partier säger nej, men trots det har ni räknat in 15 miljarder i er finansiering av budgeten. Vad är det ni ska sälja då? Vi har tagit upp Lernia, Bostadsgaranti och Vectura Consulting som förslag, men det säger ni nej till. Ni verkar vilja behålla bemanningsföretag och konsulttjänster i statens regi. Men hur kan ni räkna in en intäkt på 15 miljarder samtidigt som ni säger nej till att man ska få den intäkten?

Det verkar lite märkligt med era olika förslag. Hur ni ska jämka ihop er och få en budget som i praktiken kan ställas mot Alliansens förstår jag inte. Det är en oerhört märklig situation som vi i så fall kommer att få se framöver. I dag vet vi tyvärr inte resultatet av detta.

Herr talman! Sammanfattningsvis: Långsiktiga satsningar på att rusta Sverige för framtiden tror jag är bra för våra barn och unga – att få en budget och en politik som för Sverige starkt framåt och kan skapa konkurrenskraft för våra företag. Vi behöver också en fördelningspolitik som prickar rätt, satsningar som förbättrar och lyfter för våra utsatta grupper. Vi behöver fortsatta reformer också för att öka valfriheten och kvaliteten i våra välfärdssystem.

Det är en politik som Alliansen för, för framtiden, en politik som faktiskt håller ihop vårt land och rustar Sverige. Därför yrkar jag bifall till utskottets förslag.

(Applåder)

Anf. 57 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! För oss i Vänsterpartiet är ekonomisk jämlikhet central i vår politik. Vi menar att såväl människorna som samhällsekonomin mår och utvecklas bättre i ett jämlikt samhälle.

I går, tror jag det var, kom SCB med nya siffror som visar på inkomstutvecklingen i Sverige. Där kan man se att den rikaste tiondelen har fått drygt 21 procent i ökad disponibel inkomst under era regeringsår, medan 10 procent har haft en negativ utveckling, det vill säga de har mindre pengar att röra sig med sedan ni har regerat än när ni tillträdde.

Man ser också att det är arbetslösa och personer med högst tvåårig utbildning som framför allt halkar efter och att den andel som riskerar fattigdom nästan har fördubblats under den här tiden. Pensionärer, sjuka och arbetslösa har fått en sämre disponibel inkomst under de här åren. Var åttonde svensk har en inkomst under 10 680 kronor.

Det är resultatet av er politik. Så blir det ju när man förstärker inkomsten för de 10 procent rikaste med 56 000 kronor per år och de 10 procent med lägst inkomster får 2 700 kronor mindre att röra sig med under era regeringsår.

Orsakerna är självklart den försämrade sjukförsäkringen, den försämrade arbetslöshetsförsäkringen men också att ni inte tar ansvar för de olika transfereringssystemen, som barnbidrag och underhållsstöd.

Tittar vi mer på siffrorna kan vi se att inkomstskillnaderna dras ut, att de rika tjänar väldigt mycket på er politik medan de som har en utsatt ekonomisk situation förlorar på er politik.

Är Kristdemokraterna nöjda med den utvecklingen? Om inte, varför ser det då ut så här?

Anf. 58 ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik:

Herr talman! Ulla Andersson står lite ensam. Er politik för att minska skillnaderna lite grann är ju att återinföra till exempel förmögenhetsskatt, arvs- och gåvoskatt, fastighetsskatt och alla de olika typerna av skatter. Men där står ni helt ensamma. Det är inget annat parti som vill införa det.

Det finns en risk med det, och det är anledningen till att vi har tagit bort dem. Det är att vi inte får investeringar att stanna i vårt land. Men det innebär samtidigt att vi får en del kapitalinkomster som hamnar på dem som kanske har den möjligheten till inkomst, vilket gör att vi får en lite större spridning av inkomstskillnaderna.

Men glöm inte, Ulla Andersson, att under den tid då du stödde en socialdemokratisk regering ökade de här inkomstskillnaderna betydligt mer än de har gjort under de senare åren. Det är lite intressant att kunna fundera på det.

Den andra problematiken är detta med den relativa fattigdom som man diskuterar. Sverige står oerhört starkt internationellt sett, till exempel vad beträffar inkomstspridning, där vi ligger väldigt lågt. Vi har ett mycket sammanhållet samhälle jämfört med andra länder. Vi har också en relativ fattigdom som har ökat lite grann, men där ligger vi ändå oerhört bra till i de stora sammanhangen.

Varje gång vi har stått här, Ulla Andersson, kommer jag tillbaka till detta: Om jag och du och några fler här i riksdagen sänker våra löner minskar den relativa fattigdomen i vårt land. Vi skulle kunna gå med på det. Då har vi minskat fattigdomen. Men problemet är att jag inte tror att det hjälper i praktiken. Människor får ingen bättre ekonomi i praktiken, men vi kan få lite snyggare statistik.

Jag tycker att vi borde fokusera mer på den absoluta fattigdomen. Det är där vi ska sätta till klutarna och ha fördelningspolitiskt bra förslag. Det har vi levererat i den här budgeten, och det har vi levererat tidigt. Det är det som gör att Sverige ligger i topp angående dessa siffror när vi tittar på den absoluta fattigdomen.

Anf. 59 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Sverige är, såvitt jag vet, det enda land i Europa som inte har vare sig arvs-, gåvo- eller förmögenhetsskatt. De allra flesta tycker alltså att det är viktigt att utjämna ekonomiska skillnader. Men det tycker inte Kristdemokraterna.

Tittar man på hur Gini-koefficienten har utvecklats kan man se att den ökade mellan 2002 och 2006 med 4 procent. Mellan 2006 och 2010 ökade den med hela 8 procent, det vill säga det var en fördubbling. Orsakerna var framför allt införandet av jobbskatteavdraget, borttagandet av förmögenhetsskatten och förändringarna av fastighetsskatten.

Prot. 2012/13:28
21 november

*Utgiftsramar
och beräkning av
statsinkomsterna*

Människor som hade god tillgång till kapital fick alltså enorma lättnader och inkomstförstärkningar. Det ser vi också i statistiken från Statistiska centralbyrån. Samtidigt försvårade ni för sjuka människor, som inte längre får någon ersättning trots att de är sjuka, och arbetslösa, som står helt utan ersättning eller har en mycket låg ekonomisk ersättning.

Det får konsekvenser både för individerna, som drabbas väldigt hårt, men också för hela den samhällsekonomiska utvecklingen. Jämlika länder mår bättre och utvecklas bättre, om vi tittar på forskning men också, tror jag, om vi tittar på praktiken.

Detta verkar Kristdemokraterna inte vilja. Ni är ju drivande i den här politiken. Du pratar gärna om att pensionärerna har fått sänkt skatt. Ja, det kostade ungefär 1 miljard. Men samtidigt sänker ni bolagsskatten, en reform som framför allt går till dem som äger bolagen, med hela 16 miljarder. Det är en väldigt skev fördelning av de resurser som står till ert förfogande.

Ensamstående kvinnor är en grupp som har halkat efter enormt under era regeringsår. Var tredje ensamstående kvinna med barn lever i fattigdom. Det är det Sverige som vi har i dag. Det är inte hållbart.

Ni skulle kunna införa arvs- och gåvoskatt och förmögenhetsskatt och omfördela så att ni kanske kunde höja underhållsstöden, bostadsbidragen och också skapa nya jobb, barnomsorg på obekvämt arbetstid eller en lagstiftning om rätt till jobb på heltid.

Anf. 60 ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik:

Herr talman! Jag står för det. Som kristdemokrat står jag för att det är bra att vi inte har förmögenhetsskatt i Sverige. Det är bra att vi inte har arvs- och gåvoskatt. Bakom det står sju andra partier. Du står helt ensam i den frågan.

Anledningen är att vi vill att kapitalet ska jobba i Sverige. Det ska skapa arbetstillfällen, som är det bästa botemedel mot utanförskap som vi har. Det handlar om att få folk i arbete. Då behöver vi kapital som investeras och stannar i vårt land.

Med din politik skulle det rusa kapital ur vårt land. Det skulle hamna någon annanstans. Det hamnar då inte i Sverige. Och då har vi till slut bara nedskärningar att fördela. En sådan politik är inte vi kristdemokrater för. Jag står bakom det här. Jag tycker att det är bra.

Bolagsskattesänkning är långsiktig politik. Det är det vi för i vårt land. Det handlar om att på lång sikt ha en bra konkurrenskraft för våra företag i vårt land gentemot andra länder.

Som du vet är halva vår bnp beroende av vad vi exporterar till andra länder. Håller vi inte uppe konkurrenskraften i vårt land rasar exportindustrin. Då får vi stora bekymmer, och många av de stora bekymren skulle hamna i norra Sverige, i de län som jag kommer från, Västerbotten, Norrbotten och Västernorrland. Man är väldigt beroende av exportindustrin för att över huvud taget kunna leva där uppe.

Men det är en sådan politik som du vill föra. Jag har valt långsiktigt. Jag har kanske ibland gjort val som inte är så populära på kort sikt. Men som kristdemokrat vill jag rusta landet för att det ska hålla på lång sikt. Då tar vi de här besluten, och vi står bakom de här åtgärderna. Det tror jag är det bästa vi kan göra för landet Sverige som är så beroende av att kunna exportera det som vi tillverkar i vårt land.

Anf. 61 PER BOLUND (MP) replik:

Herr talman! Det är lite betecknande att Anders Sellström hellre i sitt anförande pratar om en hitta-på-politik – han slår ihop olika partiers budgetalternativ till något slags variant, och han väljer själv precis hur den ska utformas – än diskuterar det som faktiskt ligger här på bordet.

Miljöpartiet har lagt fram en fullt finansierad budget som är vårt alternativ till hur politiken ska utformas. Vi tycker att det är mer relevant att prata om vilka åtgärder som behövs här och nu i årets budget än att hålla på och hitta på en budget som i sådana fall ska gälla flera år framåt i tiden.

Man slår ihop partier och säger att de ska samarbeta med varandra. Det är inte ett riktigt seriöst sätt att föra debatten på. Jag skulle önska att Anders Sellström hade en lite mer seriös inställning till den här budgetdebatten och diskuterade de förslag som faktiskt ligger på bordet här i dag.

Jag skulle vilja prata om någonting som ligger oss väldigt varmt om hjärtat och som jag trodde också låg Kristdemokraterna varmt om hjärtat, nämligen välfärden i Sverige. Vi vet att många av välfärdstjänsterna utförs av kommunerna. Där är vi väldigt beroende av hur kommunernas ekonomi ser ut och hur den utvecklas framöver.

Vi ser att det behövs förstärkningar av kommunernas budget för att de ska kunna göra de välfärdssatsningar som vi tycker är väldigt viktiga inför framtiden. Det handlar om att höja kvaliteten i skolan och i äldreomsorgen och om att ge kommunerna större handlingsutrymme, helt enkelt.

Vi har i vår budget lagt, under de fyra år som den spänner över, 7 miljarder mer till skolan än vad regeringen gör. Vi har lagt 4 miljarder på äldreomsorgen för att göra en förstärkning av kvaliteten. Vi har lagt 7 miljarder under fyra år i generella bidrag till kommunerna, utöver regeringens. Utöver det finns det satsningar på spårväg. Vi gör ROT-avdragen tillgängliga även för kommunerna, så att de kan rusta upp sina fastigheter och så vidare.

Vi har väldigt stora satsningar för att göra det bättre och göra det lättare för kommunerna att förstärka välfärden. Nu är i stället risken, när ekonomin vänder, att man tvingas urholka välfärden.

Min fråga till Anders Sellström är: Vad vill du lyfta fram i budgeten som förbättrar kommunernas ekonomi och som gör att kommunerna kan värna välfärden?

Anf. 62 ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik:

Herr talman! Det är fritt att tala om vad man vill, i stort sett, i den här talarstolen. Jag pekar på ett problem som ni har. Ni i oppositionen ställer upp budgetarna en och en. En budget ni ska ställa mot Alliansens, där fyra partier har en gemensam budget. Vi vet att i praktiken kommer inte någon av era budgetar att gå igenom. Det är så det funkar.

Då får du kalla det seriöst eller oseriöst, men jag beskriver ett problem. För mig är det ett seriöst problem ni har. Det blir ett trovärdighetsproblem, Per Bolund, för er.

När det gäller kommuner och landsting vurmar jag mycket för självstyrelsen. De har ett ansvar. Det är vissa frågor som de ska ansvara för. I år kommer man enligt prognoser att ha ett överskott på ungefär 18 miljarder i kommun- och landstingssektorn. Nästa år är det ungefär 10 miljarder. Det är ungefär den prognosen man har.

Framöver ser vi att det händer saker, och vi måste hålla koll på kommuners och landstings ekonomi. Det tycker jag är riktigt. Men just nu tror jag att det ändå finns resurser i kommuner och landsting för att kunna hantera de här bitarna.

Vi återför en del av kostnaden för gymnasiereformen för att man ska kunna hinna med att ställa om skolan. För det finns en del kostnader med det.

Men jag vurmar för kommunpolitiken, och jag är övertygad om att vi, med det som alliansregeringen nu gör, håller koll på detta. Jag tycker att det är väldigt viktigt att vi kan göra det.

Men självstyret, Per Bolund, är jätte viktigt. Var inte från rikspolitiken inne och peta i det kommunala självstyret ideligen! Varje gång vi går in och petar minskar vi utrymmet för våra politiska kolleger att agera utifrån de olika situationer man har i kommuner och landsting.

Jag ser en iver från Vänsterpartiet, Socialdemokraterna och Miljöpartiet att gå in och peta och styra i allt. Det går inte att undvika att vara inne och peta lite grann. Men ni petar i smådetaljer hela tiden. Det minskar utrymmet för dina miljöpartikolleger ute i landet att agera själva. Det tycker jag är synd, Per Bolund.

Anf. 63 PER BOLUND (MP) replik:

Herr talman! Det är lite sorgligt. Jag ställer en helt öppen fråga: Vilken fråga vill Anders Sellström lyfta upp som skulle förstärka kommunernas ekonomi? Det svar jag får är: Vi återför en del av de pengar som regeringen har tagit bort när det gäller gymnasieskolan.

Det är kanske inte särskilt imponerande och kanske inte den förstärkning som kommunsektorn gärna skulle vilja ha.

Jag ser med oro på att Anders Sellström nu utmålar de satsningar som Miljöpartiet gör, som är generella men också riktade och som ger det stöd som vi vill ge till kommunerna, som ett problem, som att det skulle vara en inskränkning av kommunernas möjligheter.

Jag tror att det är få kommunpolitiker som ser det på det sättet. Man är nog väldigt glad över att få en förstärkning av sin budget.

Jag ser också med stor oro på att regeringen nu håller på att upprepa det misstag som man gjorde när den förra krisen, 2008 och 2009, slog till mot Sverige. Vi sade: Kommunerna kommer att drabbas av den här vikande ekonomin, och de kommer att få försämrade ekonomiska förutsättningar. Det finns en risk att de kommer att drabbas av nästa varselvåg, att de kommer att vara tvungna att säga upp personal om ekonomin vänder nedåt.

Vi upprepade det gång på gång under de debatter som var inför budgetarna 2008 och 2009. Regeringen sade hela tiden: Nej, nej, nej. Det behövs inga mer pengar. Vi ska inte satsa någonting.

Sedan insåg man att det höll på att barka helt åt skogen och att man måste göra någonting och lade fram ett stödpaket. Men då var det för sent. Då hade kommunerna redan lagt fram sina budgetar. Man blev ändå

tvungen att varsla personal och säga upp personal. Det slog direkt mot välfärden och hur den utfördes i kommunerna.

Nu hör vi samma visa en gång till här. Kommunerna klarar sig. Vi ska inte gå in och ge några extra stöd till dem för att de ska kunna möta den konjunkturnedgång som vi alla ser påverkar Sverige.

Jag vill fråga Anders Sellström om ni inte har lärt er någon läxa av hur den förra krisen slog mot Sverige. Den slog mot kommunerna, urholkade kommunernas ekonomi och gjorde att de blev tvungna att säga upp människor. Drar ni inte lärdomar av historien?

Anf. 64 ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik:

Herr talman! Varken du, Per Bolund, eller jag vet hur det ser ut runt hörnet än. Vi har ingen aning om det. I dag vet vi att kommunerna kommer att ha ett överskott på 18 miljarder i år. Det är det de själva säger. Det vet vi. Kassen ser hyfsat stark ut för dem.

Nästa år prognostiserar man att det är 10 miljarder. Det vet vi också. Men vi vet inte hur det här slår än. Därför gäller det att ha ett gummiband i statsbudgeten, vilket vi också har. Vi har en budgeteringsmarginal, och vi har möjligheter att sätta till något om det skulle behövas. Men eftersom vi inte vet hur det ser ut runt hörnet kan vi inte agera i förväg på det sättet.

Du, Per Bolund, påstår att det vi är inne i nu är samma kris som vi hade 2008 och 2009. Hur kan du påstå det? Vilket belägg har du för det? Det är det du står och säger här. Du säger att vi är på väg in i samma kris och att vi skulle dra lärdomar av det.

Jo, vi har dragit lärdomar av det, Per Bolund. Det är därför vi har lite reserver och reservkraft att ta till om det skulle behövas. Men vi vet inte hur det ser ut än. Är det en vanlig lågkonjunktur kan vi hantera den här frågan tämligen bra. Men är det samma kris som vi rusar in i som vi gjorde under 2008 och 2009 är det ett helt annat scenario.

Jag tror inte att vi hamnar i det scenariot nu, utan nu ser vi en vanlig konjunkturavmattning som påverkas av omvärldsfaktorer. Då får vi hantera det utifrån det läget.

Kommunernas och landstingens ekonomi ser sammantaget ganska bra ut både i år och nästa år. Men sedan får vi hålla koll på det här. Det ska vi göra. Det är regeringens plikt att vara det här gummibandet i konjunkturena. Per Bolund! Det ansvaret ska vi ta. Jag ser med tillförsikt på att vi kommer att ha ett bra rustat Sverige för framtiden. Även du, Per Bolund, kommer nog att inse att det är så.

Anf. 65 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Budgetpropositionen för 2013 behandlas i en utmanande tid. Krisen i Europa fortsätter. Eurogruppen har suttit i möte tolv timmar under natten för att förhandla om nya åtgärder för Grekland. Man talar om att de skulder man trodde skulle ligga på 120 procent enligt medieuppgifterna nu ligger långt däröver.

Problemen i Grekland är inte de enda. Vi vet att banksystemet i Spanien är svagt och att det finns en osäkerhet om offentliga finanser och tillväxt. Vi vet att man i Italien kämpar med en reformagenda som är tung och som det också finns en politisk osäkerhet kring. Man kan utan

tvekan dra slutsatsen att det är en lång väg för Sydeuropa tillbaka till tillväxt och en stark utveckling.

Vad som krävs vet vi. Det krävs att man sanerar offentliga finanser. Man måste få tillbaka ordning och reda i budgetar. Man måste komma tillbaka till skuldnivåer som är långsiktigt uthålliga, och man måste få ordning på den ekonomiska politiken.

Det behövs också tillväxtreformer. Europa har stått och stampat alltför länge. Regelbördan är för tung. Skatterna är för omfattande. Hindren för tillväxt och företagsamhet är för många. Arbetsmarknaderna är för stela. Lönebildningen är inte realistisk. Utbildningssystemen brister. Investeringarna i forskning och utveckling är otillräckliga. Det behövs tillväxtreformer som gör att Europa växer snabbare. För att detta ska fungera krävs också att tillväxten får ett stöd i termer av att centralbankerna och Europeiska centralbanken tar ansvar för att det finns likviditet i de ekonomiska systemen som gör att aktiviteten kan öka.

Europa är inte den enda delen av världen som har bekymmer. I USA står man inför mycket allvarliga finanspolitiska utmaningar. Man måste nå uppgörelser som gör att den finanspolitiska klippan inte slår till och knäcker tillväxten.

I den här hårda och rätt utmanande verkligheten ska Sverige manövrera. Vi är en liten, öppen ekonomi. Vi är inte isolerade från världsekonomin. Vi drabbas av varsel och uppsägningar. Vi ser en nedgång i export och industri när världsekonomin har bekymmer. Detta var vi klara över när vi lade fram budgetpropositionen. Vi var alldeles entydiga med att det fanns en påtaglig risk att tillväxten skulle bli svagare i Sverige.

När vi nu tittar på bedömningar som görs har IMF, Europeiska kommissionen, Riksbanken och andra uppdaterat sina prognoser och säger att tillväxten i år landar på någon procent i Sverige och kanske ytterligare något starkare under nästa år. Det är den typ av bedömning vi måste göra. Tror vi att Sverige befinner sig i en kris av den typ vi hade 2008, ett allvarligt och djupt efterfrågefall, eller tror vi att vi har en mer normal inbromsning som så småningom byts?

Så länge vi gör bedömningen att vi i huvudsak följer de linjer som Riksbanken, IMF, kommissionen och andra bedömare i dag gör är situationen den att budgeten är väl anpassad för att möta den situationen. Låt oss minnas att det var många i den här kammaren som varnade för att regeringen hade tagit i för mycket när vi lade fram vår försvarsbudget, när vi lade fast en politik som skulle säkra jobb i Sverige och säkra att Sverige klarade sig igenom den här kortsiktiga krisutmaningen.

Det som är alldeles tydligt är att Sverige inte bara står inför utmaningar på kort sikt utan också långsiktigt. Utmaningarna för jobben i Sverige är påtagliga. Vi ser hur Asien och Kina stiger in i världsekonomin på ett helt nytt sätt. I dag är Kina den näst största ekonomin. Kina har redan den största tillverkningsindustrin, och under de närmaste decennierna ska flera hundra miljoner kineser kliva in i en modern ekonomi. Med dem och efter dem följer länder som Indonesien, Filippinerna och Vietnam.

Det är alltså en stark utmaning för Sverige som exportland att bli mer innovativt, mer företagsamt och att klara av att leva med en växelkurs som inte kan ge den starka konkurrenskraft som den gjort de senaste tio eller femton åren.

Detta betyder att den stora jobbutmaningen för Sverige är att skapa bättre förutsättningar för fler jobb i växande företag. Det är den självklara uppgiften för regeringen. Det är bara om vi kan skapa förutsättningar för fler jobb i växande företag som vi kan klara av välfärdens långsiktiga finansiering. Det är bara om vi har fler jobb i växande företag som vi kan klara sammanhållningen, därför att ytterst bygger all rättvisa på att så många som möjligt är i arbete. Jobbpolitiken är därmed den största framtidsutmaningen och också nyckeln till Sveriges framtida ekonomiska utveckling.

Sverige har även en kunskapsutmaning. Resultaten i grundskolan har minskat. Fler har lämnat grundskolan utan gymnasiebehörighet. Fler lämnar gymnasiet utan fullödlig examen. Resultaten i PISA har minskat. Utbildningsminister Jan Björklund och regeringen har gjort betydande insatser för att säkra vägen tillbaka till en kunskapsskola. Nu får eleverna betyg i skolan från årskurs 6. Vi har nationella prov på fler områden och tidigare än vad vi har haft historiskt. Vi har lärare som har en ny lärarutbildning. Vi har lärare som har fått fortbildning och som så småningom har möjligheter att söka nya karriärtjänster.

Det görs alltså stora kunskapsreformer, men kunskapsutmaningen är uppenbar: Det kommer att finnas fler välutbildade människor i världsekonomin de närmaste tio tjugo åren än vad det någonsin har gjort. Sverige måste klara av att möta detta.

Regeringens ekonomiska politik handlar om att bygga skyddsvallar runt Sverige, att skapa försvarslinjer, att säkra Sverige i en besvärlig tid. Den första av dessa försvarslinjer är naturligtvis offentliga finanser. Vi har under min tid som finansminister reducerat vår skuldsättning. Det har vi gjort när andra kraftigt har ökat sin. Sverige har en statsskuld som ligger på under 40 procent. I eurozonen ligger den på 90 procent. I USA närmar den sig 100 procent. I Japan ligger den strax under 250 procent.

När vi har amorterat på våra skulder har andra länder öppnat checkräkning. När vi har minskat vår skuldsättning har de satt sig i skuld. När vi har gjort oss mer oberoende av marknader har de gått med mössan i hand för att låna upp pengar.

Detta är en av de centrala skyddslinjerna kring Sverige: en låg skuldsättning och starka offentliga finanser.

Den andra försvarslinjen när vädret nu blir mörkare är naturligtvis den försvarsbudget som vi har lagt fram. I ett läge när tillväxten mattas av, när riskerna var uppenbara och påtagliga, har vi lagt en bred satsning på långsiktig tillväxt. Vi har valt de mest uppenbara områdena för att förbättra tillväxtförutsättningarna för jobb i Sverige.

Vi gör en massiv satsning på forskning. Efter att tidigare ha lagt fram en stark forskningsbudget lägger vi fram ytterligare en och har därmed höjt nivån för svensk forskning på ett historiskt sätt.

Vi gör en bred infrastruktursatsning. Det handlar om en ny stambana. Vi får tåg som kan gå på nya sträckor, och vi bygger ut vägnätet. Vi förbättrar underhållet, och vi skapar förutsättningar för att bygga ihop arbetsmarknader och för att industrin ska ha bra transportvillkor.

Till detta lägger vi en sänkning av bolagsskatten. Vi skärper regelverket så att det ska bli svårare att undkomma skatt i Sverige, men vi sänker också skatten så att det ska vara attraktivt att investera i Sverige. Vi vet nämligen att bolagsskatten är den kanske skadligaste skatten. Vi

vet att den leder till att man driver ut kapital, kapitalstock och investeringar från Sverige.

Vi har alltså inte valt kortsiktiga efterfrågestimulanser, utan vi har valt solida, långsiktiga satsningar för att säkra långsiktig tillväxt. Men vi har också varit försiktiga. Vi har fortsatt bland de starkaste offentliga finanserna av industriländerna. Men den fråga man måste ställa sig är att om man nu ser risker på nedåtsidan i ekonomin, om man då inte ska satsa nu, när ska man då göra det? Om man inte ska prioritera tillväxtpolitiken nu, när ska man då prioritera tillväxtpolitiken? Om inte Sverige kan göra de här satsningarna för att bidra till en starkare efterfrågan, vem kan då göra dem?

Den tredje försvarslinjen kring Sverige är naturligtvis att vi nu arbetar intensivt med att förbättra arbetsmarknadens funktionssätt. Genom en förstärkt arbetslinje, genom förändringar av Arbetsförmedlingen, genom reformer som gör att det är billigare och enklare att anställa har vi förbättrat arbetsmarknadens funktionssätt. Det gör vi nu också under avmattningstiden. Det blir fler utbildningsplatser. Det finns mer resurser för åtgärder på Arbetsförmedlingen. Det finns förstärkningar av nystartsjobben för unga. Vi förbättrar integrationspolitiken. Vi har en process med parterna för att få en jobbakt på plats som gör att man sänker trösklar så att fler kan komma i arbete.

Det sker alltså en bred förstärkning av arbetsmarknadens funktionsätt för att göra det enklare att komma in, för att göra det enklare att anställa och för att man ska kunna behålla arbetskraft även nu när ekonomin viker.

Den fjärde försvarslinjen, som är minst lika viktig långsiktigt, är den kunskapsupprustning som den här regeringen bedriver med lärare, betyg, prov och förstärkt lärarutbildning. Det är viktiga åtgärder. I den här budgeten finns det, som alltid, en betydande utbildningssatsning. Vi fördubblar stödet till lärlingsplatser, vi öppnar för mer av satsningar på yrkesutbildning och vi förbättrar formerna för praktik under yrkesutbildningen. Därmed gör vi ett system som står mer stabilt.

Mot den hållningen står oppositionen. Det har blivit alldeles uppenbart med de inkonsekvenser vi har hört i dag. Man förordar stora skatteköjningar. Socialdemokraterna vill ha 30 miljarder i skatteköjningar. Det ska användas till att bygga ut bidragssystemen, i Socialdemokraternas fall med mer än 15 miljarder. Till det kommer Miljöpartiets vurm för att köja klimat- och energiskatter via bensinskatt, lastbilsskatt, flygskatt och annat. Från Vänsterpartiet får vi höra att det viktigaste är att köja fastighetsskatten och förmögenhetsskatten. I ett läge där det är oro i världsekonomin vill alltså oppositionen lägga en bred åtstramning med skatteköjningar. Det är klart att det skulle leda till fler ungdomsvarsel, en längre nedgång och en sämre långsiktig tillväxt. Det är uppenbart att det är en politik som skulle ställa till betydande svårigheter för Sverige när det gäller att möta den utmaning vi nu ser.

Skiljelinjerna är väldigt tydliga. Vi i Alliansen och regeringen förordar en politik som förstärker sammanhållningen. Vår politik bygger på att vi håller ihop samhället genom fler i arbete. Vår politik stärker sammanhållningen därför att vi lägger grunden för en tillväxt som kan finansiera en framtida välfärd. Vår politik skapar större resurser och bättre

sammanhållning eftersom vi därmed kan göra viktiga insatser för att förbättra fördelningspolitiken.

Vi ska inte göra oss några illusioner när det gäller vad för sorts land Sverige är. Sverige är ett litet och sårbart land med en stor exportindustri som är pressad och utsatt i en mycket orolig världsekonomi. Vi kan skydda Sverige med starka offentliga finanser. Vi kan stärka Sverige genom en tillväxtpolitik som förbättrar förutsättningarna långsiktigt. Vi kan värna Sverige, och vi kan värna Sverige genom en arbetslinje som sätter arbete före bidrag och som gör att vi närmar oss full sysselsättning. (Applåder)

Anf. 66 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Herr talman! Nu står vi här och ska behandla Anders Borgs sjunde budget. Arbetslösheten är högre, långtidsarbetslösheten tredubblad och regeringen missar överskottsmålet. De prognoser som vi har pratat om i dag och som du fick så mycket kritik för när du presenterade budgeten, Anders Borg, ligger närmast i spillror. Då raljerade du i högt tonläge och sade att du har jobbat med prognoser i hela ditt liv, och du betackade dig för våra synpunkter. Nu står du här. Det står helt klart att du finansierade ditt budgetfyrvarkeri med prognospengar som inte finns i verkligheten. Det är därför du tvingas låna till sänkt bolagsskatt, och det är därför du missar överskottsmålet.

Nu verkar det som om finansministern ändå öppnar för att det kanske inte blir nästan 3 procents tillväxt nästa år, att det kanske inte blir sjunkande arbetslöshet. Men ingenting i politiken ska förändras, inte ett kommatecken inte en siffra – ingenting. Det borde man rimligen göra om det krävs så stora revideringar som uppenbarligen krävs i förhållande till Anders Borgs förutsägelser. Varför inte konjunkturstimulanser som kan hindra spridningseffekter till den inhemska ekonomin? Varför ska du låta arbetslösheten bli högre än nödvändigt?

På en punkt verkar Anders Borg dock vara beredd till en förändring. Det har han sagt för några dagar sedan. Det ska dock inte påverka de beslut vi fattar nu. Den arbetslöshetsavgift som han har infört och som är ett fiasko och inte fungerar kan han tänka sig att ta bort, men inte för att den är dålig, vilket väl skulle vara anledningen för en normal politiker. Om man har en dålig politik som inte fungerar så ändrar man. Nej, för att ta bort den politik som Anders Borg tycker är dålig måste han få något annat av dem som har plågats av avgiften – uppenbarligen något som de inte vill ge honom. Jag tycker inte att det är värdigt finansministern. Jag tycker att det är en maktfullkomlig inställning till politiken.

Anf. 67 Finansminister ANDERS BORG (M) replik:

Herr talman! Fredrik Olovsson börjar tala om konjunkturstimulanser. Man kan undra om han har tappat sitt anförande från den förra budgetdebatten och blandat ihop det med vad regeringen gjorde. Det var ju åtstramningspolitik ni socialdemokrater förordade. Vi minns debatten. Har ni glömt vad ni stod för? Vi skulle ju upprätthålla överskottsmålet varje år. Det var er kommentar när budgeten presenterades. Det skulle bli kraftiga åtstramningar. Sedan fegade ni ur och vågade inte stå för den politiken. Då presterade ni några fjuttsiffror i stället. Nu talar Fredrik Olovsson om konjunkturstimulanser. Det är, med förlov sagt, förvirrande.

Prot. 2012/13:28
21 november

*Utgiftsramar
och beräkning av
statsinkomsterna*

Om nu Fredrik Olovsson menar allvar med konjunkturstimulanser ta då tillbaka skattechocken. Fredrik Olovsson förordar massiva skattehöjningar på 30–35 miljarder direkt på företagen. Nu säger han att han är orolig för konjunkturen. Vi har alltså fått höra att Fredrik Olovsson är orolig för konjunkturen. Hur kan man då höja skatten på unga människor? Hur kan man då förorda höjda arbetsgivaravgifter? Var i Keynes skrifter står det att höjd moms är ett effektivt sätt att möta en avmattning? Det är vad Fredrik Olovsson förordar: höjda skatter, höjda skatter och höjda skatter. Det är det enda svar Socialdemokraterna har.

Vi förstår vad det kommer att betyda när man ska göra upp med de andra partierna. Då tillkommer bensinskatten från Miljöpartiet och fastighetsskatten från Vänsterpartiet. Det blir alltså en ännu mer massiv skattechock om vi får en rödgrön regering. Det är inga stimulanser; det är en åtstramning.

Hur ska du ha det, Fredrik Olovsson? Är det Fredrik Olovsson i budgetdebatten som vill ha en stramare budget som har rätt eller är det Fredrik Olovsson i bordlägningsdebatten som ska ha konjunkturstimulanser som har rätt? Vem ska vi debattera med, Fredrik Olovsson ett eller Fredrik Olovsson två?

(Applåder)

Anf. 68 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Herr talman! Finansministern börjar med att hitta på vad vi står för i debatten så att debatten blir lite enklare. Det är ett fullkomligt orimligt sätt att debattera på. Vi har väl aldrig hävdat att överskottsmålet ska tolkas som att det ska vara ett överskott på 1 procent varje år. Problemet är att vi mäter med andra indikatorer som ska ta hänsyn till konjunkturen över längre tid. Det är de indikatorerna som du misslyckas med. Vi har full förståelse för att det i år inte kommer att vara 1 procents överskott i den statliga budgeten, självklart inte.

Jag hörde hur finansministern tog till orda om infrastruktur i sitt anförande. Det var bra. Det är en av de punkter som jag, i det anförande som du nyss hänvisade till, berömde regeringen för. Det är bra att ni kommer på att det kanske behövs investeringar i infrastruktur. Det har vi drivit länge.

Här har Anders Borg virrat till det för sig alldeles förskräckligt, inte minst när det handlar om Ostlänken. Den var först robust olönsam och skulle inte byggas, enligt Anders Borg. Det var bra att du ändrade dig på den punkten. Den är naturligtvis inte det. Sedan blev det plötsligt det roligaste beslut som Anders Borg någonsin har fattat. Vem ska man tro på, den Anders Borg som tycker att det är robust olönsamt eller den Anders Borg som tycker att det är det roligaste beslut som han någonsin har fattat?

Det framgår att finansministern tror att det tar 50 minuter att åka från Stockholm till Linköping med den järnväg han vill bygga. Men det gör det inte. För det krävs en sciencefiction-järnväg. Det är en järnväg som är så mycket science fiction att ingen föreslår det. Vi vill ha snabbtåg. Det blir lite längre restider.

Anders Borg vill inte att det bara ska gå snabbtåg här utan han tycker att det också ska gå godståg. Då har han ingen finansiering till sin järnväg eftersom den blir dyrare. Denna historiska satsning har ni inte råd

med. Den är uppenbarligen inte finansierad. Till det skulle vi kunna lägga JAS-projektet som ni heller inte har finansierat. Förutom det som jag har tagit upp tidigare finns det en hel del hål som Anders Borg inte har redovisat.

Prot. 2012/13:28
21 november

*Utgiftsramar
och beräkning av
statsinkomsterna*

Anf. 69 Finansminister ANDERS BORG (M) replik:

Herr ålderspresident! De första 30 sekunderna av sina två minuter ägnar Fredrik Olovsson åt att försvara sig egen position. Sedan vandrar han ut i resonemang om JAS och järnvägar. Låt oss hålla oss till den ekonomiska politiken.

Var budgeten för expansiv eller inte? Jag tror inte att någon har så dåligt minne att man har glömt vad Socialdemokraterna sade den 20 september. Ni höll presskonferens där ni sade att regeringen tog i för mycket; det var för mycket åtgärder. Man skulle ha stramare politik, och man skulle ligga på ett överskottsmål som skulle upprätthållas varje år. Det var er argumentation. Det är väl rimligt att ni står för den argumentationen och säger att ni har ändrat er och får överge detta eftersom det har blivit en tuffare utveckling. Det ni sade var åtstramning. Nu visar det sig att det inte höll. Då får ni väl revidera er politik.

Vi har sagt att det var en svag tillväxt med nedåtrisker. Därför lade vi fram en försvarsbudget och därför hade vi möjlighet att möta utvecklingen på ett bra sätt.

Anf. 70 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr ålderspresident! För några år sedan var det en diskussion om att EU skulle införa en gemensam bolagsskattesats. Anders Borg och jag var då i EU-nämnden, och Anders Borg förde då ett mycket relevant resonemang. Han avfärdade förslaget och menade också att man inte kunde jämföra olika länders lagstiftade bolagsskattesats. Han påstod också med bestämdhet att Sveriges bolagsskatt var mycket konkurrenskraftig och mycket förmånlig på grund av att vi har olika möjligheter till periodiseringar, goda avskrivningsmöjligheter och så vidare.

Detta resonemang tyckte jag var mycket bra. Det har Anders Borg nu lämnat och menar att vi måste sänka den lagstiftade bolagsskatten för att Sverige ska vara konkurrenskraftigt.

Låt oss då titta på detta. Om vi jämför den lagstiftade bolagsskattesatsen kan vi se att Sverige har en lägre bolagsskatt än våra tio viktigaste handelspartner som ligger på ett genomsnitt på 29,2 procent. Sverige ligger på 26 procent. Vi ligger alltså under den genomsnittliga lagstiftade bolagsskattesatsen.

Men om vi tittar på den faktiska skattesatsen kan vi se att den faktiskt är så låg som bara 15 procent enligt Skatteverkets årsbok, det vill säga en mycket låg faktisk bolagsskatt. Så ser det ut. Frankrike har tydligen en lagstiftad skattesats på 40 procent. Men den faktiska bolagsskatten är endast 8 procent.

Anders Borg menar på fullaste allvar att vi inte är konkurrenskraftiga. Men jag tycker att Anders Bors resonemang är orimligt när han i detta läge vill sänka vår bolagsskatt och därmed också vara osolidarisk med alla de länder som befinner sig i en svår ekonomisk situation och kanske skulle behöva höja sin bolagsskatt för att kunna hämta in lite pengar till statskassan. Men Anders Borg vill delta i någon form av race to the bot-

tom i fråga om skatterna, vilket jag tycker är mycket oansvarigt. Det förbättrar inte heller förutsättningarna för vårt land eftersom det troligtvis inte kommer att skapa några nya jobb och inte heller är någon konjunkturnåtgärd.

Anf. 71 Finansminister ANDERS BORG (M) replik:

Herr ålderspresident! Det är ingen hemlighet att Vänsterpartiet förordar en skattechock. Det är sammanlagt 90 miljarder i skattehöjningar som man vill ha. Nu väljer Ulla Andersson att ta diskussionen just om bolagsskatten. Vi kunde lika gärna ta upp jobbskatteavdrag, förmögenhetsskatt, fastighetsskatt eller någon av de andra skatterna som Vänsterpartiet vill höja.

Det som regeringen gör när det gäller bolagsskatten är att skärpa regelverket. Vi gör det svårare att undkomma skatt genom att begränsa möjligheterna till ränteavdrag. I detta läge, när vi skärper lagstiftningen och många företag säger att det riskerar att slå relativt hårt mot dem, vill vi också förbättra företagsklimatet, och då gör vi samtidigt en lättnad av bolagsskatten. Då säger Ulla Andersson att det är djupt problematiskt.

Låt mig då ställa frågan: Vad händer när man får en lägre bolagsskatt? Det vet vi relativt väl. Det betyder att man får en lägre skatt på investeringar i Sverige. Då stiger kapitalstocken. Har vi högre kapitalintensitet per människa som arbetar stiger reallönerna. Det finns de som menar att detta helt rullar över i stigande reallöner, och det finns de som menar att bara kanske 60–70 procent rullar över i stigande reallöner.

Det som Vänsterpartiet då säger är att vi ska prioritera att ha en hög skatt på vår kapitalstock och därmed långsiktigt slå ut jobb i Sverige. Det är inte en bedömning som jag delar. Sverige ska ha en attraktiv bolagsskatt därför att det också är en central del av en tillväxtpolitik för hela Europa. Om vi ska få mer av tillväxt i Europa och bra jobb, inte låglönejobb utan jobb med hög reallön, då är det viktigt och centralt att vi har ett bra investeringsklimat. Det är därför precis den typen av åtgärder som Sverige nu vidtar som behövs i Europa för att vi långsiktigt ska vara konkurrenskraftiga och klara av att möta den utmaning som till exempel den breda asiatiska konkurrensen utgör.

Anf. 72 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr ålderspresident! För att folk i allmänhet ska veta det kan jag tala om att den som har ett jobb och tjänar 31 000 kronor kommer att få en knapp hundralapp i skattehöjning – 92 kronor. Däremot kommer de som tjänar över 50 000 kronor att få avstå de skattesänkningar som de har fått med regeringens politik, det vill säga knappt 1 900 kronor i månaden i höjd skatt. Det tycker jag att de har råd med. Sedan använder vi dessa pengar för att förbättra välfärden och investera i nya jobb, forskning, utveckling och infrastruktur.

Varför ändrar du ditt resonemang, Anders Borg? När du var i EU-nämnden sade du att det var den faktiska bolagsskatten som skulle jämföras. I dag har vi en så låg skattesats som 15 procent. Hur låg tycker du att den ska bli? Den är tydligen inte tillräckligt låg. Tycker du att bolag över huvud taget ska betala skatt i Sverige i framtiden? Med ditt resonemang vore det väl bäst om de betalade noll kronor.

Framför allt kan man säga att de som kommer att gynnas av detta förslag är våra storbanker som du brukar skälla på var och varannan dag, men sedan brukar du inte göra så mycket mer. Men nu ska du till och med skänka dem lite mer pengar. Du tycker tydligen inte att de har tillräckligt höga vinster.

När det gäller forskningen kan man se att det tar mycket lång tid innan sänkt bolagsskatt ger någon effekt i form av eventuella högre investeringar.

16 miljarder i sänkt bolagsskatt i en tid då vi faktiskt skulle behöva stimulera ekonomin genom direkta jobb tycker jag inte är en relevant och riktig politik.

Dagens Industri har till och med konstaterat att det inte är vinstnivåerna i bolagen som är problemet. Bolagen planerar till och med för ganska stora utdelningar till sina ägare framöver. Nu kommer de att kunna bli än större eftersom ni nu sänker bolagsskatten.

Du hade ett relevant resonemang, Anders Borg, om att det var den faktiska bolagsskatten som skulle jämföras. Det ändrade du till den lagstiftade. Den faktiska bolagsskatten i Sverige är 15 procent, det vill säga mycket låg. Men du tycker tydligen inte att den är tillräckligt låg. Varför inte? Hur låg ska den bli? Hur långt ska vi gå för att du ska vara nöjd? Du säger nämligen att du ska sänka skatten ännu mer. Hur mycket pengar ska vi lägga på sänkt bolagsskatt? Nu är det 16 miljarder. Hur många miljarder till ska det bli?

Anf. 73 Finansminister ANDERS BORG (M) replik:

Herr ålderspresident! Nu försöker Ulla Andersson få åhörarna att tro att man kan höja skatten med 90 miljarder utan att det påverkar någon. Det ska inte påverka hur många unga som har arbete om man höjer skatten på arbetsgivaravgifterna med 16 miljarder. Det ska inte påverka människor om man höjer restaurangmomsen. Det ska inte påverka människor om man plockar tillbaka RUT och ROT. Det ska inte påverka människor om man höjer bensinskatten. Det är väl alldeles uppenbart ett orimligt resonemang?

Det resonemang som Vänsterpartiet står för är att man ska betala högre skatt. Då får man naturligtvis lägre tillväxt, sämre välfärd och färre jobb. Det är det som Vänsterpartiet i stället borde säga till människor.

Det som vi nu gör med bolagsskatten är att vi skärper regelverket, och det gör vi i en miljö där bolagsskatterna i vår omvärld gradvis sjunker. Då är det relevant för oss att vidta en skyddsåtgärd i Sverige i termer av lägre bolagsskatt. Det som man nu sitter i företagsledning och talar om är hur man ska möta brister i lönsamheten med neddragningar i fråga om personalen. Om man då lägger ännu högre skatter på företagen och den kombination av skattechock som Vänsterpartiet står för är det klart att det blir fler uppsägningar. När det är oro i världsekonomin kan det inte vara rätt tillfälle att lägga en skattechock på företagen.

Om vi sänker bolagsskatten och gör det på detta sätt och det leder till höjda reallöner, hur kan Ulla Andersson då ha en alldeles egen ekonomisk teori som säger att det är bankerna som får ut dessa pengar när vi vet att genomslaget för sänkt bolagsskatt till 60–80 procent är höjda reallöner? Det är ett av de mest väletablerade resonemangen som vi har i

skattelitteraturen att sänkt bolagsskatt vältrar över i stigande löner därför att det leder till en större kapitalstock.

Nej, Ulla Andersson, den politiken måste omprövas.

Anf. 74 PER BOLUND (MP) replik:

Herr ålderspresident! Jag skulle vilja ställa två frågor till finansminister Anders Borg.

Anders Borg tar upp statsskulden i sitt anförande, och vi kan vara glada över att den ligger på en låg nivå jämfört med de flesta andra länder. Men om man tittar på den andra delen av Sveriges skuldsättning, nämligen de privata skulderna och företagens skulder, är bilden en helt annan. Där ligger Sverige bland de länder i Europa som har högst skuldsättning. Detta har blivit en finansiell risk som nu bedöms vara så stor att Riksbanken enligt riksbankschefen Stefan Ingves nu tvingas hålla räntan uppe på en högre nivå än man skulle vilja för att undvika att denna skuldsättning ökar ytterligare och skapar ytterligare finansiella risker.

Stefan Ingves är också tydlig med att det egentligen är ett politiskt problem och att det skulle behöva vidtas politiska åtgärder. Varför blundar ni, Anders Borg, för risken och varför kommer ni inte med förslag på åtgärder som gör att Stefan Ingves och Riksbanken kan hålla ned räntan på en lämpligare nivå?

Min andra fråga rör prognoserna. Det är en fråga som har varit uppe tidigare. Det är uppenbart att regeringens prognoser skiljer sig från alla andra bedömare. Det är relevant. Prognoserna har stor betydelse. Det är de som används för att sedan räkna fram budgetutrymmet. Att Anders Borg har mer positiva prognoser än andra bedömare är skälet till att han kan lägga fram 23 miljarder i budgetutrymme.

I debatten i samband med att regeringen lade fram sin höstbudget i september diskuterade vi denna fråga. Finansministern var tydlig med att han inte ville ha lektioner från mig. Han hade hållit på med prognoser hela sitt liv. Då föreslår jag att vi vänder på steken och att Anders Borg ger en lektion till mig. Vad är det för faktorer som regeringen har använt som gör att ni ligger 1 procent högre i bnp i era prognoser för nästa år och en halv procent lägre arbetslöshet jämfört med alla andra bedömare? Det vore bra att få bli undervisad här i riksdagen. Det är en konkret fråga som jag hoppas att Anders Borg kan svara på.

Anf. 75 Finansminister ANDERS BORG (M) replik:

Herr ålderspresident! Låt mig börja med att nyansera bilden av Sverige. Vi har under lång tid haft stora bytesbalansunderskott. Det betyder att vi har amorterat på de skulder vi byggde upp under 70- och 80-talen med den bristande ordning i ekonomisk politik som då rådde. Svenska samhället och svenska nationalhushållet är i grund och botten ett samhälle som har amorterat sina skulder och som har minskat sina risker på det området.

Det vi har bekymmer med gäller inte företagssidan, som är i relativt gott skick jämfört med de flesta andra, utan det är vår hushållssida, där skulderna hos hushållen uppgår till 180 procent av den disponibla inkomsten.

Det effektivaste sättet att möta detta är att öka kapitaltäckningskraven på bankerna. Sverige har gått i bräsch för att det ska vara möjligt att

göra detta. Vi har för avsikt att höja kapitaltäckningskraven på bankerna så snart EU-regleringen är klar.

Vid sidan av det är det rimligt att Finansinspektionen, som både Finansinspektionen och Riksbanken har påpekat, återkommer med höjda riskvikter vartefter på bostadslån så att vi får en mer realistisk bedömning av vilka kostnader den typen av lån långsiktigt kan få.

Sedan försöker sig Per Bolund på ett märkligt resonemang. Han säger att han var orolig för budgeten i september. Därför lade han fram en åtstramningsbudget. Nu är han fortfarande orolig för budgeten, och då fortsätter han att argumentera för åtstramningar. Om vi ser en svagare utveckling måste vi ha en beredskap att möta den på olika sätt, bland annat med finanspolitiska åtgärder. Just nu har vi en situation där IMF, kommissionen och Riksbanken gör bedömningen att i år är det ungefär 1 procents tillväxt och nästa år blir det ungefär 2 procents tillväxt. Vi är alltså inte i en situation av fritt fall.

Per Bolund försöker nu driva en linje att Sverige inte ska svara på den utvecklingen, att det var fel av oss att lägga fram den här försvarsbudgeten för att skydda jobben i Sverige. Jag delar helt enkelt inte den bedömningen. Det hade varit dåligt för Sverige att strama åt i ett läge där vi ser en svagare efterfrågan.

Anf. 76 PER BOLUND (MP) replik:

Herr ålderspresident! Det är uppenbart att de åtgärder som finansministern tar upp när det gäller den privata skuldsättningen inte är tillräckliga, i alla fall om man frågar Riksbanken. Stefan Ingves och Riksbankens besked om att inte hålla ned räntan kom efter att det var väl känt att regeringen skulle höja kapitaltäckningskraven. Uppenbarligen behövs fler åtgärder, och de lägger inte Anders Borg och regeringen fram. Det är olyckligt, inte minst för den svenska ekonomiska utvecklingen.

Anders Borg väljer att svara på en helt annan fråga än den jag ställer. Jag ställde en fråga om prognoserna, och den berör Anders Borg med ett ord. Han väljer att svara på en annan fråga som passar honom bättre i debatten. Det är ett välkänt knep. Jag var konkret i min fråga, och jag vill gärna veta vilka saker som gjorde att regeringen hamnade på en helt annan bedömning än andra prognosmakare.

Nu nämner Anders Borg att andra internationella bedömare tror att tillväxten kan bli 2 procent i Sverige nästa år. Men regeringens prognos är 2,7 procent nästa år. Det är rejält mycket högre. Vad är det för bedömningar? Vilka saker gjorde att ni kom till en helt annan slutsats än de andra konjunkturbedömarna? Är det ändå inte dags att erkänna, Anders Borg, att det var ett politiskt intresse som gjorde att ni lade fram ett stort reformutrymme i budgeten? Det handlar snarare om beställningar från partiledarna på regeringssidan än att det var något slags ekonomisk bedömning som låg till grund för den prognos och det reformutrymme som i slutändan blev resultatet i budgeten. Det är fråga om uppgifter som har varit ute i medierna. Är det inte dags att släppa på prestigen och erkänna att de ledde er fram till att satsa på en stor reformbudget snarare än ekonomisk rationalitet i prognoserna?

Prot. 2012/13:28
21 november

*Utgiftsramar
och beräkning av
statsinkomsterna*

Anf. 77 Finansminister ANDERS BORG (M) replik:

Herr ålderspresident! Det finns ingen skiljelinje mellan Riksbanken och regeringen när det gäller hanteringen av regelverket för bankerna. Vi kommer gradvis att skärpa det, och det ska skärpas dels i fråga om kapitaltäckning, dels i fråga om riskvikter. Vi måste också göra det i ett tempo och i en takt som är förenlig med en oro i världsekonomin som slår igenom på finansiella marknader. Jag tror att ingen i Sverige, möjligtvis med undantag för Per Bolund, vill utlösa en allvarlig krasch på fastighetsmarknaden.

Men jag måste ändå få föra Per Bolund tillbaka till verkligheten. Per Bolund stod här i budgetdebatten och krävde åtstramningar. Nu står han här och säger att vi har en svagare utveckling. Är det inte i första hand Per Bolund som landade fel i sin ekonomiska politik när han kritiserade regeringen för att vi lade fram en för expansiv budget, att vi gjorde för mycket för att skydda jobben och konjunkturen? Det är inte tiondelar i prognoser som avgör. Om man tror att Sverige är på väg in i en djup kris är vi i ett läge. Där är vi inte i dag. Riksbanken, kommissionen och IMF säger 1 procents tillväxt i år och 2 procents tillväxt nästa år. Men det märkliga i Per Bolunds resonemang är den totala bristen på logik i att säga att utvecklingen blir svagare och att vi sedan ska strama åt. För att inte nämna den policykonklusion som Per Bolund drar, nämligen att det Sverige behöver i en period av oro är en massiv skattechock som slår mot hushållen, lastbilsskatt, bensinskatt, flygskatt, som sedan ska paras ihop med Socialdemokraternas vurm för att höja skatten för unga, höja restaurangmomsen och Vänsterpartiets fastighetsskatt. Den typen av skattechock skulle naturligtvis slå mot jobben.

Det är väl bättre att ni på den rödgröna sidan sätter er ned och talar ihop er. Vilka skatter vill ni höja? Hur vill ni regera Sverige? Vem ska bestämma vad och hur stora skattehöjningar blir det? När ni har kommit fram till det kan ni väl berätta det för väljarna. Det tror jag de vill höra.
(Applåder)

Anf. 78 JOHNNY SKALIN (SD) replik:

Herr ålderspresident! Vi står återigen inför en ekonomisk nedgång. Krisen ser inte heller ut att bli bättre de närmaste åren, i alla fall inte om man lyssnar på Angela Merkel, förbundskansler i Tyskland. Hon räknar med att det kan ta minst fem år innan krisen i EU har återhämtat sig.

Vi har också situationen i USA där man pratar om ett finansstup. Vi vet inte hur det kommer att lösa sig. Kommer de i USA att lösa de ekonomiska problemen omgående eller avvakta? Det är klart att det får en stimulerande effekt. Finansministern nämnde själv Japan med en statskuld som ligger på 250 procent. Det ställer krav på ekonomin i omvärlden. Hur ska vi lösa problemen? Det ställer också krav på hur Sverige löser problemen.

Vad har regeringen för lösning? Jag har inte hört någon ordentlig lösning än. I stället kan vi notera att regeringen har styrt landet i sex år, och regeringen har minskat den sammanlagda sysselsättningsnivån med 0,2 procent. Man hänvisar i stället till att det är goda statsfinanser. Man hänvisar till prognoser och minskar de siffror man själv har tagit fram, och många bedömare ifrågasätter nu dem. I stället lanserar man nödlös-

ningar. Om det blir värre finns ekonomiska muskler och resurser. Mer pengar kan skjutas in.

Det är precis en sådan lösning som man bedrev i Sverige under 90-talet. Jag vet att parallellen kan halta i vissa avseenden, men det finns ändå saker och ting som är värda att lyfta fram. Då hade vi rekord i massinvandring i kombination med försvagade statsfinanser, ökad statlig belåning och ökad arbetslöshet.

Vi har nu ett liknande scenario. Med det som utgångspunkt undrar jag: Vad är egentligen Anders Borgs lösning för att minska utanförskapet och för att skapa full sysselsättning?

Anf. 79 Finansminister ANDERS BORG (M) replik:

Herr ålderspresident! Johnny Skalin har rätt i att vi har en djup, besvärlig och förmodligen rätt långvarig internationell kris i världsekonomin med Europa och USA som delar av problemet. Det går inte att isolera Sverige från detta. Då frågar Johnny Skalin vad regeringen vill göra.

Vi har varit tydliga med detta. Starka offentliga finanser är en viktig försvarslinje för att säkra att vi inte dras in till krisens centrum, det vill säga att vi lägger fram en försvarsbudget, att vi som enda land i Europa vidtar breda expansiva åtgärder för att säkra jobben i Sverige. Vi är i en process där vi under flera år gjort reformer för att förbättra arbetsmarknadens funktionssätt. Det är viktiga åtgärder.

Sedan sticker Johnny Skalin in lite en passant att egentligen är det massinvandringen som är problemet. Det är det som är orsaken till krisen. 90-talskrisen berodde på en massinvandring, och nu beror också denna kris på massinvandring.

I grund och botten är Sverige inte ett överbefolkat land. Sverige tar alltså inte skada av att det kommer hit fler människor som arbetar och försörjer sig i vårt land, driver företag och bidrar i välfärden på olika sätt. Där har vi en grundläggande skiljelinje.

Den här krisen beror på att vi har en oro kring överskuldsättning, den har ingenting med någon massinvandring att göra. Vi ska stå för en bra och öppen politik som gör att människor kan komma till Sverige. Så snart de kan ska de lära sig svenska, skaffa sig ett jobb och försörja sig själva. Det är den politik vi tror på.

Anf. 80 JOHNNY SKALIN (SD) replik:

Herr ålderspresident! Jag fick precis samma svar som jag har fått tidigare. Man är tydlig med att man bedriver en ansvarsfull ekonomisk politik. Jag har sagt i tidigare replikskiften att den politiken är vi överens om här i riksdagen, i alla fall de flesta av oss. Det är inte själva lösningen på problemet, det är en del av lösningen. Givetvis får vi inte glida för långt ut i periferin vad gäller ekonomin, men det löser fortfarande inte det huvudsakliga problemet.

Som jag sade tidigare har sysselsättningsgraden i Sverige minskat under regeringens ämbete. Det tycker jag är en beklaglig utveckling. Jag ser inga som helst mål eller riktlinjer pekas ut här från vare sig finansministern eller andra regeringspartiers företrädare för hur vi ska hantera situationen.

Vi från Sverigedemokraternas sida har visat vårt förslag i dag där vi tar fram en rad olika politiska åtgärder för att komma till rätta med situat-

ionen. Där ingår, det ska jag erkänna, massinvandring så klart. Men det är inte det jag hävdar var orsaken till 90-talskrisen, absolut inte. Men att fortsätta med den här massinvandringspolitiken och hela tiden fylla på arbetskraftsutbudet när efterfrågan på arbetsmarknaden så uppenbart saknas gör inte situationen bättre, eller hur Anders Borg? Det är i alla fall min syn på saken.

Enligt rapporten över scenarier för försörjningskvoten i olika delar av Sverige till år 2050, som är beställd från Framtidskommissionen i samarbete med Fredrik Reinfeldt, kommer försörjningskvoten att öka till 1,33 per sysselsatt år 2050. Det innebär, om vi inte löser arbetslöshetsproblemet här och nu, att vi kommer att behöva slakta välfärden. Det är precis den politiken regeringen står bakom och säger: Vi har varit tydliga, vi har en ekonomi i balans.

Anf. 81 Finansminister ANDERS BORG (M) replik:

Herr ålderspresident! Johnny Skalin driver linjen att det är kris i världsekonomin, och därför ska Sverige stänga gränserna. Kommer Sverigedemokraterna i en högkonjunktur att hävda att vi ska öppna gränserna? Om vi står där om några år och har en stark tillväxt, kommer Sverigedemokraterna då att säga att nu måste vi öppna gränserna så att fler människor kan komma hit? Jag har ett minne av att när vi hade en stark tillväxt 2010 och 2011 föreslog Sverigedemokraterna också då att vi skulle stänga gränserna. Är det inte så att Sverigedemokraterna alltid anser att man ska stänga gränserna? Är det inte i själva verket det som är kärnan i Sverigedemokraternas politik?

Jag är orolig för att ni både stänger gränserna och sedan stänger arbetsmarknaden för dem som finns i Sverige som har invandrat hit. Jag är övertygad om att det ni föreslår skulle göra att vi fick väsentligt högre kostnader för att människor har kommit till Sverige därför att det blir svårare för dem att få arbete, det blir svårare för dem att lära sig svenska och det blir svårare för dem att försörja sig själva. När det sedan visar sig att vi förmodligen inte kan stänga gränserna på grund av olika internationella konventioner blir vi sittande med Sverigedemokraternas politik som bara stänger människor ute från arbetsmarknaden.

Nej, i högkonjunktur och lågkonjunktur anser Johnny Skalin och Sverigedemokraterna att gränserna ska stängas och att det är kärnan i politiken. Jag har inte den hållningen. Jag tycker att vi ska ha en öppen politik som gör att människor kan komma hit, lära sig svenska och arbeta i Sverige.

(Applåder)

Anf. 82 EDIP NOYAN (M):

Herr ålderspresident! När man står långt ned på talarlistan blir det mest upprepning av vad som sagts tidigare under dagen.

Sverige är ett av världens bästa länder att leva och arbeta i, inte minst med tanke på hur vi genom en ansvarsfull ekonomisk politik klarat oss väl under den ekonomiska krisen jämfört med många andra europeiska länder. Tack vare alliansregeringens politik har vi lyckats upprätthålla goda statsfinanser samt se till att de som arbetar får behålla mer av sin lön. Högre disponibla inkomster leder till ökad konsumtion och därmed en högre sysselsättning.

Genom bland annat RUT- och ROT-avdragen har många nya företag etablerats och många som tidigare stått utanför arbetsmarknaden nu fått arbete. På liknande sätt har sänkningen av restaurangmomsen lett till att öka sysselsättningen för många som tidigare inte varit etablerade på arbetsmarknaden. För en del krögare har momssänkningen till och med varit avgörande för verksamhetens fortsatta existens. Det är något jag kan skriva under på utifrån min bakgrund som redovisningskonsult.

Herr ålderspresident! Enligt OECD-studier är bolagsskatten det mest skadliga för tillväxten, och för närvarande har vi högre bolagsskatt än genomsnittet i EU. Men regeringens ansvarsfulla ekonomiska politik har gett Sverige möjlighet att investera för framtiden. Genom att sänka bolagsskatten till 22 procent förbättrar vi investeringsklimatet, och det blir mer attraktivt för företagen att ha sin verksamhet i Sverige. Det lägger grunden för fler jobb och en höjning av reallöner.

Därmed yrkar jag bifall till utskottets förslag och avslag på alla motioner.

Anf. 83 LEIF JAKOBSSON (S):

Herr ålderspresident! Egentligen känns det lite nattståndet att debattera ett budgetförslag från regeringen som vi alla vet bygger på ett önsketänkande och prognoser som inte ens regeringen står bakom längre. I dag borde finansministern i stället i kammaren ha sagt: Det blev inte så bra på Harpsund i augusti. Småpartierna ville alla ha något i budgeten, och det enda sättet att fixa ihop det var att skriva upp tillväxtprognoserna och skriva ned arbetslöshetsantagandena.

Trots detta kunde önskeprognoserna tydligen inte göras så rosenkskimrande att man kunde undgå att också låna till skattesänkningar. Regeringen borde med tanke på att avvikelserna är så stora faktiskt leverera en reviderad prognos så att dagens debatt kunde föras utifrån ett verklighetsbaserat underlag, inte en produkt baserad på siffertricksande. Men nu har vi ett betänkande, och vi ska debattera skattedelen i detsamma.

Vi socialdemokrater har i en avvikande mening redogjort för hur vi vill se skattepolitiken så att det blir fler jobb, större rättvisa, bättre jämställdhet och ett uthålligare Sverige.

Vår absolut allvarligaste kritik mot regeringens budget är att den inte adresserar den massarbetslöshet vi har i Sverige. Vi socialdemokrater brukar säga: En nations största tillgång är folkets vilja till arbete. I Sverige 2012 förvägras var tolfte medborgare sin egen försörjning och möjlighet att medverka till välfärdens finansiering. Det är inte svårt att tänka sig hur mycket mer frihet vi skulle ha i vårt land om alla dessa fick möjligheten att försörja sig på eget arbete och hur mycket bättre kvalitet vi skulle kunna ha i välfärden.

Vårt budgetförslag tar sig an arbetslösheten i främsta rummet – de 70 000 långtidsarbetslösa, varav många tvingas delta i det förnedrande fas 3-programmet, den fjärdedel av ungdomar som förvägras framtidstro och i stället tvingas till passivitet och förhindras att starta vuxenlivet med arbete och bostad. Det är nog det största frihetsunderskott Sverige har att en fjärdedel fjättras i passivitet och brist på egenförsörjning. Därför är regeringens skattepolitiska prioritering i budgeten obegriplig.

Skattepolitiken kan och ska enligt vår mening medverka i den ekonomiska politiken och understödja en utveckling mot full sysselsättning.

Men regeringens helt överskuggande satsning är en delvis lånefinansierad bolagsskattesänkning på enorma 16 miljarder, i ett läge där konjunkturen viker och insatser behövs för att stimulera den inhemska efterfrågan.

Vår syn på bolagsskattenivån är pragmatisk. Sverige ska och kan inte sticka ut med avvikande vare sig höga eller låga skattenivåer. Vi tycker att det är rimligt att vi placerar oss i mittfältet i Norden och Europa.

Regeringens förslag är någonting helt annat, en sänkning till 22 procent som absolut får anses som en aggressiv handling mot andra länder, inte minst de länder i Sydeuropa som nu kämpar för att få ordning på sina statsfinanser. Trycket på dem att delta i detta race to the bottom startat av Sverige är en väldigt osolidarisk handling av vårt land. Man skulle vilja höra tongångarna i korridorerna på ekofinmötena om Sverige och dess finansminister som ständigt läxar upp andra och vet hur det ska vara och samtidigt rycker undan mattan för återhämtningen genom att dumpa bolagsskatten.

Något har regeringen i alla fall lärt av de tidigare skattesänkingsfiaskona som man har motiverat med arbetslinjen. När jobbskatteavdrag, sänkt restaurangmoms och halverade arbetsgivaravgifter lanserades skulle det leda till flera jobb, ja hundrausentals jobb. Men i verkligheten har arbetslösheten stigit för varje jobbskapande skattesänkning som regeringen drivit igenom.

De jobb som eventuellt kan spåras som effekter av skattesänkningarna har tillkommit till kostnader som får varvsstödet på 80-talet att framstå som kaffepengar. Nu hävdar i alla fall inte regeringen att denna absolut största satsning i budgeten, två tredjedelar av reformutrymmet, ska ge några nya jobb, och det är ju klädsamt. Finansministern hänvisar till den ekonomiska litteraturen som förutspår att en sådan skattesänkning eventuellt kan få en effekt på lång sikt.

I tider av massarbetslöshet använder regeringen två tredjedelar av reformutrymmet till en åtgärd som inte motverkar arbetslösheten. Men vilka är då effekterna? Ja, det finns så klart vinnare, riktigt stora vinnare, på skattesänkningen. De stavas storbanker och elbolag – kanske inte riktigt de delar av näringslivet som behöver stimulansen. Är det någon som tror att bankerna kommer att slå upp portarna till marmoralatsen och erbjuda arbetslösa ungdomar arbete när vinsterna nu ökar kraftigt?

Jag har tittat lite på vad skattesänkningarna ger i ökade vinster.

Handelsbanken får 450 miljoner i sänkt skatt. Det betalar 800 lärare som vi socialdemokrater i stället föreslår.

Swedbank får en ökad vinst med 350 miljoner. Det motsvarar de satsningar som vi socialdemokrater föreslår på nattis, höjt underhållsstöd och rejäla insatser mot organiserad brottslighet.

Totalt tjänar storbankerna 1,8 miljarder på skattesänkningen. Det är lika mycket som vårt förslag om att avskaffa det förödmjukande fas 3 och ge de 30 000 långtidsarbetslösa utbildning, jobb och en rimlig försörjning.

Eller vi kan ta elbolagen som får 1 ½ miljard i sänkt skatt. Det motsvarar precis de kostnader som finns i vårt budgetförslag för att ta bort sjuklöneansvaret för andra veckan från företagen.

Politik handlar om vad man vill, vad det är man vill inrikta sig på. Man kan välja mellan att ta bort sjuklöneansvaret för andra veckan eller att ge elbolagen högre vinster, och då har vi tydligen valt väldigt olika.

Vårt budgetalternativ fokuserar på arbete och utbildning. Vi vill investera Sverige in i framtiden och göra satsningar på kunskap, innovationer och infrastruktur så att Sverige även i framtiden kan vara i framkant som exportland med en hög och jämnt fördelad välfärd. Dessutom respekterar vi det finanspolitiska ramverket. Därför finansierar vi också vår politik med intäkter här och nu.

För oss socialdemokrater går det kalla kårar längs ryggen när lånefinansierade skattesänkningar dyker upp på den politiska dagordningen, alltifrån det första nyliberala moderata experimentet i Malmö med ofinansierade skattesänkningar, som slutade med Sverigerekord i kommunalt underskott, till de tidigare borgerliga regeringarna som lämnat efter sig stora underskott som påföljande socialdemokratiska regeringar har fått hantera, lösa och sanera.

Tack vare att alliansregeringen fick ta över stora överskott har skattesänkningarna de senaste åren kunnat betalas, men nu är det tydligen slut. Utan att tveka slår Moderaterna igen in på vägen att låna för att sänka skatter. Det visar på prioriteringarna, att sänkta skatter till banker och elbolag går före ordning och reda i statsfinanserna.

Vår politik, som stimulerar den inhemska efterfrågan, rustar Sverige genom utbildning och näringspolitik, och den finansierar vi till sista kronan. Därför slopar vi den ineffektiva och kostsamma sänkningen av restaurangmomsen, slopar jobbskatteavdraget för de med riktigt höga inkomster och tar bort avdragsrätten för gåvor, till exempel.

Men, herr ålderspresident, en skatt sänker vi, och det är skatten för pensionärer. Regeringen har genom konstruktionen av jobbskatteavdraget skapat en djupt olycklig orättvisa och konflikt mellan de som byggt vårt land tidigare och de som arbetar i dag. För oss socialdemokrater är pension uppskjuten lön och ska beskattas likvärdigt. Därför föreslår vi nu en större skattesänkning till pensionärerna för att börja vägen mot att sluta gapet.

Frågan om beskattning av pensionärer är inte bara en ekonomisk rättvisediskussion. Den innehåller i grunden en djupt moralisk dimension. Ni som styr Sverige i dag, Alliansen och Sverigedemokraterna, agerar som om ni har rätt att leva upp både tillgångar som den tidigare generationen sparat åt oss och de resurser som rätteligen borde tillfalla den uppväxande generationen. Ni säger till dem som har byggt vårt land starkt: Nu tar vi i den aktiva generationen en större del av kakan och ni gamlingar får stå för en större del av notan. Och till våra barn säger ni: Vi drar ned på era möjligheter till utbildning, för vi tänker leva upp pengarna här och nu!

Det ansvar som följer av politisk makt, att både respektera dem som tidigare lagt grunden för vår välfärd och att avstå personlig konsumtion här och nu för att ge barnen en bättre framtid, det ansvaret tar ni inte. Ni agerar som om ni var de enda som funnits och kommer att finnas på vår planet.

I budgetförslaget finns också ett förslag om att utöka RUT-avdraget till att även omfatta inhyrning av professionell läxhjälp. Det är nog det enskilt mest tydliga exemplet på en politik för återupprättande av klass-

samhället som vi sett. Föräldrar med höga inkomster ska nu inte längre bara kunna köpa sig till högre betyg till sina barn. De ska till och med få skattesubventioner när de gör det.

Med respekt för morgondagens utfrågning om läx-RUT nöjer jag mig här i dag med att konstatera att det finns en avgrund i synen på utbildningspolitik och rättvisa i den här kammaren.

Herr ålderspresident! Sverige har massarbetslöshet, varslen duggar tätt och tillväxtprognoserna sjunker. Det möter vi socialdemokrater med en politik för arbete och utbildning, med konsumtionsstimulanser på över 10 miljarder och med framtidsinvesteringar. Regeringen satsar i stället på högre vinster i bankerna och elbolagen. Tydligare har väl inte skillnaderna i svensk politik varit på länge vad gäller vem som har en politik för framtiden och vem som har en politik för att de som redan har ska berika sig.

(Applåder)

I detta anförande instämde Hannah Bergstedt och Christina Oskarsson, båda (S).

Anf. 84 MATS PERTOFT (MP):

Herr ålderspresident! Det är spännande att diskutera skatter. Jag noterar att vår finansminister inte tycker att det är lika spännande och har valt att avvika från denna debatt. Det är beklagligt. Från Miljöpartiets sida menar vi att skatter är viktiga styrmedel när det gäller att ta ansvar för samhället. Vi måste bygga ett socialt, ekonomiskt och ekologiskt långsiktigt hållbart samhälle.

Skatter kan både höjas och sänkas. Det finns ingen dogmatism i det, utan det är målet det handlar om. När jag lyssnade på debatten tidigare i dag fanns en diskussion om vad som är målet. Det är helt klart att regeringen inte visste vad som var målet när de lade fram sin budget eftersom de så grovt missbedömde konjunkturutvecklingen. Redan när budgeten lades fram var man tvungen att be om ursäkt och säga att den inte stämde. Vi väntar fortfarande på att regeringen ska revidera sin så kallade målbild.

Hur ser det ut med en budget som har fel målbild? När jag arbetat med målstyrning har jag förstått att det är målet som avgör vilka åtgärder man vidtar. En budget som har fel målbild, fel verklighetsförankring, kan inte vara särskilt relevant.

Som miljöpartist kan jag inte låta bli att reagera på även nästa inspel som jag tycker är kanske ännu allvarligare. För några dagar sedan kom Världsbanken och FN:s klimatkommitté med en revidering av klimatutvecklingen. Vi måste nu vara inställda på att klimatförändringarna inte bara kommer att leda till två graders temperaturhöjning utan till det dubbla, till fyra graders temperaturhöjning. Man kan tycka att det är trevligt om vi får fyra grader varmare. Så skönt, vi kan sola lite mer i Sverige, ja, men vi får också mer regn, fler översvämningar, fler stormar och fler försäkringsskador. Vi får högre kostnader generellt på grund av klimatförändringarna. Hela samhällskostnaden påverkas av detta på ett sätt som vi inte ens vågar ta till oss. Vi måste återigen fundera över att kanske fördubbla vallarna vid tunnelbanenedgångarna i Gamla stan, men

resten av världen kommer att utsättas för betydligt värre klimatförändringar än vi.

Varför säger jag detta i en debatt om skatter? Jo, för att skatter är det främsta verktyget när det handlar om att ändra människors beteende. Så har i alla fall finansminister Anders Borg sagt när han tidigare talat om koldioxidskatten. Det han sagt har dock inte lett till särskilt mycket handling. För korrekthetens skull ska påpekas att alliansregeringen inte har sänkt koldioxidskatten även om många av dess väljare tror det. Men man har inte heller höjt den på det sätt som Klimatkommittén, alltså den partiövergripande kommittén, faktiskt var överens om och som vi i Miljöpartiet föreslår.

Vi vill inte leka miljötalibaner och höja koldioxidskatten så mycket som vissa forskare kräver, men vi kräver att den höjs på samma sätt, med samma belopp, med samma siffror som den partiövergripande parlamentariska Klimatkommittén var överens om – men det var väl bara de som var insatta i frågan som var överens om det, inte resten av riksdagsledamöterna.

Vi menar att när vi får en prognos som visar att temperaturhöjningen fördubblas är det mycket allvarligt för världens ekonomi. Det är allvarligt och borde leda till att man reviderar tillväxtprognoserna på samma sätt som när man inser att vi har en kris, en lågkonjunktur i stället för högkonjunktur. Nu måste jag säga att Anders Borg inte tyckte att vi behövde revidera någonting, för han lade fram samma budget. Trots att alla andra sade att vi var inne i en lågkonjunktur trodde han att det var en högkonjunktur. Han har fortfarande inte reviderat någonting. Varför skulle han revidera trots att forskarna i världen säger att vi riskerar att få en temperaturhöjning som är dubbelt så stor? Nej, jag förstår att alliansregeringen inte vill det och inte tycker så, men verkligheten visar att det är så.

Miljöpartiet har lagt fram en annan budget, och jag vill passa på att yrka bifall till reservationerna 2, 6 och 10. Vi anser att det finns möjligheter att gå vidare. Vi vill sätta fokus på tre saker i framtiden. Vi vill göra det enklare för småföretagen. Vi vill skapa fler jobb i småföretagen. Det är därför vi i vårt förslag inte sänker bolagsskatten lika mycket som alliansregeringen. Vi sänker den men inte lika mycket. Jobben skapas inte genom en sänkning av bolagsskatten. Jobben skapas genom bättre förutsättningar för småföretag att anställa.

Vi ser att skolan och välfärden behöver mer resurser. Därför lägger vi 7 miljarder mer än alliansregeringen på skolan. Vi måste ha mer pengar för att kunna ha fler anställda, fler lärare. Det är så vi får en bättre skola. Utbildningsminister Jan Björklund har pratat om det under många år men inte gjort någonting. Det gjorde han inte heller när han var ansvarigt skolborgarråd, men det kanske vi inte ska ta upp i dag. Han pratade men gjorde ingenting.

När man satsar rejält på miljö- och klimatfrågor kan det vara en jobbskapande åtgärd. Vi kan ta ett exempel från ett land som är styrt av en liberalkonservativ majoritet inte alltför långt från våra gränser, nämligen Tyskland. I Tyskland har regeringen lyckats pressa ned arbetslösheten bättre än den svenska regeringen. De har en stabil ekonomi. De är Europas lokomotiv, på grund av vad? Jo, de har satsat på en bred samhällsomsättning. De har tagit ett enigt beslut, över blockgränserna, om att stänga ned kärnkraften. I Tyskland har den miljövänliga industrin i antalet an-

Prot. 2012/13:28
21 november

*Utgiftsramar
och beräkning av
statsinkomsterna*

ställda till och med gått om bilindustrin, med Porsche, Mercedes och så vidare, i delstaten Baden-Württemberg. Där visar man tydligt vad som händer när man tar klimatomställningen på allvar.

Man har insett att det är den chans man har, nämligen att göra om på samma sätt som vi i Sverige gjorde på 60-talet. Man bygger samhället. Man bygger välfärden. Man bygger framgång och tillväxt genom att ställa om samhället så att vi får ett samhälle som klarar klimatomställningen. Att vi nu måste se fram emot dubbelt så stora, och ännu större, hot vad gäller klimatförändringarna innebär enorma ekonomiska konsekvenser. Om man har någon sorts sinne för marknadsekonomi måste man ta detta på allvar.

Det är kanske fler än jag som den senaste veckan läst rapporten från USA som visar att stormen Sandy ledde till en nedgång i bnp. Det var visserligen bara en dip, och det var bara en liten del av landet som drabbades av endast en storm som var över på några dagar. Ändå fick man en nedgång. Vad innebär klimatförändringarna? Jo, de ökar risken för stora, allvarliga stormar. Havsnivån höjs. Det ökar risken för att våra dammar inte klarar trycket, att våra kustnära samhällen översvämmas, att försäkringskostnaderna stiger och så vidare.

Jag bor i Södertälje. Vi får vårt dricksvatten från Mälaren. Mälaren är allvarligt hotad. Om jag inte har fel skrev tre landshövdingar häromdagen till regeringen att det borde vidtas åtgärder för att trygga dricksvattnet.

Nu med ökade klimatförändringar riskerar hela Mälaren att bli en havsvik i Östersjön. Jag tror inte att landshövdingar överdriver. Jag tror att de är ganska sakliga. Dessutom tillhör de inte mitt parti utan andra partier från början.

Det är därför som Miljöpartiet har lagt fram denna budget. Vi menar att det är allvarligt. Men det finns en chans att slå minst två flugor i samma smäll, nämligen att ställa om samhället och skapa nya jobb och göra det på ett väl finansierat sätt utan att det går ut över statsfinanserna. Men då måste man våga.

Jag kan konstatera att finansministern nu verkar vara frånvarande i kammaren liksom i denna tankegång. Jag undrar var hans målbild egentligen finns.

Anf. 85 THORALF ALFSSON (SD):

Herr ålderspresident! Det är trevligt att ha en ålderspresident från mitt hemlän Kalmar.

Europas och EU:s ekonomiska situation ser just nu ut att vara allt annat än ljus. Sverige har fram till nu klarat sig lindrigt undan skuldkriser, bankkriser och budgetkriser om man tänker på de senaste två decennierna. Men nu har Europas verklighet även kommit till Sverige, vilket i och för sig inte är förvånande.

Antalet varsel har ökat dramatiskt under hösten, och det beskrivs som en varselvåg. Risken är påtaglig att vi kommer att drabbas hårt av en stigande arbetslöshet med stora kostnader för samhället som följd. Det kommer säkerligen även att drabba många människor genom en osäker och besvärlig ekonomisk situation.

Situationen har på ganska kort tid förändrats dramatiskt. Det upplever nog väldigt många med tanke på alla varsel som kommit. Eftersom regeringens budget fastställdes när utvecklingen såg lite mer gynnsam ut kan

man se det som en förklaring till regeringens prioriteringar. Men det tyder också på att man kanske inte har tagit problemet på tillräckligt stort allvar.

Regeringen har dock haft helt rätt i att det ska löna sig att arbeta. Alla människor vill arbeta, men då måste det också finnas arbetstillfällen och goda incitament. Med det sagt får dock inte de som har slagits ut från arbetsmarknaden hamna i en alldeles hopplös situation och bli utslagna från samhället helt och hållet.

Sverige har i den här besvärliga situationen en massinvandring till vårt land som slår rekord efter rekord. I den massinvandringen ingår dessutom en stor arbetskraftsinvandring till framför allt lågkvalificerade jobb. Det är minst sagt anmärkningsvärt och oroväckande. Det gör inte situationen på arbetsmarknaden enklare.

Sverige är en avancerad kunskapsekonomi. Antalet okvalificerade arbeten har ständigt minskat under de senaste decennierna och är i dag begränsat. Vi vill till skillnad från regeringen inte utveckla Sverige till ett låglöneland. Vi vill med satsningar på utbildning och ökad matchning höja kvaliteten på arbetskraften för att kunna möta morgondagens utmaningar.

Herr ålderspresident! Sverigedemokraterna har sett positivt på de fyra första stegen av jobbskatteavdraget. Utredningar har slagit fast att dessa skatteavdrag har varit mycket gynnsamma för att skapa nya arbetstillfällen. Med tanke på arbetsmarknadssituationen och den varselvåg som sveper fram över landet vill vi därför även gå vidare med ett femte jobbskatteavdrag och avsätter därmed i vår budget 12 miljarder kronor för denna satsning. Den beräknas ge ett vårdbidrag närmare 200 kronor mer i månaden. Åtgärden beräknas också stimulera köpkraften och incitamenten för att arbeta och därmed skapa kanske så mycket som 10 000 arbetstillfällen.

Vi sverigedemokrater har dock inte glömt bort pensionärerna. Pensionärerna har behandlats styvmoderligt av alliansregeringen under de sex år som man styrt moder Svea. Alliansregeringen har verkligen skapat ett vi-och-dem-tänkande när det gäller beskattningen av arbetstagare och pensionärer. Sverigedemokraterna anser att pension är uppskjuten arbetsinkomst och att den därmed inte ska straffbeskattas.

Sverigedemokraternas budgetförslag innebär att vi på några års sikt ska utjämna skillnaderna i beskattning av arbete och pension. Vi vill med andra ord successivt avskaffa den så kallade pensionärsskatten. Vi avsätter för detta ändamål 3 miljarder kronor under 2013 utöver den dryga miljard som alliansregeringen har avsatt för att minska pensionärernas skattebörda. Sverigedemokraterna avsätter därmed nästan fyra gånger mer än alliansregeringen för att förbättra pensionärernas ekonomiska situation.

Sverigedemokraterna kommer att utöka satsningarna under budgetperioden med 5 miljarder för 2014, 7,3 miljarder kronor för 2015 och 9,5 miljarder kronor under 2016.

Sverigedemokraterna nöjer sig dock inte med detta när det gäller pensionärerna. Tyvärr har det i vårt land myntats ett uttryck som har fått än mer giltighet under alliansregeringen, nämligen fattigpensionärer. Det är pensionärer som kanske bara har garantipensionen och bostadsbidrag att leva på.

Prot. 2012/13:28
21 november

*Utgiftsramar
och beräkning av
statsinkomsterna*

Vi avsätter därför 2,6 miljarder kronor för att höja garantipensionerna. Satsningen innebär att garantipensionen höjs med ca 300 kronor per månad netto. Den sammanlagda effekten blir då att många av Sveriges så kallade fattigpensionärer kommer få ett tillskott på 400–500 kronor per månad redan under 2013.

Under hela budgetperioden avsätter Sverigedemokraterna drygt 35 miljarder kronor för att förbättra den ekonomiska situationen för landets pensionärer.

Herr ålderspresident! I vårt budgetförslag avsätter vi dessutom 400 miljoner kronor årligen och totalt under budgetperioden 1,6 miljarder kronor för att dels göra det skattefritt att hyra ut del av bostaden, dels skattebefria andrahandsuthyrning.

Vi höjer återbetalningen av koldioxidskatt för jord- och skogsbruksmaskiner med 200 miljoner kronor under 2013 och ökar återbetalningen till 370 miljoner kronor 2014 för att stärka den ekonomiska situationen för jord- och skogsbrukare.

Med tanke på att alla prognoser tyder på sämre ekonomiska tider för Sverige och minskad tillväxt måste vi stimulera tillkomsten av nya jobb men också bevarandet av befintliga jobb. Sverigedemokraterna vill inte se särlösningar för olika grupper i samhället där i många fall etniska svenskar mitt i livet diskrimineras och inte åtgärder som riktar sig mot geografiska områden som till exempel utanförskapsområden.

Vi kommer med andra ord inte stödja några förslag om till exempel nystartszoner. Vi vill i stället se åtgärder som stimulerar arbetsmarknaden och riktar sig mot till exempel alla småföretag då vi tror att det är inom småföretag vi kan skapa många nya arbetstillfällen. Regeringens jobblinje tenderar i vissa avseenden mer och mer likna en bidragsjobb-linje.

När det gäller regeringens förslag på sänkning av bolagsskatten till 22 procent ställer sig Sverigedemokraterna inte negativa till detta förslag. Vår konkurrenskraft är väldigt viktig. Det är ett led i detta. Vilka nettokostnader det kommer att bli av denna sänkning återstår att se. Socialdemokraterna nämnde här att det skulle hamna 1,8 miljarder i storbankernas fickor.

Frågan är hur storbankerna använder de pengarna. Det kan bli aktieutdelningar, och då får vi tillbaka kapitalskatt på 30 procent till statskassan. Förhoppningsvis används de pengarna för att skapa jobb och verka i samhället.

Det räcker dock inte med den satsningen på bolagsskatten utan det krävs fler åtgärder. En sådan åtgärd är att helt ta bort arbetsgivaravgiften för lärlingsjobb under en tolv månadersperiod. Speciellt inom hantverksyrkena tror vi att det finns ett stort behov men även ett stort utrymme för att skapa lärlingsjobb. Vi avsätter 800 miljoner kronor årligen för detta – en åtgärd som kan skapa upp emot 50 000 lärlingsjobb.

Sverigedemokraternas ambition är att inrikta satsningar på småföretagen. Vi tror nämligen att nyckeln till att åstadkomma företagsframgångar i många fall startar i ett småföretag. För att åstadkomma detta på smartaste sätt och för att undvika att skapa onödiga tröskeffekter för företag som växer från mikro- till småföretag samt vidare från små till medelstora företag väljer vi att införa ett socialavgiftsavgdrag – inte helt

olikt jobbskatteavdraget – som gäller lika för alla företag oaktat antal anställda.

De mindre företagen kommer därigenom att erhålla den största ”vinsten” av reformen. För år 2013 får varje enskilt företag göra ett avdrag motsvarande 57 000 kronor av sina sociala avgifter. Med den företagsstruktur som rådde under 2010 skulle det innebära att drygt 80 000 företag helt slipper arbetsgivaravgifter. Denna satsning beräknas till drygt 15 miljarder kronor brutto.

Vi satsar även en och en halv miljard kronor på att reformera sjuklöneansvaret för småföretagen. För att undvika tröskeffekter konstruerar vi reformen på så sätt att varje företag får göra avdrag för sina sjuklönekostnader motsvarande sjuklönekostnaden för en genomsnittlig anställd, upp till ett maxtak på tio anställda. Vid fler än tio anställda ersätts företaget enbart upp till maxtaket, och vid färre ersätts man upp till det antal anställda man de facto har.

Ett genomsnittligt småföretag skulle därmed få dra av sjuklönekostnader upp till ca 17 000 kronor per år. Ett lindrat och i flera fall helt avskaffat sjuklöneansvar bedöms ha en mycket positiv inverkan på sysselsättningen. I en rapport från Företagarna visar det sig att sjuklöneansvaret har haft en stor betydelse för att en fjärdedel av företagen inte har anställt personer utanför familjen.

Herr ålderspresident! Sverigedemokraternas skattepolitik och budget för 2013 och budgetperioden syftar sammanfattningsvis till att förbättra möjligheten för ungdomar att få jobb, att förbättra småföretagens förutsättningar att växa genom att anställa fler och att förbättra villkoren för de äldre genom att utjämna skillnaden i beskattning mellan lön och pension.

Jag yrkar därmed bifall till Sverigedemokraternas reservationer 3, 7 och 11.

Anf. 86 JACOB JOHNSON (V):

Herr ålderspresident! Regeringens förslag till budget omfattar intäkter på 829 578 474 000 kronor. Den absolut största delen är skatteintäkter som ligger inom skatteutskottets ansvarsområde. Skatteutskottet ansvarar därmed för det största beloppet av alla utskott i riksdagen och har samtidigt den mest otacksamma rollen eftersom vi talar om hur alla viktiga utgifter i statsbudgeten ska finansieras. Otacksamt är det kanske, men ack så viktigt för att kunna försvara ett välfärdssamhälle för alla finansierat efter bärkraft.

Målet för Vänsterpartiets skattepolitik är att trygga välfärden, skapa förutsättningar för en hållbar utveckling och utjämna inkomstskillnaderna. En hög sysselsättning är en förutsättning för att få resurser till offentligt finansierad och generell välfärd. Skatt ska betalas efter bärkraft, och välfärd fördelas efter behov. Skattesystemet ska vara enkelt att förstå och tillämpa och vara enhetligt och likformigt med så få undantag som möjligt. På så sätt minskas möjligheterna till skatteplanering.

Regeringen har under mandatperioden infört många undantag från dessa principer. Ett av dessa är sänkningen av krogmomsen. Erfarenheterna från Finland, där man har sänkt moms på såväl restaurang- som frisörverksamhet, visar att sysselsättningseffekterna är närmast obefintliga. Även Finanspolitiska rådet menar att momssänkningens beräknade

Prot. 2012/13:28
21 november

*Utgiftsramar
och beräkning av
statsinkomsterna*

effekter på arbetslöshet och sysselsättning är överdrivna och att reformen har karaktären av ett branschstöd. Vänsterpartiet vill återställa krogmomsen till ursprungliga 25 procent.

Ett annat exempel på branschstöd är RUT-avdraget, som drar undan alltmer skatteintäkter för varje år som går. Det används i första hand av höginkomsttagare och kostar mycket i relation till att det ger ett fåtal lågproduktiva arbetstillfällen med problematiska arbetsvillkor. Vi vill i stället använda dessa pengar till förskolan så att barnomsorgen ska vara tillgänglig på obekväm arbetstid och för att utöka rätten till vistelsetid på förskolan för barn till arbetslösa och föräldralediga till 30 timmar per vecka.

Vi vill stegvis återgå till en rättvis och likformig inkomstbeskattning – lika för löntagare, pensionärer, arbetslösa och sjukskrivna. Beläggen för att jobbskatteavdraget skapar några jobb är svaga. Tidigare i år presenterade Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering en rapport som visar att det i princip är omöjligt att utvärdera jobbskatteavdragets effekt på sysselsättningen. Trots detta hävdar regeringen i budgetpropositionen att jobbskatteavdraget kommer att ge 120 000 fler jobb på lång sikt. Även om detta skulle stämma är kostnaden per skapat jobb väldigt hög.

Vi föreslår att jobbskatteavdraget trappas av från en månadsinkomst på 30 000 kronor så att om man tjänar mer än 50 000 kronor i månaden – som till exempel vi riksdagsledamöter gör – får man inget jobbskatteavdrag alls. Det är ett första steg mot en likformig beskattning. Med vår politik får alltså alla löntagare upp till medelinkomst oförändrad inkomstskatt i förhållande till dagens regler. Vi vill också sänka skatten för arbetslösa, sjukskrivna och föräldralediga.

Herr ålderspresident! De av regeringen införda skatteavdragen som avsevärt har förändrat vårt skattesystem är en av anledningarna till att vi anser att det åter är dags att göra en ordentlig översyn av skattesystemet. Regeringen, med Moderaterna i spetsen, blockerar tyvärr en sådan. Senare under riksdagsåret kommer en begäran om en översyn att behandlas av riksdagen. Jag hoppas att Moderaterna då har tagit sitt förnuft till fänga och kan välkomna en översyn nu, efter mer än 20 år sedan den stora skattereformen i början av 1990-talet.

I ett läge då byggkonjunkturen viker menar Vänsterpartiet att det är viktigt att hålla uppe byggefterfrågan. Vi vill därför behålla ROT-avdraget för villor och bostadsrätter under 2013 samtidigt som den maximala skattereduktionen sänks till 15 000 kronor per person. På sikt vill vi styra om subventionerna till att bygga bort bostadsbristen och renovera miljonprogramsområdena. Vi anser också att skattemässig neutralitet ska råda mellan olika kategorier av bostäder med olika upplåtelseformer. I dag är hyresrätten missgynnad. Vänsterpartiet vill därför helt slopa fastighetsskatten för hyreslägenheter, inklusive studentlägenheter.

Den svenska arbetsmarknadsmodellen bygger på att det finns starka parter på arbetsmarknaden. De fackliga organisationerna är de viktigaste aktörerna i arbetet för att förbättra villkoren i arbetslivet och öka arbetstagarnas inflytande på arbetsplatserna. Regeringens så kallade arbetslöshetsavgift gör medlemsavgifterna till a-kassorna orimligt höga och orättvist differentierade. Avgiften behövs inte för finansieringen av försäkringen eftersom den är kraftigt överfinansierad. Vi vill därför avskaffa

arbetslöshetsavgiften. Ingen kommer då att behöva betala mer än ca 100 kronor per månad i medlemsavgift till sin a-kassa. Äntligen verkar Alliansen förstå att Vänsterpartiet har haft rätt i denna fråga. Sent ska syndaren vakna! Men vi tror inte på Borg förrän vi får se svart på vitt att han har tänkt om i frågan.

Vi inför avdragsrätt för medlemsavgiften i a-kassan samt för medlemskap i en facklig organisation.

Regeringen har föreslagit att bolagsskatten ska sänkas från dagens 26,3 procent till 22 procent med motiveringen att den svenska bolagsskatten inte längre är konkurrenskraftig. Det här kostar drygt 16 miljarder kronor, och det är alltså detta som regeringen kallar för den största reformen i budgeten. Vi menar tvärtom att den svenska bolagsskatten är konkurrenskraftig i dag. Enligt OECD ligger bolagsskatten i Sverige nära genomsnittet. Vid en jämförelse av den effektiva bolagsskatten i olika länder, det vill säga den skatt som faktiskt betalas in efter olika typer av avdrag, framgår att Sverige ligger i den undre delen.

I samband med bolagsskattesänkningen föreslår regeringen också att avdragsrätten för ränteutgifter inom en intressegemenskap begränsas mot bakgrund av den mycket starka och berättigade kritik som funnits mot de skatteupplägg som kallas räntesnurror. Det gäller inte minst de riskkapitalbolag inom välfärdssektorn som på detta sätt har minskat sin skatt med miljardbelopp. Vi ser regeringens förslag som ett steg i rätt riktning, men företag kommer även i fortsättningen att kunna dra av vissa räntekostnader enligt tioprocentsregeln och den så kallade ventilen om dessa anses vara huvudsakligen affärsmässigt motiverade.

Vänsterpartiet ifrågasätter om avdragsmöjligheter för räntekostnader inom en intressegemenskap över huvud taget ska kunna göras och vill därför att en konsekvensanalys görs av att helt avskaffa möjligheterna till dessa ränteavdrag.

Vi föreslår att det nästa år tas ut en engångsskatt på 5 procent på landets fyra storbanker. Det finns all anledning att ta in en del av de övervinster som dessa banker gör och sätta dem i produktiv användning. I vårt alternativa budgetförslag satsar vi de här pengarna på åtgärder mot ungdomsarbetslösheten.

Vänsterpartiet vill utreda utformningen av en förmögenhetsskatt som kan införas 2014. Den förra förmögenhetsskatten hade brister, men vi kan också konstatera att de som tidigare betalade förmögenhetsskatt tillhörde de övre inkomstskikten. På motsvarande sätt vet vi att den tidigare arvs- och gåvoskatten hade en utjämnande effekt på inkomst- och förmögenhetsfördelningen. Vi anser därför att det från 2014 borde införas en arvsskatt som betalas av dödsboet innan det skiftas. Utgångspunkten är att arv mellan makar och sambor undantas liksom näringstillgångar vid företagsövertagande. Införandet av en sådan arvsbeskattning kräver också att det införs en skatt på gåvor, annars är risken för skatteundandragande för stor.

Jag noterade för övrigt med intresse att den förre socialdemokratiska finansministern Kjell-Olof Feldt häromdagen vid ett SKL-arrangemang i stort verkar ansluta sig till Vänsterpartiets linje. Vid SKL-mötet sade han enligt en av mina Facebookvänner, tillika socialdemokratiskt kommunalråd, att Sverige är ett skatteparadis för förmögna. Det finns bara två andra länder i OECD som inte har arvsskatt och dessutom ingen förmö-

Prot. 2012/13:28
21 november

*Utgiftsramar
och beräkning av
statsinkomsterna*

genhetsskatt och låg fastighetsskatt. Det är kanske dags att skicka en värvningstalong till Feldt.

Skatter och avgifter är nödvändiga och viktiga styrmedel i klimat- och miljöomställningen. Den som orsakar negativ miljö- och klimatpåverkan ska stå för kostnaderna enligt principen att förorenaren betalar.

Koldioxidskatten är ett effektivt ekonomiskt styrmedel för att minska utsläppen av växthusgaser. I Sverige står inrikes transporter för ca 30 procent av växthusgasutsläppen. Av de inrikes transporterna står vägtrafiken i sin tur för drygt 90 procent av utsläppen. Vi bedömer att det finns ett behov av att höja koldioxidskatten varje år fram till 2015, och vi föreslår en årlig höjning med 7 öre. Det innebär att bensinen blir ca 20 öre dyrare per liter och år. För att kompensera för höjda drivmedelspriser för personer med låga inkomster och för boende på landsbygden föreslår vi bland annat en sänkt fordonsskatt i 35 glesbygdskommuner och bidrag till efterkonvertering av äldre fordon så att de kan köras på mer hållbara bränslen.

Lastbilstransporterna står för den största trafikökningen på vägarna. För att motverka en ytterligare ökning av den tunga trafiken och stimulera till bränsleeffektivare fordon vill vi införa en kilometerskatt för tunga fordon. En kilometerskatt bidrar även till kostnadsneutralitet mellan svenska och utländska åkare.

Även flyget ska bära sina kostnader för miljöpåverkan. De är i dag undantagna från beskattning när det gäller flygbränsle. Vår utgångspunkt är att nivån på en koldioxid- och energiskatt på flygfotogen ska motsvara vad som gäller för bilbensin. Vi vill införa en skatt på inrikesflyg från den 1 juli 2013 i form av en schabloniserad start- och landningsavgift.

Vi har länge efterfrågat en ny miljöbilsdefinition som skärper utsläppskraven för miljöbilar. Vi välkomnar därför regeringens nya utsläppsgräns för femårig befrielse från fordonsskatt, men vi anser att koldioxidutsläppen inte bör vara kopplade till tjänstevikten på bilen, som regeringen föreslår. Vi föreslår i stället en platt gräns för koldioxidutsläpp som kontinuerligt sänks för att uppmuntra köp av mindre och energisnålare bilar. Vi anser att en försäljningsskatt för bilar enligt en så kallad bonus malus-modell kopplad till miljöbilsdefinitionen bör införas. Detta betyder att bilar med mycket låga koldioxidutsläpp får en betydande skattebonus, bilar med genomsnittliga utsläpp beskattas neutralt medan de med höga utsläpp får en hög skatt.

Herr ålderspresident! Med detta yrkar jag bifall till reservationerna 4, 8 och 12.

Anf. 87 HENRIK VON SYDOW (M):

Herr ålderspresident! I regeringens budgetproposition för nästa år anges att det offentliga, stat, kommuner och landsting, beskattar svenska folket och svenska företag med en bit över 1 500 miljarder kronor varje år. Det kan vara på sin plats också i den här debatten att uttrycka tacksamhet för de skatter som svenska folket betalar in och även uttrycka tacksamhet över att vi har ett sådant effektivt skattesystem och en sådan effektivt fungerande skatteadministration i Sverige. Det är viktigt att påpeka detta. Inte minst när vi vänder blickarna utåt Europa blir vi påmind om insikten att ett fungerande skattesystem verkligen är grun-

den och nyckeln till ett fungerande ekonomiskt system. Vi blir påmind om detta.

Skatteutskottet har också vid flera tillfällen under hösten fått tillfälle att notera en utveckling där skattefelet som det kallas, skattefusket och skatteundandragandet, i Sverige faktiskt minskar. Det är delvis kopplat till reformer, till exempel en avskaffad förmögenhetsskatt och införandet av RUT- och ROT-avdrag. Samtidigt med detta har vi kunnat se markanta attitydförändringar. Det finns tydliga tecken på att svenska folkets skattemoral verkligen ökar. Vi ser det i Skatteverkets attitydundersökningar. Vi får en allt bättre och stigande skattemoral i Sverige. Acceptansen för skattefusk, svartarbete och undandragande minskar.

Samtidigt som skattemoralen ökar lättar också skattebördan i Sverige. Under alliansregeringens tid har skattetrycket sjunkit från 48,3 till 44,2 procent av bnp. Den största delen av detta är sänkta skatter för låg- och medelinkomsttagare. Vi har dessutom behållit ambitiösa satsningar på välfärden, på skolan, på omsorgen, på sjukvården och på rättsväsendet. Den som läser budgetpropositionen noggrant kan se att vi nu, enligt prognosen, går mot ett skattetryck som ligger under 44 procent nästa år samtidigt som välfärden utvecklas och blir mer ambitiös och sammanhållningen i Sverige värnas.

Vi är lyckligt lottade i den meningen att vi kan genomföra skattereformer samtidigt som vi gör ökade välfärdssatsningar. Det är den inramning som vi har när skattepolitiken utformas. Det skiljer sig markant från länder omkring oss där skattetrycket nu går i den motsatta riktningen och ökar. Högskateländer som Sverige har utrymme att sänka skatterna. Lågskateländer med stora statsskulder måste höja. Det ger en konvergens i skattepolitiken som en stark trend runt omkring oss just nu. Här kan vi göra reformer som stärker Sverige långsiktigt, gör Sverige attraktivare att investera i, ger fler jobb och håller samman Sverige.

Vi har på bordet i dag ett förslag om att ännu en gång förbättra de ekonomiska villkoren för pensionärerna genom att sänka inkomstskatten för pensionärer med drygt 1,1 miljarder från årsskiftet. Sänkt skatt för pensionärer har skett i flera steg. Tillsammans med de skattesänkningar som genomfördes 2009 och 2010 blir skattesänkningen ca 12,8 miljarder kronor per år. Detta är de största riktade skattelättnader för pensionärer som har genomförts i Sverige i modern tid. Regeringen avser också att under 2014 återkomma med ytterligare förslag om sänkt skatt för pensionärer under förutsättning att ekonomin medger det utrymmet.

Herr ålderspresident! Sverige måste fortsätta att stärka sin konkurrenskraft. Vi ska använda våra starka positioner till framtidsinvesteringar som ger energi till vår ekonomi med långsiktigt riktiga och kloka reformer för en varaktigt högre tillväxt och en varaktigt högre sysselsättning. Vi ska nu ta tillfället att stärka vår långsiktiga potential.

Med det betänkande som nu ligger framför oss föreslår riksdagen att ställa sig bakom regeringens förslag att nivån på bolagsskatten sänks från 26,3 procent till 22 procent. Under de senaste decennierna har Sverige gått från att ha en av OECD-områdets allra mest konkurrenskraftiga bolagsskatter till att nu ha en skattenivå som ligger över snittet i såväl EU som OECD. Med regeringens förslag får Sverige återigen en konkurrenskraftig bolagsskatt.

Prot. 2012/13:28
21 november

*Utgiftsramar
och beräkning av
statsinkomsterna*

OECD – vi har hört det här tidigare, men det tål att påpekas – har i sina utvärderingar pekat på att bolagsskattesänkningar har en central roll för reformer som ger tillväxt och ökad produktivitet. Det blir attraktivare för internationella företag att förlägga sin verksamhet här, beskattas här och göra investeringar i Sverige. Fler investeringar i Sverige blir lönsamma, vilket sammantaget lägger grunden för fler jobb.

Fler investeringar ökar också kapitalstocken i den svenska ekonomin. En större kapitalstock och en ökad kapitalintensitet för företagen påverkar produktiviteten, vilket skapar ett utrymme för högre löner. Industriefackförbund och pragmatiska, ansvarstagande socialdemokrater har stött förslag till sänkningar av bolagsskatten just därför att det är viktigt att föra en politik som möjliggör en gynnsam reallöneutveckling för svenska löntagare och som samtidigt skyddar den svenska skattebasen.

Genom att en stor del av bolagsskattesänkningen finansieras genom skärpta ränteavdragsregler, särskilt för interna räntor, finns det också en tydlig rättvisaspekt i reformförslaget. Bolag som har haft en god skattemoral får sänkt skatt samtidigt som alliansregeringen tar krafttag mot den aggressiva skatteplaneringen. Vi får sammantaget en rättvisare och en lägre beskattning med det förslag till reform av bolagsskatten och skärpning av ränteavdragsreglerna som nu ligger på riksdagens bord.

Herr ålderspresident! Utöver bolagsskatten ska också villkoren för företagen förbättras genom att ett investeraravdrag införs som stimulerar tillgången på kapital också i nystartade och växande företag. Det finns också i budgetpropositionen initiativ som tar sikte på att utveckla och förbättra rättsmiljön och våra skatteregler. Det aviseras utredningar om förhandsbesked, möjligheten till ett snabbt, bindande besked i skattefrågor som ökar förutsägbarheten, uppdrag till Skatteverket att förbättra servicen till företag, en ökad rättssäkerhet i bemärkelsen ökad enhetlighet och därtill en utredning om att pröva möjligheten att ytterligare stärka rättssäkerheten genom en specialisering av skattemål i domstol. Detta är viktigt och det välkomnas.

Det finns flera goda skäl att läsa speciellt skatteutskottets yttrande över budgetpropositionen. I skatteutskottet följer vi förstås noggrant vilka förslag som läggs fram på riksdagens bord. De blir också noggrant redogjorda för i utskottets yttrande.

Utan att förringa något parti vill jag säga att det var med en särskild nyfikenhet som vi den här hösten såg fram emot att ta del av Socialdemokraternas skattepolitik och skatteförslag – detta mot bakgrund av att det sedan en lång tid, också offentligt, har förts diskussioner om en omprövning av skattepolitiken. Leif Pagrotsky hade ett stort uppdrag i att leda arbetet med att förnya den socialdemokratiska skattepolitiken. Det fanns en ny partiordförande, och det var dessutom en ny vice ordförande i riksdagens skatteutskott.

Nu kan vi konstatera, uppriktigt något förvånat, att förnyelsen uteblev. Det som skedde var att skattehöjningarna blev fler och högre. Skattehöjningarna från Socialdemokraterna med Stefan Löfven som partiordförande är nu större än vad de var under både Mona Sahlin och Håkan Juholt. Det är vad vi kan se. Nu är det kostnadsökningar på över 30 miljarder kronor som läggs på svenska jobb och svenska företag. Det är genomgående så när vi tittar på förslagen att skatterna är kopplade till att försvåra för nya jobb och att urholka Alliansens arbetslinje.

Hur leder ökade kostnader för jobb och företagande på mer än 30 miljarder till att det blir fler jobb? Hur adresserar ni det som Leif Jakobsson kallade för massarbetslösheten genom nya skatteförslag och höjda skatter på mer än 30 miljarder på jobb och företagande? Hur understöder detta full sysselsättning som Leif Jakobsson också pratade om?

Det är också anmärkningsvärt att Socialdemokraterna, som i sin afärsplan som lanserades förra hösten pratat så mycket om nya jobb i växande och kunskapsintensiva företag, nu vill höja det som är nära nog världens högsta marginalskatter ytterligare. Hur ger en höjning av det som är nära nog världens högsta marginalskatter fler jobb?

Det första rådet från ekonomerna och analytikerna på OECD till regeringar som är i kris och undrar vilka skattereformer de ska eller inte ska göra är: Höj inte marginalskatterna! Det är det mest skadliga för arbetsutbudet och för antalet arbetade timmar, och det innebär en stor skada för samhällsekonomin. Det föreslår nu Socialdemokraterna i ett läge som är gynnsamt och där vi har utrymme att göra skattereformer som är långsiktigt korrekta och tar ansvar för framtiden. Det är förvånande.

Socialdemokraternas förslag om höjd restaurangmoms tillsammans med dubblade ungdomsarbetsgivaravgifter blir en skattebörda som slår hårt mot ungdomar. Vi reser runt i Sverige och träffar unga som är arbetslösa och inte vill annat än att jobba. Förklara för mig och för riksdagen – de här frågorna har vi ställt förut – på vilket sätt deras möjligheter till jobb ökar med höjda arbetsgivaravgifter och en restaurangmoms på belopp som går långt över 10 miljarder kronor.

Miljöpartiet vill, och det förvånar mig också något, göra Sverige *mindre* attraktivt att investera i. En begränsad sänkning av bolagsskatten som Miljöpartiet föreslår är väsentligt mindre än vad staten faktiskt tar in tack vare skärpta ränteavdragsbegränsningar. Konsekvensen är att det gör Sverige mindre attraktivt att investera i.

Miljöpartiet pratar gärna om små företag och om att man reser runt och lyssnar på just företagen. Men observera och notera de förslag som Miljöpartiet lägger på riksdagens bord! Hur många små åkerier vill ha kilometerskatt och höjda dieselskatter? Hur många livsmedelsbutiker, campingplatser och andra arbetsgivare vill ha ökade kostnader för att anställa ungdomar? Är det Svenskt Näringsliv och Företagarna som vill ha ökade kostnader för industrin genom höjda elskatter? Hur många kunskapsintensiva företag har sagt till er att deras anställda vill ha högre marginalskatter? Varifrån kommer förslagen?

Vänsterpartiet vill också, precis som Miljöpartiet, göra Sverige mindre attraktivt att investera i. Vänsterpartiet vill försämra svensk konkurrenskraft. Man vill höja bolagsskatten. Det är någonting som i dessa tider borde oroa alla de som är anställda i tung industri där bolagsskatten spelar roll för möjligheten till både anställningar och reallöneökningar.

Man föreslår också breda höjningar av inkomstskatten. Förklara för poliser, sjuksköterskor och metallarbetare, som kommer att drabbas av Vänsterpartiets skattehöjningar, varför de ska bära bördan. Förklara också vad som är fortsättningen. Hur långt vill ni gå? Hur många steg vill ni ta bort av jobbskatteavdraget, som just gjort det mer lönsamt för låg- och medelinkomsttagare att arbeta?

Herr ålderspresident! I vårt betänkande kan vi gå till skatteutskottets yttrande. Där finns verkligen hela listan på skatter som oppositionsparti-

erna vill införa och höja. Det är höjda inkomstskatter. Det är höjd moms. Det är dubblerade arbetsgivaravgifter för unga. Det är försämringar eller rent av avskaffande av RUT- och ROT-avdragen. Det är avskaffande av avdragsrätt för gåvor till ideella organisationer. Det är införande av kilometerskatt, skatt på handelsgodset, höjd skatt på avfall, på naturgrus och torv, höjda bensin- och dieselskatter, flygskatt, fastighetsskatt, arvsskatt, gåvoskatt, höjd kärnkrafts- och vattenkraftsskatt, högre skatt på andrahandsuthyrning och därtill en illa underbyggd bankskatt.

Det här är inte en fullständig lista över vilka skattehöjningar som de olika oppositionspartierna för fram, men det är några av de förslag som antingen Socialdemokraterna, Miljöpartiet eller Vänsterpartiet lägger fram på riksdagens bord.

Herr ålderspresident! Jag tror att det finns goda skäl att yrka bifall till förslaget i det här betänkandet. Det finns också starka skäl att ställa frågor om och uppmärksamma oppositionspartiernas stora skattehöjningar. Vi vet inte vad som är regeringsalternativet, men vi vet att listan på kostnadsökningar och nya skatteökningar är lång. Ingen kommer att komma undan. Det kommer att drabba alla. Bättre då att rösta ja till alliansregeringens budgetproposition.

(Applåder)

Anf. 88 LEIF JAKOBSSON (S) replik:

Herr ålderspresident! Åter till arbetslösheten. I den här situationen, när vi har så många arbetslösa och när vi har varsel, är det ganska rimligt att regeringen när den lägger fram en budget har utformat den på ett sådant sätt att den stimulerar arbete och så att säga möter arbetslösheten.

Två tredjedelar av det reformutrymme ni har lägger ni på en bolagsskattesänkning som enligt finansministern inte kan anges komma att ge några jobb, i alla fall inte i närtid. Inte på något sätt belägger ni hur en sådan bolagsskattesänkning skulle kunna medverka till att stoppa varsel och annat. Det är bara att gå igenom listan på vilka företag det egentligen är som gör de stora vinsterna. Det är banker, elbolag och annat. Det är klart att man då funderar: Om man, Gud förbjude, skulle vara klädd i allianskläder nog skulle väl övervägandena i alla fall vara lite klokare, för jag måste säga att jag är ganska chockad – två tredjedelar på en åtgärd som man själv säger inte kommer att ge några jobb.

Vi har ju diskuterat effekterna av jobbskatteavdragen i den här kamraren många gånger. Vi har haft utfrågningar i utskottet. Det är verkligen olika uppfattningar om huruvida jobbskatteavdragen har varit jobbskapande. Men ni har ju hävdat hela tiden att det är många tusentals människor som har fått jobb på grund av dem.

Då är min fråga: Varför lägger ni inte fram förslag om ett femte jobbskatteavdrag? Ni har ju lovat väljarna. Ni har majoritet tillsammans med Sverigedemokraterna. Varför inför ni inte det femte jobbskatteavdraget i stället för denna bolagsskattesänkning?

Anf. 89 HENRIK VON SYDOW (M) replik:

Herr ålderspresident! Det är utmärkt att Leif Jakobsson tar upp bolagsskatten, för jag blev faktiskt konfunderad av Leif Jakobssons tidigare inlägg kring just bolagsskatten. Han gör en stor poäng av att detta leder till stora vinster och beskriver Socialdemokraternas position som prag-

matisk i sammanhanget. Jag skulle säga att den är problematisk. De stora vinster som Leif Jakobsson räknar upp är ju ni socialdemokrater med på till hälften. Om ett halvår skulle jag spela på att ni är med på allt.

Jag nämnde att det finns en historik av att pragmatiska socialdemokrater inser vikten av att ha en konkurrenskraftig bolagsskatt. Det gjorde Göran Persson. Det gjorde Pär Nuder. Det gjorde Thomas Östros innan han lämnade riksdagen. De insåg detta just därför att det finns en koppling till industri, till industrifacken, till både sysselsättningstillväxt och stigande reallöner.

Här kan vi tvista om vad som är den långsiktiga effekten av detta. Är det stigande reallöneökningar eller är det fler jobb? Båda dessa är gynnsamma. Båda dessa spelar en stor roll.

Sedan pratar Leif Jakobsson om att ha en politik som bidrar till att jobben blir fler. Jag tycker att vår politik har ett gott kvitto. Det är verkligheten. Det är faktiskt 200 000 människor fler som nu har ett jobb än det var 2006, trots tuff finanskris, trots en tuff kris i Europa.

Jag har en fråga tillbaka till Socialdemokraterna. Ni lägger nu kostnadsmällor på riksdagens bord med skattehöjningar på ungdomsjobb, med höjd moms och med ett avtrappat jobbskatteavdrag. Hur ger det bättre förutsättningar för fler jobb om ni lägger skatter på anställningar som driver upp priserna och kostnaderna för företagen?

Anf. 90 LEIF JAKOBSSON (S) replik:

Herr ålderspresident! Skillnaden är att vi använder pengarna smartare och effektivare. Det är riktigt att vi tar in mer intäkter, men vi använder dem för att se till att människor kan komma i arbete och att våra barn faktiskt får en rejäl utbildning. Det är inte vi som föreslår att vi som enda civiliserade land ska sänka ambitionerna när det gäller utbildningspolitiken.

Vi har massor av sådana förslag. Jag har dragit en hel del av dem. Vad det handlar om är att vi på det sättet rustar oss för att kunna ta jobben.

Därutöver lägger vi över 10 miljarder nästa år på konsumtionsstimulanser som får fart på den inhemska marknaden och håller sysselsättningen uppe. Det handlar om hur man använder pengarna, om man använder dem till att subventionera stora företags vinster eller om man faktiskt använder dem till att få fart på ekonomin och hålla arbetslösheten nere.

Jag får ändå säga att det var ett skickligt inlägg av Henrik von Sydow, för min fråga handlade faktiskt om varför ni inte väljer det femte jobbskatteavdrag som ni har lovat väljarna och som ni numera är överens med Sverigedemokraterna om att ni ska införa. Ni påstår ju att det ger jobb. Hade det inte i så fall varit bättre att föreslå det framför bolagsskattesänkning? Ni påstår ju att det ger jobb. Varför lägger ni då inte fram förslaget?

(Applåder)

Anf. 91 HENRIK VON SYDOW (M) replik:

Herr ålderspresident! Jag pratade om att lättnader på bolagsskatten får resultat som kan komma till uttryck både i högre löner och i fler jobb på lång sikt. Det är de möjliga effekter som det kan bli av en sänkt bolagsskatt.

Motsatsen för Socialdemokraterna, som nu lägger fram skattehöjningsförslag på ungdomsjobben, både med en höjd restaurangmoms och med dubblerade arbetsgivaravgifter för unga, är att välja mellan konsekvensen att jobben blir färre för unga eller att det blir lägre löner för unga. Det är de konsekvenserna som Socialdemokraterna och Leif Jakobsson får fundera över. Man kan säga att det kommer att leda till att det blir färre jobb eller man kan säga att det kommer att pressa ned lönerna för ungdomsjobben. Men att säga att det inte blir någon konsekvens skulle jag hävda är helt orealistiskt.

Det är klart att kostnadshöjningar som Socialdemokraterna lägger just på de sektorer där unga människor har sitt första arbete kommer att ha ett pris. Det kommer att ha betydelse. Priset är att jobben blir färre eller att lönen blir lägre.

Anf. 92 JACOB JOHNSON (V) replik:

Herr ålderspresident! *Staten och kapitalet*, eller som den kanske egentligen hette, *Den ena handen vet vad den andra gör*, är en progglåt från min ungdom. Jag har hört att den är populär senare på kvällen också vid moderata tillställningar. Den beskriver kanske ganska väl regeringens största reform, alltså de 16 miljarderna i sänkt bolagsskatt.

Jag tycker att det verkar vara lite dålig fantasi från regeringen att det är den största reformen. Man anför internationella konkurrensskäl. Tittar man till exempel på Sveriges tio största handelspartner inklusive BRIC-länderna ser man dock att deras genomsnittliga bolagsskatt är 29,2 procent. Det är alltså väsentligt högre än den svenska i dag. För att ta de två handelspartner som är störst och viktigast för Sverige, Tyskland och Norge, ligger Tyskland på 30 procent och Norge på 28 procent.

Nu pratar vi om den formella, lagstadgade bolagsskatten. Tittar vi på vad företagen faktiskt betalar in, om vi går in i den skattestatistiska årsboken, ser vi att genomsnittet under det första decenniet på 2000-talet har varit 15 procent. Enligt den senaste siffran från 2009 är det 12,2 procent. Vi vet också att många storbolag nästan inte betalar någon skatt alls.

Det är kris i Europa, och nu inleder Sverige en tävling om att sänka bolagsskatten mest. Jag vill mena att det är en osolidarisk politik med tanke på situationen i Europa. De som framför allt vinner är storbankerna, som redan har höga vinstnivåer. Varför, herr ålderspresident, ska Sverige ta täten i ett race to the bottom?

Anf. 93 HENRIK VON SYDOW (M) replik:

Herr ålderspresident! Det pratades om staten och kapitalet, och banker och andra storföretag gicks igenom.

Jag tycker att det vore klokt för Vänsterpartiets representant att lyssna mer på hur industriarbetare och industrifacket traditionellt ser detta. Det är ett sätt att värna den svenska skattebasen. Vi vet om att stora företag i en internationell miljö i allt större och växande utsträckning kan välja var de förlägger sin beskattning. Är det någon insikt skatteutskottet har fått under den tid jag har varit ordförande är det just detta: Möjligheterna till upplägg är omfattande.

Nu gör vi tuffa insatser när det gäller detta. Vi skärper ränteavdragsmöjligheterna. Vi begränsar möjligheterna för det. Vi skyddar den svenska skattebasen. Vi gör det också genom att göra bolagsskattesatsen

mer konkurrenskraftig så att Sverige blir ett mer attraktivt land att investera i. Jag förstår dock att Vänsterpartiet motsätter sig detta med tanke på att ni uttryckligen vill göra Sverige till ett mindre attraktivt land att investera i. Ni vill inte bara låta bolagsskatten ligga still, utan ni vill höja den ytterligare.

Vilka konsekvenser får det för industrijobben? Vad är beskedet till industrifacken på detta område? Hur stärks svensk konkurrenskraft och våra möjligheter att få full sysselsättning av att vi faktiskt höjer den svenska bolagsskatten? Där är Jacob Johnson svaret skyldig.

Anf. 94 JACOB JOHNSON (V) replik:

Herr ålderspresident! Bolagsskatten är i dag 26,3 procent i Sverige. Vänsterpartiet föreslår 28 procent. Som jag sade tidigare ligger genomsnittet för våra tio största handelspartner på 29,2 procent. Norge ligger på 28 procent och Tyskland på 30 procent. Vi menar att den fortfarande är konkurrenskraftig i Sverige, speciellt med hänsyn tagen till de gynnsamma avdragsmöjligheter vi har varit inne på tidigare.

När finansminister Anders Borg påstår att bolagsskatten är den skadligaste av alla skatter får han också mothugg från olika näringslivsföreträdare och företagarna. Till exempel professor Magnus Henrekson vid Institutet för näringslivsforskning tycker inte alls att det är den viktigaste skattefrågan för företagen.

Hur är det nu med bankerna, som alltså kommer att gynnas mest? Vi har fått rapporter om att de har 65 miljarder kronor i vinst före skatt de första nio månaderna av 2012. De kommer att få ungefär 65 miljarder efter skatt i år. Nästa år kommer de att få 68 miljarder efter skatt. Vi har fått rapport om att storbankerna tjänar 10 miljarder kronor per år på bolånen. Vi läser rubriker som "Bäddat för bankfest" och "Bankvinsten står pall i lågkonjunkturen" i tidningarna.

Det är också en av anledningarna till att vi vill ha en engångsskatt på bankerna på några miljarder kronor. De får enorma vinster, och de får ytterligare vinster med den stora sänkningen av bolagsskatten. Dessutom har värdet av den implicita garanti som den svenska regeringen har ställt ut för storbankerna enligt Riksbanken och Riksrevisionen varit värd i genomsnitt 30 miljarder kronor per år under perioden 2002–2010. Det kan jämföras med en stabilitetsavgift på 3 miljarder kronor. Varför ska regeringen fortsätta att göda storbankerna?

Anf. 95 HENRIK VON SYDOW (M) replik:

Herr ålderspresident! Jag tror att det finns skäl att i många aspekter vara tuff mot storbankerna, att öppna för mer av konsumentmakt och mer av en hårdare och bättre konkurrens som stärker konsumentens ställning på den finansiella marknaden. Det tror jag är jätteviktigt.

Att däremot höja bolagsskatten, att skärpa upp den, gör det mindre lönsamt – det står Vänsterpartiet nu här och säger – att investera i Sverige. Att införa engångsskatter som är märkligt beräknade tror jag är fel väg att gå om man just är mån om att få en utveckling i Sverige som handlar både om att sysselsättningen och jobben ska bli fler och att det ska finnas förutsättningar för stigande reallöner. Det gäller inte minst för dem som arbetar i industrin.

Vänsterpartiet lyssnar möjligen inte på dessa aspekter, utan snarare för man fram fler skatter än bara höjd bolagsskatt och en engångsskatt på banker. Man vill ha en höjd fastighetsskatt igen. Det är förslag om att återinföra förmögenhetsskatten och införa en ny skatt på besparingar. Arvs- och gåvoskatten ska tillbaka. Det är förslag Vänsterpartiet ställer på bordet, möjligen som inspel i samtal och förhandlingar mellan de tre oppositionspartierna.

Anf. 96 MATS PERTOFT (MP) replik:

Herr ålderspresident! Jag känner Henrik von Sydow som en väldigt seriös debattör. Jag blir alltid lite illa berörd när han buntar ihop alla olika förslag från oppositionen och låtsas att de är samkörda på något sätt. Det är inte helt seriöst, men jag ska ändå se vad vi kan göra av debatten.

Henrik von Sydow säger att Miljöpartiet ska minska Sveriges attraktivitet. Det kan man alltid diskutera, bland annat investering. Man kan diskutera det, men vad vi gör är att använda den summa regeringen använder för att sänka bolagsskatten väldigt mycket till att, förutom att sänka bolagsskatten *en del*, gynna småföretagare. Vi går precis på den önskelista småföretagarna själva har, nämligen att vi ska sänka arbetsgivaravgifterna och andra saker. Vi använder samma summa för att öka Sveriges attraktivitet, men på ett klokare sätt än alliansregeringen.

Problemet är att regeringens förslag om att sänka bolagsskatten är någonting som gynnar de större företagen. *Eventuellt* skapar det jobb där; det är tveksamt även enligt expertisen. Framför allt satsar vi dock där det finns jobb, nämligen i småföretagen.

Sedan går Henrik von Sydow bland annat in på detta med åkerier och att vi ökar deras kostnader. Ja, vi lägger fram ett förslag på en lastbils-skatt som faktiskt skulle råda bot på det som åkeriföretagen i dag upplever som det kanske största hotet över huvud taget, nämligen en illojal konkurrens från utländska åkare. Det fungerar utmärkt väl i Tyskland, Österrike, Schweiz etcetera.

Jag undrar alltså: Vad är det för politik Alliansen har? Man svarar ju inte. Det är samma sak när det gäller arbetslösheten bland ungdomarna. Visst, den nedsatta arbetsgivaravgiften fungerar kanske. Det vore en höjning om man tog bort den. Det finns dock inga som helst belägg för att sänkningen har skapat ett enda nytt jobb.

Anf. 97 HENRIK VON SYDOW (M) replik:

Herr ålderspresident! Jag tycker att det är viktigt att redogöra – Mats Pertoft får gärna hjälpa mig med det – för de förslag som läggs fram på riksdagens bord. Det är dem vi tar ställning till. Jag pekade på en lista över det som de fyra olika oppositionspartierna lägger fram, och det är skattehöjningsförslag och förslag om nya skatter. Mats Pertoft får gärna hjälpa till att sortera ut och ge besked om vilka av förslagen som är gemensamma. Jag tror verkligen att väljarna, kanske inte i år men så småningom, vill ha besked om vad som är gemensamma förslag från oppositionspartierna.

Det är därför som vi måste få ställa frågor om förslagen och förslagen måste redovisas och plockas fram också i kammardebatterna.

Sedan vill jag säga att jag, just mot bakgrund av de förslag som läggs på riksdagens bord, har uppriktigt svårt att förstå hur man kan peka på att dessa förslag förstärker småföretagandet, särskilt om vi tittar på småföretagandet på landsbygden. Det handlar alltså om att införa en kilometerskatt, eller lastbilsskatt. Det är förslag om höjd bensinskatt, gödselskatten som ska återinföras och en flygskatt.

Dessa skatter slår hårt och kommer att bli en belastning för människor som i stor utsträckning verkar utanför Sveriges stora städer, som är verksamma i hela norra Sverige, i Småland och på Gotland – på den svenska landsbygden.

Återigen: Vilka företagare är det som har bett om att dubbla ungdomsarbetsgivaravgifterna? Vilka företagare är det som har bett om höjda dieselskatter? Är det Svenskt Näringsliv? Är det företagarna som har bett att industrin ska få höjda elskatter?

Anf. 98 MATS PERTOFT (MP) replik:

Herr ålderspresident! Den dagen bensin och diesel kostar 30 kronor litern kommer vi att vara tacksamma om vi i tid höjde koldioxidbeskattningen och därigenom drev fram införandet av alternativ tillräckligt tidigt.

Jag fick en annan fundering när jag lyssnade på Henrik von Sydows anförande. Han talade om skattemoralen och skattefelet. Då slog det mig att det finns en skatt som alliansregeringen inte har tagit tag i men som har 44 procents felmarginal. Det är reseavdragen. När kommer alliansregeringen att lägga fram ett förslag liknande det norska systemet, som är ett färdsäktningsneutralt, avståndsbaserat avdragssystem?

Det är intressant. 44 procent gjorde fel enligt Skatteverkets utvärdering 2003. 96 procent av felet var till den sökandes fördel. Det är knappast någon felskrivning. 4 procent var däremot hedervärda fel till den sökandes nackdel. Det är 1,4 miljarder i uteblivna skatteintäkter 2003, och uppräknat 1,7 miljarder 2009.

Ni som pratar så mycket om skattefel och om att jaga skattefuskare: När kommer alliansregeringen att ta tag i detta enorma skattefusk? Det är inte storstadsregionerna som skulle vinna på en förändring, utan det är landsbygden. Min fråga är: När kommer alliansregeringen att ta tag i det här skattefusket?

Anf. 99 HENRIK VON SYDOW (M) replik:

Herr ålderspresident! Just reseavdraget brukar miljöpartister ibland lyfta fram som ett sätt att möta höjda dieselskatter och höjda bensinskatter, så vi kan möjligen titta på det.

Jag blir inte riktigt klok på svaret på den fråga som jag ställde. Återigen: Vill man göra livet svårare och trögare utanför storstäderna? Ja, då är det verkligen bensinskatt, dieselskatt, kilometerskatt och gödselskatt som man ska införa. Det är klart att det blir svårare att driva företag och svårare att bo och verka på landsbygden. Det är de förslagen från Miljöpartiet som vi nu har på bordet och ska ta ställning till. I sammanhanget ska också flygskatten nämnas. I Sverige, vårt avlånga land, är flyget en del i en transportmix för att göra livet hållbart utanför de stora städerna.

Jag känner sympati för de aspekter som Mats Pertoft lyfter upp, inte minst i sitt huvudanförande, och tycker att de är relevanta. Det är att

använda skatterna för att få ett mer hållbart och ett grönare samhälle. Men detta måste ju balanseras. Det måste balanseras mot vad Sverige är för land – ett land med stora avstånd, ett land med en stor glesbygd, ett land där många människor lever med just stora avstånd. Att lägga skatter på den livsstilen och de förutsättningar som finns där tror jag att man ska vara försiktig med. Det måste finnas en balans i detta.

Anf. 100 GUNNAR ANDRÉN (FP):

Herr ålderspresident! Årets viktigaste debatt – jag gratulerar dem som sitter på läktaren och lyssnar till den. Om någon timme kommer talman-nens klubbslag att förkunna att skatterna för 2013 är fastställda.

Den som gör en resa har ofta något att berätta. Det är någonting som kan översättas till tyska, ett språk som vi inte använder här i kammaren. Jag har gjort några resor under detta år sedan vi hade den senaste debatten i denna fråga, till EU-länder, till icke-EU-länder och till och med över Atlanten. Den fråga, herr ålderspresident, som man får är: Hur gör ni i Sverige som kan kombinera ett så högt skattetryck med så hög välfärd och samtidigt konkurrenskraftiga företag? Det är en intressant fråga.

Under ett antal år var jag redaktör på en tidning som hette NU, det liberala nyhetsmagasinet. Jag skrev en kolumn som hette Oss emellan. Och oss emellan, herr ålderspresident, gjorde jag det ungefär 550 gånger.

Jag drev tre teser. Den första tesen var: Det är aldrig fel att göra rätt. Man kan få mycket kritik för sådana saker.

Den andra tesen var: Det viktigaste är inte hur långa steg man tar utan åt vilket håll man tar dem. Det gäller i högsta grad för skattepolitiken.

Den tredje tesen är kombinerad med det som jag brukar säga: Folkpartiet är ett otroligt tråkigt parti – det tråkigaste jag känner till över huvud taget. Jag har en liten skrift med mig här som heter *Det måste löna sig att arbeta*, och det är den tredje tesen. Den är daterad den 30 april 1950. På den tiden hade författaren till denna lilla skrift sett den klassiske socialdemokratiska finansministern Ernst Wigforss avgå efter 17 år. Finansminister var nu David Hall.

Jag ska läsa lite av den här personen, som råkade vara Folkpartiets ordförande på den tiden, Bertil Ohlin:

Arbetet är en välsignelse för människorna. Känslan av tillfredsställelse över en väl utförd insats tillhör det värdefulla i livet. Få saker är viktigare än att finna intresse i den verksamhet man ägnar sig åt, att kunna se meningen med sitt eget arbete i dess förbindelse med andras och känna samhörighet med en större grupp i de gemensamma ansträngningarna för lösande av betydande uppgifter.

Även för den, fortsätter Bertil Ohlin, som känner på detta sätt kan arbetet ofta vara tungt. Vem har inte många gånger önskat sig en solig sommar dag att vara borta från arbetsplatsen?

Det fortsätter, och första kapitlet slutar:

”Det är därför det är klokt att så inrätta samhället, att det lönar sig att arbeta och spara, att det lönar sig att göra alla de insatser, som vårt moderna samhälle kräver.

Uppfyller det svenska samhället i dag detta krav? Tyvärr måste frågan i väsentliga avseenden besvaras nekande.”

Jag tror att detta citat är väldigt viktigt, och det förenar många av oss över partigränserna. Det måste löna sig att arbeta.

Det viktigaste att komma ihåg är att det är arbetet som gör att vi har välfärd här i landet. Då måste vi så utforma samhället, herr ålderspresident, att det verkligen blir företagande här i landet, att det blir välfärd, att det finns vad jag kallar breda skattebaser men ganska låga skatter.

På den punkten är den ideologiska skillnaden väldigt tydlig här i kammaren. Det finns några partier – Folkpartiet, Moderaterna, Kristdemokraterna och Centerpartiet – som vill ha de breda skattebaserna men också låga skatter, för det är sättet att trygga många i arbete.

Det är besvärande att vi har så hög arbetslöshet, för det är något som minskar välfärden i vårt land. Därför måste vi utforma politiken på det sättet att fler kan komma i arbete. Här går en i grund och botten knivskarp gräns främst mellan regeringen och Vänsterpartiet, som vill höja skatten på arbete av olika sorter. Det är kontraproduktivt!

Vänsterpartiet tänkte jag uppehålla mig ett ögonblick vid. Det är principlöshetens parti men också arbetslöshetens främsta kännetecken här i landet. Det beror på att om man beskattar arbete så hårt, bland annat genom företag, då kommer arbetet helt enkelt att minska. *Så ska vi öka arbetslösheten* vore en bra rubrik på Vänsterpartiets partimotion i skatteutskottet. Dess bättre är deras inflytande mycket litet.

Jag noterar ändå i det anförande som Jacob Johnson höll tidigare att de nu vill införa en del skatter som de har varit för att avskaffa, till exempel arvs- och gåvoskatten. Det var den socialdemokratiska regeringen som med hjälp av Vänsterpartiet och Miljöpartiet avskaffade den, men nu vill ni återinföra den. Ni har en fullständig gardering i de här frågorna. Ni är både för och emot. Det är väldigt konstigt.

Jag noterar också att ni nu är emot den sänkta skatten på serverad mat, det som ni kallar krogmoms. Jag vet inte om ni läste ert manifest inför valet 2010. Där fanns just detta krav, och nu har den här regeringen genomfört det kravet, med sänkt skatt på serverad mat. Men nu vill ni ta bort det. Det tycker jag är konstigt.

Jag fick ett litet e-postmeddelande härförleden. Det var en riktig solskenshistoria. Det kom från kaféet Regnbågen i Halmstad, som några av oss har gästat. Det tackade oss så väldigt mycket för dels att vi såg till att ha låg skatt på ungas arbete, dels att de hade fått sänkt skatt på serverad mat, vilket inkluderar kakor och smörgåsar. Det hade gjort att de inte behövde friställa.

Jag tror att det är viktigt att komma ihåg att skatterna betalas av företag och fysiska människor. Det är inga sifferserier som flyger helt i luften. Tack, sade kafé Regnbågen. Jag tycker också att det har varit en bra politik.

Men allra värst, herr talman, är ändå Vänsterpartiets förslag om en engångsskatt på banker. Man behöver inte gå österut för att hitta något sådant. Det enklaste är att gå till Karl XI och Karl X Gustav, den så kallade reduktionen. Det finns ett direkt samband här mellan Vänsterpartiet och Karl XI och Karl X Gustav. Man reducerar och drar in till kronan.

Principlösheten är på den här punkten total. Det är bara vissa banker som det ska dras in förmögenheter från. Det gäller fyra banker i Sverige – inte alla banker. Man ska ha en otroligt selektiv politik. Men det är något av kärnan i Vänsterpartiets skattepolitik: Man kan inte lita på den över huvud taget. Det finns inga principer. Man gör hur som helst för att politiker ska få mer pengar att bidra med till olika saker.

(Applåder)

Låt mig också ta upp bolagsskatten. Den omfattar väldigt mycket. Frågan är: Varför ska vi ha sänkt bolagsskatt här i landet? När Folkpartiet och Socialdemokraterna år 1990 gjorde upp om en stor skattereform sänktes bolagsskatten på olika sätt till 40 procent. Det hade att göra med de olika avdragsregler som infördes då. Sedan sänktes skatten – jag tror att det var 1993 – med ytterligare 2 procent till 38 procent. Så småningom gick den ned till 28 procent, under förra mandatperioden gick den ned till 26,3 procent, och nu kommer den att bli 22 procent.

Vänsterpartiet vill höja den, eftersom de vill att alla jobb ska vara i utlandet, att alla företag ska flytta till utlandet.

Då kan man fråga sig: Varför är denna skattereform så viktig? Det hänger, som jag sade först, samman med att du ska göra det som är rätt. Det är viktigt att företagen finns i Sverige för att arbetsplatserna ska finnas i Sverige, för att forskning ska finnas i Sverige, för att Ericsson inte ska flytta till London eller vad det är. Det är det viktigaste motivet för att vi ska ha en konkurrenskraftig bolagsskatt här i landet. Dessutom tillkommer att vi har för låg kapitalbildning. Det är också väldigt viktigt.

Låt mig också ta upp ROT- och RUT-avdragen. I valrörelsen 2010 var jag ute tillsammans med Lars Johansson, som då var vice ordförande i skatteutskottet, men framför allt Helena Leander i Miljöpartiet. Då sade Miljöpartiet att RUT- och ROT-avdragen skulle avskaffas rakt av. Det var bara en tidsfråga. Man är som en vindflöjel! Nu ska de vara kvar – och inte bara det, utan det ska utökas med cykelreparationer och vad det nu kan vara.

Hur ska man kunna lita på ett parti som byter åsikt i den här typen av för människor viktiga frågor kanske inte en gång i kvarten men åtminstone en gång per mandatperiod? Det får man inte göra, utan man ska vara som Folkpartiet. Man ska vara ett jättetråkigt parti i skattepolitiken. Det är det viktigaste av allt.

Herr talman! För att vi ska hinna med att votera kl. 16 ska jag avsluta just nu, på tolv minuter.

(Applåder)

Anf. 101 JACOB JOHNSON (V) replik:

Herr talman! Det var ett underhållande anförande från Folkpartiets sida. Det svepte över ganska många århundraden, med anklagelser till höger och vänster om att partier ändrar sin politik. Jag vet inte om man ska tolka det så att Folkpartiets politik alltid ligger fast. Tillbaka till Bertil Ohlin – kanske ända tillbaka till Karl XI!

Vänsterpartiets politik utgår hela tiden från en helhetssyn, där vi försöker göra bästa möjliga av helheten vid varje tillfälle, till exempel inför budgeten 2013.

Gunnar Andrén påstår att Vänsterpartiet vill att alla jobb ska flytta ut ur landet. Jag vet inte var någonstans han hittar det i Vänsterpartiets dokumentation. Jag skulle efterlysa en sådan hänvisning.

Men jag begärde egentligen ordet för en mer seriös frågeställning, nämligen hur Gunnar Andrén ser på sambandet mellan finanspolitiken och penningpolitiken, mot bakgrund av dagens diskussion om hushållens skuldsättning, och vilken roll den förändrade fastighetsskatten har i detta.

Jag läste till exempel att chefsekonomen Cecilia Hermansson på Swedbank sade häromdagen: ”Genom att regeringen inte gör reformer som dämpar skuldsättningen i hushållen, t ex sänkta ränteavdrag, höjd fastighetsskatt och amorteringskrav, kan inte Riksbanken ta sitt naturliga ansvar att stimulera konjunkturen med lägre styrränta.”

Vi skulle ha behov av lägre styrränta. Men den är också beroende av finanspolitiska beslut. Den kraftigt sänkta fastighetsskatten har så att säga spätt på lånebubblan.

Vad säger Gunnar Andrén om detta?

Anf. 102 GUNNAR ANDRÉN (FP) replik:

Herr talman! Just räntepolitiken och penningpolitiken ligger en smula utanför det som jag talade om. Men jag ska ändå försöka besvara denna fråga, som diskuterades tidigare.

Det finns naturligtvis ett klart samband mellan den sänkta fastighets- skatten och priserna på fastigheter. Så är det. Och då blir det naturlig skuldsättning.

Jag vill, herr talman, säga att en av de viktigaste reformerna som den här regeringen har gjort handlar om att göra klart för vanliga människor att de kan bo kvar i sina bostäder. Det är det allra viktigaste. Med den tidigare bostadsskattepolitiken, där grannens köp fick avgöra hur hög din fastighetsskatt skulle vara, blev det helt omöjligt för människor att planera detta. Det är den viktiga grunden.

Jag vet att ni tyckte att det var en bra politik. Men jag noterar att Socialdemokraterna numera inte tycker det, och de avser inte att förändra den här politiken. Ni vill återinföra den oro som man hade. Det är det viktigaste.

Sedan får jag i annat sammanhang återkomma till detta med ränteavdrag och så vidare, för där kan man ha olika synpunkter. Jag har varit med, i mitt lilla parti, om att sänka värdet av ränteavdragen vid två tillfällen tillsammans med Socialdemokraterna. Jag tror att det var 1981, under den så kallade underbara natten, som det gjordes i första omgången. Sedan var det 1990. Det finns ingenting som säger att man inte skulle kunna åstadkomma detta, men det måste göras i ett sammanhang.

Det är inte givet – det står jag för – att man alltid ska ha den här typen av ränteavdrag och så vidare. Men detta måste göras i ett annat sammanhang, i en totalt ny skattereform, när den nu kommer.

Anf. 103 JACOB JOHNSON (V) replik:

Herr talman! Ja, där har vi kanske en ingång för lite gemensamma saker, en stor skatteöversyn. Försök övertala Moderaterna om detta! Då kan man ta upp frågan om ränteavdrag, till exempel. Det anser även jag är en väsentlig fråga.

Jag tycker också att det är bra att Gunnar Andrén erkänner att den kraftigt sänkta fastighetsskatten har blåst upp lånebubblan för svenska hushåll. Det är en av de stora frågorna i dag, som hindrar till exempel att Riksbanken kan sänka räntan och därmed stimulera ekonomin.

Det hänger också ihop med att vi har en övervärderad krona. Man måste se på helheten i politiken. Det här är en viktig pusselbit där Alliansens politik har lett fel.

Jag besökte ett mindre sågverk i förra veckan. De har jättesvårt att klara sig nu, eftersom svenska kronan har stigit i värde mot euron, med 60 öre kanske. Det är deras marginal, ungefär.

Det behövs en annan totalpolitik. Nu har vi den här duala ekonomiska politiken i Sverige med Riksbanken som leder penningpolitiken och regeringen som leder finanspolitiken. Det verkar som att det är svartepetter. Ingen vill riktigt ta ansvar för helheten.

Det är intressant att en så pass ofta citerad ekonom som Cecilia Hermansson i Swedbank lyfter fram frågan om höjd fastighetsskatt. Jag har också tidigare i debatten noterat att förre finansministern, Kjell-Olof Feldt, är inne på de här frågorna, inte bara av den här anledningen, utan också av fördelningspolitiska skäl. Han har ju sagt att Sverige i dag är ett paradiset för förmögna.

Gunnar Andrén efterlyste principer för Vänsterpartiets skattepolitik. En princip är att det ska vara skatt efter bärkraft.

Anf. 104 GUNNAR ANDRÉN (FP) replik:

Herr talman! Är det någonting som Vänsterpartiet inte företräder är det skatt efter bärkraft, utan det är höjda skatter i alla lägen.

Jag vet inte om Jacob Johnson har gjort många utlandsresor det senaste året. Men om han hade gjort det skulle han ha kunnat notera att det är många som tycker att den svenska skattepolitiken och den svenska ekonomiska politiken är bra, med följden att vi har mycket lägre arbetslöshet i Sverige. Jag menar att det är det väsentliga.

När Vänsterpartiet vill ha en gemensam skatteöversyn kan jag i alla fall lova en sak. Vi kommer inte att ta med Karl XI i den reformen, absolut inte. Det får ni göra själva, helt enkelt. Nej, att ha en skatteöversyn tillsammans med Vänsterpartiet och komma överens om det är som att låta djävulen läsa Bibeln i kyrkan på söndagen. Det tror jag inte ett dyft på.

Låt mig säga en annan sak om skatten på arbete! Det har inte att göra med Kjell-Olof Feldts synpunkt på kvarlåtenskapsskatt, vilket det kan finnas ideologiska synpunkter på, som jag också kan dela. Man kan möjligen tänka sig detta. Men det var ni som avskaffade arvs- och gåvoskatten. Det var inte vi som drev den frågan. Det var ni som gjorde detta. Man beskattade dessutom företagen väldigt hårt för att få bort denna. Det tycker jag däremot var alldeles fel.

Låt mig säga något allra sist i detta replikskifte! Jag tycker att det är viktigt att vi har kvar jobbskatteavdraget, för det sänker skatten på arbete för vanliga människor. De har fått en trettonde månadslön sedan 2007.

Jag hoppas att Socialdemokraterna står fast vid detta. Att Vänsterpartiet i en skatteöversyn inte kommer att tycka att det är bra att människor har mer kvar av sina egna pengar, så att de själva kan bestämma, är jag övertygad om. Men det kommer säkert att finnas en samsyn mellan andra partier om det blir en stor skatteöversyn. Vi har tagit ett bra steg på vägen med jobbskatteavdraget.

Anf. 105 LEIF JAKOBSSON (S) replik:

Herr talman! Jag lyssnade med stigande intresse till en början. Jag tänkte: Nu blir det en exposé över hela Folkpartiets ideologiska utveckling, från start till slut. Men det slutade med Bertil Ohlin.

Det hade varit intressant att höra om den tid när det fanns ett socialliberalt parti i den här kammaren och i landet som tillsammans med socialdemokratin såg till att vi fick socialförsäkringar som byggde på inkomstbortfallsprincipen, höga tak i a-kassa och sjukförsäkringen, införande av föräldraförsäkring och en massa andra saker.

Jag tror att det parti som fanns då skulle ha lite svårt att förstå att Folkpartiet i dag är med och administrerar det jag skulle vilja säga är det enda civiliserade land som sänker sina utbildningsambitioner i en tid när alla pratar om och vet att det behövs mer kunskap.

Nästa gång Gunnar Andrén har tid kan han väl fortsätta efter Bertil Ohlin och prata lite om tiden därefter.

Gunnar Andrén framhåller att han har varit ute och rest mycket den senaste tiden. Jag blir bara så förvånad över slutsatsen, att Sverige har en väsentligt lägre arbetslöshet. För om vi håller oss till våra närmaste grannar och de länder som vi normalt brukar jämföra oss med har det gått sämre för Sverige när det gäller arbetslösheten. Tyskarna är till exempel bättre.

Då går jag på en av dina principer. Du ska göra det som är rätt. Ni hävdar att jobbskatteavdraget har skapat en massa jobb. Finansministern säger att bolagsskattesänkningen inte ger några jobb. Varför lade ni inte fram förslag om ett femte jobbskatteavdrag? Ni kunde ha genomfört det med Sverigedemokraterna här i kammaren.

Anf. 106 GUNNAR ANDRÉN (FP) replik:

Herr talman! Jag tar det sista först. Leif Jakobsson har bara varit vice ordförande i skatteutskottet under en kort tid. Men under 2011, när den här frågan var aktuell, förklarade just Sverigedemokraterna att de absolut var emot ett femte jobbskatteavdrag. Det ska man komma ihåg. De har bytt politik på det här området.

Men det är inte omöjligt att det femte jobbskatteavdraget kommer någon gång i framtiden. Jag ska inte säga att det inte kan göra det, för det kan vara en nog så bra reform. Men det måste finnas samhällsekonomiskt utrymme för det. Det var den viktiga orsaken till att man förra året sade nej till detta. Det fanns inte samhällsekonomiskt utrymme.

Sänkt skatt på arbete är alltid intressant, vill jag påstå, inte minst för vanliga löntagare. Jag har aldrig förstått varför arbetarrörelsen står bakom att det ska vara så höga skatter på arbete. Det finns andra saker, konsumtion och produktion, som man kan beskatta. Men varför ska det vara så hög skatt på arbete? Varför är Leif Jakobsson en sådan stark förespråkare för detta?

Skatten, särskilt kommunalskatten, är den största utgiftsposten för de vanliga människorna i det här landet. För 90 procent av löntagarna är det den största utgiften. Den är mycket större än hyror och så vidare.

Det är säkert riktigt att man ska gå vidare efter Bertil Ohlin. Jag kunde ha tagit med mig en annan skrift som handlar om att förstatliga affärsbankerna, av Bosse Ringholm. Men jag avstod från det denna gång. Nästan allt i historien har ju en fortsättning. Det gäller oljeindustrin, läkemedelsindustrin, kemiindustrin och så vidare som fanns med i den här boken från 1969, alltså långt efter Bertil Ohlin, vill jag påstå, 19 år senare.

Jag ska ta med den boken och låta Leif Jakobsson läsa den nästa gång. Det är en liten fin skrift från SSU:s förstatligandegrupp.

Anf. 107 LEIF JAKOBSSON (S) replik:

Herr talman! Tack för det! Då ska jag returnera det genom att ta med ett exemplar av den motion som folkpartisterna lade fram om att införa löntagarfonder i Sverige så kan vi diskutera lite om hur saker och ting förändras genom åren.

Gunnar Andrén gav två väldigt intressanta svar. Det ena var att anledningen till att det inte läggs fram något femte jobbskatteavdrag är att regeringen inte hade uppfattat att Sverigedemokraterna har svängt i uppfattning. Då vet vi vem som bestämmer den ekonomiska politiken och skattepolitiken i den här kammaren – högst oroande.

Det andra svaret som Gunnar Andrén ger är att det måste finnas samhällsekonomiskt utrymme. Enligt regeringen finns det tydligen 16 miljarder till fritt förfogande, och dessa 16 miljarder sänker man bolagsskatten med. Gunnar Andrén säger själv att detta i alla fall inte på kort sikt kommer att ge några jobb, och då är min fråga återigen: Varför valde ni inte jobbskatteavdraget i stället?

Vår inställning är att det verkligen inte är något självändamål att ha höga skatter på inkomster – tvärtom. Det vi har vänt oss emot när det gäller jobbskatteavdraget är konstruktionen där man talar om för de människor som har jobbat och slitit hela sitt liv och skjutit upp en del av sin lön och får ut den som pension att de ska betala mer, eller att människor som har hamnat i arbetslöshet eller blivit sjuka ska straffas av skattesystemet genom att betala högre skatt än de som jobbar. Det är konstruktionen på jobbskatteavdraget som vi så väldigt har vänt oss emot.

Som sagt: Varför gick bolagsskatten före ett jobbskatteavdrag?

Anf. 108 GUNNAR ANDRÉN (FP) replik:

Herr talman! Svaret på det är väldigt enkelt: Vi vill inte att jobben ska flytta utomlands. Det är den viktigaste orsaken till detta, och det ideologiska motivet, för vad vi har varit överens med Socialdemokraterna om 1990 och vid flera andra tillfällen är att vi måste se till att jobben och företagen är kvar i Sverige. Vad har vi för nytta av att det sätts samman Scania-lastbilar i Polen? Det är den viktigaste frågan. Vi måste ha kvar jobben i Sverige, och det kan vi nog enas om över många av partigränserna. Vi måste ha konkurrenskraftiga företag.

När det gäller jobbskatteavdraget noterar jag ändå att i den viktigaste frågan, nämligen om Socialdemokraterna vill ha kvar detta eller inte, så svarar man ja. Man vill ha detta kvar. Jag ser fram emot att vi kanske kan enas om detta. Det vore väl inte omöjligt. Vi behöver inte kalla det jobbskatteavdrag. Vi kan kalla det förvärvsavdrag som Socialdemokraterna gjorde förr. Man kan kalla det för olika saker, men förvärvsavdrag och jobbskatteavdrag är nästan samma sak. Konstruktionen är lite olika. Men ni har ju själva haft detta. Varför är ni så arga på att det heter jobbskatteavdrag? Låt oss kalla det förvärvsskatteavdrag i stället, så kan ni komma med på detta.

Allra sist, herr talman, är jag ändå glad över en sak, nämligen att vi har kunnat genomföra sänkt skatt på serverad mat, vilket jag också sade till Jacob Johnson tidigare. Det är väldigt bra. Ni hade det i ert valmani-

fest, och det har ni nu gått emot. Men jag tycker att det var en bra reform. Nu är ni emot detta, och jag fattar inte varför ni vill återinföra detta. Var glada över att vi har genomfört en del av ert valmanifest i stället!
(Applåder)

Anf. 109 MATS PERTOFT (MP) replik:

Herr talman! Jag hade inte tänkt gå upp i denna debatt, men när Gunnar Andrén börjar med diverse historielektioner kunde jag inte låta bli. Jag tänker däremot inte gå tillbaka till Karl XII eller liknande.

Min fråga till Gunnar Andrén handlar om det här med att lita på ett parti. Det är alltid en fråga man kan diskutera, om partierna följer sina medlemmars beslut och ändrar politik. Jag tänker ibland på er, hur allianspartierna före valet 2006 rasade mot alla typer av miljöskatter och så vidare. Något parti ville även sänka bensinskatten, har jag för mig. Sedan behöll ni allting.

När jag tänker på Folkpartiet tänker jag framför allt på i våras. Då behandlade vi en motion från Miljöpartiet om att införa gödselskatt. Det var tre dagar efter det att Folkpartiet på DN Debatt hade sagt att nu hade man insett att Alliansen hade helt fel när man avskaffade gödselskatten och sade att nu skulle Folkpartiet arbeta för att införa gödselskatten igen. Jag tog kontakt med Folkpartiets ledamot i skatteutskottet, men hon meddelade att hon tyvärr inte tänkte följa partilinjen och bifalla Miljöpartiets förslag.

Jag undrar: Hur mycket har Gunnar Andrén infört arbetet med denna budget agiterat inom Alliansen för att avskaffa gödselskatten? Det var ju faktiskt det Folkpartiet lovade på DN Debatt. Jan Björklund undertecknade artikeln, om jag inte minns fel. Man skulle göra miljöfrågorna till den stora frågan.

Vart har gödselskatten tagit vägen nu? Har miljön återigen dött hos Folkpartiet, eller vad har hänt?

Anf. 110 GUNNAR ANDRÉN (FP) replik:

Herr talman! Det är lika bra att medge att jag inte är någon expert på gödselskatt. Det är hela sanningen. Jag kan inte svara exakt på vad Folkpartiet tycker i fråga om återinförande av gödselskatt, men om det är så att partiordföranden har undertecknat denna artikel i Dagens Nyheter är det vår åsikt till dess man beslutar någonting annat.

Så är det. Av anledningar som jag inte känner till har vi alltså inte fått gehör för detta i förhandlingarna med de andra partierna. Jag hoppas att Mats Pertoft förstår att gödselskatten inte har varit högst på min prioritetslista.

Däremot är jag väldigt glad över att kunna säga något annat när det gäller avgifter på miljöförstörande saker, nämligen att så tidigt som 1968 väckte Folkpartiet motioner just om att man skulle införa olika skatter på detta område. Det är långt efter Bertil Ohlins tid; han var inte ens partiordförande längre. Den som gjorde detta hette Sören Norrby, som ni säkert känner till. Han var länge ledamot i denna kammare. Detta är alltså inget nytt. Redan 1968 var vi för detta.

Sedan är det frågan om hur man ska göra det. Där gäller samma sak som med bolagsskatten. Det är inte bra att företag flyttar utomlands ens av miljöskatteskäl. Men vi är absolut inte oeniga om att miljöstyrande

Prot. 2012/13:28
21 november

*Utgiftsramar
och beräkning av
statsinkomsterna*

skatter är något väldigt bra. Vi har arbetat med koldioxidskatt och så vidare. Jag hoppas att vi kan påverka till exempel Polen att nu införa en koldioxidskatt, för Polen är det stora hotet i det här sammanhanget. De vägrar att införa någon form av koldioxidskatt, och de om några behöver detta.

Sverige har en bra miljöpolitik som bygger mycket på just avgifter. Det får vi gå vidare med, men vi ska inte göra det på det sättet som ni ibland föreslår.

Anf. 111 MATS PERTOFT (MP) replik:

Herr talman! Ska jag tolka detta som att vi inte längre kan lita på Folkpartiets miljöpolitik? Det var ju det som partiordföranden skrev på DN Debatt, att man skulle väcka miljöpolitiken i Folkpartiet till liv, och det stora exemplet var återinförandet av gödselskatten. Alliansen hade helt fel när man avskaffade den.

Jag förstår om Gunnar Andrén inte håller reda på allting. Jag gör inte heller det. Jag är ingen expert på gödselskatt, men jag noterar att när det gäller att lita på ett partis politik är det ändå anmärkningsvärt att man tre dagar efter en DN Debatt-artikel i frågan röstar nej till samma förslag.

Vi vill alla i den här kammaren värna miljön. Jag tror inte att vi hittar någon som säger att de skiter i miljön. Men vad gör Folkpartiet för att verkligen förändra det här? I mitt huvudanförande tog jag upp hur otroligt mycket allvarligare klimathotet har blivit. Den samlade forskarvärlden säger att det är dubbelt så hög temperaturökning att räkna med som hittills. I den parlamentariskt sammansatta Klimatkommittén var alla partier överens om precis det som Miljöpartiet lägger fram i sitt budgetförslag.

Man behöver ju inte vara expert för att kunna lita på sina partiföreträdare som har satt sig in i ämnet. Men det verkar varken Folkpartiet eller övriga allianspartier tycka är viktigt. Man verkar inte lita på expertisen i det egna partiet, utan i stället låter man bli att göra någonting. Man låter bli att fundera över höjda koldioxidskatter, för det handlar ju om det. Visst, vi är eniga om att vi ska påverka Polen, jag håller helt med.

Det är här vi kan påverka. Framför allt kan regeringspartierna påverka verkligheten. Jag skulle vilja be om lite handling från regeringens sida.

Anf. 112 GUNNAR ANDRÉN (FP) replik:

Herr talman! Jag litar alltid på Miljöpartiet, oavsett vilken politik man för. ROT och RUT, som jag tog upp tidigare, ville man avskaffa 2010; nu vill man utöka det. Man ska alltid lita på Miljöpartiet i varje ögonblick. Det är svårt att hänga med i alla svängar, men man ska alltid lita på Miljöpartiet i de här sammanhangen.

Jag kan inte diskutera gödselskatten mer. Jag vet inte. Det är väl ett ärligt och klart besked. Jag vet inte, och jag kan därför inte svara. Jag ska höra efter och skriva ett svar till Mats Pertoft när det gäller gödselskatten och lägga ut det på min hemsida. Det är det enda jag kan göra. Vi får väl ha en särskild gödselskattedebatt senare.

Det finns en lång rad skatter som jag menar att Miljöpartiet helt har missuppfattat värdet av. Det gäller till exempel en skatt som Helena Leander pläderar för, nämligen en skatt på svenskt flyg. Det kommer

bara att innebära att man tankar i något annat land. Det måste vara en internationell skatt. Det är vi för. Flyget ska ha sina egna skatter, men vi kan inte slå ut enbart det svenska flyget. Om vi kan få amerikaner och kineser att upphäva Chicagokonventionen från 1944 ska vi naturligtvis se till att det blir högre skatt också på flygfotogen.

Anf. 113 KARIN NILSSON (C):

Herr talman! Jag yrkar bifall till budgetförslaget i sin helhet och avslag på motionerna. Jag tycker att regeringens budgetförslag är både bra och framåtsyftande.

Budgeten innehåller ytterligare paket med åtgärder för att öka rätts-säkerhet för företagare gentemot Skatteverket.

Det är ett ämne som jag har talat både ofta och länge om i tidigare an-föranden. Det tänker jag inte göra i dag. Men jag vill ändå lyfta fram att det i den här budgeten ges resurser till en utredning med uppdrag att se över möjligheten för Skatteverket att ge snabba och bindande förhands-besked i vissa skattefrågor och därmed öka förutsägbarheten och stärka rättssäkerheten för företagare. Dessutom får Skatteverket i uppdrag att förbättra hanteringen av ärenden och förbättra sin service och kommuni-kation med företagen, vilket bland annat kan ske med fler elektroniska tjänster.

Man ska också se över enhetligheten i Skatteverkets beslut, vilket jag också har efterlyst länge. Det får inte vara skillnad i beslut och bemö-tande från Skatteverket om man bedriver sin verksamhet i Sundsvall, Stockholm eller någon annanstans i landet. Det ska givetvis vara lika bra överallt.

Herr talman! I budgeten finns också rejäla sänkningar av bolagsskat-ten som till stor del finansieras genom begränsande regler för ränteav-drag. Utifrån alla uppmärksammade ränteavdrag på oskäligt höga nivåer förstår jag att regeringen vill hasta fram en modell för att hantera detta fortast möjligt. Men jag har också förståelse för att företagsorganisation-ernas företrädare har invändningar och att den här lösningen kanske inte känns helt optimal.

Att Skatteverket ges ansvaret att bedöma vad som är en skälig ränte-nivå vid utlåning av riskkapital och utifrån det tillåts att ensidigt besluta om storleken på ränteavdraget upplever jag kanske lite tveksamt.

Visserligen handlar det om de fall där skuldförhållandet till övervä-gande del uppkommit för att få en väsentlig skatteförmån, som det heter. Men likväl anser jag att Skatteverket är en part i målet eftersom man ges tolkningsföreträde och obalanserat får ett övertag mot företagen.

Därför hoppas jag att nuvarande förslag bara kommer att gälla under en övergångsperiod tills Företagsskattekommittén presenterar sitt arbete, och förhoppningsvis kommer fram med en bättre lösning med en fri-stående juridisk myndighet som balanserar de olika parterna i skattemå-len.

Herr talman! Något som jag verkligen är glad över är införandet av investeraravdraget, som innebär att privatpersoner som investerar i ett litet företag kan göra avdrag motsvarande 15 procent av investeringen med ett tak på 195 000 kronor. Det innebär att man kan göra avdrag på 15 procent på en investering upp till 1,3 miljoner i ett litet företag.

Prot. 2012/13:28
21 november

*Utgiftsramar
och beräkning av
statsinkomsterna*

Jag är mamma till två unga företagare. Som förälder satsar man gärna, och man tar de risker som krävs, även om man får låna och betala ränta. Man gör det inte av vinstintresse utan för att man vill se ett företag växa upp och blomstra. För många kan jag tänka mig att det har betydelse om man kan få göra ett avdrag som i alla fall ger tillbaka den ränta som man får betala på de lån som man överlåter på sina barn, nära anhöriga eller vänner. Jag tror att det kommer att ha stor betydelse för de mindre företagens möjlighet att växa och komma vidare och skapa fler arbetstillfällen. Det är ju också ett gemensamt mål för oss.

Herr talman! Sedan har vi alla skatter som de rödgröna vill införa. Många av de skatterna drabbar landsbygden samtidigt som det finns partier som gör anspråk på att vara landsbygdspartier. Jag vet att Miljöpartiet har artiklar om det. Det är märkligt med tanke på att man, om man får makten, tänker införa en lastbilsskatt på 1,40 per kilometer trots att Konjunkturinstitutet slog hål på det förslaget för flera år sedan.

Vänsterpartiet vill införa en koldioxidskatt som resulterar i 60 öre högre bensinpris. Miljöpartiet vill införa en koldioxidskatt som resulterar i 96 öre högre bensinpris.

Handelsgödselskatten har jag debatterat många gånger här i kammaren. Det gör jag gärna igen, om någon vill diskutera den i ett replikskifte. Jag tycker att det är väl motiverat att ha en debatt om den. Vi måste se till att ha konkurrensmöjligheter när vi tillverkar livsmedel i det här landet som är renare än i många av våra konkurrentländer.

Det finns förslag från Miljöpartiet och Vänstern, tror jag, om en animalieskatt – en köttskatt. Det är märkligt att det ska behöva drabba de svenska producenterna.

En straffskatt på vattenkraft på 1 miljard föreslås från Miljöpartiet. Det finns vattenkraft som produceras billigt och genererar vinster för företagen, men det produceras också vattenkraft, som jag tycker är en utomordentlig förnybar energikälla, i de mindre kraftverken runt om i landet. Där är det väldigt svårt att få till de investeringar och rationaliseringar som krävs om man lägger ytterligare straffskatt på vattenkraften. De omfattas givetvis också av den ökade fastighetsskatten.

Den nationella flygskatten på inrikesflyget är ytterligare en snara på SAS.

Förmögenhetsskatten och arvs- och gåvoskatten som Vänsterpartiet vill införa, samt fastighetsskatten slår även mot landsbygden och inte bara mot storstadsregionernas dyra villor. En jordbruksfastighet, en skogsfastighet, är ett kapital som i så fall ska beskattas utifrån en verksamhet som inte alltid är så högavkastande. Att sälja ett eller två av djuren i besättningen för att klara beskattningen kan väl knappast vara produktivt.

Jag anser att alla dessa skatter slår mot landsbygden och mot orter som ligger långt från Stockholm.

Herr talman! Jag måste ställa en fråga till Vänsterpartiet. För att kompensera för höjda drivmedelspriser för personer med låga inkomster och för boende på landsbygden föreslår Vänsterpartiet i sin motion bland annat sänkt fordonsskatt i 35 glesbygdskommuner.

Jag blev lite förvånad över att Jacob Johnson tog upp detta i sitt anförande eftersom det fanns ett ypperligt svar i betänkandet som förklarade att denna möjlighet redan är in-tecknad. Först och främst kan man undra

om Jacob Johnson är säker på att de som har låga inkomster sammanfaller med kommuninvånarna i dessa 35 kommuner i landet och som i så fall får del av detta. Eller hur man har tänkt där?

Går man in på Skatteverkets skattetabeller ser man att 36 glesbygdskommuner redan har sänkt fordonsskatten. Den har till och med sänkts mer än grundbeloppet för fordonsskatten. Ska dessa kommuninvånare i så fall få bidrag för att köra bil, eftersom fordonsskatten redan är sänkt så långt det går och lite till?

Det är förstås dyrt redan i dag för dem som är beroende av bilen och bor på landsbygden, utan Vänsterpartiets och Miljöpartiets föreslagna skattehöjningar. Det gäller förstås både de som bor i någon av de 36 glesbygdskommuner som omfattas av den skattesänkning som redan finns och de som bor på landsbygden i övrigt.

Jag och Centerpartiet anser att det är bättre att jobba för miljövänliga bränslen, bränslesnålare bilar och sänkta skatter för gröna alternativ för att både minska utsläppen, hålla drivmedelskostnaderna nere och stimulera till köp av miljöbilar än att föreslå olika kompensatoriska åtgärder som redan är använda och uttömda.

Anf. 114 LARS GUSTAFSSON (KD):

Herr talman! I motsats till tidigare talare kan jag lova att inte vara alltför långrandig. Däremot är det mycket som har sagts i debatten som får en att vilja hoppa in i debatten och göra ett litet inlägg för att rätta till vissa märkligheter.

Eftersom många har talat om detta väljer jag att lite selektivt gå igenom några saker. Jag tror att det är viktigt att tänka på varför vi har skatter och viktigt att förstå vad det handlar om. Skatter är en viktig del i statens intäkter för att man ska kunna bedriva välfärd. Samtidigt är det viktigt hur skatterna utformas, och de är avgörande för hur ekonomin fungerar. Överbeskattning leder ofta till motsatt effekt av hur förslaget var tänkt och hur resultatet blir. Ett exempel på detta är ROT- och RUT-avdragen. Nya arbetstillfällen uppkommer när möjligheterna till köp av olika varor och tjänster förbättras. Det är tydligt att det är på det viset.

Beträffande ekonomins funktionssätt är det viktigt att man har räntor som inte skenar i väg och som man kan styra över. Ibland verkar det som om finanspolitik och skattepolitik är två vitt skilda saker, men de hänger nära samman därför att de påverkar varandra utifrån hur man får sysselsättning och utifrån hur skatter också kan fungera. Man kan tänka sig att om vi har stor inflation och det skenar i väg är det mycket svårt att hålla ordning på någon sysselsättning. Det är också svårt för boende.

Skatter bestämmer också kostnadsläget för företag och industrier. Därför måste företagsbeskattningen i Sverige vara konkurrenskraftig gentemot omvärlden. Ett litet exportberoende land som Sverige kan inte avvika från övriga länder på ett markant sätt i fråga om skattenivåer och skatteregler. Vi måste värna konkurrenskraften om vi vill behålla och utveckla arbetstillfällena i vårt land. Ibland kommer detta bort i debatten.

Herr talman! Oppositionspartierna ägnar sig i olika grad åt att föreslå skatter och regler som de facto skulle motverka företagens ekonomi och därmed arbetstillfällena. Det handlar om högre kostnader för att anställa ungdomar, högre kostnader för företagen i fråga om företagsbeskattning, högre skatter på transporter av varor och mycket annat, och detta under

Prot. 2012/13:28
21 november

*Utgiftsramar
och beräkning av
statsinkomsterna*

en lågkonjunktur när företagen redan nu har problem att upprätthålla sysselsättningen.

Jag är övertygad om att regeringens offensiva budgetförslag, som märkligt nog kritiserades starkt när det presenterades för att vara för offensivt, nu visar sig vara helt rätt tänkt. Många av förslagen är dessutom långsiktigt inriktade på investeringar för framtiden. Jag tänker inte minst på transportsektorn.

Herr talman! Jag tycker att det ibland är mycket bra att peka på konsekvenserna av de förslag som man lägger fram. Gunnar Andrén är bra på det. Hur blir det i verkligheten för dem som förslagen omfattar, och vilken effekt får förslagen? Ibland undrar man om alla har tänkt igenom sina förslag.

I den sista kammardebatten som skatteutskottet hade före sommarledigheten nämnde jag en liten bruksort i Halland som heter Hyltebruk. Där finns det ett stort pappersbruk som drivs av Storakoncernen. Det är ortens största företag som ger arbete till ungefär 1 000 personer. Därmed bidrar man i stor utsträckning till kommunens skatteintäkter. På grund av världskonjunkturen tvingades man för en tid sedan avisera en nedstängning av en av pappersbrukets maskiner. Det innebär att drygt 300 arbetstillfällen försvinner. Det är ett kraftigt slag mot orten.

I mitt anförande före sommaren varnade jag för konsekvenserna av oppositionens förslag om kilometerskatt och högre drivmedelskostnader som ett direkt hot mot Hylte kommun och dess invånare. Det torde i dagsläget vara få invånare i kommunen som önskar sig oppositionens förslag om ökade företagskostnader och transportkostnader i nyårsprent. Läget är redan tillräckligt ansträngt, och Alliansens förslag om sänkt bolagsskatt är en betydligt bättre klapp i juletid. Vi har inte råd att exportera några arbetstillfällen.

Det finns några förslag i Alliansens budget som jag som kristdemokrat särskilt vill lyfta fram, och de har nog nämnts här tidigare.

Om riksdagen antar föreliggande förslag kommer en fjärde skattesänkning för pensionärerna att genomföras. Sammantaget motsvarar dessa skattesänkningar en månads pension för en garantipensionär. Detta motsvarar en real nettoförbättring för en garantipensionär på ca 8 procent sedan 2008 eftersom garantipensionen är inflationsskyddad. Till detta kan läggas ännu en förbättring av bostadstillägget som särskilt förbättrar ekonomin för ensamstående kvinnliga pensionärer.

Det finns också en annan faktor som nämndes här tidigare i en replikväxling mellan Gunnar Andrén och Jacob Johnson, och den gällde fastighetsskatten. Låt mig då påminna om en sak. Jag har ett exempel från en nära bekant som hade en liten fastighet i Varbergs kommun som byggdes 1970. Han fick en realförbättring med ungefär 9 000 kronor när vi gick över från den gamla fastighetsskatten till fastighetsavgiften.

Jag kan ta ett annat exempel från Båstad där två identiskt lika villor på olika sidor om gatan hade helt olika taxeringsvärden och därmed helt olika beskattning. Så fungerade fastighetsskatten. Tala om fastighetsbubbla på fel sida om gatan.

Om man räknar ihop regeringens skattesänkningar för pensionärer blir det en historisk summa på 14 miljarder på sex sju år. Denna förbättring har kunnat genomföras endast på grund av en välskött ekonomi. Detta borde vara ett tydligt kvitto på den förda ekonomiska politiken. Det

finns skäl att se på hur situationen ser ut i omvärlden som brottas med stora ekonomiska problem, vilket drabbar medborgarna och särskilt medborgare med låga inkomster.

Herr talman! Företag är viktiga, för att inte säga avgörande, för arbetstillfällena. Det är därför glädjande att ett länge efterlängtat förslag om att förbättra tillgången till kapital nu blir verklighet genom ett investeraravdrag. Många mindre företag vill gärna växa, och för detta fordras kapital för forskning och investeringar i nya produkter och tjänster. Det är min förhoppning att investeraravdraget attraherar nytt kapital som kan omsättas i förbättrade förutsättningar för fler företag och arbetstillfällen.

Med detta yrkar jag bifall till förslaget i utskottets betänkande.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 9 §.)

Prot. 2012/13:28
21 november

*Utgiftsramar
och beräkning av
statsinkomsterna*

8 § Ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi

Föredrogs
skatteutskottets betänkande 2012/13:SkU15
Ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi.

Kammaren biföll utskottets förslag att ärendet fick avgöras efter endast *en* bordläggning.

Andre vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under 9 §.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.48 på förslag av andre vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 16.00 då votering skulle äga rum.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 16.00.

9 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

FiU1 Utgiftsramar och beräkning av statsinkomsterna

Punkt 1 (Riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken)

1. utskottet
2. res. 1 (S)
3. res. 2 (MP)
4. res. 3 (SD)
5. res. 4 (V)

Förberedande votering 1:

17 för res. 3
19 för res. 4
273 avstod
40 frånvarande
Kammaren biträdde res. 4.
Förberedande votering 2:
19 för res. 2
19 för res. 4
271 avstod
40 frånvarande
Andre vice talmannen konstaterade att lika röstetal uppkommit. Utgången skulle avgöras genom lottning.
Andre vice talmannen anmodade Hans Wallmark (M) och Christer Nylander (FP) att fungera som kontrollanter vid lottningen samt Lena Sommestad (S) att förrätta lottningen.
Den upptagna lottsedeln visade ett nej och kammaren hade således antagit res. 4.
Agneta Börjesson och andre vice talman Ulf Holm (båda MP) anmälde att de avsett att rösta ja men markerats ha röstat nej.
Förberedande votering 3:
102 för res. 1
17 för res. 4
192 avstod
38 frånvarande
Kammaren biträdde res. 1.
Huvudvotering:
156 för utskottet
101 för res. 1
54 avstod
38 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 101 M, 20 FP, 19 C, 16 KD
För res. 1: 101 S
Avstod: 21 MP, 16 SD, 17 V
Frånvarande: 11 S, 6 M, 4 MP, 4 FP, 4 C, 4 SD, 2 V, 3 KD

Punkt 2 (Utgiftsramar, utgiftstak och beräkning av inkomsterna på statens budget för 2013)

1. utskottet
2. res. 5 (S)
3. res. 6 (MP)
4. res. 7 (SD)
5. res. 8 (V)
Förberedande votering 1:
16 för res. 7
18 för res. 8
277 avstod
38 frånvarande
Kammaren biträdde res. 8.
Förberedande votering 2:

21 för res. 6
17 för res. 8
272 avstod
39 frånvarande
Kammaren biträdde res. 6.
Förberedande votering 3:
103 för res. 5
21 för res. 6
187 avstod
38 frånvarande
Kammaren biträdde res. 5.
Eva Lohman (M) anmälde att hon avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.
Helena Leander (MP) anmälde att hon avsett att rösta nej men markerats ha avstått från att rösta.
Huvudvotering:
156 för utskottet
101 för res. 5
54 avstod
38 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 101 M, 20 FP, 19 C, 16 KD
För res. 5: 101 S
Avstod: 21 MP, 16 SD, 17 V
Frånvarande: 11 S, 6 M, 4 MP, 4 FP, 4 C, 4 SD, 2 V, 3 KD

Punkt 3 (Preliminär fördelning av utgifter på utgiftsområden 2014, 2015 och 2016)

1. utskottet
2. res. 9 (S)
3. res. 10 (MP)
4. res. 11 (SD)
5. res. 12 (V)
Förberedande votering 1:
16 för res. 11
18 för res. 12
276 avstod
39 frånvarande
Kammaren biträdde res. 12.
Maria Fälth (KD) anmälde att hon avsett att avstå från att rösta men markerats som frånvarande.
Förberedande votering 2:
21 för res. 10
17 för res. 12
273 avstod
38 frånvarande
Kammaren biträdde res. 10.
Förberedande votering 3:
101 för res. 9
21 för res. 10

Prot. 2012/13:28
21 november

187 avstod
40 frånvarande
Kammaren biträdde res. 9.

Huvudvotering:
156 för utskottet
101 för res. 9

54 avstod

38 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 101 M, 20 FP, 19 C, 16 KD

För res. 9: 101 S

Avstod: 21 MP, 16 SD, 17 V

Frånvarande: 11 S, 6 M, 4 MP, 4 FP, 4 C, 4 SD, 2 V, 3 KD

Prot. 2012/13:28
21 november

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

SkU15 Ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi

Kammaren biföll utskottets förslag.

10 § Riksrevisionens rapport om miljökrav i offentlig upphandling – är styrningen mot klimatmålet effektiv?

*Riksrevisionens
rapport om miljökrav
i offentlig upphandling
– är styrningen mot
klimatmålet effektiv?*

Föredrogs

finansutskottets betänkande 2012/13:FiU7

Riksrevisionens rapport om miljökrav i offentlig upphandling – är styrningen mot klimatmålet effektiv? (skr. 2011/12:134).

Anf. 115 PER BOLUND (MP):

Herr talman! Jag är glad att kunna vara här i talarstolen och debattera offentlig upphandling, för upphandling är en väldigt viktig fråga, inte minst ur miljösynpunkt.

Om vi ska kunna få ett hållbart samhälle i vårt land och resten av världen måste vi använda den offentliga upphandlingen som ett aktivt instrument för att styra samhället i rätt riktning. Det finns många exempel historiskt där man har lyckats använda offentlig upphandling och kunnat driva på utvecklingen mot minskad miljöbelastning och ökad energieffektivitet och för att få ut nya produkter på marknaden. Så anser vi från Miljöpartiets sida att man ska göra även fortsättningsvis.

Jag vill därför börja med att yrka bifall till Miljöpartiets reservation i frågan.

Den offentliga upphandlingen omsätter väldigt stora summor i vårt samhälle, 400–500 miljarder kronor varje år. Genom att det är en så stor summa finns det genom den offentliga upphandlingen en stor möjlighet att påverka samhället, om man väljer att använda den som ett aktivt redskap. Där tycker vi att det brister mycket från regeringens sida när det gäller om man verkligen är beredd, villig och intresserad av att använda offentlig upphandling som ett aktivt verktyg.

Det är väldigt mycket vackra ord från regeringens sida. Man har i olika propositioner och i många andra sammanhang talat om vikten av miljökrav i offentlig upphandling. Och vi känner igen från många miljöområden att regeringen väldigt gärna talar om miljön och gärna och

mångordigt beskriver hur viktig den är. Men när det sedan gäller att komma ned till praktiska åtgärder och praktisk handling är intresset ofta mycket mer begränsat från regeringens sida. Det tycker vi gäller, tyvärr, även offentlig upphandling.

Det är många studier som har visat på att offentlig upphandling är helt avgörande för att vi ska nå de miljömål som den här riksdagen har enats om i bred enighet och också för att vi ska minska vår miljöpåverkan generellt sett.

Vad regeringen har åstadkommit så här långt visar tyvärr på en väldigt begränsad effekt, trots de vackra orden som man har spridit omkring sig. Det har mätts i hur många myndigheter och offentliga upphandlingar som det har ställts relevanta och väldefinierade miljökrav i, och det har minskat. År 2009 var det bara i 40 procent av de offentliga upphandlingarna som det ställdes relevanta och väldefinierade miljökrav. Det är självklart en alldeles för låg summa för att vi ska vara nöjda.

När man frågar de myndigheter som handlar upp offentligt är det bara 57 procent av myndigheterna som ofta eller alltid ställer miljökrav i sina upphandlingar. Det innebär att 43 procent inte gör det, vilket är beklämmande. Det visar att regeringens ambitioner, om de verkligen finns, inte har fått genomslag i alla våra myndigheter och kommuner.

Det finns många områden där man skulle kunna få ett snabbt genomslag. Man har genom goda exempel visat att det går att åstadkomma stor förändring genom offentlig upphandling. Ett exempel är att försöka minska giftspridningen i samhället genom att i en offentlig upphandling ställa hårda krav på att produkterna inte innehåller de allra farligaste kemikalierna. De är väl kartlagda. I den så kallade SIN-listan har man kartlagt alla farliga kemikalier. Det är därför lätt att ställa krav på att de produkter man upphandlar inte ska innehålla sådana farliga kemikalier. Ändå sker det i alldeles för liten utsträckning. Det är alltså ett område där man verkligen borde höja ambitionsnivån.

Ett annat område som vi lyfter fram i vår reservation gäller energieffektiviseringen. Också där går det att åstadkomma stora och snabba förändringar. Om offentliga institutioner – kommuner, landsting, stat – använde sig av de verktygen och såg till att till exempel handla från den bästa fjärdedelen av produkterna när det gäller energieffektivitet skulle man snabbt kunna ställa om hela marknaden, sortera bort de sämsta produkterna och få in många nya, mer effektiva produkter samt minska energianvändningen. Enbart kommunerna använder omkring 30 terawattimmar energi varje år. Det är 7 procent av samhällets totala energianvändning. Kunde vi ställa om den, alltså minska energianvändningen genom offentlig upphandling, skulle det få ett snabbt genomslag.

Vi anser att det finns möjligheter att inte bara ställa krav på att använda de bästa produkterna på marknaden utan också förändra marknaden, att få ut nya produkter på marknaden. Vi har sett hur riktad offentlig teknikupphandling tidigare, när man använde det instrumentet, fick stort genomslag och gav stor verkan. Många av de produkter vi i dag har omkring oss i samhället och betraktar som självklara är uppkomna genom att man från offentlig sektor ställt krav på att de produkter som fanns på marknaden vid det tillfället inte var tillräckligt bra. Man ville ha ut nya produkter med bättre miljöprestanda. Genom att som upphandlare ställa krav lyckades man också få ett genomslag.

De miljöbilar som vi i dag ser köra omkring på gatorna, till exempel etanolbilarna, är i Sverige ursprungligen resultatet av riktad teknikupphandling. Man samlade ett antal upphandlande enheter som sade: Vi är inte nöjda med det vi har att välja mellan. Vi vill ha nya produkter. Kan ni leverera en produkt som är effektiv och går på förnybara bränslen är vi många som vill upphandla de produkterna. Det finns en stor marknad. När man formulerar det hela på det sättet, när man har en samordnad teknikupphandling, är marknaden väldigt lyhörd och man får ut nya produkter på marknaden.

Det finns många andra exempel. Det har upphandlats värmepumpar, effektiva vitvaror i form av kylar och frysar och så vidare, och det har ofta varit en mycket effektiv metod. Det enda som egentligen saknas för att fortsätta att använda den metoden är politisk vilja och politisk ambition liksom en beslutsamhet som gör att man får genomslag för den ambitionen hela vägen ned till de upphandlande enheterna. Det är här vi tycker att det finns alldeles för lite effektivitet från regeringens sida för att få ett genomslag för den vilja som man trots allt ger uttryck för i vackra skrifter och i anföranden och propositioner.

Vi ser att miljöutmaningen i vårt samhälle är stor, och därför slår vi i vår reservation ett särskilt slag för att vi behöver processer som kan åstadkomma tekniksprång. Det innebär att vi inte bara gradvis förbättrar effektiviteten och miljövänligheten i våra produkter, utan vi behöver snabba språng i teknikutvecklingen. Även där kan man använda sig av offentlig upphandling.

Det finns i offentlig upphandling något som kallas transformativa lösningar. Det innebär att man i upphandlingen inte bara ställer upp en lång lista på vad som ska uppfyllas utan öppnar upp för marknaden att leverera helt nya tankar, produkter och tjänster som kan uppfylla samma behov som upphandlaren har men på ett nytt, innovativt, transformativt sätt. I stället för att till exempel handla upp resor kan man handla upp en videokonferensverksamhet. Man ersätter alltså en resa med en it-tjänst. I stället för att handla upp papper kan man upphandla en it-lösning som gör att man inte behöver köpa in papper utan kan använda sig av exempelvis en läsplatta.

Även här finns stora möjligheter. Vi har sett exempel på hur det har använts. Det har fått stort genomslag, med det som saknas är politisk vilja och intresse för att verkligen driva igenom den typen av tänkande ute på fältet där upphandlingarna sker.

Från Miljöpartiets sida anser vi att man nu behöver gå från ord till handling. Regeringen har varit väldigt intresserad av att begrava dessa frågor i utredning efter utredning. Ett antal utredningar har redan tittat på offentlig upphandling och vilka möjligheter det finns att ställa miljökrav. För närvarande pågår två utredningar som fortsätter att titta på frågan. Någon gång måste det väl vara dags att gå från ord till handling, omsätta de vackra orden i praktik och se till att de får genomslag. Det gäller att driva igenom de möjligheter som finns att aktivt använda det redskapet i miljöarbetet. Där saknar vi fortfarande regeringens svar.

Anf. 116 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSON (M):

Herr talman! Vi kommer snart att få utredningar på vårt bord, Per Bolund.

Jag vill börja med att tala om att Riksrevisionen tagit fram en rapport om miljökrav i offentlig upphandling för att se om dessa styr mot klimatmålen. Det är det som ärendet handlar om. Det är ett viktigt område, och det är bra att vi får det belyst.

Samtidigt som rapporten nu ligger på riksdagens bord händer det många olika saker i miljöfrågan. Det pågår ett stort arbete med att modernisera EU-lagstiftningen, och här hemma pågår ett par utredningar, precis som Per Bolund nämnde. Jag tycker mig märka att det också ute i vårt samhälle händer saker med miljökrav. Jag märker det bland annat vid mina besök i kommuner och i regionen. Det pågår en resa utanför detta rum. Per Bolunds tidigare partikamrat i riksdagen Maria Wetterstrand var i tv i helgen och talade om hur företagen lär sig och hur goda exempel sprids. Det är viktigt att inte glömma bort det även om denna rapport begränsar sig till just offentlig upphandling.

Inte alltid har miljökrav vid offentlig upphandling varit rätt ställda, och fortfarande är det inte så. Just bör-regeln om att använda miljökrav vid upphandling är ett av de påpekanden som Riksrevisionen tar upp, och man hänvisar till genomförda intervjuer. Regeringens svar är att det finns mer att göra och att det endast är ett fåtal tillfrågade i intervjun, där det hänvisas till ett tjugotal. Visst finns det mer att göra, och ett underlag på mer än ett tjugotal aktörer vore bra. Det är viktigt att titta på vilka krav som ställs och varför. Det behövs snarare exempel och skrivtips för att verksamheter och myndigheter ska kunna ställa rätt krav för att få i gång en bredare användning än att driva på för skall-krav av miljö.

Då kan vi på olika sätt nå ut till ett Sverige som ser väldigt olika ut vad gäller möjligheter och resurser. Stockholms stad med sina 868 150 invånare skiljer sig väsentligt från den lilla kommunen Bjurholm med sina 2 433 kommuninvånare. Här skulle de som gjort lärdomar på vägen kunna vara en bra vägvisare för andra med mindre resurser.

Att det pågår utredningar spelar roll i sammanhanget. Det arbete som gjorts och görs ska gemensamt sammanstråla från Upphandlingsutredningen och Upphandlingsstödsutredningen och bli en gemensam bild för förslag och åtgärder. Det är klokt att avvakta detta arbete och innehåll som säkert bringar klarhet i en hel del påpekanden från Riksrevisionen. När olika delar faller på plats kommer också frågan om samordning mellan myndigheter och placering av huvudansvar att besvaras. Ägardirektiv för Miljöstyrningsrådet som diskuterats kommer då också att falla på plats; det är ett pågående arbete. Därför är det klokt att invänta vad dessa utredningar kommer fram till och då ha rapporten som vägledning när man ser över handlingsplanen för att knyta den tydligare till miljökraven.

Herr talman! Den politiska diskussionen tappar emellanåt bort att grundvärdet i offentlig upphandling är den goda affären. Det är viktigt att ha fokus på den bästa lösningen till det bästa priset. I den motivreservat som Per Bolund redogjort för i dag efterlyses krav på energieffektivitet och på att använda produkter med energisnåla lösningar.

På detta område har nyligen energieffektivitetsdirektivet antagits av EU. Det skedde nu i oktober. Arbetet med genomförandet har inletts, och man har 18 månader på sig. Direktivförslaget innehåller bland annat bestämmelser som förpliktar medlemsstaterna att se till att deras statliga myndigheter vid köp av varor, tjänster och byggnader ska göra köp med hög energieffektivitetsprestanda men poängterar också att det är förutsatt

att detta är förenligt med kostnadseffektivitet, ekonomisk genomförbarhet, hållbarhet i vidare bemärkelse, teknisk lämplighet samt tillräcklig konkurrens.

En fälla som är lätt att hamna i och som kräver marknadskunskap är till exempel it och datateknik. Per Bolund har lite grann varit inne på detta med kontorsredskap. I reklamen är det ofta positivt från miljösynpunkt, men man glömde kanske berätta att sladden aldrig kan dras ur och strömmen aldrig upphöra. Här behövs det också upplysningar om vilka produkter som är bra.

Per Bolund för fram miljömärkning som ett steg vidare och talar om SIN-listan och hänvisar till Nordiska rådets rekommendation. Att titta på och driva frågor framåt är bra. Men genom offentlig upphandling gäller grundprinciperna icke diskriminerande, objektivitet och verifikationer, och även de nordiska länderna är förpliktade att följa EU-reglerna. Därför är det bra om Sverige som land är med för att påverka just vad som händer i Bryssel och i EU. Men det är också viktigt att vi går i takt med andra länder.

I Per Bolunds reservationer finns också skrivningar om att i större utsträckning använda verktyg som öppnar för nya lösningar och produkter. Detta är ett område som är mycket intressant. När jag besökte Region Skånes upphandlingsenhet i somras fick jag lyssna på ett par oerhört intressanta tankar om hur man kan använda dessa verktyg på ett smart sätt. Precis som tidigare påpekats går det att göra i organisationer som har bärkraft för det, men det går inte att göra överallt. Jag tror däremot att om vi får i gång det på större enheter kan de små sedan hänga på. Att det redan finns verksamheter inom stat och kommun där man testat detta är därför mycket bra.

Exempel på sådant som Per Bolund också tar upp är innovationsupphandling. Det pågår en hel del arbete på detta område. Vinnova har fått ett uppdrag i budgetpropositionen 2011 att utveckla nätverk, metoder och kompetensstöd kring just innovationsupphandling. Kammarkollegiet har fått i uppdrag att ta fram en vägledning avseende innovationsvänlig upphandling. Statens energimyndighet har fått i uppdrag att genomföra satsningar på teknik- och innovationsupphandling inom området för miljöteknik. Trafikverket har fått i uppdrag att satsa på innovationsupphandling inom transport. När det gäller innovationsupphandling inom området för vård finns ett samarbete mellan Vinnova och SKL.

Att det inte finns krav på innovationsupphandling lyfter Per Bolund upp som ett bekymmer. Men du ser också anledningen till det. Det finns oklarheter rättsligt kring detta. Det gäller att vänta in och se vad Upphandlingsutredningen säger. I den behandlas också transformativa lösningar som Per Bolund efterlyser.

Förkommersiell upphandling har också nämnts. Det är en upphandling som är smart. Men den tar också tid och kraft. Med anledning av det Per Bolund framförde tidigare i dag om små företag är det kanske inte det första de lägger energi på. Rättsläget är också här lite oklart. Man gör tester och ser vad de leder fram till och om man behöver utreda ytterligare om det inte är möjligt.

Prot. 2012/13:28
21 november

*Riksrevisionens
rapport om miljökrav
i offentlig upphandling
– är styrningen mot
klimatmålet effektiv?*

Herr talman! Det finns en stor öppenhet för nya lösningar, och det pågår ett stort arbete. Jag vill därför yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på motivreservationen.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 22 november)

*Höständringsbudget
för 2012*

11 § Höständringsbudget för 2012

Föredrogs
finansutskottets betänkande 2012/13:FiU11
Höständringsbudget för 2012 (prop. 2012/13:2).

Anf. 117 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSON (M):

Herr talman! Tidigare i dag har finansutskottet haft en lång debatt där vi debatterat ramarna för budgeten 2013. I detta ärende hanterar vi höständringsbudgeten för 2012 där regeringen föreslår en del ändringar i anslagen.

Det är ändringar av nivån på 28 anslag inom 14 utgiftsområden. Förslaget är att 20 anslag höjs och att 8 anslag sänks. De föreslagna ökningarna av anslagen uppgår till 8 miljarder varav merparten av anslagsökningarna, 6 miljarder, förklaras av anslaget räntor på statsskulden.

Att det blir förändringar av storleken på statsskuldsräntorna beror i huvudsak på högre kursförluster vid byten av lån och högre valutakursförluster för skulder i utländsk valuta.

Det finns tre stora anslag i betänkandet. Det är bostadstillägg till pensionärer. Det är på 795 miljoner och ligger under anslagsmål 11. Det är anslag till rättsliga biträden, utgiftsområde 4. Här finns en ökning på 200 miljoner. Det är anslag till sjukvård i internationella förhållanden, utgiftsområde 9, på 108 miljoner. Detta är regelstyrkt, och lagar binder regeringen att genomföra detta. Det håller också EU-direktiven rätt på.

Herr talman! Det finns i detta betänkande en reservation från Sverigedemokraterna där man har åsikter om anslaget som handlar om integration och pengar som tillförs för att Migrationsverket ska kunna utföra sitt arbete. En sådan förändring innebär att det skjuts över kostnader till kommuner och socialbidragen i stället för att staten får lov att tillföra pengar till kommunerna. Det drabbar indirekt kommunerna.

Herr talman! Jag yrkar därför bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på reservationen.

Anf. 118 DAVID LÅNG (SD):

Herr talman! I årets höständringsbudget ber regeringen återigen om mer pengar för att finansiera den allt större invandringen. Det gör man eftersom kostnaderna för flyktingmottagande kommer att öka, vilket i sin tur beror på att det kommer allt fler asylsökande till Sverige.

Det är inte första gången som en ändringsbudget används för att tillföra mer pengar till invandring och integration. I fjolårets ändringsbudgetar föreslogs först på våren 875 miljoner kronor extra till anslaget Ersätt-

ningar och bostadskostnader och senare på hösten 530 miljoner kronor extra till Kommunersättningar vid flyktingmottagande.

Om regeringens och Migrationsverkets prognoser över immigrationen till Sverige gång på gång slår fel finns det ett allvarligt problem. Det är ett problem som beror på en ogenomtänkt politisk inriktning. Prognoser kan naturligtvis slå fel. Men nu är saken den att man tycks ha satt i system att tillföra pengar till invandringen i de ändringsbudgetar som läggs fram två gånger varje år för att därmed dölja en del av kostnaden som borde ha funnits med redan i budgetpropositionen.

Bortsett från att regeringens prognoser för hur stora kostnaderna är för flyktingmottagandet slår fel varje år flaggar även Migrationsverket för att trycket från asylsökande förväntas slå nya rekord under den närmaste framtiden. Vi måste börja ställa oss frågan varför trycket på Sverige ökar samtidigt som alla andra länder kommer mycket lindrigare undan.

Varför ska svenska skattebetalare behöva acceptera att deras skattekronor används så ineffektivt som det innebär att ta emot flyktingar i Sverige i stället för att satsa på hjälp i närområdena? Två personer som får skydd i närheten av sitt hemland är en större framgång än en person som får uppehållstillstånd i Sverige, och till råga på allt är det mycket billigare.

Särskilt intressant är det att kostnaderna skenar samtidigt som regeringsföreträdare brukar påstå att invandringen är någonting som vi tjänar på ekonomiskt. Vissa går så långt att de säger att vi inte skulle klara oss utan den.

Jag menar att Sverige klarar sig alldeles utmärkt utan att behöva tillskjuta ständigt ökade anslag till den misslyckade massinvandringspolitiken, och jag yrkar därför bifall till Sverigedemokraternas båda reservationer.

Anf. 119 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSON (M) replik:

Herr talman! Att det händer saker och ting i vår omvärld kan vi tycka en hel del om. Det är alltid trist och tråkigt när det förekommer krig och oroligheter på andra håll. Det gör också att man inte riktigt dag från dag kan veta hur saker och ting ska ta sig framåt.

Just nu pågår det ett krig i Syrien. Det gör att det händer saker och ting som också påverkar Sverige. Därför tycker inte jag att det är så konstigt att man tittar på de resurser man har och ser till att man med det bistånd som finns hjälper till med pengar från staten för att vi ska kunna hjälpa i detta sammanhang.

Jag vill fråga David Lång om han tycker att det är rätt metod att låta kommunerna ta detta via socialbidrag i stället för att vi hjälps åt från statens sida med att ta hand om dessa personer. Vad har David Lång för tankar om detta över huvud taget?

Anf. 120 DAVID LÅNG (SD) replik:

Herr talman! Ann-Charlotte Hammar Johnsson talar om att det är viktigt att man ser över de resurser man har. Det är precis det som är Sverigedemokraternas huvudpoäng i frågan.

Med en sverigedemokratisk flyktingpolitik kommer många fler flyktingar att få skydd undan förföljelsen i hemlandet, till exempel undan katastrofen i Syrien. Många fler kommer att hjälpas, och det kommer att

Prot. 2012/13:28
21 november

*Höständringsbudget
för 2012*

ske till en avsevärt lägre kostnad. Det är att använda resurserna mer effektivt. Att hjälpa flyktingar i deras närområden är nämligen mycket mer kostnadseffektivt. Det innebär dessutom att flyktingarna har närmare till sitt hemland när tiden för återvändande närmar sig, och det innebär att regeringen inte kommer att behöva styra om ännu mer utlandsbistånd till flyktingmottagning i Sverige. Det innebär att regeringen kan slippa komma med fler ändringsbudgetar där man begär ökat anslag för ske-nande flyktingkostnader. Det innebär att Sverige slipper belasta kommu-ner med flyktingar som man inte har bostäder till och att man slipper belasta Migrationsverket med ytterligare arbete som man inte har resur-ser till. Samtidigt får fler hjälp än i dag.

En sådan politik vinner alla på. Varför vill inte regeringen satsa på en sådan politik i stället?

I detta anförande instämde Björn Söder (SD).

Anf. 121 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSON (M) replik:

Herr talman! David Lång har rätt i att man kan hjälpa många fler människor på närmare håll. Så är det. Men det är inte alltid det fungerar i verkligheten. Vi satsar på att hjälpa folk nära, men vi säger inte heller att vi ska stoppa och stänga gränser för folk som kommer hit. Vi tycker att man behöver hjälpa till. Att Europa sedan ser ut som det gör och att det finns andra bekymmer samtidigt gör att vi har en lite större uppgift, och jag tycker inte att det är fel.

Sverige är ett litet, exportberoende land som har haft öppna gränser som har tjänat oss väl under många år. Jag ser inte på något vis att vi ska ändra på det. Däremot får vi efter hand försöka lösa de problem som uppstår. Det finns alltid saker och ting att göra på alla politikområden. Det gäller såväl undervisning som det som har med arbetstillfällen, bo-stad och andra delar att göra.

Men det är en politik över huvud taget som det här landet brottas med och ska försöka få ändring på. Det har inte med grupper att göra. Vi ska väl försöka göra både och, David Lång? Eller vill David Lång att vi inte ska göra det ena utan bara det andra? Den politiken delar inte jag.

Anf. 122 DAVID LÅNG (SD) replik:

Herr talman! Det brukar nämnas att Sverige är ett exportberoende land. Visst är det så, men det är inte det vi debatterar nu. Vi har inte tänkt påverka exporten på något vis. De flesta länder i Europa är beroende av handel med omvärlden, men de flesta andra länder i Europa klarar ändå av att föra en ansvarsfull politik.

Regeringsalliansen är eniga i höständringsbudgeten, och de verkar ha stöd från hela den rödgröna oppositionen. Jag vet inte om Ann-Charlotte Hammar Johnsson skulle vilja ha stöd även från Sverigedemokraterna. Det är kanske därför hon har begärt replik för att diskutera saken.

Jag menar att själva poängen är att regeringen inte kan räkna med Sverigedemokraternas stöd med mindre än att man visar tydliga avsikter med att komma till rätta med de uppenbara problem som regeringens politik innebär. Den innebär att kostnaderna för flyktingmottagande ske-nar. Den innebär att Sverige tar emot flest flyktingar av alla europeiska länder i absoluta tal från katastrofen i Syrien. Vi tog emot flest av alla

från Irak. Vi tar emot flest av alla i snart sagt alla avseenden och från snart sagt alla håll.

Den svenska regeringen för världens mest extrema och mest ansvarslösa politik på området. Regeringen måste inse att man är helt fel ute och att det är skillnad mellan att å ena sidan hjälpa så många som möjligt, å andra sidan bevilja så många uppehållstillstånd i Sverige som möjligt. Det är två helt olika saker.

Slutligen: Man måste sluta upp med att låta kostnaderna för flyktingmottagande fortsätta skena, vilket varje höständringsbudget är ett bevis på. Då kan man få Sverigedemokraternas stöd.

I detta anförande instämde Björn Söder (SD).

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 22 november.)

Prot. 2012/13:28
21 november

*Höständringsbudget
för 2012*

12 § Beredskapslagring av olja

Föredrogs
försvarsutskottets betänkande 2012/13:FöU2
Beredskapslagring av olja (prop. 2011/12:162).

*Beredskapslagring
av olja*

Anf. 123 STEFAN CAPLAN (M):

Herr talman! Då lämnar vi finanspolitiken ett slag och ger oss in i försvarsutskottets verksamhetsområde.

I dag debatterar vi en ny lag om beredskapslagring av olja. Anledningen till den nya lagen är ett rådsbeslut i EU 2009. Det kan tyckas vara en mindre sak att ha åsikter om, men detta betänkande är mycket viktigt utifrån ett försörjningsperspektiv vid en krissituation där det råder bränslebrist.

Alliansregeringens lagförslag innehåller ett antal bestämmelser som står i samklang med nuvarande lag. Där betonas att Sveriges beredskapslager även fortsättningsvis ska bestå av så kallade lagringsbränslen.

Bland de nya bestämmelserna kan nämnas de två metoder som finns för att beräkna vilken storlek Sveriges beredskapslager ska utgöras av. Detta lager ska motsvara 90 dagars genomsnittlig daglig nettoimport eller 61 dagars konsumtion av råolja eller petroleumprodukter beroende på vilken mängd som är störst.

Tidigare skulle lagerhållningen ske inom landet. Men denna nya lag möjliggör lagring i ett annat EU-land om detta land godkänner det. Jag ser det som värdefullt att man inom Europeiska unionen kan hjälpa varandra också vad gäller lagerhållning.

Man ska lyfta fram kravet på att en beredskapsplan upprättas för hur Sveriges beredskapslager ska användas vid allvarliga försörjningsavbrott men också för hur en begränsning av förbrukning ska genomföras. EU-kommissionen har rätt att på begäran få ut uppgifter om beredskapslagringen och tillträde till anläggningar där lagerhållningen sker. Det är även fortsättningsvis regeringen som beslutar om huruvida ett lager ska få användas.

Herr talman! Med detta som lite bakgrundsfakta yrkar jag bifall till utskottets förslag i betänkandet samt avslag på reservationen.

Anf. 124 BJÖRN SÖDER (SD):

Herr talman! När vi nu här i kammaren ska fatta beslut om nya regler för beredskapslagring av olja är det ett välkommet beslut. Det har länge behövts en uppdatering och en förnyelse av Sveriges insatser på området, och det är därför med visst beklagande som jag kan konstatera att det har krävts ett EU-direktiv för att regeringen ska få fart på arbetet.

Även om det är sällsynt med systemstörande händelser av den magnitud som kan störa oljetillgången tillhör det ett samhälles grundläggande åtaganden att tillförsäkra sina medborgare den grundläggande trygghet som de har rätt att förvänta sig. Även om den aktuella propositionen från regeringen utgör ett steg i rätt riktning i det avseendet finns det vissa problem.

Från Sverigedemokraternas sida vill vi särskilt poängtera att det är ett i grunden bristfälligt förslag att acceptera att de beredskapslager som det är sagt att de privata aktörerna ska hålla kan existera utanför Sverige. Tänk er att ett lager av den typ för vilken lagen gäller rent fysiskt befinner sig utanför Sverige – låt oss säga i Malta, för diskussionens skull. Värdet av ett lager som geografiskt är förlagt till Malta måste ses som klart begränsat. Hur ska man kunna använda ett lager som är beläget på ett så stort avstånd på något meningsfullt vis?

Vi förespråkar i stället att Sverige utnyttjar den möjlighet som direktivet medger att införa statligt ägda beredskapslager – vad som i direktivet kallas för centrala lagringsenheter – för att därigenom bibehålla möjligheten att ha snabbt gripbara reserver av olja inom landets gränser.

Detta behöver naturligtvis inte utesluta att man också utnyttjar de möjligheter till lagring som finns hos kommersiella aktörer. Precis som regeringen anger finns det en fördel i att kunna använda sig av de inarbetade logistikvägar och den expertis som sådana aktörer innehar. Men denna typ av lager måste i sådana fall finnas tillgänglig i Sverige. Delegering av lagringsskyldigheten till ekonomiska aktörer utanför landet ska alltså enligt vår mening vara förbjuden i lag, vilket också ligger inom ramen för vad direktivet tillåter.

Avslutningsvis stipulerar direktivet att medlemsstaterna är skyldiga att genomföra åtgärder för att förbereda införandet av ett ransoneringssystem. Något fungerande ransoneringssystem förefaller inte heller ha existerat i Sverige sedan 90-talets början.

Energimyndigheten har uttryckt att det finns behov av ett ransoneringssystem. Det finns enligt vår mening ingen anledning att formulera lagtexten på något annat sätt än att det uttryckligen framgår att tillsynsmyndigheten ska ta fram ett prioriteringssystem enligt de riktlinjer som föreskrivs i direktivet. Vi yrkar att lagen ändras i enlighet med detta.

Därmed, herr talman, yrkar jag bifall till Sverigedemokraternas reservation.

I detta anförande instämde David Lång (SD).

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 22 november.)

Föredrogs

utrikesutskottets betänkande 2012/13:UU13

Redovisning av verksamheten i Internationella valutafonden, Världsbanken samt de regionala utvecklings- och investeringsbankerna 2010 och 2011 (skr. 2011/12:154).

Anf. 125 DÉSIRÉE LILJEVALL (S):

Herr talman! När Världsbanken talar lyssnar makten. Det var en av rubrikerna i gårdagens DN. Enligt artikeln brukar maktens män lyssna när Världsbanken talar högt och tydligt.

Är det så? Ja, åtminstone när det handlar om klimatet. I måndags kom Världsbankens klimatrapport som varnar för att jordens klimat håller på att bli fyra grader varmare. Det är dubbelt så mycket som de två grader många länder tidigare enats om var en möjlig, men ack så hotfull, höjning av temperaturen.

Världsbankens chef, Jim Yong Kim, höjer ett varningens finger och säger att det är mycket, mycket ont om tid och menar att det enda sättet att tvinga fram en förändring är genom att chockera. Och det är just vad den här rapporten gör. Den chockerar. En temperaturhöjning med fyra grader är den största som jorden upplevt på 20 miljoner år, och det får förödande konsekvenser för livet på jorden. Världsbanken larmar om att fattiga som bor i världens kuststäder kan stå inför en härdsmläta. Dels blir skördarna sämre – de kan inte odla sin egen mat – dels blir många kuster översvämmade, och folk tvingas därifrån som klimatflyktingar. Dessutom innebär ett fyra grader varmare klimat att värmeböljor med höga dödstal blir vanligare. Klimatförändringarna drabbar redan i dag många utvecklingsländer. Vissa länder drabbas av torka och svält och andra av översvämningar och förstörda hem. Insatser för att klara konsekvenserna och hejda klimatförändringarna kräver omfattande internationella åtgärder och samarbete.

En rapport av det slag som Världsbanken presenterar är därför mer än välkommen, särskilt om den får maktens män och kvinnor att lyssna. Med största sannolikhet kommer rapporten att vändas och vridas på tillsammans med andra illavarslande forskningsrapporter under nästa veckas stora FN-klimatkonferens i Qatar.

Herr talman! Det är ett faktum att de globala, finansiella institutionerna Världsbanken och Internationella valutafonden har en betydelsefull roll i det internationella miljö- och klimatarbetet som finansierar men också som förmedlare av kunskap, vilket Världsbankens nya rapport vittnar om. De har också stor betydelse för att främja ekonomisk tillväxt, global, ekonomisk och finansiell stabilitet och fattigdomsbekämpning.

Om jag då fortsätter på temat makt ser jag en tydlig maktobalans i nämnda organisationer. Makten inom Världsbanken och Internationella valutafonden speglar nämligen inte de ekonomiska förhållandena i världen i dag även om större hänsyn tas till de fattiga ländernas egna prioriteringar. Utvecklingen av styrelsernas sammansättning och vilka som kan utses till chefer måste fortsätta. Det är inte rimligt att bästa kompetens

inte räcker för att få ett styrelseuppdrag eller en chefspost inom de globala, internationella institutionerna. Vilka som stod som segrarmakter efter andra världskriget när dessa institutioner såg världens ljus är inte en rimlig grund för chefsutnämningar på 2010-talet, över 60 år senare. Därför vill vi socialdemokrater att Sverige arbetar för att fortsätta öppna och modernisera både Världsbanken och Internationella valutafonden.

Relationen till FN är också oklar. Kopplingen mellan Internationella valutafonden, Världsbanken och FN-systemet måste stärkas. FN bör kunna fatta beslut som även de finansiella institutionerna måste rätta sig efter. En idé värd att lyfta fram för diskussion är att skapa ett ekonomiskt säkerhetsråd.

Herr talman! Det är dock viktigt att betona att Internationella valutafonden och Världsbanken är självständiga institutioner som bygger på medlemsländernas kapitalinsatser. Även i fortsättningen kommer sannolikt ländernas medlemskap och kapitalinsats att vara stommen i de finansiella organisationerna, men det är nödvändigt med en reformering. Demokrati och mänskliga rättigheter bör i högre grad vara förknippade med organisationernas utlåning.

Dessa reformer av de globala, finansiella institutionerna är nödvändiga om maktens företrädare över hela världen ska hörsamma annat än alarmerande klimatrapporiter i fortsättningen.

Herr talman! Därmed önskar jag yrka bifall till reservation 1 och hoppas att maktens män och kvinnor i denna kammare lyssnar till detta och yrkar bifall till densamma.

Anf. 126 VALTER MUTT (MP):

Herr talman! Världsbanken är ett förpliktande namn på en bank. Tyvärr saknar denna bank täckning för sina anspråk och lider av svår brist på förtroendekapital. Här handlar det om en bank där USA, med fem procent av världens befolkning, kan blockera alla beslut och alltid tillsätter den högste chefen. I tvillingorganisationen Internationella valutafonden, IMF, sitter alltid en europé i chefsstolen. Och i båda organisationerna är det marknadens logik och inte demokratins som styr, det vill säga de stora pengarna väger tyngre än de många människorna. Det är alltså inte en medlem en röst som gäller, utan mängden insatt kapital bestämmer röstfördelningen i Världsbankens och IMF:s högsta beslutande organ. Det är en ordning som går stick i stäv med FN-systemets grundidé om ett medlemsland en röst.

Det är hög tid att Världsbanken och IMF, FN-familjens båda svarta får, återbördas till demokratins gröna ängar. Glädjande nog pågår sedan några år ett arbete med att reformera röstfördelningen i organisationernas beslutande organ, och det finns förslag om att införa så kallad dubbel majoritet där man kombinerar ekonomisk styrka med en demokratisk röstfördelningsmodell. Det skulle påtagligt stärka utvecklingsländernas ställning. Som inspirerande förebild för demokratiseringssträvandena framstår de av Världsbanken administrerade klimatinvesteringsfonderna, vars styrelser har balanserad representation av i-länder och utvecklingsländer och där aktiva observatörer från FN, civilsamhälle, urfolk och privat sektor deltar.

Herr talman! 25 års kampanjande av folkrörelser över hela världen har bidragit till att den stundtals extrema marknadsliberalism som utgått

från Världsbanken, IMF och USA:s finansdepartement, och som kallats Washington consensus, nu försiktigt börjar avvecklas. Vi i Miljöpartiet gläder oss åt detta, men jag vill samtidigt betona att vår kritik mot bristen på demokratisk styrning av Världsbanken och IMF egentligen handlar om något ännu mer grundläggande än att kritisera den ekonomiska politik som dessa institutioner stått och, i betydande grad, alltför står för. Fortsätter vi att låta den ekonomiska råstyrkan bestämma maktförhållandena i Världsbanken och Valutafonden talar åtskilligt för att vi går mot en värld där Washington consensus inom en kanske inte alltför avlägsen framtid byts ut mot Beijing consensus när Kina går om USA och blir världens största ekonomi och därtill rustad med världshistoriens största valutareserver. Ska vi undslippa en G2-värld där USA och Kina utövar ett oproportionellt inflytande måste en högre växel till i arbetet med att reformera FN-systemet, inklusive Världsbanken och IMF, och här har Sverige ett bjudande ansvar.

Fru talman! En reformering av Världsbanken, IMF och de regionala utvecklings- och investeringsbankerna handlar också om att systematiskt arbeta med jämställdhetsfrågor, och Sverige måste arbeta för att verksamheten fortlöpande utvärderas utifrån konventionen om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor. Ökad transparens är en annan central punkt på reformagendan, och regeringen bör sträva efter förbättrad redovisning av hur den nordisk-baltiska representanten i IMF och Världsbanken agerar. Vidare vore det önskvärt att regeringen inför årsmötena i dessa organisationer anordnar offentliga möten där man redovisar vilka frågor man tänker driva.

IMF:s lånevillkor behöver genomgå grundläggande förändringar. Större fokus måste läggas på sociala frågor som jämställdhet och mänskliga rättigheter, inklusive fackliga rättigheter. Det är bra att möjligheten till skuldavskrivning har utvidgats till länder som drabbats av svåra naturkatastrofer. Nu är det dags att utvidga mandatet till att även omfatta länder som genomgår demokratisering. Det är orimligt att nya, demokratiskt valda regeringar får dras med lån som tagits upp av diktatorer och ofta vidarebefordrats till skatteparadis eller använts till att förtrycka den egna befolkningen. Sverige måste verka för avskrivning av dessa illegitima och djupt oetiska skulder.

Vidare måste Sverige kraftfullt verka för att privatiseringar inom vattensektorn inte ställs som krav för beviljande av lån. Vattendistribution utgör ett så kallat naturligt monopol, och tillgången på vatten, lika livsavgörande som tillgången på luft, bör styras demokratiskt och gemensamt och inte bli föremål för vinstjakt i privata företag som saknar incitament för att förse betalningssvaga individer eller människor helt utan inkomst med hälsosamt vatten.

Miljöpartiet bejakar marknadsekonomi men står djupt främmande inför det totala marknadssamhället där alla sociala relationer ekonomiseras och där fattiga människor i praktiken frångäms sitt människovärde.

Fru talman! Kapitalflykt är i dag ett avgörande hinder för ekonomisk utveckling i syd. Det behövs därför ökad öppenhet och informationsutbyte på skatteområdet för att minimera möjligheten för företag och privatpersoner att undanhålla medel från beskattning. EU-parlamentet har tagit ställning för automatiska och multilaterala informationsbytesavtal

Prot. 2012/13:28
21 november

Redovisning av verksamheten i Internationella valutafonden, Världsbanken samt de regionala utvecklings- och investeringsbankerna 2010 och 2011

på global nivå, och regeringen bör verka för att IMF och Världsbanken driver på detta arbete.

Utvecklingsländer har vanligen begränsad kapacitet att själva agera mot skatteflykt, och därför är automatiska informationsbytesavtal av avgörande betydelse.

Fru talman! Klimatförändringarna är vår tids största globala utmaning. Världsbanken slår själv fast detta i en färsk larmrapport där man varnar för fyra graders global uppvärmning under detta sekel.

Men hur ser då Världsbankens egen utlåning ut på energiområdet? Vi har alla kunnat ta del av hur banken möjliggör att ett jättelikt kolkraftverk i Sydafrika kommer till stånd. Regeringen bör återkommande informera riksdagen om hur stor andel av Världsbankens investeringar på energiområdet som går till fossila respektive förnybara satsningar.

Miljöpartiet bedömer inte att Världsbanken och IMF i dagsläget är mogna den centrala roll som de tilldelats i det internationella klimatarbetet. Vi menar att Sveriges bidrag till den globala energiomställningen i stället bör kanaliseras genom FN:s klimafonder.

Avslutningsvis yrkar jag, fru talman, bifall till reservation 2.

Anf. 127 BJÖRN SÖDER (SD):

Fru talman! Det framkommer i den aktuella skrivelsen *Redovisning av verksamheten i Internationella valutafonden, Världsbanken samt de regionala utvecklings- och investeringsbankerna 2010 och 2011* att regeringen under verksamhetsperioden aktivt verkat för att de aktuella finansieringsinstitutionerna ska stärka mål, resultatstyrning, verksamhetsuppföljning samt öppenhet.

I flera av finansieringsinstitutionerna har nya ramverk inrättats eller ramverk reviderats för att förbättra resultatstyrningen. Detta framhålls som viktigt för att svenska skattemedel ska användas effektivt för att uppnå resultat och underlätta ansvarsutkrävande.

Detta är något som vi sverigedemokrater stöder, men för att öppenheten ska öka gentemot riksdagen och möjligheten för ansvarsutkrävande när det gäller regeringens satsningar i de aktuella institutionerna ska finnas är det av stor vikt att regeringen i kommande skrivelser mer tydligt och konkret för respektive finansieringsinstitution redovisar vilka framsteg som har gjorts på ovannämnda områden och vad de har gett för effekter.

För att riksdagens kontrollfunktion ska vara meningsfull vad gäller att granska verksamheten i de aktuella finansieringsinstitutionerna anser vi även att regeringen i kommande skrivelser bör redovisa sammanfattningar och utdrag av faktiskt uppnådda resultat under året och av hur väl de överensstämmer med regeringens prioriteringar.

Fru talman! Skrivelsen redovisar på ett tydligt sätt att det har funnits problem med verksamheten i flera av bankerna under perioden. Vissa uppgifter gör dessutom gällande att i synnerhet Europeiska utvecklingsbanken och Europeiska investeringsbanken har haft problem med oegentligheter eller olämpligt utformade projekt under de senaste åren. Detta medges också implicit i den aktuella redovisningen.

Enligt uppgift pågår också arbete med att förbättra verksamheten för att undvika att sådana situationer uppstår igen. I det sammanhanget är det viktigt att påpeka att om riksdagens kontrollfunktion ska vara menings-

full räcker det inte med att lite vagt tala om att arbete pågår, utan det krävs också att regeringen redovisar vad som har gjorts och hur de föreslagna reformerna har utfallit resultatmässigt.

I betänkandet anför regeringens företrädare att man utformat en strategi vad gäller Världsbanken och IFC och att en mer djupgående resultatanalys av genomförandet av strategin ska redovisas i slutet av strategiperioden. Det är naturligtvis välkommet, och vi vill förtydliga vikten av att så verkligen sker, att det kommer riksdagen till del och att möjlighet för respons och kritik kommer att finnas.

Vi menar även att det inte räcker med en djupgående resultatanalys för just Världsbanken och IFC. Om regeringen nu säger sig verka för att de aktuella institutionerna i skrivelsen ska ha starka regelverk för att motverka korruption menar vi att det framdeles även behöver redovisas regelbundet till riksdagen vilka dessa regelverk och åtgärder är samt vilket utfall de har haft för samtliga aktuella institutioner.

Därmed yrkar jag bifall till Sverigedemokraternas reservation 3.

Anf. 128 HANS LINDE (V):

Fru talman! Betänkandet som vi nu debatterar i riksdagens utrikesutskott handlar om verksamheten i Internationella valutafonden, Världsbanken och de regionala utvecklings- och investeringsbankerna under 2010 och 2011.

Jag vill börja med att lyfta fram i vilket sammanhang vi står här och debatterar de här frågorna i dag. Vi lever i en djupt orättvis och ojämlik värld. Det är en värld med enorma klyftor inom och mellan länder, mellan rika och fattiga och mellan män och kvinnor. 19 000 barn kommer att dö i dag. De kommer att dö alldeles i onödan av enkla sjukdomar som vi skulle kunna bota, av orent vatten, trots att vi har teknologin att rena det, och av undernäring, trots att det inte saknas mat att mätta deras magar med.

Närmare en miljard människor vaknande i morse och var hungriga. De kommer att gå hela denna dag och vara hungriga, och i kväll kommer de att gå och lägga sig hungriga. Trots de stora teknologiska framsteg som har lyft jordbruksproduktionen på jorden till historiska nivåer har aldrig förr i mänsklighetens historia så många varit hungriga som just nu.

Var 90:e sekund dör en kvinna i samband med en graviditet, trots att vi vet hur vi kan bekämpa mödradödligheten. Samtidigt som mödradödlighet i det närmaste är ett okänt fenomen i Sverige är det den vanligaste dödsorsaken bland unga kvinnor i stora delar av världen.

De redan djupa klyftorna mellan fattiga och rika och mellan män och kvinnor riskerar att fördjupas ytterligare som en konsekvens av klimatförändringarna. Det är människorna på Andernas sluttningar, i Saharas utkanter och i Sydasiens deltaområden som kommer att betala och redan i dag betalar priset för de klimatförändringar som har skapats av den här planetens höginkomsttagare.

Det finns inte en enkel lösning på de många utmaningar vi står inför. Utveckling, fattigdomsbekämpning och minskade klyftor kräver en rad åtgärder på en rad områden, exempelvis skuldavskrivningar, en klimatpolitik där de rika länderna och de multinationella företagen tar sitt ansvar, ett stärkt regelverk för vapenhandel, tydligare globala regler för

Prot. 2012/13:28
21 november

*Redovisning av
verksamheten i
Internationella
valutafonden,
Världsbanken samt
de regionala
utvecklings- och
investeringsbankerna
2010 och 2011*

utländska investeringar, ökat bistånd av högre kvalitet och rättvisa handelsregler.

I grunden anser vi att det krävs en ny ekonomisk världsordning där man omfördelar makt och resurser från nord till syd, från rika till fattiga och från män till kvinnor.

Betydelsen av att i grunden reformera Internationella valutafonden och Världsbanken ska i detta sammanhang inte underskattas. Alltför många gånger under sin snart 70-åriga historia har fonden och banken, de så kallade Bretton Woods-institutionerna, bidragit till att befästa den orättvisa fördelning av makt och resurser som utgör grunden för dagens världsordning. Exempelen är tyvärr alltför många på hur Världsbanken och Internationella valutafonden har backat upp några av vår tids värsta diktaturer, hur man har påtvingat utvecklingsländer ekonomiska reformer som har slagit deras ekonomier i spillror och hur man har pumpat in pengar i icke förnybara energikällor.

Under de senaste åren har det skett en viss reformering av Världsbanken och Internationella valutafonden både när det kommer till arbetsformer och politiskt innehåll i verksamheten. För att lyfta fram ett positivt exempel vill jag nämna Världsbankens *World Development Report 2012*, som hade jämställdhet och utveckling som tema. Det är frågor som banken tidigare helt ignorerat.

Samtidigt ska man inte underskatta de enorma utmaningar som Bretton Woods-institutionerna står inför om man verkligen ska bli en kraft som bidrar till att minska de enorma klyftorna på vår planet. Vänsterpartiet har i en omfattande motion presenterat en lång rad förslag på hur vi vill reformera Bretton Woods-institutionerna. På grund av tidsbrist väljer jag att bara lyfta fram ett par av dem i denna debatt.

Fru talman! En förutsättning för att IMF och Världsbankens verksamhet ska förändras är att institutionerna demokratiseras. Till skillnad från övriga FN-organ gäller inte den demokratiska principen om en röst, ett land. I stället avspeglar fördelningen av rösterna i stora delar maktförhållandena i världen vid institutionernas bildande 1944. Det har i flera år pågått ett arbete med att reformera pågående röstfördelning, men detta reformarbete har först och främst handlat om att kompensera växande tillväxtekonomier, inte om att demokratisera institutionerna.

Sedan bildandet av IMF och Världsbanken har det varit tradition att det alltid är en europé som är ordförande för IMF och alltid en person från USA som är chef för Världsbanken, oberoende av om det har funnits någon person från övriga delar av världen som har varit mer kompetent. Detta gäller tyvärr fortfarande.

År 2011 fick den franska regeringen stöd från övriga EU-länder, inklusive den svenska regeringen, för utnämningen av den förra franska finansministern Christine Lagarde till chef för IMF, trots starka protester från många utvecklingsländer. I år valde man USA:s kandidat till chef för Världsbanken. Trots att det fanns två alternativa kandidater till posten som chef för Världsbanken stödde EU och Sveriges regering USA:s kandidat. Många oberoende aktörer menade att Nigerias tidigare finansminister Okonjo-Iweala som också kandiderade var den överlägset mest kvalificerade kandidaten. Hon hade aldrig en chans. Hon föll därför att hon inte kom från USA och var USA:s kandidat.

Fru talman! IMF och Världsbanken ställer liksom de flesta banker upp villkor för att ett land ska beviljas lån och för att gamla lån ska kunna avskrivas – det som vi ibland kallar konditionalitet. Det är i sig inget anmärkningsvärt att en bank sätter upp villkor till exempel när det gäller transparens, revision och insatser mot korruption. Det skulle också vara önskvärt att IMF och Världsbanken utökade sina krav och sin konditionalitet och tydligare kopplade sitt arbete till krav på respekt för de mänskliga rättigheterna. Det vi ser är att IMF och Världsbanken har utvecklat mycket långtgående och ibland nästan skrattretande detaljerade krav när det gäller vilken form av ekonomisk politik som låntagarna ska föra. Det kan handla om allt från krav på att centrala statliga företag ska privatiseras till krav på vilket datasystem man ska använda på enskilda departement. Det är beslut som rimligen borde fattas av folkvalda politiker, inte av tjänstemän på globala institutioner.

För många utvecklingsländer är det i dag omöjligt att självständigt utforma sin ekonomiska politik eftersom det skulle äventyra lån, skuldavskrivningar och bistånd. Hittills har konditionaliteten främst varit ett problem för länder i syd. Man har påtvingats privatisering av vattentillgångar, man har tvingats införa avgifter i skolan, man har tvingats avskaffa regelverk som skyddat inhemsk produktion mot dumpning och så vidare.

Genom den ekonomiska krisen i Europa som vi just nu ser har många länder på vår egen kontinent fått smaka på samma medicin. Tillsammans med EU och Europeiska centralbanken, ECB, har man ställt krav på att man ska skära ned i offentlig sektor, sänka minimilöner, urholka fackliga rättigheter, genomföra kraftiga besparingar i offentliga välfärdsprogram samt genomföra privatiseringar.

Detta är i grunden fel väg att gå, anser vi i Vänsterpartiet. Det är knappast de grekiska minimilönerna eller den lettiska sjukvården som har skapat dagens ekonomiska kris. Den ekonomiska kris som vi just nu ser i Europa har skapats genom en alltmer oreglerad spekulation, genom att större företag och höginkomsttagare har satt i system att genomföra skattefusk och kapitalflykt och genom att det eurosamarbete som vi ser i Europa har frångått medlemsländerna flera av de centrala verktygen för att möta en kris, till exempel förändringar i räntenivåer och växelkurser.

Fru talman! I måndags släppte Världsbanken rapporten *Turn down the heat*, som flera har refererat till tidigare i debatten. Den visar att vi är på väg mot dramatiska klimatförändringar redan under vår egen livstid. Världsbankens chef Jim Yong Kim skriver i förordet till rapporten: Det är min förhoppning att rapporten ska chocka oss så att vi agerar.

Jag hoppas att Världsbanken själv tar fasta på de orden och agerar.

I dag kan vi konstatera att Världsbanken och IMF har fått en central roll i det internationella klimatarbetet. Sverige bidrog 2010 och 2011 med 400 miljoner kronor till institutionernas gemensamma fond på området. Men fortfarande ser vi att det i IMF:s och Världsbankens verksamhet ligger stort fokus på investeringar i icke förnybara energislag som bidrar till klimatförändringarna.

Den 8 april 2010 röstade Världsbankens styrelse om ett lån på omkring 20 miljarder kronor till bygget av ett enormt kolkraftverk i Medupi i Sydafrika. Det kommer att bli världens fjärde största kolkraftverk och beräknas släppa ut 26 miljoner ton koldioxid per år. Sverige och den

borgerliga regeringen valde att rösta för detta projekt. Till och med USA gick före och valde att lägga ned sin röst eftersom man inte vill stödja detta kolkraftverk.

Även när det kommer till satsningar på förnybar energi har kritiken varit stark mot både IMF och Världsbanken. År 2011 avbröt Världsbanken sitt tidigare moratorium mot investeringar i palmoljaplantager. Palmolja är ett energislag som har kritiserats starkt av miljöorganisationer och andra organisationer i civilsamhället eftersom det skapar konflikter i samhället och har starka negativa sociala och ekologiska konsekvenser. Sverige har varit en aktiv påhejare av denna utveckling. Man röstade ja till lånet till det sydafrikanska kolkraftverket. Samtidigt som man kraftigt ökat stödet till Världsbankens utlåning i energisektorn har man valt att inte anslå några pengar till anpassningsfonden som är knuten till FN:s klimatpanel. Vänsterpartiet anser att Sverige borde göra precis tvärtom. Stödet till Världsbankens energiprojekt borde skyndsamt fasas ut, och resurserna borde i stället satsas på FN:s klimatfonder.

Jag vill avslutningsvis yrka bifall till reservation 2 från Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

Anf. 129 ULRIK NILSSON (M):

Fru talman! Jag har en vision om en värld där man kan handla, mötas och ha ett utbyte mellan stater, företag och individer och över stora områden. Vi har långt kvar dit. Det finns i dag länder som är väsentligt mer utvecklade och länder som är väsentligt mindre utvecklade. Den fråga vi sliter med är hur vi på sikt ska kunna skapa en värld där vi kan mötas på ett och samma plan. Det är i det sammanhanget jag tycker att man ska se de institutioner som vi nu diskuterar, Världsbanken, Internationella valutafonden och de regionala utvecklingsbankerna.

Det uttalas ofta att vi ska ha som mål att ha ett bistånd som motsvarar 1 procent av bruttonationalprodukten. Mycket få länder når upp till det. De brukar räknas i ental, nämligen Sverige och kanske något annat land.

Men det måste också, som en logisk slutsats, innebära att den mängd ekonomi som kommer utvecklingsländer och länder som är lägre utvecklade till del är betydligt understigande 1 procent av, om jag nu får hitta på ett ord, bruttoglobalprodukten. Det är nämligen den fördelning som vi talar om – 1 procent. Då borde den stora utmaningen vara hur hela världen ska kunna få del av hela kakan och inte bara den där sista procenten för att växa.

Det är där som dessa institutioner spelar en stor roll – att främja och ge möjlighet för investeringar och för handel, att ge möjlighet till finansiering och ett system med banker och betalningar som spänner ut till alla länder.

Världsbanken och utvecklingsbankerna är därför viktiga när de både granskar utvecklingen och säger att det är här som de ska lägga sina pengar just för att hjälpa stater att gå i denna utvecklingsriktning, från att vara biståndsberoende till att komma i ett annat läge.

Därför är dessa klimatrappor och många av de underlag som föreligger för Världsbankens kreditprövning oerhört viktiga när det gäller att driva på utvecklingen.

Men man ska också veta att det finns en motkraft. Vid ett möte i Turkiet för två veckor sedan lyssnade jag på en företrädare för en stat som sade: Egentligen bryr vi oss inte om att vänta på vad investeringsbankerna säger. Vill vi göra något går vi till Qatar. Vi får 400 miljoner dollar – no questions asked, men möjligen strings attached.

Det är klart om det är alternativet för att få utveckling måste vi faktiskt arbeta ganska mycket för att utveckla det spår där vi ändå har öppenhet, transparens och möjlighet att sprida vissa värden i kontakten.

Vad är IMF:s roll? Den är naturligtvis att se till att vi har en stabilitet i betalsystemet, därför att den som drabbas mest så snart det blir instabilt i betalsystemet är den som inte har några egna resurser och den som står svagast.

De av oss som var med på hearingen i går hörde historien om jordbrukaren som hade satsat på utsäde när priserna var höga bara för att finna att jordbrukspriserna hade fallit, så att jordbrukaren inte fick tillbaka utsädet men satt med lånet.

Naturligtvis påverkar IMF inte jordbrukspriserna, men man tar i alla fall bort risken med valutakursförändringar om man kan föra en vettig politik och om man kan påverka så att man kan få ett stabilt betalsystem. Det är det som dessa institutioner är tänkta att göra.

Fru talman! Om jag nu har beskrivit en vision kommer nästa fråga: Hur ser det ut i dag? Vi har inte nått visionen, utan det är snarare så att vi diskuterar finanskris, och vi diskuterar allt fler länder som för närmast protektionistiska resonemang. Vi hörde i det amerikanska valet hur båda presidentkandidaterna talade om att försvara jobb i Detroit snarare än att säga att det är bra att man kan få ha handel.

Vi vet att Norge har mer än tredubblat tullen på hårdost för att man vill skydda sitt jordbruk.

Det är klart att när de rikaste länderna på jorden använder finansiella sätt för att hindra handel ger man en legitimitet till att driva handelskrig, och det är inte positivt. Därför är det viktigt att vi nu både bekämpar och argumenterar mot detta beteende men också att vi faktiskt vågar säga att vi ska använda de institutioner som vi har för att ge indikationer om vad som är rätt väg att gå.

Det finns tyvärr en risk när man diskuterar detta att de inrikespolitiska frågorna kommer i förgrunden. Vi har här hört inlägg av karaktären att man har drivit för mycket nyliberala linjer eller ställt för hårda krav på olika länder. Jag tror att det vore bättre om vi gick tillbaka och ställde oss frågan: Vad kräver systemet för att fungera? Och John Steinbeck sade någon gång: There is only one part of the universe you can be certain of improving, and that's your own self.

Vi har alla en hemläxa att göra, både utvecklingsländer och rika länder, för att hålla detta system i gång, och den läxan ska vi ta till oss.

Fru talman! Detta ärende handlar inte om bistånd, även om det är länkat till bistånd. Det handlar om hur man ska ta sig från biståndsberoende till att bli en aktör på världsmarknaden, till att bli en av dem i visionen, de som handlar med varandra. Snarare är detta fråga om en internationell handel. Det måste vi också ta hänsyn till när vi diskuterar vilka regelverk det är.

Jag har full förståelse för att man vill diskutera inflytanderegler därför att det är klart att man kan välja att sätta fokus på brukarna eller på dem som tillskjuter kapital. Någonstans däremellan måste man naturligtvis mötas. Sedan är förstås förhoppningen att utvecklingsländerna på sikt ska få en större del av bruttoglobalprodukten, för att åter använda mitt eget begrepp, så att de får ett ökat inflytande utan att vi behöver hålla på och diskutera att det finns starkare eller svagare stater.

Men innan vi har kommit dit finns det anledning att diskutera inflytandefrågorna. Det är dock viktigt, eftersom det måste respekteras på alla sidor, att vi inte ställer ensidiga krav utan löser detta i samklang med alla övriga intressenter och att vi kan höra en öppen diskussion och föra samtal om hur man kommer fram till det.

Jag tycker också att det är helt självklart att vi ska ha en öppen inställning till det som händer i dessa institutioner. Ett steg är naturligtvis att det nu vartannat år kommer en rapport på riksdagens bord från regeringen, som den som behandlas i dag. Men det parlamentariska nätverk som finns i anslutning till Världsbanken är också ett bra initiativ. I något sammanhang hörde jag att de diskuterade att möjligen försöka använda samma idé för Internationella valutafonden därför att vi har mycket att vinna på om många lär sig om detta och om många är beredda att diskutera dessa frågor och kan dra slutsatserna.

Fru talman! Detta är ett stort, viktigt och avgörande område. Därför är det bra att vi har denna debatt. Avslutningsvis yrkar jag bifall till utrikesutskottets förslag i betänkandet UU13 och avslag på föreliggande motioner.

Anf. 130 VALTER MUTT (MP) replik:

Fru talman! Jag tycker få saker är så upprörande som illegitima skulder. Det är verkligen illegitimt i alla bemärkelser – i lagens anda och i lagens bokstav – att Mobutu, Ferdinand Marcos eller någon annan gangster, naturligtvis utan att tillfråga folket, tar upp lån och sedan ofta skjutar en stor del av de lånade medlen vidare till skatteparadis eller köper vapen för att förtrycka den egna befolkningen. Jag har nästan svårt att hålla mig lugn. Detta är moraliskt så djupt beklämmande.

Men glädjande nog är det många initiativ som tas i omvärlden. Vi behöver inte gå längre än till Norge, till den blocköverskridande norska regeringen som har tagit spännande initiativ. Jag tycker att det är så självklart att de människor som blir av med dessa diktatorer och börjar ta stapplande steg mot demokrati inte ska behöva släpa på dessa blytunga bördor att behöva betala tillbaka lånade medel till oss i det rika nord. När vi i de rika länderna gav pengar till dessa diktatorer visste vi dessutom vad vi gjorde. Vi har därför ett betydande medansvar.

Jag försöker i politiken att se på saker å den ena sidan och å den andra sidan. Men just här har jag mycket svårt att se att det finns mer än en enda sida, nämligen att vi måste skriva av dessa skulder.

Därför vill jag fråga Ulrik Nilsson följande: Vad är problemet för alliansregeringen när det gäller att ni inte vill att Sverige bilateralt och i dessa institutioner som vi diskuterar i dag – IMF, Världsbanken och så vidare – ska verka kraftfullt för skyndsamma avskrivningar av illegitima skulder?

Anf. 131 ULRIK NILSSON (M) replik:

Fru talman! Först och främst tror jag att vår avsky mot beteendet är gemensam. Detta kan inte kallas för någonting annat än stöld, och det ska aldrig ursäktas.

Om vi tittar på de institutioner som vi talar om här är de i mycket hög grad projektstyrda, det vill säga att de säger att de ska ha pengarna för ett visst ändamål.

Det kan säkert finnas exempel där man inte har följt upp ändamålet, där man inte har gjort de kontroller som behövs så att pengar har kunnat glida vid sidan om. Det finns säkert också inslag av korruption där det även för legitima projekt glider en del pengar vid sidan om. Där kan man diskutera vad som är en rimlig börda av de skulderna för de länder som står med dem.

Om projektet var bra och det gavs pengar till det även under en felaktig regim, men värdet av projektet finns kvar, finns det fortfarande nytta av det projektet. Det gör att vi generellt inte kan säga att skulder ska skrivas av. Vi måste hela tiden göra en värdering.

Det viktiga är att vi dels långsiktigt säkerställer ett fungerande system, dels förmår hjälpa länderna att lyfta sig ur dessa situationer. Därför är jag lite tveksam till att kategoriskt svara ja eller nej på frågan, men jag inser att det förmodligen finns en del pengar som har så gått så oriktiga vägar att man borde fundera på saken.

Anf. 132 VALTER MUTT (MP) replik:

Fru talman! Då tolkar jag svaret som en öppning. Det är något som vi från Miljöpartiet gärna talar mer om. Låt mig kort återvända till frågan om Norge, där jag nyss gjorde ett studiebesök. Om jag förstod det rätt är det inte bara regeringen utan också oppositionen, Høyre, Moderaternas norska systerparti, som är för avskrivning av odious debts, illegitima skulder.

Jag tackar Ulrik Nilsson för svaret, och jag ser fram emot en fortsatt dialog om att avveckla dessa avskryvda illegitima skulder.

Anf. 133 ULRIK NILSSON (M) replik:

Fru talman! Jag är långt ifrån säker på att alla illegitima skulder härör från Världsbanken, Internationella valutafonden eller utvecklingsbankerna. Om de ligger i andra vägar har vi lite inflytande i den frågan.

Anf. 134 HANS LINDE (V) replik:

Fru talman! Även i frågor om Världsbanken och IMF finns en uppenbar politisk skillnad i kammaren. Moderaterna kanske utmärker sig lite i sammanhanget som ett av de mest vänligt inställda partierna till IMF och Världsbanken. Det var inte många kommatecken av kritik eller krav på reformer vi hörde i Ulrik Nilssons anförande.

Jag lyssnade på varför man från Moderaternas sida tycker att Världsbanken och IMF är så utmärkta organisationer och varför de fungerar så väl. Ulrik Nilsson sade då att Världsbanken och IMF är viktiga för att länder ska utvecklas och komma ut ur ett biståndsberoende.

Om vi tittar tillbaka på de senaste snart 70 åren IMF och Världsbanken har funnits kan vi konstatera att när det gäller många av de länder som man har valt att gå in i – framför allt Asien, Afrika och Latinamerika

Redovisning av verksamheten i Internationella valutafonden, Världsbanken samt de regionala utvecklings- och investeringsbankerna 2010 och 2011

– har man bidragit till att slå sönder den lokala ekonomin. De har fastnat i ett biståndsberoende. De ekonomiska krav som har ställts på länderna har varit helt förödande. Det finns en lång rad exempel på länder som har vänt sig till IMF för att få så kallad ekonomisk sanering som gång på gång, igen och igen, återfallit i ekonomiska problem.

Om Ulrik Nilsson nu tycker att detta är så välfungerande organisationer, och har varit det sedan 1944, var är framgångssagorna någonstans? Kan du ge något exempel där Världsbankens och IMF:s verksamhet har bidragit till denna fantastiska utveckling?

Ulrik Nilsson säger också att det är viktigt med Världsbanken och IMF eftersom de sprider värderingar – våra värderingar. Jag undrar lite vilka värderingar de sprider. IMF och Världsbanken ställer inga som helst krav när det gäller demokrati och mänskliga rättigheter. Det finns över huvud taget inte med i deras uppdrag. Däremot ställer de krav på att vatten ska privatiseras och på nedskärningar i offentlig sektor. De värderingarna sprids.

Anf. 135 ULRIK NILSSON (M) replik:

Fru talman! Vad jag har sagt, vad jag står för och vad jag fortsättningsvis också kommer att stå för är att den funktion som institutionerna har är oerhört viktig. Om historien omfattar i storleksordningen 70 år, som Hans Linde säger, spelar mindre roll. Om det i historien finns tillfällen när fel saker har gjorts innebär det inte att behovet i dag är mindre.

Det var därför jag sade att den kreditprövning som görs när projekt provas inför beslut är viktig. Man måste göra rätt saker. Men det är också viktigt att ge signalen att det finns en hemläxa att göra.

Jag tror säkert att det finns mycket i historien som man med efterklokhetens exakta vetenskaplighet kan diskutera om det var så bra, men jag tror också att vi ska vara överens om att någon måste fylla denna roll. Då är det bättre att vi använder de institutioner vi har.

Sedan kommer frågan om vilka värderingar som sprids. Hans Linde påstår att organisationerna inte har några värderingar. Först och främst är jag helt övertygad om att så snart någon tänkande människa rör sig i världen och träffar någon annan sprider man värderingar. Då diskuterar man och möts på ett mänskligt plan. Det är skälet till varför handel är viktig, nämligen att sprida idéer.

När jag har sett hur man förbereder och planerar insatser när det gäller unionen för Medelhavsområdet som ska föreslås för Världsbanken tar man hänsyn till en del av de kriterier som vi ofta lägger upp. Jag tror att det går mer och mer mot en utveckling där man använder Världsbanken för sådant.

Då frågar jag Hans Linde: Vad vill du ha i stället, eller tycker du att funktionen är fullständigt oviktig?

Anf. 136 HANS LINDE (V) replik:

Fru talman! Från Vänsterpartiets sida kan jag göra tydligt att vi inte har lagt fram några krav på att lägga ned Internationella valutafonden eller Världsbanken. Det har Ulrik Nilsson kunnat läsa i vår motion. Men vi lägger fram en lång rad krav på att institutionerna i grunden behöver reformeras därför att vi ser stora problem. Vi lyfter också fram att det finns andra regionala alternativ som växer fram och som är positiva i

Sydamerika och i Sydostasien när det gäller alternativ till IMF och Världsbanken. De växer fram därför att de berörda länderna har visat ett starkt missnöje med hur framför allt IMF har fungerat.

Jag noterar att trots att Ulrik Nilsson inte vill se några reformer, han lägger inte fram några krav på tydliga förändringar i IMF:s eller Världsbankens arbete, kan han inte på något sätt visa på några framgångssagor. Om han inte tycker att det finns behov av att reformera institutionerna måste man tycka att de i grunden fungerar bra. Var är framgångarna? Vad har de uppnått sedan 1944 när de två institutionerna bildades? Ge gärna ett konkret exempel.

Återigen kommer jag till frågan om värderingarna. Vi har sett genom IMF:s och Världsbankens historia hur man ekonomiskt har backat upp i stort sett varje västvänlig diktatur. Det har inte varit några värderingar om demokrati och mänskliga rättigheter. Gå tillbaka till den historia dessa organisationer har haft under 70 år, hur de har stött några av vår tids absolut värsta diktaturer. Det har varit Pinochet i Chile och Mobutu i Kongo och en lång rad ytterligare diktaturer.

Jag påstår inte att det saknas värderingar i Internationella valutafonden och Världsbanken, men den värdering man omfattar är nyliberalism. När det kommer till ekonomi är man kompromisslös. Där har man en tydlig värdering om att det finns ett ekonomiskt koncept som fungerar, nämligen det nyliberala. Det finns inte något utrymme för människor i syd att själva ha en åsikt om hur deras ekonomi ska utformas och att de i val ska få rösta fram olika politiker med olika värderingar.

Anf. 137 ULRİK NILSSON (M) replik:

Fru talman! Det är naturligtvis glädjande att Hans Linde inte vill lägga ned institutionerna. Men det vore också bra om han funderade lite innan han är alltför kritisk och vill vidta alltför stora reformer på alternativen. Jag nämnde tidigare uttalandet jag hörde i Turkiet: 400 miljoner dollar från Qatar. No questions asked. Det är inte heller ett bra sätt att driva utveckling.

Hans Linde efterfrågar exempel. Han säger att det finns ett antal diktaturer som under historiens gång har fått hjälp. Men jag skulle vilja lyfta fram vad jag fick veta en gång. Världsbanken hade med hjälp av mobiltelefon teknik skapat möjligheter i ett land för människor som tidigare inte hade legitimationer, inte hade tillgång till banktjänster, inte hade tillgång till betalsystem, inte kunde ha egna pengar, inte kunde få bistånd från sociala myndigheter och liknande. Genom att bygga upp denna teknik kunde man skapa identitet och verksamhet på det lokala planet för dessa människor. Det är möjligt att detta inte stjälpde regimen, men det betydde oerhört mycket för de människor som på det sättet gavs möjlighet att interagera i samhället. Det här betydde oerhört mycket för de mammor i de städer där projektet genomfördes som kunde få ett sms där det stod: Din flicka är inte i skolan. Varför inte? Det här var ett sätt att föra upp flickornas deltagande i skolan.

Det där är en framgångssaga. Men det är klart att det inte är den stora revolutionen, inte det stora stjälpandet av makten, men det är ett stärkande av individer. Och det är genom att stärka individer som framtiden kan byggas.

Prot. 2012/13:28
21 november

*Redovisning av
verksamheten i
Internationella
valutafonden,
Världsbanken samt
de regionala
utvecklings- och
investeringsbankerna
2010 och 2011*

Anf. 138 KERSTIN LUNDGREN (C):

Fru talman! Nu debatterar vi en skrivelse från regeringen, en redovisning som regeringen gjort för 2010 och 2011 över svenskt agerande i IMF och Världsbanken och i de regionala investerings- och utvecklingsbankerna. Jag kan notera av den debatt som har varit, fru talman, att det uppenbarligen finns en stor samsyn när det gäller vårt agerande i de regionala bankerna, för där har inte debattens fokus varit. Dessa är dock viktiga. De är viktiga för Europa, de är viktiga i Afrika, de är viktiga i Asien för att kunna bidra till en finansieringsväg för dem som söker den typen av finansiering. Vi ska vara klara över att det här inte är de enda finansieringsinstrument som finns. Det har berörts tidigare i debatten att man kan gå till ett land och få pengar – det är det många som har sett. Sådant är naturligtvis möjligt. Man kan gå till andra banker på kapitalmarknaden för att söka resurser. Det är också möjligt.

Som sagt är det ett av de instrument vi har skapat för att globalt försöka ge förutsättningar för investeringar och utveckling och för att skapa säkerhet på finansmarknaden.

Fru talman! När jag besökte Världsbanken och IMF för ett tag sedan var de nästan uträknade. De kände sig som att deras tid var ute, mer eller mindre. Så kom Lehman Brothers, och vi fick en helt ny explosion av finansiella bekymmer över världen. Helt plötsligt vaknade de gamla systemen till. De vaknade till i en ny värld, kan man säga. Vi förde till nya resurser, gav nya uppdrag och har sett att både Världsbanken och IMF fått nya roller. Vi har sett hur de har utmanats – det har berörts tidigare i debatten.

Vi var från utrikesutskottet i Brasilien i våras och kunde tydligt höra hur man där inom ramen för BRIC-länderna, alltså Brasilien, Indien, Kina och egentligen även Sydafrika, diskuterade om att skapa sin egen utvecklingsbank. Den har inte riktigt landat än, men planer fortgår. Det är naturligtvis bra att det finns en mångfald av möjligheter. Det gäller banker här hemma i Sverige och banker i världen. Inte minst borde det gynna kunderna, i det här fallet länderna. Det är som sagt en ny värld.

Jag har mött många goda exempel. Jag hörde den isländske finansministern med kraft tala om vilken effekt IMF hade haft för att kunna rekonstruera efter bankkriserna på Island och vilken betydelse det hade haft att man från Islands och IMF:s sida kunnat sätta sig ned och resonera. Man hade kunnat göra det trovärdigt från Islands sida hur man ville ta hand om krissituationen, och man hade fått IMF:s stöd för det arbetet. Vi har sett de har tagit sig över stupet och är på väg upp igen på Island. Det var ett exempel.

Jag hade anledning att resonera med IMF:s företrädare i vår närmiljö när jag ägnade mig åt Ungern, som också haft en del diskussioner om detta. Jag hörde, fru talman, IMF:s företrädare tala i termer av: Vi ställer egentligen inte krav, vi vill ha säkerhet. De var mycket bekymrade över att man skulle få en utveckling som skulle skapa alltför stora klyftor och stort elände. Det skulle i sig innebära instabilitet och osäkerhet. Banken var angelägen om att så inte skulle ske.

Jag mötte företrädare för Världsbanken i Liberia relativt nyligen och pratade privatsektorutveckling och möjligheterna där. Jag tror att Hans Linde var med på den resan. Vi såg hur de jobbade för att försöka skapa förutsättningar i en miljö där det är väldigt svårt att få kapital.

Jag tycker att det här är några tecken på en förändring, men också tecken på hur värdefullt det är att vi har den här typen av instrument. De kanske inte är perfekta, jag vill inte säga det, det finns säkert möjligheter att göra dem bättre och förfinas dem, och det har vi visat. Jag har också varit oerhört kritisk historiskt till många av de saker som gjorts.

Jag hade anledning att diskutera direkt med Världsbanken om de investeringar som man gjort i Sydafrika. Det är ett område som man kan vara kritisk till när det gäller diskussionen om ett stort kolkraftverk. Och där kom den diskussionen. Ja, säger Sydafrikas företrädare som inte har gått till banken speciellt ofta, i princip inte varit där, när vi nu kommer och vill få stöd för kolkraftsinvesteringen – som vi också är kritiska till – som en del av ett större paket som handlar om även andra åtgärder på energiområdet för att förnya, effektivisera och förändra, då säger ni: Nej minsann, vi är inte med, vi ställer inte upp. Då tycker Sydafrika att ja, ja, där ser man hur ni agerar, där ser man hur ni i väst tycker och driver på.

Det är viktigt att vi nu följer upp detta och försöker säkerställa att de andra åtaganden som Sydafrika gjorde när de fick lånet verkligen fullföljs. Den sidan av paketet måste vi också tala om och titta på; det tycker jag det finns skäl att göra. Men det är naturligtvis en balansakt.

Jag var i Rio och mötte företrädare för Världsbanken och IMF när man diskuterade grön ekonomi och möjligheterna där. Det är rörelser på gång som är värdefulla. Jag är glad att Sverige har varit med och påverkat. Vi var med och påverkade för att få fram den *World Bank Report* som kom förra året och som visade att kvinnor är helt avgörande om man ska kunna ta steget till ett välfärdssamhälle och till utveckling. Det var en insats där Sverige hade varit med och aktivt säkerställt. Sådant ska vi göra mer av. Det är också bra att vi kunde få Världsbanken att komma med en mycket skarp rapport på klimatområdet. Mer av detta!

Sedan finns det saker att göra som gäller röstregler och annat. Vi har varit öppna för och har under den här mandatperioden åstadkommit en del förändringar. Alla är inte nöjda, alla får inte som de vill. Men det är en del av röstreglerna i systemet som vi har att göra med. Vi tycker i och sig att vi från vår valkrets sida hanterar det ganska bra, både när det gäller öppenhet och när det gäller möjligheterna för parlamentet att vara med och diskutera. Jag tycker att det är något av ett föredöme som kan användas också av andra. Jag vet att andra har tittat på hur vi hanterar det i Sverige.

Med detta, fru talman, yrkar jag bifall till utskottets förslag och avslag på reservationen.

Anf. 139 HANS LINDE (V) replik:

Fru talman! Nu får jag erkänna att jag är lite osäker på vilken isländsk finansminister som Kerstin Lundgren lyssnade till. Men jag kan konstatera att den som har varit isländsk finansminister under större delen av den ekonomiska krisen på Island heter Steingrímur J. Sigfússon och har varit partiledare för Vänsterpartiets systerparti. Och jag är inte helt säker på att han skulle vara till hundra procent bekväm med att vi här i riksdagens talarstol outhälsamt som varm anhängare och förespråkare av Internationella valutafonden.

Jag tycker ändå att det är spännande att Centerpartiet lyfter fram Island som det positiva exemplet, för det är ju ett land som har valt att möta sin ekonomiska kris på ett fundamentalt annat sätt än vad man nu gör i resten av Europa. De har inte valt att låta löntagare och välfärden betala det högsta priset för den ekonomiska krisen. De har valt att möta sin ekonomiska kris genom att reglera finansmarknader, att ta över verksamheten i flera av de största isländska bankerna och att höja skatter och avgifter, framför allt för landets höginkomsttagare, de som var med och skapade spekulatjonen som lade grunden till krisen.

Jag konstaterar att Island i grunden har valt en helt annan väg, och också varit det mest framgångsrika landet när det gäller att möta krisen, och nu är på väg ut ur den ekonomiska krisen. Jag noterar att Centerpartiet lyfter fram det land där som sagt en vänsterpartist har styrt Finansdepartementet som en framgångssaga.

Jag måste trots allt ställa frågan om det sydafrikanska kolkraftverket till Kerstin Lundgren. Det handlar ju inte om vilket kolkraftverk som helst i det här sammanhanget. Det kommer att bli världens fjärde största kolkraftverk. Man kommer att släppa ut 26 miljoner ton koldioxid per år. Det är svårt att kompensera det med åtgärder på andra områden. Till och med USA valde att lägga ned sin röst vid röstningen om stödet till kolkraftverket. Varför valde den borgerliga regeringen med Centerpartiet, Alliansens så kallade gröna röst, att rösta ja till kolkraftverket?

Anf. 140 KERSTIN LUNDGREN (C) replik:

Fru talman! Först och främst ska jag inte recensera eventuella partikamrater till Hans Linde. Jag kan bara konstatera att vi hade anledning att lyssna till ett kraftfullt anförande, och jag var så fin i kanten att jag inte berörde hemvisten, men den har helt klart framkommit av Hans Lindes tidigare replik. Och han var väldigt tydlig med att IMF hade spelat en väldigt viktig roll för att lösa de problem som Island hade. Han visade också tydligt på att om man som land har en annan idé är det möjligt att föra diskussionen.

Om Hans Linde inte tror sina egna kolleger må det väl vara Hans Linde fritt att inte göra det. Men jag tyckte att det var ett spännande inlägg som visar på bredden av möjligheter i dagens IMF.

IMF spelar i dag en oerhört viktig roll när det gäller att stabilisera situationen i Europa, och Europa är just nu en av de stora mottagarna av insatser. Där har också vi gått in med särskilda resurser via IMF för att stärka Europas krisande ekonomier.

Vägen framåt kan man alltid diskutera. Det som vi säger är centralt, precis som i Sverige, är att varje land måste ta ansvar för att hitta lösningar utifrån dess situation. Det är en hållning som vi har här i kammaren men också när vi diskuterar ute i Europa att det är viktigt att man tar ansvar för sin egen ekonomiska situation och att IMF naturligtvis är med som stöd i det arbetet är bra.

Anf. 141 HANS LINDE (V) replik:

Fru talman! Jag ska faktiskt ge Kerstin Lundgren rätt på en punkt. Ja, det är helt sant att IMF gav Island ett betydligt större handlingsutrymme, en större möjlighet att själva utforma sin politik än vad man har gett till många utvecklingsländer. Men det visar också tyvärr på de dubbla mått-

stockar man har haft från Internationella valutafonden. Om det är ett land i Afrika, Asien eller Latinamerika som hamnar i kris går man in med oerhört detaljerade och strikta krav. När det är ett land i norra Europa är man mer flexibel. Men jag kan garantera Kerstin Lundgren att även på Island var förhandlingarna mellan Internationella valutafonden och den isländska regeringen oerhört hårda.

Sedan noterar jag att Kerstin Lundgren talar om att IMF nu bidrar till att stabilisera i Europa. Jag måste erkänna att jag har lite svårt att se att människor i Grekland i det här läget skulle ha med sig den beskrivningen, att de känner att deras tillvaro stabiliserats när man kommer in och ställer krav på att de ska privatisera stora företag, höja pensionsåldrarna, sänka minimilönerna, riva upp kollektivavtal och när människor förlorar sina fasta tjänster och tvingas in i en tillvaro av otrygghet och osäkerhet. Jag har lite svårt att tro att folk skulle bedöma det som stabilisering.

Jag har också väldigt svårt att se att man i Lettland, som var ett av de länder som drabbades först av den ekonomiska krisen, skulle känna att IMF stabiliserade deras tillvaro. Vi vet att i Lettland valde man att bara under 2009 lägga ned hälften av landets sjukhus och att man sade upp en tredjedel av landets lärare. Jag tror knappast att vanliga letter skulle kalla det för stabilisering.

Trots allt märker jag att Kerstin Lundgren duckar för min fråga om hur den borgerliga regeringen, där Centerpartiet ingår, kunde rösta ja till ett lån på 20 miljarder svenska kronor till ett av världens största kolkraftverk, Medupi i Sydafrika. Hur kunde det vara möjligt, Kerstin Lundgren, att ni gav ert godkännande till att man nu kraftigt ökar koldioxidutsläppen i Sydafrika i ett läge där vi vet att vi under vår livstid står inför enorma klimatförändringar om inget görs?

Anf. 142 KERSTIN LUNDGREN (C) replik:

Fru talman! Att jag inte svarade förra gången var för att min repliktid var slut, så jag återkommer nu och svarar på den fråga som jag inte svarade på förra gången.

Vi kan alltid diskutera konditionalitet. Vad ska vi som har pengarna säga att pengar får användas till? Hur skulle det ha sett ut om det hade varit helt andra röstregler i Världsbanken? Tror Hans Linde att Sydafrika då inte skulle ha fått lån?

Jag är övertygad om att om vi ska kunna bygga broar och kunna visa att de här institutionerna fungerar för att lösa den energisituation som till exempel Sydafrika upplever att de har måste vi vara lyhörda för deras önskemål. Annars väljer de att gå en annan väg.

Det som var hela konceptet i detta sammanhang var att det här var en del i ett större paket där också insatser skulle komma med på banan för energieffektiviseringar och satsningar på förnybar energi. Det är naturligtvis ett sätt att skapa agreement mellan Världsbanken och Sydafrika för att lösa deras akuta problem – fattighedsfrågorna är naturligtvis ett bekymmer och energifrågorna ett annat – och att samtidigt med detta lösa en övergång till förnybart. Där är det viktigt att vi är vaksamma och ser att de också tar den delen av paketet, för det var en förutsättning för att vi skulle rösta ja.

Prot. 2012/13:28
21 november

Redovisning av verksamheten i Internationella valutafonden, Världsbanken samt de regionala utvecklings- och investeringsbankerna 2010 och 2011

Anf. 143 ROBERT HALEF (KD):

Fru talman! Kristdemokraterna välkomnar att regeringen i en särskild skrivelse till riksdagen har redovisat hur arbetet inom IMF, Världsbanken och de regionala investerings- och utvecklingsbankerna har bedrivits under åren 2010 och 2011.

Dessa institutioner har en central roll i att hantera ekonomiska och politiska kriser och att skapa en globalt hållbar utveckling. Institutionerna är skapade av världens länder för världens länder. Det är inte endast ett tecken på att den värld vi lever i är intimt sammanlänkad utan också på det gemensamma ansvar som detta ålägger alla världens länder.

Fru talman! De båda finansiella institutionernas mandat är ömsesidigt förstärkande och kompletterande snarare än konkurrerande. Medan IMF fyller en viktig funktion i främjandet av ekonomisk tillväxt och stabilitet världen över ska Världsbanken bekämpa världsfattigdomen.

I syfte att bättre kunna hantera den ekonomiska krisen har det varit nödvändigt för de finansiella institutionerna att reformera sina låneramverk. Ett mer flexibelt låneramverk, som det som IMF nu har infört, är nödvändigt för att kunna bemöta hastigt uppkomna utmaningar i en föränderlig värld. Redskap såsom kortsiktiga lån kan vara nödvändiga i extrema krissituationer, såsom den som nu råder i Grekland.

Det går inte att nog betona vikten av att lån och biståndsmedel ska vara knutna till tydliga villkor och krav på motprestationer, detta för att säkerställa att medlen används till rätt saker, det vill säga till att dämpa ekonomiska kriser och bekämpa fattigdomen. Inte minst är villkor nödvändiga för att förhindra att den ansvarslösa ekonomiska politik eller den korruption – det risktagande – som föranlett lånebehovet inte upprepas.

Sverige har genom bland annat IMF ett givet ansvar att bidra till att den europeiska låne- och bankkrisen inte ytterligare fördjupas eller sprids. Det är dock framför allt de krisande ländernas ansvar att få stopp på krisen och skapa utveckling på nytt. Förutom långivning kan skuldavskrivningar vara ett verktyg i dessa institutioners verktygslåda för fattigdomsbekämpning.

Kristdemokraterna delar dock utrikesutskottets uppfattning att det framför allt är genom demokrati-, utvecklings- och handelsfrämjande insatser, inte genom direkta och omfattande skuldavskrivningar, som Sverige bäst kan bidra till att minska utsatta länders skuldbördor.

Fru talman! Världsbanken och IMF är centrala aktörer i arbetet mot en mer ekologiskt hållbar värld. Här är Världsbankens klimatinvesteringsfonder för genomförandet av Kyotoprotokollet viktiga. Det är beklagligt att länder, såsom Kanada, på senare tid har valt att inte fortsätta sina åtaganden under avtalet, men den globala kampen mot minskade växthusgasutsläpp måste gå vidare världen över. Kristdemokraterna vill understryka vikten av att en verkligt hållbar ekologisk utveckling inte kan uppnås utan ökade satsningar på förnybara energikällor.

Fru talman! IMF, Världsbanken och de regionala investerings- och utvecklingsbankerna är till för världens medborgare, för världens länder kan man säga. På samma sätt som dessa institutioner ska kunna ställa krav på reformer i de länder som erhåller lån eller bistånd ska världens medborgare kunna känna sig trygga med att deras verksamhet bedrivs på ett så effektivt, ändamålsenligt och transparent sätt som möjligt. Det är därför glädjande att såväl IMF som Världsbanken nu har vidtagit åtgär-

der som gynnar offentlig insyn samt gjort ansökningsprocessen, liksom tillsättningen av höga positioner, mer inkluderande, meritbaserad och transparent.

En verkligt hållbar utveckling förutsätter ökad rättvisa, inte minst vad gäller politisk representation och politiskt inflytande. Att världens låg- och medelinkomstländer nu fått ökad röststyrka i IMF, IFC och Världsbanken är därför positivt. Kristdemokraterna vill likt utrikesutskottet betona vikten av att insatserna för att öka transparensen och insynen inom IMF, Världsbanken och de regionala bankerna fortskrider och utvecklas liksom bekämpningen av korruptionen.

Institutionerna och bankerna måste också bli bättre på att motverka skatte- och kapitalflykt bland de företag man finansierar. Den inkomstbringande verksamhet som bedrivs måste komma mottagarlandet till godo för att en verkligt rättvis utveckling ska kunna uppnås. Kristdemokraterna välkomnar därför att Världsbanken och EBRD nu infört uppdaterade riktlinjer gällande hanteringen av investeringar i den privata sektorn.

Fru talman! Utvecklingsinsatser som diskriminerar eller helt exkluderar kvinnor och flickor kan inte kallas rättvisa då de förnekar kvinnor och flickor deras rätt till grundläggande fri- och rättigheter. De kan heller inte kallas hållbara, givet de samhällsekonomiska förluster som de bidrar till. Mot denna bakgrund delar vi kristdemokrater utrikesutskottets uppfattning att en betydligt större andel än dagens 50 procent av Världsbankens insatser måste utformas ur ett jämställdhetsperspektiv. Jämställdhet är inte ett enskilt fenomen utan måste genomsyra insatser på alla politikområden. Först då kan verklig jämställdhet, och med det en verkligt rättvis och hållbar utveckling, uppnås.

Fru talman! I och med den globala krisen har vi återigen blivit varse hur snabbt och kännbart en lånebubbla i ett land kan bli till en bankkris i ett annat. Uppvärmningen av världshaven och luftföroreningarna känner inga geografiska gränser. Utan flickor i skolan eller kvinnor på arbetsmarknaden minskar möjligheterna till ekonomisk tillväxt, utveckling och återhämtning.

Om vi inte tar vårt ekonomiska, ekologiska och sociala ansvar kommer chanserna till en verkligt rättvis och hållbar utveckling att suddas ut. Ökat samarbete över gränserna gör att vi står bättre rustade att möta och överkomma dagens och morgondagens utmaningar. Världsbanken, IMF och de regionala investerings- och utvecklingsbankerna är centrala aktörer i arbetet för ökad ekonomisk och finansiell stabilitet, minskad fattigdom och rättvis och hållbar utveckling världen över – en hållbar utveckling inte endast över lands- utan också över generationsgränserna.

Med detta sagt vill jag å Kristdemokraternas vägnar yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på samtliga reservationer och motioner.

Anf. 144 VALTER MUTT (MP) replik:

Fru talman! Robert Halef nämnde flera gånger hur viktigt det är att Världsbanken och IMF kan ställa villkor. Det är klart att det finns villkor som också vi från den gröna sidan tycker är viktiga att ställa. Det gäller transparens och sådant.

Prot. 2012/13:28
21 november

Redovisning av verksamheten i Internationella valutafonden, Världsbanken samt de regionala utvecklings- och investeringsbankerna 2010 och 2011

Samtidigt har vi en oerhört mörk historia just vad gäller konditionaliteten. Man har ställt villkor beträffande vattenprivatiseringar och privatiseringar av det som kallas globala nyttigheter där man prisat ut fattiga människor från sådant som är absolut nödvändigt för att kunna överleva.

Jag skulle därför vilja ha ett klarläggande från Robert Halefs sida och undrar om ni delar vår syn på den mycket mörka historia som Världsbanken och IMF har. En av de ledande företrädarna, Joseph Stiglitz, som för övrigt tilldelades ekonomipriset till Alfred Nobels minne år 2001, var tidigare chefsekonom på Världsbanken. Han har verkligen gjort upp med den mörka historia som de internationella finansiella institutionerna har.

Anf. 145 ROBERT HALEF (KD) replik:

Fru talman! Lån har alltid två sidor. Det finns långgivare och låntagare. Man ingår en överenskommelse och det görs upp en betalningsplan för lånet. Därmed finns ett ingånget avtal, och då ska reglerna gälla så länge man inte kommit överens om något annat under resans gång, exempelvis avskrivningar eller betalningstiden för amortering av skulden.

I korthet kan man säga att det måste finnas betalningsförmåga så att långgivaren kan få tillbaka det som lånas ut. När man ger lån är det därför viktigt att ställa motkrav. Man måste ställa krav på länderna och vad de behöver göra för att öka intäkterna i förhållande till de utgifter de har. De som lånar har oftast högre kostnader än intäkter.

Anf. 146 VALTER MUTT (MP) replik:

Fru talman! Jag tackar för svaret. Det är klart att man måste kunna ställa någon sorts krav i vissa lägen. En total kravlöshet är ingenting som vi förespråkar. Men det handlar ju inte om avtal mellan två jämnstarka parter, utan vi talar här om mycket speciella miljöer där den rika världens dominerande finansiella institutioner ingår avtal med jordens fattigaste länder. Dessa länder har ofta inte något som helst val och tvingas då exempelvis till privatiseringar av vattendistributionen.

Vi har sett förfärliga exempel på hur sådana privatiseringar driver upp dödligheten, hur folk dör i vattenburna sjukdomar och så vidare. Transnational Institute, ett ansett forskningsinstitut i Holland, har skrivit tjocka rapporter om det och också visat på alternativ. Alternativet behöver inte vara någonting statskontrollerat. Det finns exempel från många håll i Latinamerika där människorna i kooperativa strukturer själva tar över vattenverk och distribuerar sådant som kallas för globala nyttigheter och är absolut nödvändigt.

Jag är lite förvånad över, inte minst om man utgår från den kristna etiken, att man tycker att det är helt okej att släppa in månglarna hur långt som helst i templet och göra allting till handelsvaror och även det som inte borde vara det. Jag tycker att människovärdet på något sätt borde stå över marknadsvärdet.

Ser inte Robert Halef någon problematik i detta? Det lät inte så, men jag kanske missförstod.

Anf. 147 ROBERT HALEF (KD) replik:

Fru talman! Valter Mutt har något blandat ihop det vi talar om i dag. Rätten till vatten är något universellt. Det ifrågasätter inte jag, och det har jag heller inte påstått något om.

Låt mig konkretisera vad det handlar om. IMF har bett om mer pengar. Sverige ska bidra med mer pengar. Man ska låna till IMF. IMF i sin tur ska låna till dem som är i behov av mer pengar för att kunna öka tillväxten och utvecklingen i det land som är i behov av mer kapital.

Det som är viktigt när ett land ska låna pengar är att man går in och rådgör och ger information. Vad är det som mest behöver göras för att strukturera om situationen i landet för att kunna sätta upp en plan för återbetalning av de pengar som man lånar?

Det finns ibland också möjlighet att avskriva. Det är en överenskommelse som man får göra från fall till fall. De krav man ställer innebär inte att man påtvingar länder en massa åtgärder.

De länder som är i behov av dessa pengar för att kunna öka sina intäkter i förhållande till kostnaderna behöver också genomföra reformer för att kunna komma på fötter.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 22 november.)

Prot. 2012/13:28
21 november

*Redovisning av
verksamheten i
Internationella
valutafonden,
Världsbanken samt
de regionala
utvecklings- och
investeringsbankerna
2010 och 2011*

14 § Bordläggning

Anmälades och bordlades
Skrivelse
2012/13:44 Riksrevisionens rapport om det statliga tandvårdsstödet

15 § Anmälan om interpellationer

Anmälades att följande interpellationer framställts

den 21 november

2012/13:140 Läxhjälp till alla barn

av *Pia Nilsson* (S)
till utbildningsminister Jan Björklund (FP)

2012/13:141 Varsel i Värmland

av *Lars Mejern Larsson* (S)
till arbetsmarknadsminister Hillevi Engström (M)

2012/13:142 Nedsärningarna i skånsk sjukvård

av *Morgan Johansson* (S)
till socialminister Göran Hägglund (KD)

2012/13:143 Nedsärningarna i skånsk sjukvård

av *Marie Granlund* (S)
till socialminister Göran Hägglund (KD)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 27 november.

16 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 20 november

2012/13:122 Höjd skatt på vattenkraft

av *Per Bolund* (MP)

till statsrådet Anna-Karin Hatt (C)

2012/13:123 Bedömning av gruvverksamhet

av *Jonas Eriksson* (MP)

till näringsminister Annie Lööf (C)

2012/13:124 Redovisning av ej skattepliktig elkraftproduktion vid vindkraftverk

av *Thoralf Alfsson* (SD)

till finansminister Anders Borg (M)

2012/13:125 Icke skattepliktig elkraftsproduktion vid vindkraftverk

av *Thoralf Alfsson* (SD)

till statsrådet Anna-Karin Hatt (C)

den 21 november

2012/13:126 Rätten till kontaktperson enligt LSS

av *Maria Lundqvist-Brömster* (FP)

till statsrådet Maria Larsson (KD)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 27 november.

17 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmäldes att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 20 november

2012/13:92 Fängslade i Turkiet

av *Carina Hägg* (S)

till utrikesminister Carl Bildt (M)

2012/13:98 Moms på e-böcker

av *Hans Olsson* (S)

till finansminister Anders Borg (M)

2012/13:99 Uttagsbeskattning i samband med uthyrning av bostad

av *Leif Jakobsson* (S)

till finansminister Anders Borg (M)

2012/13:120 Hungerstrejkande i turkiska fängelser

av *Carin Runeson* (S)

till statsrådet Birgitta Ohlsson (FP)

2012/13:104 Möjlighet att ta körkort i hela landet

av *Lars Eriksson* (S)

till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

2012/13:105 Katastrofmedicinska insatser utomlands

av *Kent Härstedt* (S)

till utrikesminister Carl Bildt (M)

2012/13:107 Överhoppningsbar tid i arbetslöshetsförsäkringen

av *Josefin Brink* (V)

till arbetsmarknadsminister Hillevi Engström (M)

2012/13:108 Ej använda arbetsmarknadspolitiska medel i Halland

av *Hans Hoff* (S)

till arbetsmarknadsminister Hillevi Engström (M)

2012/13:109 Flyget och utsläppshandelssystemet

av *Jens Holm* (V)

till miljöminister Lena Ek (C)

2012/13:111 Förlängning av tandhygienistutbildningen

av *Eva Olofsson* (V)

till utbildningsminister Jan Björklund (FP)

2012/13:113 Flyttbranschen och skattefusk

av *Peter Persson* (S)

till finansminister Anders Borg (M)

2012/13:114 Information om modersmjölksersättning

av *Sara Karlsson* (S)

till landsbygdsminister Eskil Erlandsson (C)

2012/13:115 Framtiden för Älvdalens skjutfält

av *Peter Hultqvist* (S)

till försvarsminister Karin Enström (M)

2012/13:116 Nedläggningen av servicekontor

av *Matilda Ernkrans* (S)

till statsrådet Ulf Kristersson (M)

2012/13:118 Generella regler mot skatteläckage

av *Jacob Johnson* (V)

till finansminister Anders Borg (M)

2012/13:119 Kostnadsfördelar för myndigheters lokalkostnader vid placering utanför Stockholms innerstad

av *Maria Stenberg* (S)

till statsrådet Stefan Attefall (KD)

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 27 november.

Förhandlingarna leddes
av förste vice talmannen från sammanträdet början till och med 7 §
anf. 27 (delvis),
av andre vice talmannen därefter till och med 7 § anf. 68 (delvis),
av tjänstgörande ålderspresidenten Krister Örnfjäder därefter till och med
7 § anf. 100 (delvis),
av andre vice talmannen därefter till och med 13 § anf. 126 (delvis) och
av förste vice talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

ANDERS NORIN

/Eva-Lena Ekman

1 § Justering av protokoll.....	1
2 § Avsägelse.....	1
3 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer.....	1
4 § Anmälan om inkommen faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen	2
5 § Hänvisning av ärenden till utskott	2
6 § Förnyad bordläggning.....	3
7 § Utgiftsramar och beräkning av statsinkomsterna	3
Finansutskottets betänkande 2012/13:FiU1	3
Anf. 1 FREDRIK OLOVSSON (S).....	3
Anf. 2 PER BOLUND (MP).....	6
Anf. 3 JOHNNY SKALIN (SD).....	10
Anf. 4 ULLA ANDERSSON (V).....	13
Anf. 5 ANNA KINBERG BATRA (M).....	16
Anf. 6 FREDRIK OLOVSSON (S) replik	20
Anf. 7 ANNA KINBERG BATRA (M) replik.....	20
Anf. 8 FREDRIK OLOVSSON (S) replik	21
Anf. 9 ANNA KINBERG BATRA (M) replik.....	21
Anf. 10 PER BOLUND (MP) replik	22
Anf. 11 ANNA KINBERG BATRA (M) replik.....	22
Anf. 12 PER BOLUND (MP) replik	23
Anf. 13 ANNA KINBERG BATRA (M) replik.....	24
Anf. 14 ULLA ANDERSSON (V) replik.....	24
Anf. 15 ANNA KINBERG BATRA (M) replik.....	25
Anf. 16 ULLA ANDERSSON (V) replik.....	25
Anf. 17 ANNA KINBERG BATRA (M) replik.....	26
Anf. 18 JOHNNY SKALIN (SD) replik	26
Anf. 19 ANNA KINBERG BATRA (M) replik.....	27
Anf. 20 JOHNNY SKALIN (SD) replik	27
Anf. 21 ANNA KINBERG BATRA (M) replik.....	28
Anf. 22 CARL B HAMILTON (FP)	29
Anf. 23 FREDRIK OLOVSSON (S) replik	32
Anf. 24 CARL B HAMILTON (FP) replik	32
Anf. 25 FREDRIK OLOVSSON (S) replik	33
Anf. 26 CARL B HAMILTON (FP) replik	33
Anf. 27 PER BOLUND (MP) replik	34
Anf. 28 CARL B HAMILTON (FP) replik	34
Anf. 29 PER BOLUND (MP) replik	35
Anf. 30 CARL B HAMILTON (FP) replik.....	35
Anf. 31 ULLA ANDERSSON (V) replik.....	36
Anf. 32 CARL B HAMILTON (FP) replik.....	36
Anf. 33 ULLA ANDERSSON (V) replik.....	37
Anf. 34 CARL B HAMILTON (FP) replik.....	37
Anf. 35 JOHNNY SKALIN (SD) replik	38
Anf. 36 CARL B HAMILTON (FP) replik.....	38

Anf. 37	JOHNNY SKALIN (SD) replik	39
Anf. 38	CARL B HAMILTON (FP) replik	40
Anf. 39	PER ÅSLING (C)	40
Anf. 40	JOHNNY SKALIN (SD) replik	43
Anf. 41	PER ÅSLING (C) replik	43
Anf. 42	JOHNNY SKALIN (SD) replik	44
Anf. 43	PER ÅSLING (C) replik	44
Anf. 44	ULLA ANDERSSON (V) replik	45
Anf. 45	PER ÅSLING (C) replik	45
Anf. 46	ULLA ANDERSSON (V) replik	46
Anf. 47	PER ÅSLING (C) replik	46
Anf. 48	PER BOLUND (MP) replik	47
Anf. 49	PER ÅSLING (C) replik	47
Anf. 50	PER BOLUND (MP) replik	48
Anf. 51	PER ÅSLING (C) replik	48
Anf. 52	FREDRIK OLOVSSON (S) replik	49
Anf. 53	PER ÅSLING (C) replik	49
Anf. 54	FREDRIK OLOVSSON (S) replik	50
Anf. 55	PER ÅSLING (C) replik	50
Anf. 56	ANDERS SELLSTRÖM (KD)	51
Anf. 57	ULLA ANDERSSON (V) replik	54
Anf. 58	ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik	55
Anf. 59	ULLA ANDERSSON (V) replik	55
Anf. 60	ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik	56
Anf. 61	PER BOLUND (MP) replik	57
Anf. 62	ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik	57
Anf. 63	PER BOLUND (MP) replik	58
Anf. 64	ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik	59
Anf. 65	Finansminister ANDERS BORG (M)	59
Anf. 66	FREDRIK OLOVSSON (S) replik	63
Anf. 67	Finansminister ANDERS BORG (M) replik	63
Anf. 68	FREDRIK OLOVSSON (S) replik	64
Anf. 69	Finansminister ANDERS BORG (M) replik	65
Anf. 70	ULLA ANDERSSON (V) replik	65
Anf. 71	Finansminister ANDERS BORG (M) replik	66
Anf. 72	ULLA ANDERSSON (V) replik	66
Anf. 73	Finansminister ANDERS BORG (M) replik	67
Anf. 74	PER BOLUND (MP) replik	68
Anf. 75	Finansminister ANDERS BORG (M) replik	68
Anf. 76	PER BOLUND (MP) replik	69
Anf. 77	Finansminister ANDERS BORG (M) replik	69
Anf. 78	JOHNNY SKALIN (SD) replik	70
Anf. 79	Finansminister ANDERS BORG (M) replik	71
Anf. 80	JOHNNY SKALIN (SD) replik	71
Anf. 81	Finansminister ANDERS BORG (M) replik	72
Anf. 82	EDIP NOYAN (M)	72
Anf. 83	LEIF JAKOBSSON (S)	73
Anf. 84	MATS PERTOFT (MP)	76
Anf. 85	THORALF ALFSSON (SD)	78

Anf. 86 JACOB JOHNSON (V).....	81
Anf. 87 HENRIK VON SYDOW (M)	84
Anf. 88 LEIF JAKOBSSON (S) replik	88
Anf. 89 HENRIK VON SYDOW (M) replik	88
Anf. 90 LEIF JAKOBSSON (S) replik	89
Anf. 91 HENRIK VON SYDOW (M) replik	89
Anf. 92 JACOB JOHNSON (V) replik	90
Anf. 93 HENRIK VON SYDOW (M) replik	90
Anf. 94 JACOB JOHNSON (V) replik	91
Anf. 95 HENRIK VON SYDOW (M) replik	91
Anf. 96 MATS PERTOFT (MP) replik	92
Anf. 97 HENRIK VON SYDOW (M) replik	92
Anf. 98 MATS PERTOFT (MP) replik	93
Anf. 99 HENRIK VON SYDOW (M) replik	93
Anf. 100 GUNNAR ANDRÉN (FP)	94
Anf. 101 JACOB JOHNSON (V) replik	96
Anf. 102 GUNNAR ANDRÉN (FP) replik	97
Anf. 103 JACOB JOHNSON (V) replik	97
Anf. 104 GUNNAR ANDRÉN (FP) replik	98
Anf. 105 LEIF JAKOBSSON (S) replik	98
Anf. 106 GUNNAR ANDRÉN (FP) replik	99
Anf. 107 LEIF JAKOBSSON (S) replik	99
Anf. 108 GUNNAR ANDRÉN (FP) replik	100
Anf. 109 MATS PERTOFT (MP) replik	101
Anf. 110 GUNNAR ANDRÉN (FP) replik	101
Anf. 111 MATS PERTOFT (MP) replik	102
Anf. 112 GUNNAR ANDRÉN (FP) replik	102
Anf. 113 KARIN NILSSON (C)	103
Anf. 114 LARS GUSTAFSSON (KD).....	105
(Beslut fattades under 9 §.).....	107
8 § Ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi	107
Skatteutskottets betänkande 2012/13:SkU15	107
(Beslut fattades under 9 §.).....	107
Ajournering.....	107
Återupptagna förhandlingar	107
9 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde	107
FiU1 Utgiftsramar och beräkning av statsinkomsterna	107
SkU15 Ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi	110
10 § Riksrevisionens rapport om miljökrav i offentlig upphandling – är styrningen mot klimatmålet effektiv?	110
Finansutskottets betänkande 2012/13:FiU7.....	110
Anf. 115 PER BOLUND (MP).....	110
Anf. 116 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSON (M)	112
(Beslut skulle fattas den 22 november)	115
11 § Höständringsbudget för 2012	115
Finansutskottets betänkande 2012/13:FiU11	115

Anf. 117 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (M)	115
Anf. 118 DAVID LÅNG (SD)	115
Anf. 119 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (M) replik	116
Anf. 120 DAVID LÅNG (SD) replik	116
Anf. 121 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (M) replik	117
Anf. 122 DAVID LÅNG (SD) replik	117
(Beslut skulle fattas den 22 november.)	118
12 § Beredskapslagring av olja	118
Försvarsutskottets betänkande 2012/13:FöU2	118
Anf. 123 STEFAN CAPLAN (M)	118
Anf. 124 BJÖRN SÖDER (SD)	119
(Beslut skulle fattas den 22 november.)	119
13 § Redovisning av verksamheten i Internationella valutafonden, Världsbanken samt de regionala utvecklings- och investeringsbankerna 2010 och 2011	120
Utrikesutskottets betänkande 2012/13:UU13	120
Anf. 125 DÉsirÉE LILJEVALL (S)	120
Anf. 126 VALTER MUTT (MP)	121
Anf. 127 BJÖRN SÖDER (SD)	123
Anf. 128 HANS LINDE (V)	124
Anf. 129 ULRIK NILSSON (M)	127
Anf. 130 VALTER MUTT (MP) replik	129
Anf. 131 ULRIK NILSSON (M) replik	130
Anf. 132 VALTER MUTT (MP) replik	130
Anf. 133 ULRIK NILSSON (M) replik	130
Anf. 134 HANS LINDE (V) replik	130
Anf. 135 ULRIK NILSSON (M) replik	131
Anf. 136 HANS LINDE (V) replik	131
Anf. 137 ULRIK NILSSON (M) replik	132
Anf. 138 KERSTIN LUNDGREN (C)	133
Anf. 139 HANS LINDE (V) replik	134
Anf. 140 KERSTIN LUNDGREN (C) replik	135
Anf. 141 HANS LINDE (V) replik	135
Anf. 142 KERSTIN LUNDGREN (C) replik	136
Anf. 143 ROBERT HALEF (KD)	137
Anf. 144 VALTER MUTT (MP) replik	138
Anf. 145 ROBERT HALEF (KD) replik	139
Anf. 146 VALTER MUTT (MP) replik	139
Anf. 147 ROBERT HALEF (KD) replik	139
(Beslut skulle fattas den 22 november.)	140
14 § Bordläggning	140
15 § Anmälan om interpellationer	140
16 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	141
17 § Anmälan om skriftliga svar på frågor	141
18 § Kammaren åtskildes kl. 18.12.	143

Tryck: Elanders, Vällingby 2012